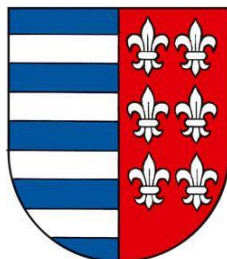

ÚZEMNÝ PLÁN MESTA BREZNO

Obstarávateľ:

MESTO BREZNO
Námestie gen. M. R. Štefánika 1
977 01 Brezno

ÚZEMNÝ PLÁN MESTA BREZNO

SMERNÁ ČASŤ
SPRIEVODNÁ SPRÁVA

Február, 2025

Schvaľovacia doložka – Územný plán mesta Brezno

SCHVAĽOVACÍ ORGÁN: **MESTSKÉ ZASTUPITELSTVO BREZNO**

JUDr. TOMÁŠ ABEL, PhD.
PRIMÁTOR MESTA BREZNO

ČÍSLO UZNESENIA: 02/2025
DÁTUM SCHVÁLENIA: 19.02.2025

PEČIATKA

ÚZEMNÝ PLÁN MESTA BREZNO

Obstarávateľ:

MESTO BREZNO

Námestie gen. M. R. Štefánika 1

077 01 Brezno

Spracovateľ ÚPD:

Architektonické štúdio Atrium s.r.o.

Mlynská 27, 040 01 Košice

tel: 055/ 62 315 87

e-mail: dusan.burak@atriumarchitekti.sk

www.UzemnePlany.Sk

Hlavný riešiteľ:

Ing. arch. Dušan Burák, CSc. – urbanizmus, 0905 240 866

reg. č. autorizácie SKA – 0837 AA

Zodpovední riešitelia:

Ing. Marek Dubiel – urbanizmus, 0911 242 704

Ing. Danica Halamová (Hydrotrajekt s.r.o., BB) - vodné hospodárstvo, 0948 220 909

Ing. Milan Kolesár - doprava, 0907 682 155

Ing. Štefan Tropp – elektr. energia, telekomunikácie, 0905 355 097

Ing. Pavol Kosa (NES a.s., BB) – tepelné hospodárstvo, zásobovanie plynom, 0905 363 036

Mgr. Milan Barlog - ochrana prírody, 0905 543 231

Ing. Ľudmila Sekeráková – demografia, 0903644 722

Ing. arch. Martin Koniar a Ing. Michal Burák – urbanizmus, 0907 458 406

Odborne spôsobilá osoba pre obstaranie ÚPD:

Ing. Martina Kukučková - registračné č. 454

ÚZEMNÝ PLÁN MESTA BREZNO

Zoznam príloh

Grafická časť			
číslo výkresu	názov výkresu	záväznosť	mierka
1a	VÝKRES ŠIRŠÍCH VZŤAHOV A NÁVRH ZÁUJMOVÉHO ÚZEMIA	záväzná časť	1:50 000
1b	VÝKRES ŠIRŠÍCH VZŤAHOV A NÁVRH ZÁUJMOVÉHO ÚZEMIA	záväzná časť	1:25 000
2.1 2.2	KOMPLEXNÝ VÝKRES PRIESTOROVÉHO USPORIADANIA A FUNKČNÉHO VYUŽITIA ÚZEMIA S VYZNAČENOU ZÁVÄZNOU ČASŤOU RIEŠENIA A VEREJNOPROSPEŠNÝMI STAVBAMI	záväzná časť	1: 10 000 , 1: 5 000
3.1 3.2	VÝKRESY VEREJNÉHO DOPRAVNÉHO VYBAVENIA		1: 10 000 v podrobnosti 1: 5 000
4.1 a 4.1 b	VÝKRESY VEREJNÉHO TECHNICKÉHO VYBAVENIA Vodné hospodárstvo a vodné toky		1: 10 000 v podrobnosti 1: 5 000
4.2	VÝKRES VEREJNÉHO TECHNICKÉHO VYBAVENIA Zásobovanie plynom a teplom		1: 10 000 v podrobnosti 1: 5 000
4.3	VÝKRES VEREJNÉHO TECHNICKÉHO VYBAVENIA Zásobovanie elektrickou energiou a telekomunikácie		1: 10 000 v podrobnosti 1: 5 000
5	REGULAČNÝ VÝKRES	záväzná časť	1: 25 000
6	VÝKRES OCHRANY PRÍRODY A TVORBY KRAJINY VRÁTANE PRVKOV ÚSES		1: 25 000
7	VÝKRES PERSPEKTÍVNEHO POUŽITIA POLNOHOSPODÁRSKEHO PÔDNEHO FONDU A LESNÉHO PÔDNEHO FONDU NA NEPOLNOHOSPODÁRSKE ÚČELY		1: 10 000 v podrobnosti 1: 5 000
označenie schémy	názov schémy		mierka
A	Schéma záväznej časti	záväzná časť	1:50 000
B	Schéma verejnoprospešných stavieb	záväzná časť	1:15 000
C	Schéma priestorového členenia: segmenty krajiny, priestorovo-funkčné celky a priestorovo-funkčné časti		1:50 000
D	Schéma základných sídelných jednotiek (podľa ŠÚSR)		1:50 000
E	Schéma hlavných peších ťahov a priestranstiev a turistických trás		1:50 000
F	Schéma cyklistických pásov a trás		1:50 000
G	Schéma zastávok pravidelnej osobnej dopravy		1:50 000
H	Schéma archeolog. nálezísk podľa KPÚ BB a chránené diaľkové pohľady		1:50 000
I	Schéma - Zásady ochrany pamiatkového územia – Pamiatková zóna Brezno		

ÚZEMNÝ PLÁN MESTA BREZNO

Zásady a regulatívy funkčného využívania celého riešeného územia sú definované v grafickej časti:

- výkresy č. 1a, 1b – Výkres širších vzťahov a návrh záujmového územia v mierke 1:50 000, 1:25 000,
- výkresy č. 2.1 a 2.2 - Komplexný výkres priestorového usporiadania a funkčného využívania územia s vyznačenou záväznou časťou riešenia a verejnoprospešnými stavbami v mierke 1:5 000 (vybrané časti zastavaného územia) a 1: 10 000 (celé riešené územie v podrobnosti 1: 5 000)
- výkres č. 5 – Regulačný výkres v M 1: 25 000
- Schéma A a B.

Textová časť

	<i>Smerná časť:</i> - Sprievodná správa a schémy - Vyhodnotenie perspektívneho použitia poľnohospod. pôdneho fondu a lesného pôdneho fondu na nepoľnohospod. účely, tabuľky <i>Záväzná časť:</i> - Návrh regulatívov územného rozvoja mesta (vložené schémy záväznej časti a verejnoprospešných stavieb)	
--	--	--

OBSAH

A1. ZÁKLADNÉ ÚDAJE	7
1.1 HLAVNÉ CIELE RIEŠENIA A PROBLÉMY, KTORÉ ÚPD RIEŠI	7
1.2 VYHODNOTENIE DOTERAJŠIEHO ÚZEMNÉHO PLÁNU MESTA	8
1.3 ÚDAJE O SÚLADE RIEŠENIA SO ZADANÍM A SÚBORNÝM STANOVISKOM Z PREROKOVANIA KONCEPTU ÚPD	8
1.3.1 Zhodnotenie súladu riešenia so Zadaním a so Súborným stanoviskom z prerokovania Konceptu ÚPD	8
1.3.2 Chronológia spracovania a prerokovania jednotlivých etáp ÚPD	8
1.3.3 Súpis použitých podkladov a materiálov	9
A2. RIEŠENIE ÚZEMNÉHO PLÁNU	10
2.1 VYMEDZENIE RIEŠENÉHO ÚZEMIA A JEHO GEOGRAFICKÝ OPIS	10
2.2 VÄZBY VYPLÝVAJÚCE Z RIEŠENIA A ZÁVÄZNÝCH ČASTÍ ÚZEMNÉHO PLÁNU REGIÓNU	11
2.3 ZÁKLADNÉ DEMOGRAFICKÉ, SOCIÁLNE A EKONOMICKÉ ROZVOJOVÉ PREDPOKLADY MESTA ...	21
2.4 RIEŠENIE ZÁUJMOVÉHO ÚZEMIA A ŠIRŠIE VZŤAHY DOKUMENTUJÚCE ZAČLENENIE MESTA DO SYSTÉMU OSÍDLENIA	25
2.5 NÁVRH URBANISTICKEJ KONCEPCIE PRIESTOROVÉHO USPORIADANIA	28
2.6 NÁVRH FUNKČNÉHO VYUŽITIA ÚZEMIA MESTA S URČENÍM PREVLÁDAJÚCICH FUNKČNÝCH ÚZEMÍ, NAJMÄ OBYTNÉHO ÚZEMIA, ZMIEŠANÉHO ÚZEMIA, VÝROBNÉHO ÚZEMIA, REKREAČNÉHO ÚZEMIA, VRÁTANE URČENIA PRÍPUSTNÉHO, OBMEDZUJÚCEHO A ZAKAZUJÚCEHO FUNKČNÉHO VYUŽÍVANIA	29
2.6.1 Priestorovo funkčná štruktúra	29
2.6.2 Zásady urbanistickej kompozície	45
2.6.3 Ochrana pamiatok	47
2.7 NÁVRH RIEŠENIA BÝVANIA, OBČIANSKEHO VYBAVENIA SO SOCIÁLNOU INFRAŠTRUKTÚROU, NÁVRH VÝROBY A REKREÁCIE	599
2.7.1 Bytový a domový fond	599
2.7.2 Ekonomické aktivity	64
2.7.3 Občianske vybavenie	68
2.7.4 Rekreácia, cestovný ruch a turizmus a archeologické lokality	76
2.8 VYMEDZENIE ZASTAVANÉHO ÚZEMIA	79
2.9 VYMEDZENIE OCHRANNÝCH PÁSIEM A CHRÁNENÝCH ÚZEMÍ PODĽA OSOBITNÝCH PREDPISOV ..	80
2.9.1 Ochranné pásma :	80
2.9.2 Ochranné pásma zariadení technickej infraštruktúry	81
2.9.3 Chránené územia – funkčné obmedzenie využitia v zmysle príslušných zákon. ustanovení ..	83
2.9.4 Stratégia adaptácie k.ú. mesta na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy	84
2.10 NÁVRH NA RIEŠENIE ZÁUJMOV OBRANY ŠTÁTU, POŽIARNEJ OCHRANY A OCHRANY PRED POVODŇAMI	85
2.11 NÁVRH OCHRANY PRÍRODY A TVORBY KRAJINY, VRÁTANE PRVKOV ÚZEMNÉHO SYSTÉMU EKOLOGICKEJ STABILITY A EKOSTABILIZAČNÝCH OPATRENÍ	86
2.11.1 Národná sústava chránených území v riešenom území	87
2.11.2 Európska sústava chránených území v riešenom území (územia NATURA 2000)	88
2.11.3 Ochrana prírody a tvorba krajiny	90
2.11.4 Územný systém ekologickej stability	92
2.12 NÁVRH VEREJNÉHO DOPRAVNÉHO A TECHNICKÉHO VYBAVENIA	101
2.12.1 Dopravný systém	101
2.12.2 Energetika a telekomunikácie	119
2.12.3 Vodné hospodárstvo a vodné toky	139
2.12.4 Návrh na riešenie záujmov civilnej ochrany	164
2.13 KONCEPCIA STAROSTLIVOSTI O ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	164

ÚZEMNÝ PLÁN MESTA BREZNO

2.13.1 Ochrana ovzdušia.....	165
2.13.2 Ochrana pred hlukom.....	166
2.13.3 Ochrana vôd.....	167
2.13.4 Odpadové hospodárstvo	169
2.13.5 Obytné prostredie	170
2.13.6 Ochrana pred ionizujúcim žiarením	171
2.13.7 Ochrana pred radónovým rizikom.....	171
2.13.8 Svahové deformácie	172
2.13.9 Environmentálne záťaže.....	172
2.13.10 Návrh zásad starostlivosti o ŽP	173
2.14 VYMEDZENIE A VYZNAČENIE PRIESKUMNÝCH ÚZEMÍ, CHRÁNENÝCH LOŽISKOVÝCH A DOBÝVACÍCH PRIESTOROV	174
2.15 VYMEDZENIA PLÔCH VYŽADUJÚCICH ZVÝŠENÚ OCHRANU	174
2.16 VYHODNOTENIE PERSPEKTÍVNEHO POUŽITIA POĽNOHOSPODÁRSKEHO PÔDNEHO FONDU A LESNÉHO PÔDNEHO FONDU NA NEPOĽHOHOSPODÁRSKE ÚČELY	175
2.16.1 Poľnohospodárska pôda.....	175
2.16.2 Lesné pozemky	176
2.17 KOMPLEXNÉ HODNOTENIE NAVRHOVANÉHO RIEŠENIA, NAJMÄ Z HĽADISKA ENVIRONMENTÁLNYCH, EKONOMICKÝCH, SOCIÁLNYCH A ÚZEMNOTECHNICKÝCH DÔSLEDKOV ..	177

A1. ZÁKLADNÉ ÚDAJE

Mesto Brezno je administratívno-správnym, spoločenským a kultúrnym centrom okresu. Zároveň plní funkciu nástupného a vybavenostného centra do Horehronského regiónu CR č. 14.

V meste Brezne žije 33,75 % obyvateľov okresu Brezno (pozostáva z 30 obcí s celkovým počtom 59 440 obyvateľov).

Schválený ÚPN mesta Brezno z r. 2001 a jeho ZaD I. – XV. definovali rozvoj mesta komplexne. Do dnešného dňa nebola však ustálená časť trasy obchvatu cesty I/66, rozsah a etapa prípravy vodárenskej nádrže Rohozná a komplexný rozvoj cestovného ruchu. Neustále legislatívne a technické zmeny, ako aj lokálne požiadavky nad rámec ÚPD už nebolo možné ďalej uskutočňovať Zmenami a doplnkami a preto sa mesto rozhodlo obstaráť nový ÚPN.

Ďalším dôvodom obstarania je potreba komplexného zhodnotenia rozvoja mesta a jeho k.ú. vo väzbe na ÚPN VÚC BBK do roku 2035 a neskôr.

ÚPN-M je vypracovaný v súlade so Zadaním pre jeho spracovanie.

1.1 HLAVNÉ CIELE RIEŠENIA A PROBLÉMY, KTORÉ ÚPD RIEŠI

Cieľom ÚPN-M je vypracovanie územnoplánovacej dokumentácie mesta, ktorá riešiť funkčné využívanie a priestorové usporiadanie územia mesta, koncepciu verejnej dopravy, technickej infraštruktúry, vrátane problematiky životného prostredia, ochranu prírody a tvorby krajiny, ochranu a prezentovanie pamiatkového fondu a rieši ekologickú stabilitu územia mesta.

Hlavnými cieľmi v kontexte problémov, ktoré viedli k obstaraniu nového ÚPN mesta Brezno, sú predovšetkým:

- Prehĺbenie a usmernenie koncepcných zámerov ale aj limitov a lokálnych obmedzení vyplývajúcich nadradených územnoplánovacích dokumentácií, z ich záväzných častí a z ostatných územnoplánovacích podkladov a odvetvových koncepcií,
- ustálenie základného dopravného konceptu mesta,
- vymedzenie priestorov vhodných pre rozvoj bývania, vyššej a nadmestskej vybavenosti, výroby a rekreácie,
- návrh funkčných, priestorových, a dopravných - prevádzkových zásad pre komplexnú obnovu a dotvorenie centrálnej časti sídla,
- premietnutie Zásad ochrany pamiatkového územia,
- prehodnotenie intenzity a vhodnosti využitia územia mesta a stanovenie priestorových a funkčných regulatívov,
- návrh priestorov (funkčné územie) pre rozvoj rekreácie, športu a cestovného ruchu,
- vytvorenie podmienok pre zachovanie a rozvíjanie identity mesta s rešpektovaním založeného priestorového a kompozičného systému s využitím fenoménu topografických daností územia, prírodných a krajinných charakteristík a zvláštností pôdorysného usporiadania mesta,
- návrh na zmenu, resp. doplnenie štruktúry ekonomického potenciálu mesta,
- návrh urbanistických rozvojových osí a rozvojových plôch pre všetky funkčné zložky mesta,
- návrh základného systému sídelnej a krajinej zelene, návrh podmienok tvorby kvalitného životného prostredia v meste a v jeho jednotlivých zónach,
- identifikácia a návrh preventívne adaptačné opatrenia, ktorými sa budú minimalizovať nepriaznivé dôsledky zmeny klímy v jednotlivých oblastiach prírodného a sociálneho prostredia,
- vymedzenie chránených území a ochranných pásiem a návrh spôsobu zabezpečenia ochrany prírody a krajiny, biodiverzity a ekosystémov,
- vytvorenie komfortného harmonického obytného prostredia pre občanov mesta,
- vytvorenie priestorových predpokladov pre lokalizáciu aktivít zabezpečujúcich pracovné príležitosti pre obyvateľov mesta a jeho spádového územia,
- zabezpečenie adekvátnych podmienok pre športové a rekreačné potreby obyvateľov a návštevníkov mesta a to jednak v zastavaných územiach mesta ale aj v krajinnom zázemí,

- vybavenie územia mesta potrebnou technickou infraštruktúrou v súlade so zákonnými požiadavkami, ako aj požiadavkami na pohodlné bývanie.

Problémy riešené v ÚPD:

- nepriaznivý demografický vývoj v meste za posledné dve dekády,
- dopravná situácia v meste:
 - problematický prieťah cesty I/66 centrálnou časťou sídla a jej križovanie s cestami II/529 a I/72 priamo v pamiatkovej zóne,
 - nedostatočný systém záchytných parkovacích plôch, peších a cyklistických pásov, veľká dochádzková vzdialenosť zo železničnej a autobusovej stanice a pod.,
- územná nepripravenosť mesta pre rozvoj mestskej a nadmestskej vybavenosti (administratíva, služby a pod),
- existencia funkčne nežiadúcich prevádzok a zariadení v centrálnej časti sídla obmedzujúcich jej prestavbu a rozvoj,
- nedostatočná funkčná a stavebná previazanosť obytného súboru Mazorníkovo s mestom,
- extenzívne, resp. nevhodné využitie niektorých častí územia sídla (pozdĺž Hrona, Rúry a pod.),
- deficit v štruktúre zariadení pre rekreáciu, šport a cestovný ruch,
- deficit plôch mestskej zelene.

1.2 VYHODNOTENIE DOTERAJŠIEHO ÚZEMNÉHO PLÁNU MESTA

V r. 1986 bol vypracovaný ÚPN CMZ Brezno, ktorý vytváral podmienky pre intenzifikáciu a prestavbu centrálnej zóny mesta s dôrazom na rozvoj bývania a OV.

V r. 1990 bol vypracovaný ÚPN SÚ Brezno – Valaská – Podbrezová, ktorý vytváral podmienky pre rozvoj hospodárskych záujmov celej aglomerácie.

Majetko-právne vysporiadanie rozvojových plôch a následne oslabenie investovania štátom neumožňovali jeho napĺňanie. Schválený ÚPN mesta Brezno z r. 2001 a jeho ZaD I. – XV. definovali rozvoj mesta a jeho katastrálneho územia komplexne. Nebola však ustálená trasa obchvatu cesty I/66 a I/72, rozsah vodárenskej nádrže a plochy pre rozvoj cestovného ruchu.

Vyhodnotenie variantných riešení v Koncepte ÚPN-M

Po prerokovaní Konceptu ÚPD a zhodnotení jednotlivých variant v ňom sa mesto Brezno a spracovateľ ÚPN-M priklonili k variantu č.1, predovšetkým z dôvodu demografického. Návrh vodnej plochy - VN a preložky železničnej trate s ňou súvisiacej je posunutý do výhľadu.

1.3 ÚDAJE O SÚLADE RIEŠENIA SO ZADANÍM A SÚBORNÝM STANOVISKOM Z PREROKOVANIA KONCEPTU ÚPD

1.3.1 Zhodnotenie súladu riešenia so Zadaním a so Súborným stanoviskom z prerokovania Konceptu ÚPD

Návrh ÚPN-M Brezno je vypracovaný v súlade so Zadaním v súlade so Súborným stanoviskom z prerokovania Konceptu ÚPN.

1.3.2 Chronológia spracovania a prerokovania jednotlivých etáp ÚPD

- Prípravné práce (Oznámenie o začatí obstarávania a vyhodnotenie podkladov - 10/2016),
- spracovanie Prieskumov a rozborov pre ÚPN-M (07/2017),
- proces SEA (Oznámenie o strategickom dokumente -08/2019; Rozsah hodnotenia určený 06/2020,
- vypracovanie Zadania pre ÚPN-M Brezno (08/2019),
- prerokovanie Zadania pre ÚPN-M Brezno (20.08.2019 – 10.10.2019),
- schválenie Zadania (uznes. Mestského zastupiteľstva Brezno č.25/2020 zo dňa 12.02.2020),
- vypracovanie Konceptu ÚPN-M Brezno (7/2020),

- prerokovanie Konceptu ÚPN-M Brezno (09.09.2020 – 16.10.2020),
- Záverečné stanovisko z posúdenia strategického dokumentu (02/2022),
- Vyhodnotenie stanovísk a pripomienok ku Konceptu a vypracovanie Súborného stanoviska z prerokovania Konceptu ÚPN-M Brezno (6/2021 – 02/2023),
- vypracovanie a prerokovanie Návrhu ÚPN-M Brezno (03/2023 – 05/2024).

1.3.3 Súpis použitých podkladov a materiálov

Mapové podklady

Polohopis v M 1: 5 000, 10 000 (2 500) bol prevzatý z GaKÚ SR, doplnený z obhliadky v teréne a prenesením ďalších podkladov.

Výškopis bol vektorizovaný zo základných máp SR v M 1:10 000. Mapový podklad v M 1:10 000 bol skenovaný zo základných máp SR.

Ostatné materiály

- ÚPN VÚC Banskobystrický kraj a jeho následné ZaD (Urkea, Banská Bystrica, 2001–2024),
- ÚPN-HSA Brezno (Urbion B. Bystrica, 1981),
- ÚPN-HSA Brezno a jeho ZaD č.1 až XV (2001 – 2022),
- ÚPN-CMZ Brezno (STP Trnava, 1986),
- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Brezno (2023-2032),
- Pamiatková zóna Brezno – urbanisticko historický výskum (Mgr. Ľubica Fillová, 2012),
- Pamiatková zóna Brezno – Zásady ochrany pamiatkového územia, Aktualizácia (Mgr. Ľubica Fillová, Banská Bystrica, 2015),
- Stratégia rozvoja CR v SR do r.2020 (MDVaRR SR, 2013),
- Stratégia adaptácie SR na nepriaznivé dôsledky klímy, MŽP SR, Aktualizácia 2018,
- Štandardy minimálnej vybavenosti obcí, Bratislava 2010,
- Integrovaná preventívna protipovodňová ochrana mesta Brezno (Hydroland Košice, 2015),
- Vodná nádrž Rohozná – štúdia (Ekoenergy B. Bystrica, 2008),
- DSP Rekreačné stredisko Brezinky (AMŠ B. Bystrica, 2009),
- Program rozvoja mesta Brezna 2016 – 2022 (Mesto Brezno 2016),
- Komplexná stratégia riešenia rómskej problematiky na r. 2016 – 2022 (Mesto Brezno, 2016),
- Prieskumy a rozbor pre ÚPN-M Brezno (Architektonické štúdio Atrium, Košice, 07/2017),
- Zadanie pre ÚPN-M Brezno (Mesto Brezno, 2020),
- Koncept ÚPN-M Brezno (Architektonické štúdio Atrium, Košice, 07/2020),
- Koncepcia rozvoja mesta Brezno v oblasti tepelnej energetiky – aktualizácia (NES BB, 2020),
- Národná stratégia rozvoja cyklistickej dopravy a cykloturistiky v SR schválená uznesením vlády SR č. 223/2013,
- Stratégia cyklo dopravy mesta Brezno (Mesto Brezno, 2022),
- Komunitný plán sociálnych služieb mesta Brezno – program obdobie 2023 – 2027,
- podklady, investičné zámery a situácie mesta a investorov (2020 – 2023),
- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja BBSK na roky 2022 – 2030 (BBSK, 6/2022),
- Regionálny plán udržateľnej mobility BBSK (NDCon, Praha, 2/2021),
- Kostrová sieť cyklistických komunikácií BBSK (Dopravoprojekt, Zvolen, 8/2021)
- Koncepcia rozvoja školstva, zdravotníctva a sociálnych služieb na roky 2023 – 2025 (BBSK, 2022),
- Integrovaná územná stratégia BBSK na roky 2022 – 2027 (BBSK, 10/2022),
- vydané ÚR a SP od r. 2024.

A2. RIEŠENIE ÚZEMNÉHO PLÁNU

2.1 VYMEDZENIE RIEŠENÉHO ÚZEMIA A JEHO GEOGRAFICKÝ OPIS

Brezno má centrálnu polohu v rámci Slovenska. Leží v údolí rieky Hron. Významná časť zastavaného územia sa rozprestiera v rámci Breznianskej kotliny, ktorá je zovretá medzi Veporskými vrchmi z juhu a Nízkymi Tatrami zo severu. Mesto je súčasťou Banskobystrického kraja.

Vzhľadom na súčasné metropolitné regióny Európy sa nachádza v okrajovej polohe. Od krajského sídla je vzdialené 45 km, od Bratislavy 250 km, od Košíc 200 km, od Budapešti 230 km a Krakova 240 km.

Riešeným územím je celé administratívno-správne, tj. katastrálne územie mesta Brezno o rozlohe 12.195,6125 ha, ktoré pozostáva z krajinných segmentov a urbanizovaných- zastavaných, miestnych častí.

Urbanizované územie/ zastavané územie miestnych častí:

Brezno mesto I, II,
Mazorníkovo,
Podkoreňová,
Rohozná,
Predné Halny,
Zadné Halny ,
Bujakovo, Padličkovo.

Poznámka:

Vzhľadom na časové porovnávanie sociálno-ekonomických a územno-technických javov v čase, boli po zverejnení SOBD 2021 importované do návrhu ÚPD hranice ZSJ.

Čiastočne sa odlišujú od územného členenia mesta i urbanisticko – krajinárskej logiky.

Pre účely ÚPD a väzby na nový stavebný zákon sú premenované na Priestorovo-funkčné celky (PFC) a na Priestorovo-funkčné časti (PFČ). Majú spoločnú priestorovú a funkčnú charakteristiku a sú nositeľmi základných a voliteľných regulatívov priestorového usporiadania územia.

Ich súčasťou sú Priestorovo-funkčné celky (PFC) č. 1 – 15 a v rámci nich Priestorovo-funkčné časti (PFČ) pre podrobnejšiu reguláciu plôch (*pomenovanie PFC aj podľa ŠÚ SR*):

01 Centrum (Brezno – stred – súčasťou je územie Pamiatkovej zóny Brezno)
02 Sídliisko Stred (Štvrť kpt. Nálepku)
03 Pri Hrone (Brezno – stred, Sídlišká)
04 Sídliisko Západ (Štvrť Ladislava Novomestského)
05 Brezenec - Kieпка - Židlovo (Klepuš)
06 Nemocnica -Banisko
07 Kasárne - Pod Dúbravkou - Predné Halny
08 Mostáreň - nádražie
09 Mazorníkovo
10 Priemyselný obvod - Mazorníkovo
11 Vrchdolinka - Rovne (Hlboká)
12 Zadné Halny
13 Bujakovo
14 Tisovská cesta, Podkoreňová: zastavané územie, Pred Rohoznou – Hájna hora
15 Rohozná - Brezinky: zastavané územie.

Čiastočne urbanizované územia sú súčasťou priestorovo - funkčné celky (PFC) č. 16 –23:

16 Molčanov grúň: existujúci areál (Šimunička – Stará Priehybina)
17 Hájna hora - Pri Michalovej: zastavané územie výrobou (Šimaníkova – Kubická)
18 Ježova dolina - Vagnár: zastavané územie chatami (Zúbra – Hudák)

19 Mlynná dolina: zastavané územie chatami (Konštia – Zelená Mlynná)
20 Ďumbier - Gápeľ: chata M.R. Štefánika
21 Gliane - Skalka - Krajčovo: lazničné osídlenie
22 Horné lazy - Dúbravka: športovo rekreačná infraštruktúra
23 Lúčky: lazničné osídlenie.

Neurbanizované územie – ostatné územie šiestich segmentov krajiny, ktoré nie sú určené na urbanizáciu.
Je prezentované v mierke M1:10 000.

I. Lúčky
II. Drábsko - Šimunička
III. Rohozná -Brezinky
IV. Skalka
V. Vagnár
VI. Mlynná dolina.

2.2 VÄZBY VYPLÝVAJÚCE Z RIEŠENIA A ZÁVÄZNÝCH ČASTÍ ÚZEMNÉHO PLÁNU REGIÓNU

Územný plán Veľkého územného celku Banskobystrický kraj bol schválený nariadením vlády SR č. 263/1998 Z.z. a ÚPN VÚC Banskobystrický kraj - Zmeny a doplnky bol schválený Zastupiteľstvom Banskobystrického samosprávneho kraja uznesením č. 611/2004 zo dňa 17. decembra 2004. Nariadenie vlády SR č. 263 ktorým bola vyhlásená záväzná časť ÚPN VÚC Banskobystrický kraj bolo uvedené v Zbierke zákonov SR 18.8.1998, Všeobecne záväzné nariadenie Banskobystrického samosprávneho kraja č. 4/2004 zo dňa 17. decembra 2004, ktorým boli vyhlásené zmeny a doplnky záväznej časti Územného plánu veľkého územného celku Banskobystrického kraja. Zmeny a doplnky 2007 boli schválené uznesením č. 222/2007 zo dňa 23.8.2007 a záväzná časť vyhlásená VZN č. 6/2007; Zmeny a doplnky 2009 boli schválené uznesením č. 94/2010 zo dňa 18.6.2010 a záväzná časť vyhlásená VZN č. 14/2010; Zmeny a doplnky 2014 boli schválené uznesením č. 84/2014 zo dňa 5.12.2014 a záväzná časť vyhlásená VZN č. 27/2014; Zmeny a doplnky 2020 boli schválené uznesením č. 321/2024 zo dňa 7.3.2024 a záväzná časť vyhlásená VZN č. 55/2024.

Uvedené záväzné časti, vrátane verejnoprospešných stavieb sú rešpektované a zapracované do ÚPN – mesta Brezno. Jedná sa o nasledovné záväzné regulatívy a VPS územného rozvoja BBSK:

I. Záväzné regulatívy funkčného a priestorového usporiadania

1. V oblasti usporiadania územia, osídlenia a rozvoja sídelnej štruktúry

1.2 Podporovať rozvoj sídelných centier, ktoré tvoria terciálne centrá osídlenia, rozvojové centrá hospodárskych, obslužných a sociálnych aktivít ako pre priliehajúce zázemia, tak pre príslušný regionálny celok hierarchickým systémom pozostávajúcich z nasledovných skupín centier

1.2.4. podporovať rozvoj centier druhej skupiny, ktoré tvoria jej druhú podskupinu: Brezno, Žiar nad Hronom,

1.6 Podporovať budovanie rozvojových osí v záujme tvorby vyváženej hierarchizovanej sídelnej štruktúry:

1.6.2 podporovať ako rozvojové osi druhého stupňa

a. - Hornopohronskú rozvojovú os : Banská Bystrica – Brezno – Heľpa,

1.6.3 podporovať ako rozvojové osi tretieho stupňa

b. - Rimavskú rozvojovú os : Rimavská Sobota – Hnúšťa – Tisovec – Brezno,

1.7. V oblasti rozvoja vidieckeho priestoru a vzťahu medzi mestom a vidiekom

1.7.1. podporovať vzťah urbánnych a rurálnych území v novom partnerstve založenom na integrácii funkčných vzťahov mesta a vidieka v znení prírodných a kultúrno-historických a urbanisticko-architektonických daností, pričom pri ich rozvoji zohľadniť koordinovaný proces prepojenia sektorových strategických a rozvojových dokumentov,

1.7.2. zachovať ráz vidieckeho priestoru, vychádzať z historicky utvorenej okolitej krajiny, zachovať historicky utváraný typ zástavby obcí a zohľadňovať národopisné špecifiká jednotlivých regiónov,

1.7.5. vytvárať ekonomické a územnotechnické podmienky pre zachovanie charakteristického rozptýleného osídlenia v území Banskobystrického kraja ako špecifického a rovnocenného typu sídelnej urbanistickej štruktúry Slovenska.

1.10 V oblasti umiestňovania reklamných stavieb

1.10.1 pri umiestňovaní reklamných stavieb rešpektovať priehľady na urbanistické a krajinné dominanty,

1.10.2 reklamné stavby neumiestňovať mimo zastavané územie obce určené územným plánom obce, okrem reklamných stavieb náučno-vzdelávacieho charakteru.

2. V oblasti hospodárstva

2.1 vytvárať územno-technické predpoklady pre rozvoj hospodárskych aktivít v území vrátane zariadení na nakladanie s odpadmi a považovať ich prioritný podnet pre jeho komplexný rozvoj,

2.1.3.2 rozvíjať priemyselné, výrobné a technologické zóny v mestách a obciach Brezno, Detva, Filákov, Lučenec, Tornaľa, Jelšava, Hnúšťa, Rimavská Sobota, Revúca, Žiar nad Hronom, Jesenské, Nenince, Budča.

2.2. Poľnohospodárstvo a lesné hospodárstvo

2.2.4. rešpektovať lesné pozemky a ich ochranné pásmo ako limitujúci prvok pri územnom rozvoji krajiny,

2.2.6. rešpektovať kvalitnú poľnohospodársku pôdu v kraji ako základný pilier potravinovej bezpečnosti regiónu. Zabezpečiť ochranu najkvalitnejších a najproduktívnejších poľnohospodárskych pôd v kraji pred ich zástavbou a ochranu viníc Stredoslovenskej vinohradníckej oblasti, a to už v rámci územnoplánovacej činnosti.

2.2.10. stabilizovať výmeru najkvalitnejších pôd v kraji a ich ochranu uskutočňovať ako ochranu hospodársko-sociálneho potenciálu štátu aj ako súčasť ochrany prírodného a životného prostredia,

2.3. Priemysel, ťažba a stavebníctvo

2.3.1. pri rozvoji priemyslu podporovať a uprednostňovať princíp rekonštrukcie, sanácie a intenzifikácie využívania existujúcich priemysel. zón, areálov a plôch, prípadne a objektov,

2.3.5 rešpektovať chránené ložiskové územia, ložiská nevyhradených nerastov a určené dobývacie priestory na území Banskobystrického samosprávneho kraja, s možnosťou ich revízie ak boli spresnené ich bilančné zásoby

2.4. Regionálny rozvoj

2.4.2. na priemyselné parky prednostne využiť areály nefunkčných priemyselných zón a objektov,

2.4.3. revitalizovať územia existuj. výrobných areálov najmä v kontexte adaptácie na zmenu klímy,

2.4.4. vytvárať územno-technické podmienky pre rozvoj malého a stredného podnikania,

3. V oblasti rozvoja rekreácie a turistiky

3.1 Usmerňovať vytváranie funkčno-priestorového systému cestovného ruchu kraja v súlade s Regionalizáciou cestovného ruchu SR. Uplatňovať navrhovanú štruktúru druhov a foriem turizmu a jeho priestorových a funkčných jednotiek. Ako nový článok systému akceptovať turistické centrá, turistické aglomerácie a turistické parky,

3.1.1. vypracovať Generel cestovného ruchu v Banskobystrickom samosprávnom kraji, ako základného dokumentu rozvoja aktivít a tvorby manažmentu cestovného ruchu, obsahujúceho rozvojové a urbanistické štúdie regiónov cestovného ruchu:

- č. 14. Horehronského

3.1.5. pre dosiahnutie strategického cieľa a špecifických cieľov rozvoja cestovného ruchu v kraji je v plánovaní a

regulácii územného rozvoja potrebné za prioritné považovať:

- turistické centrá - Banská Bystrica, Zvolen, Banská Štiavnica, Lučenec, Rimavská Sobota, Revúca, Brezno, Kremnica
- horské turistické aglomerácie a strediská: Mýto pod Ďumbierom - Tále - Chopok Juh - Demänovská Dolina
- cyklomagistrály - 010 Pohronská cyklomagistrála
- vodná turistická trasa: rieky Hron a Ipel' - systematicky vytvárať územné a stavebno-technické predpoklady na výstavbu a prevádzku infraštruktúry vodnej dopravy slúžiacej na využívanie rekreačnej plavby a rozvoj turizmu (nástupy/výstupy na/z rekreačných plavidiel, táboriská, požičovne plavidiel a príslušenstva na rekreačnú plavbu) s prihliadnutím na ochranu okolitej prírody a krajiny v súlade s platnou legislatívou.

3.2. Udržiavať a skvalitňovať podmienky a vybavenosť pre krátkodobú vnútromestskú a prímestskú rekreáciu:

3.2.1. zabezpečiť ochranu plošného rozsahu existujúcej verejnej zelene a parkov v sídlach a budovaním nových plôch zelene zabezpečiť zvyšovanie jej podielu na jedného obyvateľa a kvality životného prostredia,

3.8. Viazat' lokalizáciu služieb zabezpečujúcich proces rekreácie a turizmu prednostne do zastavaného územia sídiel s cieľom zamedziť neodôvodnené rozširovanie rekreačných útvarov vo voľnej krajine, pričom využiť aj obnovu a revitalizáciu historických mestských a vidieckych celkov a objektov kultúrnych pamiatok.

3.9. Vytvárať podmienky pre rozvoj špecifickej vybavenosti centier cestovného ruchu medzinárodného a národného významu:

3.9.4. mesta Brezno ako centra turizmu národného významu v priestore južnej strany N. Tatier,

3.15 Vytvárať územno-technické podmienky pre realizáciu cykloturistických trás regionálneho, nadregionálneho a celoštátneho významu, pri súčasnom rešpektovaní zákona o ochrane prírody a krajiny.

3.17. Zabezpečiť podmienky pre vytvorenie komplexného informačného systému regiónu ako neoddeliteľnej súčasti rozvoja cestovného ruchu a informovanosti o atraktivitách Banskobystrického kraja, pri súčasnom rešpektovaní zákona o ochrane prírody a krajiny.

3.19 Vo všetkých existujúcich a navrhovaných strediskách cestovného ruchu zabezpečiť dobudovanie a projektovú prípravu a realizáciu kompletnej technickej infraštruktúry s osobitným zreteľom na zabezpečenie zásobovania

pitnou vodou v dostatočnom množstve a zodpovedajúcej kvalite.

4. V oblasti usporiadania územia z hľadiska ekologických aspektov, ochrany prírody a pôdneho fondu

4.1 Rešpektovať územné vymedzenie a podmienky ochrany a využívanie všetkých vyhlásených chránených území v kategóriách chránená krajinná oblasť, národný park, národná prírodná rezervácia, prírodná rezervácia, národná prírodná pamiatka, prírodná pamiatka, chránený areál, chránený krajinný prvok a ich ochranných pásiem, chránené vtáčie územie, územie európskeho významu, navrhované územia európskeho významu a národného významu, biotopy chránených rastlín a živočíchov.

4.4 Uplatňovať pri hospodárskom využívaní území chránených podľa zákona o ochrane prírody a krajiny diferencovaný spôsob hospodárenia a uprednostňovať biologické a integrované metódy ochrany územia,

4.4.1. rešpektovať prioritnú biologickú, ekologickú a environmentálnu funkciu lesov nachádzajúcich sa vo vyhlásených a navrhovaných chránených územiach kategórie národná prírodná rezervácia, prírodná rezervácia, národná prírodná pamiatka a prírodná pamiatka,

4.4.2. rešpektovať hlavnú biologickú, ekologickú a environmentálnu funkciu lesov s druhoradým, alebo podradným drevoprodukčným významom, ktoré sú v kategóriách ochranné lesy, lesy osobitného určenia, mimo časti lesov pod vplyvom imisií zaradených do pásiem ohrozenia a lesy vo všetkých vyhlásených a navrhovaných

chránených územiach kategórií chránený areál, národný park a v územiach vymedzených biocentier,

4.5. *Rešpektovať platné územné systémy ekologickej stability, biocentrá, terestrické a hydrické migračné koridory, interakčné prvky, pufrovacie zóny, genofondové lokality, chránené nelesné a lesné biotopy.*

4.6. *Rešpektovať pri umiestňovaní činností do územia, hodnotovo-významové vlastnosti krajiny integrujúce v sebe prírodné a kultúrne dedičstvo, nerastné bohatstvo, vrátane energetických surovín, zohľadňovať ich predpokladané vplyvy na životné prostredie, na charakteristický vzhľad krajiny a realizáciou vhodných opatrení dosiahnuť odstránenie, obmedzenie alebo zmiernenie prípadných negat. vplyvov, ako aj elimináciu nežiaducich zmien v charakteristickom vzhľade krajiny.*

4.7. *Uplatňovať pri hospodárskom využívaní území začlenených medzi prvky územného systému ekologickej stability podmienky ustanovené platnou legislatívou:*

4.7.1. *vylúčiť umiestňovanie veterných elektrární a technických prvkov s negatívnym (aj vizuálnym) vplyvom na krajinu v chránených územiach a na územiach sústavy NATURA 2000*

4.9. *Eliminovať systémovými opatreniami stresové faktory pôsobiace na prvky územného systému ekologickej stability (znečisťovanie prostredia, eutrofizáciu, fragmentáciu krajiny, šírenie invázných druhov organizmov, bariérový efekt dopravných koridorov a priečných prekážok v tokoch...).*

4.10. *Rešpektovať najkvalitnejšiu poľnohospodársku pôdu a mimo lesné pozemky mimo zastavaného územia obce ako limitujúci faktor urbanistického rozvoja územia, osobitne chrániť poľnohospodársku pôdu s veľmi vysokým až stredne vysokým produkčným potenciálom, poľnohospodársku pôdu, na ktorej boli vybudované hydromelioračné zariadenia a osobitné opatrenia na zvýšenie jej produkčnej schopnosti (produkčné sady a vinice). Rozvoj smerovať najmä formou intenzifikácie zastavaného územia, rozvoj mimo už zastavaného územia je možný len v nevyhnutých prípadoch a v odôvodnenom rozsahu.*

4.11. *Zabezpečovať nástrojmi územného plánovania ekologicky optimálne využívanie územia, rešpektovanie, prípadne obnovu funkčného územného systému ekologickej stability, biotickej integrity krajiny a biodiverzity na úrovni regionálnej a lokálnej.*

4.16. *Chrániť nerastné a prírodné bohatstvo a racionálne ho využívať pri organizácii priestorového usporiadania a funkčného využívania územia v súlade s princípmi trvalo udržateľného rozvoja a požiadavkami na ochranu prírody a krajiny, zachovania terénneho reliéfu, kultúrneho dedičstva a súčasnej krajinnej štruktúry.*

4.17. *V blízkosti chránených ložiskových území a dobývacích priestorov nerozširovať a nezakladať nové rekreačné alebo obytné územia.*

4.18. *Zabezpečovať trvalo ochranu krajiny v zmysle Európskeho dohovoru o krajine smerujúcu k zachovaniu a udržaniu významných alebo charakteristických črt krajiny vyplývajúcich z jej historického dedičstva a prírodného usporiadania alebo ľudskej aktivity.*

5. V oblasti usporiadania územia z hľadiska kultúrneho dedičstva

5.1 *Rešpektovať pamiatkový fond a kultúrne dedičstvo, vo všetkých okresoch Banskobystrického kraja predovšetkým chrániť najcennejšie objekty a súbory objektov zaradené, alebo navrhované na zaradenie do kategórie pamiatkových území pamiatkových rezervácií a pamiatkových zón, pamiatkových objektov a nehnuteľných národných kultúrnych pamiatok, vrátane ich vyhlásených ochranných pásiem, chrániť ich a využívať v súlade s ustanoveniami zákona o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov.*

5.5 *Eliminovať negatívne dôsledky ťažby pod povrchom historických banských miest, ktoré najmä vo svojich vyšších ťažobných horizontoch ohrozujú stabilitu stavieb aj celých historických stavebných komplexov.*

5.6. Zabezpečiť ochranu pamiatkového fondu a spolupracovať s orgánmi štátnej správy na úseku ochrany pamiatkového fondu pri záchrane, obnove a využívaní nehnuteľných kultúrnych pamiatok, pamiatkových území a ich ochranných pásiem v súlade s ustanoveniami zákona o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov:

5.6.2. zabezpečiť územnú ochranu pamiatkových území - pamiatkových zón vedených v registri Pamiatkového úradu Slovenskej republiky:

Babiná, Brezno, Čelovce, Dobrá Niva, Hodruša Hámre, Horné Plachtince, Jelšava, Banské diela v okolí Kremnice (katastrálne územie Kremnica a Kremnické Bane), Krupina, Lučenec, Polichno, Ratková, Rimavská Sobota, Rimavské Janovce, Sirk - Železník, Zvolen,

5.6.5. podporovať iniciatívu obcí na vytváranie a odborné vedenie evidencie pamätihodností jednotlivých obcí ako významného dokumentu o kultúrnom dedičstve a histórii špecifických regiónov na území Banskobystrického kraja.

5.7. Zabezpečiť ochranu evidovaných a výskumom potvrdených archeologických nálezísk a lokalít, v súlade s ustanoveniami zákona o ochrane pamiatkového fondu.

5.8. Rešpektovať zásady ochrany pamiatkových území vedených v registri Pamiatkového úradu Slovenskej republiky (uvedené v bode 5.6.1. a 5.6.2.). Podporovať územnú ochranu hodnôt v územiach historických jadier miest a obcí nepodliehajúcich ochrane pamiatkového fondu zo zákona, ako aj v častiach územia so zachovanou historickou urbanistickou štruktúrou a historickým stavebným fondom.

5.9. Podporovať ochranu vedeckých a technických hodnôt: banské a hutnícke diela - šachty, štôlne, tajchy, huty, hámre, valkovne a pod., vybrané typické remeselnícke a priemyselné objekty, zariadenia železničnej dopravy - pôvodné stanice, charakteristické a unikátne úseky tratí, ako sú Telgárt - Červená Skala, Brezno - Tisovec, Čiernohronska železnica, železničná trať Banská Bystrica – Diviaky, Hronská Dúbrava – Kremnica – hranica kraja (Vrútky); Hronská Dúbrava – Banská Štiavnica.

5.11. Zabezpečiť ochranu historických krajinných prvkov a komplexov (mestské parky, parky v areáloch kaštieľov a kúrií, kúpeľné parky, krajinné štruktúry vo voľnej krajine a pod.),

5.13 Zabezpečiť ochranu a obnovu objektov pamiatkového fondu vo voľnej krajine (objektov hradov, kaštieľov a ich ruín) pri zachovaní ich pamiatkových hodnôt ako súhrnu významných historických, krajinných, spoločenských, urbanistických, architektonických, vedeckých, technických, výtvarných, alebo umelecko-remeselných hodnôt. Vytvárať podmienky pre obnovu pamätihodností miest a obcí vo voľnej krajine ako nenahraditeľných prvkov pre zachovanie cieľovej kvality krajiny a historických panorám v krajine v súlade s Európskym dohovorom o krajine

5.14. Rešpektovať a zachovať typické formy a štruktúry osídlenia charakterizujúce jednotlivé špecifické regióny kraja vo vzťahu k staviteľstvu, ľudovému umeniu, typickým formám hospodárskych aktivít a väzbám s prírodným prostredím, v súlade so súčasnou krajinnou štruktúrou v jednotlivých regiónoch a s ustanoveniami Európskeho dohovoru o krajine.

5.15. Uplatňovať a rešpektovať typovú a funkčnú charakteristiku sídiel mestského, malomestského a rôznych foriem vidieckeho osídlenia vrátane typického rozptýleného osídlenia územia kraja.

5.16. Rešpektovať pri rozvoji územia význam a hodnoty jeho kultúrno-historických daností v nadväznosti na všetky zámery v sociálno-ekonomickom rozvoji.

5.17. Spracovať pasportizáciu historických krajinných štruktúr na území Banskobystrického kraja a vypracovanie manažmentu ich ochrany a využívania s cieľom ich ochrany a prezentácie.

5.16. V súlade s platnou legislatívou požadovať v podrobnejších dokumentáciách miest a obcí na území

Banskobystrického kraja rešpektovanie zásad ochrany pamiatkových rezervácií, pamiatkových zón a ochranných pásiem pamiatkových území a areálov národných kultúrnych pamiatok a ich ochranných pásiem, na zachovanie údržbu a regeneráciu:

- historického pôdorysu a parcelácie,
- objektovej skladby,
- výškového a priestorového usporiadania objektov,
- charakteristických pohľadov, siluety a panorámy,
- archeologických nálezísk a ďalších kultúrnych a prírodných hodnôt pamiatkového územia.

5.18. V súlade s platnou legislatívou rešpektovať v podrobnejších dokumentáciách miest a obcí na území Banskobystrického kraja zásady ochrany pamiatkových rezervácií, pamiatkových zón a ochranných pásiem pamiatkových území a areálov národných kultúrnych pamiatok a ich ochranných pásiem, na zachovanie, údržbu a regeneráciu:

- historického pôdorysu a parcelácie,
- objektovej skladby,
- výškového a priestorového usporiadania objektov,
- charakteristických pohľadov, siluety a panorámy,
- morfológie terénu archeologických nálezísk a ďalších kultúrnych a prírodných hodnôt pamiatkového územia.

5.19. Nové trasy nadradenej dopravnej infraštruktúry (cesty R, cesty I. triedy) a nadradenej technickej infraštruktúry (celoštátneho a regionálneho významu) prioritne riešiť, mimo pamiatkového územia pamiatkových rezervácií a pamiatkových zón a ochranných pásiem pamiatkových území a nehnuteľných národných kultúrnych pamiatok.

5.20. Rekonštrukciu pôvodných trás ciest II. a III. triedy prechádzajúcich cez pamiatkové územia realizovať v súlade

s ustanoveniami zákona o ochrane pamiatok. Nové trasy ciest II. a III. triedy, prioritne riešiť mimo pamiatkových území a ochranných pásiem pamiatkových území a nehnuteľných národných kultúrnych pamiatok.

6. V oblasti rozvoja nadradenej dopravnej infraštruktúry

6.1. V oblasti rozvoja cestnej infraštruktúry

6.1.6. vybudovať cestu I/66 v úseku križovatka Slovenská Ľupča – Brezno, nová trasa s obchvatom mesta Brezno a rezervovať územie pre výhľadové obchvaty obcí v úseku Podbrezová – Valaská,

6.1.46 rešpektovať ochranné pásma rýchlostných ciest a ciest I. až III. triedy v zmysle platnej legislatívy a siete TI prednostne umiestňovať mimo telesa ciest,

6.1.47 pri rekonštrukcii ciest II. a III. triedy rezervovať priestor pre realizáciu súbežných cyklistických trás,

6.1.53 zabezpečiť pre cesty I., II. a III. triedy územnú rezervu pre ich šírkové usporiadanie podľa STN a v zastavanom území miest a obcí rešpektovať a zachovať existujúce šírkové usporiadanie ciest I. triedy v príslušných kategóriách podľa STN.

6.1.54 Podporovať rozvoj nabíjacej infraštruktúry pre elektromobily a ostatné alternatívne palivá.

6.2. V oblasti rozvoja železničnej infraštruktúry

6.2.1. rezervovať priestor pre výhľadový koridor vysokorýchlostnej trate ako územnú rezervu s predpokladom jej postupného spresňovania v ďalších stupňoch územnoplánovacej dokumentácie,

6.2.5. zlepšovať nevyhovujúcu dopravnú dostupnosť územia Pohronia a spojenia územia kraja s východným Slovenskom zlepšovaním územných a stavebno-technických parametrov trate nadregionálnej úrovne Banská Bystrica – Červená Skala - Margecany s výhľadovou elektrifikáciou trate v celej dĺžke ťahu na území Banskobystrického kraja,

6.2.6. vytvoriť podmienky pre zachovanie turisticky atraktívnej trate Brezno - Tisovec – Rimavská Sobota - Jesenské s cieľom zlepšenia dopravnej dostupnosti údolia Rimavy a jeho spojenia s krajským mestom a

východným Slovenskom.

6.2.7 pri stavebnej činnosti v ochrannom pásme dráhy dodržiavať ustanovenia vyplývajúce z platnej legislatívy,

6.2.8 pri rozvoji územia rešpektovať všetky súčasné zariadenia v správe Železníc Slovenskej republiky (ŽSR) a ich ochranné pásma,

6.2.9. navrhované aj existujúce križovania dráhy s cestnými komunikáciami riešiť mimoúrovňovo.

6.5. Utvárať podmienky na ochranu územia v okolí dopravných trás s veľkou intenzitou dopravného zaťaženia pred negatívnymi dôsledkami dopravy, monitorovať dodržiavanie prípustných hladín hluku a určovať zásady ochrany dotknutého územia pred jeho účinkami s návrhom a následnou realizáciou opatrení na ochranu proti hluku.

6.8. Rekonštrukciu zariadení dopravnej infraštruktúry nachádzajúcich sa alebo prechádzajúcich cez pamiatkové územia realizovať v súlade s ustanoveniami zákona o ochrane pamiatok. Návrh nových zariadení dopravnej infraštruktúry, pokiaľ je to priestorovo možné, realizovať prioritne mimo pamiatkových území a ochranných pásiem pamiatkových území a nehnuteľných národných kultúrnych pamiatok.

6.9. V oblasti rozvoja infraštruktúry cyklistickej dopravy

6.9.1. podporovať rozvoj nemotorovej, predovšetkým cyklistickej dopravy,

6.9.2. podporovať tvorbu plánovacích a strategických dokumentov integrujúcich cyklistickú dopravu na regionálnej úrovni a rešpektovať koridory navrhovanej kostrovej siete cyklotrás na území BBK,

6.9.3. podporovať tvorbu projektových dokumentácií a generelov pre cyklistickú dopravu a realizáciu cyklistickej infraštruktúry,

6.9.4. podporovať využívanie pozemkov a lesných ciest vo vlastníctve štátu a samospráv na budovanie cyklistických ciest a cykloturistických trás.

6.9.5 Cyklistické trasy situovať mimo telesa diaľnic, rýchlostných ciest a ciest I. triedy v súlade s platnými STN a technickými predpismi. Cyklistickú dopravu, najmä polohy trás pre cykloturistickú dopravu v maximálnej možnej miere odčleniť od automobilovej cestnej dopravy a navrhnuť samostatné cyklistické komunikácie.

6.10 V oblasti integrácie druhov dopravy na území kraja umiestňovať zastávky a prestupové body podľa jednotlivých kategórií

6.10.1 Skupina A obsahuje najvýznamnejšie prestupové body s celosieťovým významom. Prestupuje sa v nich medzi prímestskými i diaľkovými autobusmi, regionálnymi a diaľkovými vlakmi a mestskou hromadnou dopravou. Sú to teda hlavné prestupové body v najväčších mestách Banskobystrického kraja:

- Brezno,

6.10.6 Pri jednotlivých prestupových uzloch umiestňovať zberné parkoviská, najmä v súvislosti s vylúčením resp. minimalizovaním individuálnej automobilovej dopravy v cieľoch intenzívnej dochádzky (napr. centrá miest, turistické a rekreačné areály),

7. V oblasti rozvoja nadradenej technickej infraštruktúry

7.1. Vodné hospodárstvo

7.1.1. rezervovať priestor pre výhľadový hlavný prívod pitnej vody a súvisiace stavby pre jednotlivé oblastné a skupinové vodovody Stredoslovenskej a Východoslovenskej vodárenskej sústavy,

7.1.4. Podmieniť nový územný rozvoj obcí umiestnených v chránenej vodohospodárskej oblasti napojením na existujúcu, resp. navrhovanú verejnú kanalizačnú sieť s ČOV,

7.1.5 rekonštruovať a rozšíriť čistiarene odpadových vôd Zvolen, Filákov, Banská Bystrica, Kremnica, Revúca, Tisovec, Veľký Krtíš, Podbrezová, Žiar nad Hronom, Brezno, Hriňová, Poltár, Dudince, Valaská, Donovaly, Banská Belá, Krupina, Podbrezová, Halič, Divín, Žarnovica,

7.1.6. rezervovať priestor na výhľadové vybudovanie skupinových kanalizačných systémov

7.1.8 vytvárať územno-technické predpoklady na úpravu a revitalizáciu vodných tokov v čiastkových povodiach Hrona, Ipľa a Slanej, úpravy na vodných tokoch realizovať tak, aby neboli dotknuté záujmy ochrany prírody a krajiny v súlade s platnou legislatívou,

7.1.10. zabezpečiť vypúšťanie komunálnych odpadových vôd výstavbou verejnej kanalizácie s ČOV (prípadne iné vhodné spôsoby odvádzania komunálnych odpadových vôd), a to prioritne kanalizačné systémy, alebo ich časti ÚPN VÚC Banskobystrický kraj –Zmeny a doplnky 5/2020 prekrývajúce sa s aglomeráciami na plnenie záväzkov nad 10 000 EO a nad 2 000 EO, výstavbu čistiarní odpadových vôd (ČOV) v kanalizačných systémoch do 2 000 EO v prípadoch ak už je vybudovaná stoková sieť min. na 80 % a kanalizačné systémy do 2 000 EO nachádzajúcich sa v chránených vodohospodárskych oblastiach, v ktorých sú veľkokapacitné zdroje podzemných vôd. Ostatné kanalizačné systémy (obce) riešiť priebežne.,

7.1.12. v súlade s Vodným plánom Slovenska zabezpečiť ochranu pred povodňami realizáciou preventívnych opatrení v povodiach, ktoré spomalia odtok vôd z povodia do vodných tokov a zvýšia retenčnú kapacitu územia, výstavbu retenčných nádrží a poldrov, ochranných hrádzí, protipovodňových línii a zariadení na prečerpávanie vnútorných vôd, úpravu vodných tokov a ich nevyhnutnú opravu a údržbu, obnovu inundačných území, prednostne realizovať zmeny súčasnej krajinej štruktúry a krajinej pokrývky s cieľom zníženia povrchového odtoku z územia, identifikovať a eliminovať plochy, ktoré sú potenciálne najviac náchylné na povodne a najviac sústreďujú zvýšený povrchový odtok,

7.1.14. akceptovať pásma ochrany verejných vodovodov a verejných kanalizácií v súlade s platnou legislatívou o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách, pásma ochrany vodárenských zdrojov v súlade s vodným zákonom, ochranné pásma prírodných liečivých zdrojov a prírodných minerálnych zdrojov v súlade so zákonom o prírodných liečivých vodách, prírodných liečivých kúpeľoch, kúpeľných miestach a prírodných minerálnych vodách a o regulácii v sieťových odvetviach,

7.1.15. rešpektovať Vodný plán Slovenska, základných nástrojov na dosiahnutie cieľov vodného plánovania v správnych územiach povodí (čiastkových povodí Hron, Ipľ, Slaná). V súlade s Vodným plánom Slovenska vytvárať územno-technické predpoklady na:

- ochranu pred povodňami realizáciou preventívnych technických a biotechnických opatrení,
- úpravu odtokových pomerov, kt. spomalia odtok vôd do vod. výtokov, zvýšia retenčnú kapacitu územia,

- úpravu vodných tokov, ich nevyhnutnú opravu a údržbu, prípadne ich revitalizáciu,
- výstavbu zariadení na prečerpávanie vnútorných vôd,
- zadržiavanie dažďových zrážok v urbanizovanom prostredí, znižovanie odtoku vody v urbanizovanej krajine t.j. zvýšenie infiltrácie - vsakovania do podlažia, zvýšenie výparu napr. zelené strechy, parky a zelené plochy,

7.2. Zásobovanie elektrickou energiou

7.2.11. pri budovaní, plánovaní a rekonštruovaní nadzemného elektrického vedenia používať také technické riešenie, ktoré bráni usmrčovaniu vtákov podľa platnej legislatívy o ochrane prírody a krajiny,

7.2.12. v priestorovom usporiadaní rešpektovať určené ochranné pásma a bezpečnostné pásma jestvujúcich a navrhovaných elektrických vedení a transformačných staníc v zmysle platnej legislatívy,

7.2.13. MVE umiestňovať len pri zohľadnení environmentálnych aspektov a iných oprávnených záujmov v území, vrátane zachovania podmienok plavby na vodných cestách,

7.3. Zásobovanie plynom a teplom,

7.3.1. prednostne využívať zemný plyn na zásobovanie lokalít teplom, s cieľom znížiť miestnu záťaž znečistenia ovzdušia,

7.3.3. v priestorovom usporiadaní rešpektovať určené ochranné pásma a bezpečnostné pásma jestvujúcich a navrhovaných plynovodov, teplovodov a produktovodov,

7.3.5. podporovať rozvoj využívania obnoviteľných zdrojov energie (biomasy, slnečnej, veternej a geotermálnej energie), ako lokálnych doplnkových zdrojov k systémovej energetike, s uprednostnením sídiel bez perspektívy zásobovania zemným plynom, STRED s PF podporovať rozvoj využívania obnoviteľných zdrojov energie (biomasy, slnečnej, veternej a geotermálnej energie), ako lokálnych doplnkových zdrojov k systémovej energetike, s uprednostnením sídiel bez perspektívy zásobovania zemným plynom,

7.4. Pošta a telekomunikácie

7.4.4. v priestorovom usporiadaní rešpektovať určené ochranné pásma a bezpečnostné pásma jestvujúcich a

navrhovaných telekomunikačných vedení v zmysle platnej legislatívy

7.5. Návrh nových zariadení technickej infraštruktúry, pokiaľ je to priestorovo možné, realizovať mimo pamiatkových území a ochranných pásiem pamiatkových území a nehnuteľných národných kultúrnych pamiatok, v súlade so zásadami ich ochrany v zmysle zákona o ochrane pamiatkového fondu.

7.6. Odpadové hospodárstvo

7.6.1. budovať integrovaný systém nakladania s odpadmi vytvárať vhodné územno-technické predpoklady pre rozvoj a budovanie potrebnej kapacity zariadení na znehodnocovanie a zneškodňovanie odpadov,

7.6.2. v územných plánoch obcí, zabezpečiť lokality pre výstavbu zariadení súvisiacich s budovaním systému na triedenie, recykláciu, zhodnocovanie a zneškodňovanie odpadov a na kompostovanie biologicky rozložiteľných odpadov,

7.6.3. navrhnuť lokality pre výstavbu regionálnych zariadení na termické zhodnocovanie alebo zneškodňovanie nebezpečných odpadov a nie nebezpečných odpadov v rámci priemyselných zón alebo priemyselných parkov.

7.6.4. Zariadenia na nakladanie so zdravotníckym odpadom vrátane spaľovní lokalizovať prednostne vo väzbe na zdravotnícke zariadenia.

8. V oblasti sociálnej infraštruktúry

8.1. Školstvo;

8.1.1. vytvárať územno-technické predpoklady na dostupnosť stredných škôl a ich zariadení, vysokých škôl so zreteľom na sociálne, hospodárske geografické špecifiká kraja,

8.2. Zdravotníctvo

8.2.1. vytvárať územno-technické predpoklady na rovnomerné pokrytie územia zariadeniami základnej zdravotnej starostlivosti, jej zameranie postupne preorientovať na prevenciu a na včasnú diagnostiku závažných ochorení,

8.3. Sociálna pomoc

8.3.1. rozširovať sieť a štruktúru zariadení sociálnej starostlivosti a sociálnych služieb podľa potrieb okresov paralelne s narastaním podielu občanov odkázaných na sociálnu pomoc a občanov v dôchodkovom veku, ako aj občanov so zdravotným postihnutím, najmä občanov s ťažkým zdravotným postihnutím

8.4. Kultúra

8.4.1. vytvárať územnotechnické podmienky na rovnomerné pokrytie územia zariadeniami kultúrnych služieb a tým zvýšiť ich dostupnosť vo všetkých lokalitách kraja,

8.4.2. rozširovať sieť a štruktúru kultúrnych zariadení podľa potrieb okresov, ako neoddeliteľnej súčasti infraštruktúry a kultúrnych služieb obyvateľstvu,

8.4.3. podporovať inštitucionálny rozvoj a aktivity mimovládnych organizácií a záujmových združení v oblasti kultúry,

8.4.4. podporovať tvorivé a vzdelávacie aktivity obyvateľstva, prepojiť ponuky kultúrnych inštitúcií na výchovno-vzdelávací program škôl.

9. V oblasti ochrany a tvorby životného prostredia

9.3. Ochranu vôd realizovať v zmysle platnej legislatívy ako: ÚPN VÚC Banskobystrický kraj – Závazná časť – úplné znenie

9.3.1. ochranu v chránených vodohospodárskych oblastiach Veľká Fatra, Nízke Tatry - západná časť, Nízke Tatry - východná časť, Horné povodie Ipľa, Rimavice a Slatiny, Muránska planina, Horné povodie Hnilca,

9.7. Pri posudzovaní územnotechnických podmienok a projektovej príprave nových trás a zariadení dopravnej infraštruktúry zhodnotiť kvalitu územia a zabezpečiť jeho trvalú ochranu v ich okolí pred hlukom, infrazvukom a

vibráciami v....

9.9. Pri spracovaní nižších stupňov územnoplánovacej dokumentácie rešpektovať ochranné pásma pohrebísk v súlade s platnou legislatívou (hist. cintoríny)

10. V oblasti záujmov obrany štátu

10.1. Rešpektovať existujúce vojenské objekty a zariadenia, vrátane ich ochranných pásiem, nezasahovať do ich územia ani inak neobmedzovať ich činnosť.

10.5 Zachovať a rešpektovať z dôvodov obrany SR:

10.5.1 železničnú trať č. 110 (Červená Skala – Margecany), č. 115 (Plešivec – Zvolen os. stanica), č. 116 (Červená Skala – Banská Bystrica), alebo ich prípadné alternatívne trasovanie;

11. V oblasti zariadení civilnej ochrany

11.2. Ochranné stavby pre ukrytie obyvateľstva, zamestnancov a osôb prevzatých do starostlivosti navrhovať podľa Analýzy územia z hľadiska možných mimoriadnych udalostí a budovať ich v zmysle všeobecne záväzných právnych predpisov na úseku civilnej ochrany obyvateľstva.

II. VEREJNOPROSPEŠNÉ STAVBY

1. Cestná doprava

1.8 rekonštrukcia cesty I/66 v úseku Slovenská Ľupča – Brezno s obchvatom mesta Brezno, výhľadovo s obchvatom obce Podbrezová,

1.12. cesta I/66 v úseku Brezno - Besník - hranica Prešovského kraja, rekonštrukcia s obchvatmi sídiel, v súlade s vydaným záverečným stanoviskom MŽP k procesu EIA

1.13.2 rekonštrukcia a výstavba cesty I/72 v úseku Brezno/Halny (x I/66) - Mýto pod Ďumbierom (x I/72),

1.16.1. cesta I/72 (pôvodne II/530) v úseku Brezno (x I/66) - Tisovec, rekonštrukcia, výhľadovo rezervovať priestor pre obchvaty obcí,

1.21.5. cesta II/529 v úseku Hriňová - Drábsko - Čierny Balog - Brezno (I/66), rekonštrukcia cesty.

1.29 Cyklomagistrála Poiplie, Zelená stuha Pohronia, Vrchárska cyklomagistrála, Lučenec –Kalonda/Ipolytarnóc (MP), vrátane rekonštrukcie ciest popri ktorých sú trasované.

2. Železničná infraštruktúra

2.4 zlepšovanie územných a stavebnotechnických parametrov trate nadregionálnej úrovne Banská Bystrica – Červená Skala – Margecany v celej dĺžke ťahu na území Banskobystrického kraja.

5. Zásobovanie pitnou vodou

5.44 Brezno Vrchdolinka vodovod II. etapa,.IE

7. Odtokové pomery

7.20 Brezno, dokončovanie ochrany intravilánu mesta, opatrenia na Hrone,

7.45 Brezno, úprava odtokových pomerov Kabátovského potoka, rkm 0,322-1,173.

9. Zásobovanie plynom

9.8. odbočka plynovodu do Čierneho Balogu (okres Brezno).

10. Telekomunikácie

10.1. sieť digitálnych ústrední na všetkých úrovniach,

10.2 rezervovanie priestorov pre výhľadové trasy diaľkových optických káblov (DOK).

11. Odpadové hospodárstvo

11.8. zberné a dotriedovacie dvory a dvory pre kompostovanie biologicky rozložiteľného odpadu.

Na uskutočnenie verejnoprospešných stavieb (stavieb vo verejnom záujme) možno podľa Zákona č. 282/2015 Z. z. o vyvlastnení pozemkov a stavieb a o nútenom obmedzení vlastníckeho práva k nim a o zmene a doplnení niektorých zákonov (s účinnosťou od 01.07.2016) pozemky, stavby a práva k nim vyvlastniť alebo vlastnícke práva k pozemkom a stavbám obmedziť.

2.3 ZÁKLADNÉ DEMOGRAFICKÉ, SOCIÁLNE A EKONOMICKÉ ROZVOJOVÉ PREDPOKLADY MESTA

Mesto Brezno patrí do kategórie miest strednej veľkosti, je však najväčším sídlom v priestore Horehronia s 20 061 obyvateľmi, čo činí cca 33,75 % z celkového počtu obyvateľov okresu Brezno.

Zo sledovaného vývoja počtu obyvateľov je zrejmé, že v období do roku 1991 dochádza k najvýraznejšiemu rastu obyvateľov. Za takmer 20 rokov sa zvýšil počet obyvateľov mesta o 9 626. Tento vysoký prírastok obyvateľstva bol motivovaný enormným nárastom bytov na prelome sedemdesiatych a osemdesiatych rokov minulého storočia a s tým súvisiacou imigráciou za prácou z obcí Horehronia. Po roku 1991 dochádza k stagnácii obyvateľstva a k zmenám demografického správania a podľa posledného SOBD z r. 2021 k jeho výraznému poklesu.

Mesto Brezno je administratívno-správnym, spoločenským a kultúrnym centrom okresu. Zároveň plní funkciu nástupného a vybavenostného centra do Horehronského regiónu CR č. 14 (pred tým oblasť cestovného ruchu Nízkotatranská 1. kat. a Poľanská - 2. kat.). Za účelom manažovania CR je vytvorený Klaster Horehronie, združujúci aktívne obce v tejto oblasti – Brezno, Braväcovo, Bystrá, Čierny Balog, Horná Lehota a Mýto pod Ďumbierom a podnikateľské subjekty.

Potenciálom medzinárodného významu je krajinné prostredie a bohaté kultúrno-historické a duchovné bohatstvo mesta a regiónu. V centre mesta je rad budov vyhlásených za NKP a vytvárajú hodnotnú a zachovanú urbanistickú štruktúru. Na jej pôdoryse je vyhlásená Pamiatková zóna Brezno.

Mesto je zaradené medzi centrá osídlenia regionálneho významu. Spolu s obcami Podbrezová a Valaská tvoria ťažisko osídlenia regiónu. V ňom sa kumuluje sídelná a hospodárska funkcia okresu. Vzájomné väzby sú dané hospodárskymi aktivitami vo všetkých troch sídlach a ich vhodnou dochádzkovou vzdialenosťou. Z hľadiska rozvoja sídelnej štruktúry mesta južným smerom sú významné jeho väzby na obec Čierny Balog (s jeho osadami v údolí Čierneho Hrona) a juhovýchodným smerom na obce Michalová a Pohronská Polhora.

Mesto sa nachádza na pohronskej sídelnej rozvojovej osi celoštátneho významu Brezno - Banská Bystrica - Zvolen - Žiar nad Hronom - Žarnovica, ktorú tvoria sídla ležiace v nive rieky Hron. Leží na významnej križovatke dopravných trás spájajúcich Pohronie s Liptovom (cez sedlo Čertovica) a s južnými okresmi Banskobystrického kraja - cez Čierny Balog.

Dopravnou osou priestoru je cesta I/66, ktorá obsluhuje takmer celé územie okresu Brezno a spája jeho centrum s krajským mestom Banskou Bystricou. Mestom prechádza regionálna železničná trať č. 172 v smere Banská Bystrica – Brezno – Červená Skala. Cesta I/66 sa v Banskej Bystrici napája na medzinárodný cestný ťah E 77, prebiehajúci v smere Maďarsko – Šahy – Banská Bystrica – Trstená – Poľsko. Je zrealizovaná 1. etapa obchvatu mesta a ÚPD navrhuje jeho úplné dokončenie.

Možno teda konštatovať, že mesto a je ho k.ú. má výnimočný dopravný, hospodársky a prírodno - rekreačný potenciál. Jeho využitie bude v budúcnosti vychádzať z rozvoja udržateľných činností v krajine. Dominantou bude rozvoj bývania, rekreácie, turizmu a výroby a celková funkčná a priestorovo-prevádzková reštrukturalizácia mesta a stabilizovanie živého laznického osídlenia. Akcent bude na zachovaní a zhodnotení Pamiatkovej zóny mesta a krajiny.

2.3.1 Demografický vývoj

Prognóza demografických charakteristík je spracovaná na základe celoštátnych sčítaní obyvateľov,

ÚZEMNÝ PLÁN MESTA BREZNO

domov a bytov (r. 1970, 1980, 1991, 2001, 2011 a 2021). Údaje z posledného sčítania v roku 2021 sú podľa Štatistického úradu SR. Dopĺňajúce údaje sú z Mesta Brezno.

Stav a vývoj obyvateľstva mesta Brezno

Podľa SODB 2021 k 1.1.2021 žilo v meste Brezno 20 061 obyvateľov, čo predstavuje 33,75 % z celkového počtu obyvateľov okresu Brezno (59 440). Ženy s počtom 10496 tvorili 52,32 % obyvateľov mesta. Celková rozloha k.ú. je cca 12 196 ha a priemerná hustota osídlenia 172,86 obyvateľov/km².

Tabuľka č.1 - Retrospektívny vývoj počtu obyvateľov mesta Brezno v rokoch 1970 – 2021

Rok sčítania	1970	1980	1991	2001	2011	2021
Počet obyvateľov	12 843	17 872	22 469	22 875	21 894	20 061
Prírastok obyvateľov	+ 5 029 + 4 597 + 406 - 981 - 1 833					
Index rastu	139,16	125,72	101,81	95,71	91,63	
Ø ročný prírastok	+ 3,916 % + 2,338 % + 0,181 % - 0,429 % - 0,837 %					

Zdroj: ŠÚ SR, vlastné výpočty

Zo sledovaného vývoja počtu obyvateľov je zrejmé, že v období do roku 1991 dochádza k najvýraznejšiemu rastu obyvateľov. Za takmer 20 rokov sa zvýšil počet obyvateľov mesta Brezna o 9 626. Tento vysoký prírastok obyvateľstva bol spôsobený enormným nárastom bytov na prelome sedemdesiatych a osemdesiatych rokov minulého storočia a s tým súvisiacou imigráciou za prácou z obcí Horehronia. Po roku 1991 dochádza k stagnácii obyvateľstva a k zmenám demografického správania. Priemerné ročné prírastky sa pohybovali po roku 1991 v hodnotách + 0,181 % až - 0,837 %, čím sa mesto v súčasnosti zaradilo medzi stagnujúce sídla.

Tabuľka č.2 - Stav obyvateľstva mesta Brezno v rokoch 2001 – 2021

Rok	Počet obyv. k 31.12.	Živo Narodení	Zomretí	Prirodzený prírastok/ úbytok	Pristá-hovaní	Vystá-hovaní	Migračný prírastok/ úbytok	Celkový prírastok/ úbytok na 1 000 obyv.
2001	22 840	186	167	+ 19	220	338	- 118	- 99 (-4,33)
2011	21 827	253	199	+ 54	180	337	- 157	- 103 (-4,74)
2021	19 956	184	253	- 69	240	276	- 36	- 105 (-5,25)

Zdroj: Mesto Brezno

Demografické správanie v roku 2001 až 2011 z pohľadu prirodzeného pohybu sa vyznačuje prírastkom hodnôt, kedy sa viac ľudí narodilo ako zomrelo. Po roku 2011 je zaznamenaný prirodzený úbytok. Nízka úroveň sobášnosti a s tým spojená pôrodnosť nedokázali vyvážiť vyššiu úmrtnosť.

Vplyvom obmedzenia pracovných príležitostí a nízka dostupnosť bytov nútila ľudí migrovať za prácou, často aj so zmenou trvalého bydliska. Do mesta migrovalo menej ľudí ako sa z neho vysťahovalo. Ďalší vývoj migrácie môže ovplyvňovať ekonomická situácia mesta a jeho celková pozícia a s tým súvisiaci bytový výstavba a možnosť získania bytu.

Tabuľka č.3 - Vývoj vekovej štruktúry obyvateľov mesta Brezno v r. 2001 – 2021 (stav k 31.12.)

Rok	Počet obyvateľov				Index vitality	Index starnutia	Priem. vek
	Spolu	Vekové skupiny					
		Pred-produktívny	Produktívny	Po-produktívny			

ÚZEMNÝ PLÁN MESTA BREZNO

2001	22 840	4 298	16 566	1 976	217,51	45,97	35,02
%	100,00	18,82	72,53	8,65			
2011	21 827	3 112	16 048	2 667	116,68	85,70	39,46
%	100,00	14,26	73,52	12,22			
2021	19 956	2 935	13 166	3 855	76,13	131,35	42,88
%	100,00	14,71	65,98	19,32			

Zdroj: ŠÚ SR

Významnou demografickou charakteristikou je vekové zloženie, v ktorom sa odrážajú výsledky demografických procesov z minulosti a zároveň ide o základ budúceho demografického vývoja. Pri pohľade na vekovú štruktúru obyvateľstva v meste môžeme konštatovať, že prirodzený úbytok obyvateľstva a intenzita populačného starnutia sa budú prehlbovať. Postupne sa znižuje zložka obyvateľov predproduktívneho veku na úkor nárastu obyvateľov v poproduktívnom veku. Priemerný vek obyvateľov bol v roku 2001 - 35,02 rokov, v r. 2011 - 39,46, v r. 2015 - 41,18 a r. 2021 - 42,88 rokov. V r. 2023 ŠÚ SR uvádza priemerný vek obyvateľov 43,55 rokov.

Index vitality sa po roku 2021 pohyboval okolo hodnoty cca 79bodov, čo zaradilo obyvateľstvo medzi regresívnu (ubúdajúcu) populáciu a v r. 2011 to bolo cca 100bodov, čo zaradilo obyvateľstvo medzi stagnujúcu až regresívnu (ubúdajúcu) populáciu. Pre porovnanie uvádzame, že v roku 2001 index vitality dosiahol hodnotu cca 217, čo charakterizuje progresívny (rastúci) typ.

Zmenšovanie podielu mladšej populácie a zvyšovanie podielu starších vekových skupín obyvateľstva (zhoršenie vekovej štruktúry obyvateľstva) môže mať za následok pokles reprodukčných schopností populácie. Pomer predproduktívnej a poproduktívnej zložky obyvateľstva, označený ako index vitality, môže okrem iného vypovedať aj o populačných možnostiach vo výhľade.

Tabuľka č.4 - Počet obyvateľov podľa ekonomických vekových skupín v meste Brezno k 1.1.2021 (SODB 2021)

Rok	Počet obyvateľov				Index vitality
	Spolu	Vekové skupiny			
		predproduktívny	produktívny	poproduktívny	
2021	20 061	2 921	13 437	3 703	78,88
%	100,00	14,56	66,98	18,46	

Zdroj: ŠÚ SR, vlastné výpočty

Náboženské a národnostné zloženie obyvateľstva, vzdelanostná štruktúra (podľa SODB 2021)

Z náboženského vyznania prevláda rímskokatolícka cirkev so 49,86 % (v r.2011 bolo 55,67%). Evanjelická cirkev augsburského vyznania mala v r. 2011 zastúpenie 6,77 %.Bez náboženského vyznania si udáva 31,28 % obyvateľstva (v r.2011 bolo 18,27 %).

Podľa národnostnej štruktúry prevláda slovenská národnosť ku ktorej sa hlásilo 18 560 obyvateľov (92,52 %). Ostatné národnosti sa podieľali na celkovom počte obyvateľov podielom menším ako 1 %.

K rómskej národnosti sa v r.2011 / 2021 hlásilo 697 /88 Rómov, čo bolo 3,18 / 0,44 % z celkového počtu obyvateľov. Ich skutočný stav je vyšší. Podľa údajov z Atlasu rómskych komunít na Slovensku (2019) žilo v meste 2 000 Rómov 9,5 %. Nezistených ohľadne národnosti bolo 5,86 %.

Podľa najvyššieho dosiahnutého vzdelania má základné vzdelanie ukončených 17,81 % obyvateľov, stredné odborné (učňovské) vzdelanie (bez maturity) má 17,95 % obyvateľov, úplné stredné vzdelanie (s maturitou) má 27,05 % (v r. 2011 to bolo 34,34 %), vyššie odborné vzdelanie má 5,27 %.

Z hľadiska „Prognózy vývoja obyvateľstva v okresoch SR do roku 2035“ (Šprocha, Vaňo, Bleha, október 2013) vypracovanej Prognostickým ústavom SAV je toto obdobie charakteristické procesom starnutia a populačný vývoj je typický zmenou reprodukčného procesu. Okrem nevyváženej vekovej štruktúry súvisia s

negatívnym demografickým vývojom nasledujúce faktory: pokles reprodukcie, vysoké zastúpenie osôb nad 65 rokov, vysoká nezamestnanosť, sociálna neistota a výrazná migrácia.

Najzávažnejším problémom celého populačného vývoja je proces starnutia populácie, pričom prirodzený prírastok každoročne klesá. Do roku 2035 by mal proces starnutia obyvateľstva pokračovať postupným tempom a neustále sa prehĺbovať. Predpokladá sa, že index starnutia by sa mal zvýšiť na viac ako 128 bodov v roku 2022 a viac ako 180 bodov v roku 2035. Konkrétne to znamená, že v roku 2035 by malo pripadať na 100 detí až 180 starých ľudí vo veku 65 rokov a viac.

NÁVRH

- ÚPD navrhuje bytovú výstavbu pre obyvateľov mesta.
- Vývoj obyvateľstva navrhuje ÚPD založiť aj na zhodnotení determinantov rozvoja.
- Podľa prognózy vývoja vekovej štruktúry obyvateľstva sa môžu výrazné deformácie vo vývoji početnosti očakávať až v roku 2030. Vtedy by mal byť celkový prírastok postproduktívneho obyvateľstva 61,9 %, čo vyvolá zvýšený tlak na ekonomiku SR i mesta v oblasti dôchodkového zabezpečenia. Práve tento nepriaznivý demografický vývoj má a bude mať aj v budúcnosti dopad na rôzne stránky spoločenského vývoja, ako je zdravotníctvo, sociálna oblasť, školstvo, bytová výstavba, ekonomika, zamestnanosť a pod. Ďalší faktor, ktorý bude mať vplyv na pomer medzi starým a mladým obyvateľstvom je migrácia pracovnej sily do krajín Európskej únie.

Obyvateľstvo mesta Brezna starne (údaje za obdobie k r. 2021)

Priemerný vek obyvateľstva sa za obdobie 10 rokov zvýšil o 3,42 rokov na súčasnú hodnotu 42,88 rokov (v roku 2021), čo je za tak krátke obdobie veľmi vysoká hodnota. Index starnutia (pomer počtu obyvateľov v poproduktívnom veku ku počtu detí vo veku 0 – 14 rokov) rástol rýchlo, zvýšil sa z hodnoty 85,70 na 131,35 bodov

Pri prognóze obyvateľov do roku 2035 v meste sa vychádzalo z doterajšieho celkového pohybu obyvateľstva a využitím exponenciálnej funkcie, ktorá vychádza z teoretických úvah o stabilnej populácii. Predpokladaná miera rastu populácie (celkový pohyb obyvateľstva) je 10 ‰ za rok.

Tabuľka č.5- Prognóza vývoja počtu obyvateľov v meste Brezno do roku 2035

rok	2001	2011	2021	2025	2030	2035
Brezno	22 875	21 894	20 061	20 863	21 907	23 002

Zdroj: vlastné výpočty

Podrobná príslušnosť v PFC (UO) je zobrazená v tab. Stav a návrh b.j. a obyvateľov v r. 2035 (kap.2.7.1 tejto Spravidnej správy a vo v.č.2 a schéme „C“).Prognóza výhľadového počtu obyvateľov do r. 2055 a predpokladá nárast na 24 000 obyvateľov.

Pre porovnanie uvádzame prognózu demografického vývoja za okres Brezno („Prognóza vývoja obyvateľstva v okresoch SR do roku 2035“, Šprocha, Vaňo, Bleha, október 2013) a SOBD 2021:

Okres Brezno:

2015	63 187 obyvateľov
2020	62 145 obyvateľov(podľa SODB 2021 - 59 446 obyvateľov)
2025	60 785 obyvateľov
2030	59 377 obyvateľov
2035	57 898 obyvateľov
Zmena 2012 – 2035 abs - 5 798 obyvateľov (- 8,10 %).	

2.3.2 Ekonomická aktivita a pracovné príležitosti

Podľa SODB 2021 sa na súčasnej ekonomickej aktivite v meste Brezno z celkového počtu obyvateľov 20 061 podieľalo 7 856 pracujúcich (okrem dôchodcov), čo je 39,16 % z celového počtu obyvateľov, 1 162 pracujúcich dôchodcov (5,79 %), 50 osôb na materskej dovolenke (0,25 %), 169 osôb na rodičovskej dovolenke (0,84 %), 964 osôb bolo nezamestnaných (4,81 %), 1 119 osôb v domácnosti (5,58 %), 4 088 dôchodcov (20,38 %), 583 žiakov strednej školy (2,91 %) a 348 študentov vysokej školy (1,73 %).

Podľa postavenia v zamestnaní, zamestnancov tvorilo 75,78 %, podnikateľov 14,81 %, nezistení 8,95 %. Nezamestnaných ku dňu sčítania bolo 4,81 %. Najviac ľudí pracovalo v odvetví priemyselnej výroby 21,86 % (2 019 osôb) a v maloobchode okrem predaja motorových vozidiel a motocyklov 11,56 % (1 068 osôb). Pre ilustráciu ÚPD uvádza údaje z r. 2011.

Pracovné príležitosti v k.ú. mesta sú zastúpené vo všetkých sférach. Približný počet pracovných miest je nasledovný: poľnohospodárstvo 110 miest, lesné hospodárstvo 50 miest, ťažba 10 miest, priemyselná výroba 770 miest, energetika a odpad. hospodárstvo 10 miest, občianske vybavenie (komerčné služby a obchody) 100 miest, ubytovanie 50, administratíva 250, školstvo 450, soc. starostlivosť 50, zdravotníctvo 560 + 215, kultúra 15, telovýchova a šport 50) – spolu 1 440. Celkom je v meste Brezno 2 690 pracovných miest.

Medzi najväčších zamestnávateľov nachádzajúcich sa v meste patria: Nemocnica s poliklinikou (cca 560 zamestnancov), COOP Jednota Brezno (cca 368 zamestnancov) a Harmanec Kuvert v Brezne-Bujakovo (cca 217 zamestnancov) a Hronstav 01 (cca 55 zamestnancov).

Na základe „Prognózy vývoja obyvateľov v okresoch SR do roku 2035“ sa okres Brezno radí medzi okresy Slovenska s najväčšou zmenou počtu obyvateľov za obdobie 2012 – 2035. Počas prognózovaného obdobia okres Brezno zaznamená úbytok prirodzeného prírastku menší ako 1 osoba na 1 000 obyvateľov, čím sa zaradí medzi okresy s najvyšším celkovým úbytkom obyvateľstva. Z hľadiska vekového zloženia patrí medzi okresy s najmenším prírastkom priemerného veku obyvateľstva do roku 2035 a najnižším populačným potenciálom, ktorý sa má do konca prognózovaného obdobia vylepšiť. Vyššie zastúpenie marginalizovaných skupín obyvateľstva môže vytvárať problém so vzdelanosťou a profesijnou štruktúrou, ktorá môže priniesť problémy na trhu práce a v konečnom dôsledku sa môže prejaviť vysokou nezamestnanosťou a nižšou životnou úrovňou.

NÁVRH

- ÚPD navrhuje podmienky pre optimálny rozvoj hospodárskej základne pri efektívnom využití výrobných plôch, bez negatívneho dopadu na životné a obytné územie. Presun výrobných činností je predpokladaný zo sekundárnej do terciálnej a kvartérnej sféry.
- ÚPD navrhuje nárast prac. miest v službách, CRaT, logistike a spracovateľskom priemysle o cca 210 na celkových 2 900 pracovných miest.

2.4 RIEŠENIE ZÁUJMOVÉHO ÚZEMIA A ŠIRŠIE VZŤAHY DOKUMENTUJÚCE ZAČLENENIE MESTA DO SYSTÉMU OSÍDLENIA

Zájumové územie tvoria katastrálne územia obcí vo väzbe na riešené územie. Sú to v obce v Banskobystrickom kraji a okrese Brezno - Valaská, Mýto pod Ďumbierom, Bystrá, Horná Lehota, Jarabá, Beňuš, Michalová, Pohronská Polhora a Čierny Balog a kraji Žilinským a okrese Liptovský Mikuláš – Vyšná Boca a Liptovský Ján. Je zobrazené v mierke M1: 50 000 a 25 000 vo výkresoch Širších vzťahov.

Okresná hranica Brezno je hranicou štyroch krajov a to Banskobystrický, Žilinský, Prešovský a Košický.

Mesto sa nachádza na pohronskej sídelnej rozvojovej osi celoštátneho významu Brezno - Banská Bystrica - Zvolen - Žiar nad Hronom - Žarnovica, ktorú tvoria sídla ležiace v nive rieky Hron.

Leží na významnej križovatke dopravných trás spájajúcich Pohronie s Liptovom - cez sedlo Čertovica a s južnými okresmi Banskobystrického kraja - cez Čierny Balog. Dopravnou osou priestoru je cesta I/66, ktorá obsluhuje takmer celé územie okresu Brezno a spája jeho centrum s krajským mestom Banskou Bystricou.

Dôležitú úlohu pri vzniku a rozvoji osídlenia mesta mala konfigurácia riečnej siete, najmä hlavného toku – Hrona a jeho prítokov, pričom v centrálnej časti územia na brehoch Hrona sa začali historicky usadzovať prví obyvatelia. Význam a pôsobenie polohy na rozvoj mesta sa počas historického vývoja menili. Archeologický nález z doby bronzovej potvrdil existenciu obchodných ciest vedúcich pozdĺž rieky Hron a priesmykmi

v priľahlých horských masívoch Horehronia už v dobe prehistorickej. Územie však zostalo do konca 12. storočia mimo hospodárskeho i politického záujmu uhorských panovníkov.

Je súčasťou Združenia miest a obcí Horehronia a Stredného Rudohoria (ZMOHSR) a Združenia obcí EKOLÓG (za účelom prevádzky Regionálnej skládky TKO Brezno). Brezno patrí do kategórie miest strednej veľkosti, je však najväčším mestom v priestore Horehronia. V Brezne žije 33,75 % obyvateľov okresu, ktorého súčasťou je 30 obcí s celkovým počtom 59 446 obyvateľov.

V riešenom území sa nachádzajú tieto plochy a objekty, chránené v zmysle zákona NR SR č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny, ktoré sú v plnom rozsahu zachované:

- Národný park Nízke Tatry s jeho OP,
- Prírodné rezervácie: Horné lazy, Breznianska skalka a Rohozníanska jelšina,
- Národná prírodná rezervácia Ďumbier.

Ďalej je to Európska sústava chránených území Natura 2000:

- Horné lazy - SKUEV0153,
- Alúvium Hrona - SKUEV0303, SKUEV1303,
- Rohozníanska jelšina - SKUEV0695,
- Ďumbierske Nízke Tatry - SKUEV0302,
- Chránené vtáčie územie Nízke Tatry - SKCHVU018.

Na úrovni k.ú. je to kostra krajiny, vymedzená touto ÚPD v podobe ekologicky významných segmentov - MÚSES.

V centre mesta je vyhlásená Pamiatková zóna (VZN č. 1/91 zo dňa 20.11.1991), ktorej súčasťou je rozsiahla skupina budov a objektov - NKP zapísaná v ÚZPF.

Najdôležitejšou cestnou komunikáciou prechádzajúcou mestom v západo-východnom smere je cesta I/66, ktorá sa v Banskej Bystrici napája na medzinárodný cestný ťah E 77, prebiehajúci v smere Maďarsko – Šahy – Banská Bystrica – Trstená – Poľsko. Etapovite sa realizuje sa obchvat mesta Brezna a ÚPD navrhuje jeho úplné prevedenie nad Kiepku.

Mestom prechádza železničná trať č. 172 v smere Banská Bystrica – Brezno – Červená Skala, ktorá má regionálny charakter navrhovaná na rozšírenie a elektrifikáciu. Trať 173 – Brezno – Tisovec – Rimavská Sobota – Jesenské je výhľadovo navrhovaná na preloženie a premiestnenie novej stanice v Rohoznej.

Najbližšie letisko medzinárodného významu s civilnou prepravou je v Sliači (dostupnosť 40 km) a najbližší verejný prístav vnútrozemskej vodnej dopravy v Štúrove / Komárne je vzdialený 190, resp. 220 km.

Pri Rohoznej je neevidovaná spevnená plocha pôvodne používaná na príležitostné letecké práce. ÚPD navrhuje rozvojové plochy dopravného vybavenia.

V k.ú. je sústava lesných a poľných účelových ciest, turistické a cykloturistické pásy a trasy, ktoré sú navrhované na rozšírenie.

Rozloha riešeného územia je takmer 122 km² a v r. 2021 tu žilo 20 061 obyvateľov. Z hľadiska územného členenia je Brezno sídlom okresu - šiesteho najrozsiahlejšieho v SR. Hustota zaľudnenia nedosahuje ani len krajský priemer a oproti celorepublikovému priemeru je výrazne nízka. Najbližším významnejším mestom je krajské sídlo Banská Bystrica (45 km). Od Bratislavy je Brezno vzdialené 250 km, Košíc 200 km, Budapešti 230 km a od Krakova 240 km. Brezno má centrálnu polohu v rámci Slovenska. Vzhľadom na súčasné metropolitné regióny Európy sa nachádza v útlmovej polohe.

Vodné toky Hron, Rohozná a Štiavnička sú Vyhláškou MŽP SR č. 211/2005 zaradené medzi vodohospodársky významné toky, čo je v tejto ÚPD zohľadnené. Do severnej časti k.ú. mesta zasahuje územie významnej prirodzenej akumulácie vôd v SR – Chránená vodohospodárska oblasť Nízke Tatry – východná časť, ktorá bola vyhlásená Nariadením vlády SSR č. 13 / 87 Zb. V CHVO sa nachádzajú zdroje pitnej vody, skupinového vodovodu Bystrá - Brezno (Tále - Bystrá, Trangoška) a vodárenské zdroje Trangoška, Mlynná a Vagnár s ochrannými pásmami II. stupňa, čo je v tejto ÚPD zohľadnené. Pod Rohoznou ÚPD výhľadovo navrhuje vodárenskú nádrž Rohozná, kat. C.

Bývanie je koncentrované v meste, v miestnych častiach a v rozptyle – lazničke osídlenie vo voľnej krajine. Dominuje bývanie v bytových domoch. Rozvoj bývania je navrhovaný prevažne v m.č. Mazorníkovo, Rohozná a novom Centre – bývalé Kasárne.

Občianske vybavenie je sústredené v centre mesta v polyfunkčných a účelových budovách a areáloch, a to na sídlisku na západnom okraji mesta – areály športu, obchodu a služieb a zdravotníctva – Nemocnica s poliklinikou. ÚPD navrhuje posilnenie významu centra mesta a vymedzenie nových polyfunkčných plôch na naviazujúcich (Brezeneč).

V k.ú. sa lokálne ťaží piesok, štrkopiesok, stavebný kameň a hlina. ÚPD navrhuje stabilizáciu až útlm ťažby.

Lesné hospodárstvo spadá do lesných celkov: Mestské lesy Brezno – Čertovica, Mestské lesy Brezno – Rohozná a Beňuš. Dominujúcim subjektom sú Lesy mesta Brezno. ÚPD navrhuje stabilizáciu tohto sektora.

Poľnohospod. výroba je orientovaná na živočíšnu a rastlinnú produkciu. Hospodárske dvory sú rozptýlené v poľnohospod. krajine a to v Podkoreňovej, Zubríku, Brezinkách a na Lúčkach. Je navrhovaná ich stabilizácia v rámci jestv. plôch hospod. dvorová transformácia v problematických vzťahoch s bývaním. Príspevkom je i pôvodné laznícke osídlenie v krajine.

Priemyselná výroba, sklady a výrobné služby sú koncentrované v priemyselných zónach – býv. mostáreň a Mazorníkovo/Cesta Osloboditeľov, Vrbová, pri Michalovej a v rozptyle – Zadné a Predné Halny a Bujakovo. ÚPD navrhuje ich plošnú stabilizáciu, intenzifikáciu (Vrbová) a rozšírenie (Mazorníkovo). Navrhuje aj novú plochu ekoparku nad Rohoznou.

Pri pamätníku obetiam 2. svetovej vojny – Na križných cestách je regionálna skládka tuhého komunálneho odpadu, ktorú ÚPD navrhuje na rozšírenie formou Triediacej linky.

Nad Rohoznou je plocha fotovoltická elektrárňa, ktorú navrhuje ÚPD na dožitie.

Rozvoj rekreácie a CR vychádza z postavenia mesta ako nástupného a vybavenostného centra Horehronského regiónu CR. Navrhuje sa spojenie dôležitých atraktivít do aglomeráciu CR a turizmu (Rohozná – Brezno – Mýto pod Ďumbierom) s orientáciou na celoročný CR – letné a zimné športy, pešia, vodná turistika a cykloturistika, poľovníctvo, rybolov, zbieranie lesných plodín a bylín, ale aj chalupárstvo, chatárstvo, lesná turistika a agroturistika a banská turistika. Jej súčasťou je prímestská lokalita Banisko a vyhliadková veža Horné Lazy. Jestvujúce rekreačné lokality Mlynná a Vagnár navrhuje ÚPD pre stabilizáciu a pre nový rozvoj len rekreačnú lokalitu Brezinky. Ďalší potenciál je v rozptýlenom lazníckom osídlení a ICHR. Pri Hrone navrhuje centrum pre splavovanie toku - pred mestom a ÚPD vymedzuje rekreačný priestor Skalka s lanovou dráhou spájajúcou mesto s lyžiarskym strediskom Mýto.

Z hľadiska zásobovania pitnou vodou má mesto Brezno zdroj pitnej vody prevažne mimo vlastné katastrálne územie. Zabezpečenie potrebného množstva pre verejný vodovod je riešené odberom vody z SKV Bystrá - Brezno a VZ Trangoška. Pripravuje sa zapojenie ďalších zdrojov a rozšírenie vodovodu do Rohoznej. Nad obcou je systém VDJ s tlakovými pásmami zabezpečujúcich obsluhu zastavaného územia pitnou vodou.

V súčasnosti sú na území mesta v prevádzke kanalizačné komplexy s ČOV:

- jednotná verejná kanalizácia mesta Brezno s M BIO ČOV Brezno v správe StVPS, a.s. OZ 01 Banská Bystrica,
- splašková kanalizácia Podkoreňová s ČOV Podkoreňová v správe mesta Brezno,
- splašková kanalizácia s ČOV Hlavina v správe mesta Brezno,
- splašková kanalizácia s ČOV Pálenica v správe Technických služieb.

Ostatné časti mesta a lazy používajú septiky a žumpy. ÚPD navrhuje žumpy. V Rohoznej mesto pripravuje splaškovú kanalizáciu s ČOV, ktorú ÚPD preberá. V lokalite Mlynná dolina navrhuje odvádzanie a zneškodňovanie odpadových vôd verejnou kanalizáciou so zaústením do plánovanej ČOV Mýto pod Ďumbierom.

V katastrálnom území mesta sa dlhodobu plánuje (SVP a ÚPN VÚC BBK) vodná nádrž Rohozná, kategórie „C“ s max. hladinou 525,000 m n. m. slúžiaca aj pre energetické účely – prečerpávací vodná elektrárňa s vodnou nádržou Kieпка s max. hladinou 580 m n. m. na hrebeni a dotáciou vody z viacerých zdrojov. ÚPD ju vyčleňuje ako výhľadovú plochu.

Mesto je ohrozované veľkými vodami všetkých tokov. Rozsah záplavového územia rieky Hron vymedzujú Mapy povodňového rizika (MPR) a Mapy povodňového ohrozenia (MPO). Vzhľadom na ich nedostatočnú

prietočnú kapacitu je akákoľvek výstavba v ich blízkosti podmienená zabezpečením jej adekvátnej protipovodňovej ochrany na Q_{100} ročnej veľkej vody.

Na rieke Hron je vypracovaný Plán manažmentu povodňového rizika v čiastkovom povodí Hrona a na tokoch Mazorníkovo, Židlovo a Drábsko za účelom ochrany zastavaného územia. V m.č. Mazorníkovo sú vybudované 2 poldre a mesto plánuje realizovať princípy Integrovannej preventívnej protipovodňovej ochrany, ktoré ÚPD navrhuje zladiť s ochranou prírody.

Riešené územie je zásobované elektrickou energiou z prevodových transformátorových staníc 110/22 kV Mostáreň Brezno a 22/6 kV pri cintoríne a zo sústavy TS.

Prechádzajú ním nasledovné vzdušné VVN a VN linky:

- 110 kV vzdušné vedenie č. 7711 – Podbrezová – Dobšiná,
- 110 kV vzdušné vedenie, dvojlinka č. 7907, 7910 (7907 Podbrezová – Brezno, 7910 Medzibrod – Hnúšťa),
- 110 kV vzdušné vedenie, dvojlinka č. 7908, 7910 (7908 Brezno – Rimavská Sobota a 7910 Medzibrod – Hnúšťa),
- 22 kV vzdušné vedenia č. 309, 313, 334, 380, 400, 401-2, 417 a 418.

Systém navrhuje ÚPD na zachovanie a adaptáciu a navrhuje všetky vzdušné vedenia VN 22 kV v zastavanom území a rekr. priestore Skalka na demontáž, resp. zemnú kabelizáciu.

Na území okresu je v prevádzke sústava diaľkových vysokotlakových plynovodov, ktoré slúžia na tranzit plynu, ako aj na plynifikáciu mesta a ďalších obcí v okrese. V meste sú v prevádzke dva plynárenské okrsky, ktoré navrhuje ÚPD doplniť o rozvody VTL, STL a potrebné RS.

Plynárenský okrsok I. je zásobovaný plynom z dvoch protiľahlo umiestnených regulačných staníc RS VTL/STL Q 5000 a RS VTL/STL Q 3 000 a súkromné RS. Plynárenský okrsok II. je zásobovaný plynom z RS VTL/STL Q 5000 a súkromných RS.

V hromadnej bytovej výstavbe majú dominantné postavenie systémy centralizovaného zásobovania teplom s okrskovými zdrojmi tepla, ktoré navrhuje ÚPD na rozšírenie. Decentralizované zásobovanie teplom z domových kotolní je hlavne mimo dosahu polycentrického zásobovania teplom. Individuálne vykurovanie z drobných domových kotolní sa týka všetkých priestorov nízkopodlažnej zástavby rodinných domov. Niekoľko bytov má lokálne kúrenie pecami. Najväčší tepelný zdrojom mimo SCZT je v NsP Brezno. ÚPD navrhuje rozšíriť štruktúru zdrojov tepla o obnoviteľné.

HOST Brezno spadá do primárnej oblasti Banská Bystrica. Mesto Brezno tvorí samostatný uzlový telefónny obvod /UTO/, ktorý spadá do tranzitného telefónneho obvodu /TTO/ Banská Bystrica. Do UTO Brezno spadajú miestne telefónne obvody /MTO/.

Riešeným územím prechádzajú káble pre DOK a OOK. Signál mobilných operátorov šíria žiariče nad mestom. ÚPD navrhuje zaviesť dátové rozvody v zastavanom území zemnými káblami.

2.5 NÁVRH URBANISTICKEJ KONCEPCIE PRIESTOROVÉHO USPORIADANIA

Základná koncepcia urbanistického rozvoja mesta a jej k.ú. vychádza z optimalizácie územno-technických, krajinno-ekologických a ekonomických podmienok, demografických ambícií a stratégie ich zhodnotenia do roku 2035 a neskôr.

Urbanistická koncepcia rozvoja mesta vychádza z niekoľkých základných predpokladov, ktorými sú najmä:

- postavenie mesta ako súčasť pohronskej sídelnej rozvojovej osi celoštátneho významu Brezno – Banská Bystrica - Zvolen - Žiar nad Hronom - Žarnovica, ktorú tvoria sídla ležiace v nive rieky Hron,
- postavenie mesta ako jedného z významných administratívno-správnych centier BB kraja,
- prítomnosti významnej dopravnej križovatky,
- postavenie mesta ako nástupného a vybavenostného centra do Horehronského regiónu CR,
- prítomnosť významných plôch a objektov chránených v zmysle zákona o ochrane prírody a krajiny, zdrojov pitnej vody a pamiatok.

V súlade s týmito predpokladmi orientuje ÚPD základnú urbanistickú koncepciu plošného rozvoja mesta na:

- prednostné využitie, prípadne intenzifikáciu existujúcich voľných plôch v rámci zastavaného územia, okrem

územia PZ, resp. podmienok ZO a ochrany pamiatkového fondu, ,

- primárny rozvoj nových plôch bývania kompletizáciou plôch plánovaných na výstavbu v rámci býv. kasární, Mazorníkovo, Vrchdolinka a Rohozná, sekundárny rozvoj nových plôch bývania rozširovaním a kompletizáciou súčasných plôch,
- primárny rozvoj občianskeho vybavenia jeho kompletizáciou v pamiatkovej zóne, býv. kasárňach, v rámci m.č. Mazorníkovo, ako aj pozdĺž hlavných a vedľajších rozvojových osí mesta,
- primárny rozvoj výroby intenzifikáciou využitia areálu bývalých mostárni a Vrbová a Mazorníkovo/Cesta Osloboditeľov, sekundárny rozvoj výroby v menších priemyselných areáloch - Predné a Zadné Halny, Bujakovo,
- primárny rozvoj športu a rekreácie návrhom lesoparku, rekreačným pásom pozdĺž koryta Hronu a rekreačným priestorom Skalka (lanovka, vyhliadková veža) a Banisko (obora, vodná nádrž),
- sekundárny rozvoj športu a rekreácie dostavbou plôch a zariadení v jednotlivých PFČ,
- primárny rozvoj cestovného ruchu a turizmu v rekreačnom priestore Skalka s navrhovanou lanovou dráhou na Mýto ski&bike park, vyhliadkovou vežou Horné Lazy a vodnou nádržou Banisko (prepojenie so strediskom Mýto pod Ďumbierom) a rekreačnej lokality Brezinky, Mlynná dolina a Vagnár.

Uplatnenie plôch je posudzované a z hľadiska vhodnosti podľa nasledovných kritérií:

- prednostný návrh využitia plôch schválených na výstavbu v ZaD ku schválenej ÚPD,
- skompaktňenie zástavby (aj územne izolovaných častí mesta)
- využívanie obojstrannej zástavby jestvujúcich ulíc s technickou infraštruktúrou,
 - prednostné využívanie plôch, na ktorých alebo v tesnej blízkosti ktorých je vybudovaná technická infraštruktúra,
 - využitie drobných prieluk v jestvujúcej zástavbe,
 - prednostné využívanie pozemkov v súčasne vymedzenom zastavanom území,
- vhodnosť podľa limitov územia, ktorými sú napr.:
 - zámery vedenia nadradených trás dopravnej infraštruktúry (obchvat I/66),
 - línie vedení nadradenej technickej infraštruktúry,
 - limity vodného hospodárstva (CHVO, PHO vodných zdrojov, OP liečivých vodných zdrojov),
 - limity ochrany prírody a územného systému ekologickej stability,
 - limity ochrany Pamiatkovej zóny Brezno,
 - zosuvy, erózie a záplavy,
 - chránená PP a LP.

Katastrálne územie je rozčlenené na základné priestorové jednotky:

- urbanizované – zastavané územie,
- ostatné urbanizované územie,
- neurbanizované – ostatné katastrálne územie (segment krajiny).

V urbanizovanom a naň nadväzujúcom území ÚPD navrhuje všetky uvedené funkčné plochy a v neurbanizovanom území diferencovane - ochrana prírody, krajiny, vodných zdrojov cez plochy rekreácie, športu, cestovného ruchu, až po rozptýlené laznícke osídlenie.

2.6 NÁVRH FUNKČNÉHO VYUŽITIA ÚZEMIA MESTA S URČENÍM PREVLÁDAJÚCICH FUNKČNÝCH ÚZEMÍ, NAJMÄ OBYTNÉHO ÚZEMIA, ZMIEŠANÉHO ÚZEMIA, VÝROBNÉHO ÚZEMIA, REKREAČNÉHO ÚZEMIA, VRÁTANE URČENIA PRÍPUSTNÉHO, OBMEDZUJÚCEHO A ZAKAZUJÚCEHO FUNKČNÉHO VYUŽÍVANIA

2.6.1 Priestorovo funkčná štruktúra

ÚPN-M navrhuje premietnuť do organizmu mesta tieto koncepčné zásahy:

- prebudovanie dopravného skeletu mesta,

- vymiestnenie všetkých nežiadúcich výrobných a skladových prevádzok z centrálnej časti mesta a obytných zón,
- komplexnú obnovu a dotvorenie centrálnej časti mesta a pamiatkovej zóny v nej,
- účinnejšie zapojenie obytného súboru Mazorníkovo do organizmu mesta,
- vymedzenie nových športovo - rekreačných areálov a areálov voľného času,
- vymedzenie nového rekreačného priestoru Skalka, Brezinky a výhľadovo vodnej nádrže Rohozná,
- vymedzenie lesoparku severne od mesta,
- nahradenie jestv. garážových dvorov na sídliskách za plochy verejnej zelene, športu a rekreácie,
- stabilizovanie lesného hospodárstva,
- stabilizovanie poľnohospod. výroby v rámci jestv. plôch hospod. dvorov a jej transformovanie v problematických vzťahoch s bývaním; príspevkom je pôvodné laznícke osídlenie v krajine a hospod. dvorov rozptýlené v poľnohospod. krajine,
- priemyselnú výrobu, sklady a výrobné služby koncentrovať v priemyselných zónach a v rozptyle; ÚPD navrhuje ich plošnú stabilizáciu a intenzifikáciu a rozšírenie v Mazorníkove, na Vrbovej a Rohoznej,
- poľnohospodársku výrobu navrhuje na zachovanie v jestv. areáloch, ich intenzifikáciou; drobnú výrobu navrhuje v rozptyle – laznícke osídlenie.

Ďalej ÚPD:

- zo schváleného ÚPN mesta Brezno, v znení jeho zmien a doplnkov zohľadňuje zámery, ktorých realizácia nie je v rozpore s novými požiadavkami na funkčný obsah, priestorové usporiadanie územia mesta a jeho územnotechnické zabezpečenie pri súčasnom akceptovaní požiadaviek na ekologicky únosné prostredie a trvalo udržateľný život,
- v územiach s nízkou intenzitou využitia, prípadne s neusporiadanou štruktúrou alebo nevhodnou funkčnou náplňou vytvára podmienky pre ich prestavbu s cieľom efektívnejšieho využívania a výraznejšieho zapojenia do priestorovej štruktúry mesta, vrátane PZ,
- rozvíja základné póly rekreácie a cestovného ruchu,
- navrhuje pásy pre cyklistické a turistické trasy a náučné chodníky,
- navrhuje priestorové usporiadanie a funkčné využívanie územia jednotlivých PFČ, mestských blokov (skupín) a PZ formou stanovenia regulatívov využitia územia,
- rešpektuje Vyhlášku MŽP SR č. 532/2002 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o všeobecných technických požiadavkách na výstavbu a o všeobecných technických požiadavkách na stavby užívané osobami s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie,
- navrhuje rozšírenie hranice zastavaného územia mesta.

2.6.1.1 Regulácia v urbanizovanom a čiastočne urbanizovanom území

Pre rozvoj základných funkcií mesta ÚPD navrhuje rozvojové plochy v priestorovo-funkčných celkoch (urbanistický okrsk) č. 1 – 23 a v rámci nich priestorovo-funkčné časti (urbanistická skupina), resp. segment krajiny (SK).

Územný plán stanovuje súbor záväzných regulatívov priestorového a funkčného využívania územia. Určujúcou je hlavná – prípustná funkcia, regulatívy v PZ a podľa potreby špecifikovaná súborom doplnkového, obmedzujúceho funkčného využitia a negatívne vymedzená taxatívnym vymenovaním neprípustných - vylučujúcich funkcií.

Prípustné, t.j. hlavné funkčné využitie, ktorého podiel v každom regulačnom celku by mal byť zastúpený minimálne 80 % z celkovej funkčnej plochy, v grafickej časti označené ako hlavná funkcia.

Obmedzujúce, t.j. funkcie, budovy a objekty, ktoré za určitých podmienok môžu dopĺňať prípustné funkcie, v grafickej časti označené ako doplnková funkcia.

Vylučujúce, t.j. funkcie, ktoré sú v danom vymedzenom území zakázané, nakoľko svojou činnosťou, či prejavom by nepriaznivo ovplyvňovali hlavné funkčné využitie.

Regulatívy sa vzťahujú na plochy s predpokladom lokalizácie zástavby (rozvojové plochy a existujúce

ÚZEMNÝ PLÁN MESTA BREZNO

zastavané plochy).

Priestorovo-funkčná časť - PFČ (regulačný blok) je vymedzená prevažne po hraniciach parciel. Regulatívy pre jednotlivé PFČ sú znázornené vo výkresoch č. 2 a 5 a v regulačnej tabuľke, ktorá obsahuje:

- číslo Priestorovo-funkčnej časti - PFČ,
- kód funkčného využitia územia:

BÝVANIE

BD	plochy bývania v bytových domoch
RDm	plochy bývania v rodinných domoch mestské
RDv	plochy bývania v rodinných domoch vidiecke v časti Vrchdolinka, Podkoreňová, Bujakovo a Rohozná
RDv.R	plochy bývania v rodinných domoch vidiecke v m.č. Rohozná

OBČIANSKE VYBAVENIE

OVn	plochy nekomerčného občianskeho vybavenia
OVk	plochy komerčného občianskeho vybavenia

POLYFUNKCIA

C	zmiešané plochy mestského typu s prevahou občianskeho vybavenia (centrum mesta)
RD.OV	zmiešané plochy bývania v rodinných domoch a občianskeho vybavenia
BD.OV	zmiešané plochy bývania v bytových domoch a občianskeho vybavenia
OV.BD	zmiešané plochy občianskeho vybavenia a bývania v bytových domoch
Pr.OV	zmiešané plochy priemyselnej výroby, skladov, výrobných služieb a občianskeho vybavenia
P.LO	zmiešané plochy drobnej poľnohospod. výroby, bývania v rodinných domoch - rozptýlené lazničné osídlenie
CR.RD	zmiešané plochy cestovného ruchu a turizmu a bývania v rodinných domoch
HD.CR	zmiešané plochy hospod. dvorov poľnohospodárskej a lesnej výroby a cestovného ruchu a turizmu
Za	zmiešané plochy podnikateľských aktivít

REKREÁCIA, ŠPORT, TURIZMUS A CESTOVNÝ RUCH

CR.T	plochy cestovného ruchu a turizmu
ICHR	plochy individuálnej chatovej a chalupníckej rekreácie a ich bezprostredný priestor zachovávajúci pôvodnú krajinu
RŠ	plochy rekreácie a športu
ZO	plochy záhradkárskych osád
Z	zvernica (obora)

ZELEŇ

VZ	plochy parkov, verejnej zelene a sadov
IZ	plochy a línie izolačnej zelene
CM	plochy cintorínov – špeciálna zeleň
KZ	krajinná zeleň
LS	lesopark

VÝROBA, ŤAŽBA A ENERGETIKA

HD	plochy hospod. dvorov poľnohospodárskej a lesnej výroby
Pr	plochy priemyselnej výroby, skladov a výrobných služieb

ÚZEMNÝ PLÁN MESTA BREZNO

VS	plocha drobnej výroby, skladov a služieb
-----------	--

TECHNICKÉ VYBAVENIE

TI	plochy areálov technického vybavenia
V	vodné toky a plochy, vodné nádrže
PI	poldre

DOPRAVA

D	plochy dopravného vybavenia
PA	významné plochy parkovísk / podzemné parkoviská

OSTATNÁ PLOCHA A OZNAČENIE

OH	plocha odpadového hospodárstva, zberného dvora a kompostárne
X	funkčné plochy a línie určené na plošnú asanáciu
Y	plochy nezastaviteľné

PRIESTOROVÁ REGULÁCIA – VYMEDZENIE POJMOV:

Zastavaná plocha objektom je vymedzená vonkajším obrysom objektu, ktorým sa objekt dotýka terénu. Za zastavanú plochu sa nepovažujú plochy prevísajúcich atík, striech, balkónov a arkierov (pre porovnanie je uvedený aj stav pred lomítkom podľa údajov KN-C).

Zastavanosť plôch budovami (koeficient) je určená maximálnym percentom zastavanosti stavebného pozemku (pomer zastavanej plochy budovami / objektami k celkovej ploche stavebného pozemku). Do zastavaných plôch sa nezapočítavajú spevnené plochy a komunikácie.

Stavebná čiara v zastavaných stabilizovaných sektoroch nie je v ÚPN regulovaná, je fakticky vytvorená jestvujúcimi objektami. Nové objekty výstavby v prielukách sú regulované touto jestvujúcou stavebnou čiarou. Stavebná čiara - pri pôvodnej zástavbe je ponechaná, nové objekty vo voľných prielukách budú regulované touto, súčasnými objektami vymedzenou stavebnou čiarou.

Nezastaviteľná plocha neobsahuje nadzemné časti objektov. U jestvujúcich objektov nachádzajúcich sa v nezastaviteľnej ploche je možná údržba (U) a stavebné úpravy (R).

Minimálny podiel zelene (koeficient) určuje podiel ozelenenia plôch stavebného pozemku (pomer zelených nespevnených plôch k celkovej ploche stavebného pozemku).

Maximálna podlažnosť (výška budov / objektov) – určuje sa číselne (napr.: 2 – dve nadzemné podlažia + p – podkrovia, alebo 4 – štyri nadzemné podlažia). V prípade halových stavieb je ekvivalent výšky budovy uvedený číselne počtom podlaží, pričom podlažie je 3,2 m. Výška je meraná od úrovne najnižšieho bodu pôvodného príslušného terénu objektu (v prípade RD na 9,5 m na hrebeni a 6,5 m na rímse strechy).

Poznámka:

Výškové obmedzenie neplatí pre bodové stavby technického vybavenia.

Tvar a sklon strechy (plochá, sedlová, či iná strecha):

- vo všetkých regulačných blokoch je požadované zastrešenie objektov symetrickými šikmými strechami s min. 1 hrebeňom a sklonom striech v rozmedzí 30° až 45°, ak nie je uvedené inak v tabuľkovej časti
- ploché a pultové strechy sú prípustné len pri jednopodlažných prístavbách a dostavbách k hlavnému objektu, pričom zastavaná plocha prístavby nesmie presiahnuť 25 % plochy hlavného objektu v rámci P-LO

Umiestnenie objektov - uličné čiary:

- vo PFČ / regulačných blokoch (na stavebných pozemkoch s výmerou do 800 m²) je potrebné pri umiestňovaní rodinných domov zachovať prednú a zadnú uličnú čiaru (meraná od okraja pozemku na ulici – min. 6 m a zadná max. 20 m),
- na stavebných pozemkoch s výmerou nad 800 m² nie je limit pre zadnú uličnú čiaru.

Regulatív maximálneho percenta zastavanosti (koeficient) stavebných pozemkov budovami a veľkosti pozemkov pre výstavbu je stanovený:

- od 0,01 po 0,70 % pre PFČ (regulačné bloky),

Status plochy - urbanistická intervencia jestvujúcich PFČ:

Y - plochy nezastaviteľné z titulu:

- ochrana pripravovaných investícií určených pre investičné akcie s predpokladanou realizáciou presahujúcou návrhové obdobie ÚPD mesta (vodárenská nádrž, trasa preložky železnice a pod.),
- ochrana exponovaných a hodnotných zón krajiny – hrebeň, hoľa a plochy, ktoré sú súčasťou systému ekologickej stability územia, - zachovanie a ochrana pamiatkovej zóny, verejnej zelene a parkov,

S - stabilizovaná - funkčne a priestorovo,

SR - na doplnenie - obmedzené stavebné zásahy ako prístavba, nadstavba, prestavba,

R - rozvojová - dobudovanie, nové využitie (možné stavebné zásahy ako prístavba, nadstavba, prestavba, dostavba, novostavba).

Doplňujúca regulácia:

- formovanie panorámy mesta: za účelom zachovanie typických siluetárno - panoramatických pohľadov je potrebné zdokumentovanie navrhovaných budov a objektov formou vizualizácií, resp. zákresom do fotografie.

Poznámky:

- Súlad architektonického stvárnenia v jednotlivých priestorovo – funkčných celkoch v celom k.ú. ako aj architektonický súlad pri riešení fasád (farebnosť, materiál a pod.) s dôrazom v území obytnom, zmiešanom a rekreačnom, pri umiestňovaní reklamných a propagačných zariadení na celom území mesta, zabezpečovať prostredníctvom príslušného oddelenia mestského úradu. V intraviláne je možné umiestňovanie city-lightov mimo PZ. Reklamné stavby a reklamné zariadenia je možné po ich odsúhlasení pracovníkmi príslušného úradu umiestňovať len na dobu určitú, najviac na 3 roky s ohľadom na ich rozmery, konkrétne architektonicko-estetické a územno-technické podmienky. Stanovením jednotného architektonického rázu objektov v novonavrhovaných lokalitách sa rozumie dodržiavanie určených pravidiel (výška, zastavaná plocha, podlažnosť, charakteristický typ zastrešenia, sklon strechy, celková hmota stavby v danom priestore ...) min. v rámci jedného uceleného uličného priestoru (priestor vymedzený križovatkami alebo križovatkou a koncovou časťou ulice), v ktorej sa umiestňovaná stavba nachádza. V existujúcej zástavbe je z hľadiska výšky objektov umiestňovaných v prelukách/stavebných medzerách prioritne dávany dôraz na jednotnú výšku rímsy a výšku hrebeňa strechy (v oboch prípadoch s primeranou odchylkou max. 50 cm).*
- V extraviláne je umiestňovanie akýchkoľvek reklamných stavieb vylúčené.*
- Reklamná stavba je stavebná konštrukcia postavená stavebnými prácami zo stavebných výrobkov, ktorá je pevne spojená so zemou alebo upevnená strojnými súčiastkami alebo zvarom o pevný základ na zemi alebo ktorej osadenie vyžaduje úpravu podkladu a ktorej funkciou je šírenie reklamných, propagačných, navigačných a iných informácií viditeľných z verejných priestorov.*
- Reklama je prezentácia produktov v každej podobe s cieľom uplatniť ich na trhu. Produkt je tovar, služby, nehnuteľnosti, obchodné meno, ochranná známka, označenie pôvodu výrobkov a iné práva a záväzky súvisiace s podnikaním.*
- Reklamnou nie je:*

- označenie sídla právnickej osoby, trvalého pobytu fyzickej osoby, prevádzkarne alebo organizačnej zložky právnickej osoby alebo fyzickej osoby obchodným menom, ako aj označenie budov, pozemkov a iných nehnuteľných vecí alebo hnutelných vecí vo vlastníctve alebo v nájme týchto osôb,
 - označenie listov a obálok obchodným menom alebo ochrannou známkou,
 - označenie produktov alebo ich obalov údajmi, ktoré sa musia na nich uvádzať podľa osobitného predpisu,
 - zverejnenie výročnej správy o hospodárení, účtovnej uzávierky, auditu podniku alebo iných informácií o podniku, ak povinnosť ich zverejnenia vyplýva z osobitného predpisu,
 - označenie staveniska (stavby) rozhodnutím, ktorým bola stavba povolená.
- f) Prípustné reklamné stavby a reklamné zariadenia:
- Označenie obchodu, prevádzky, stravovacieho zariadenia.
 - Tieto realizovať v maximálnej možnej miere formou vývesných štítov, musia byť riešené na vysokej profesionálnej úrovni v kontexte s dizajnom ostatných prvkov mobiliáru pešej zóny a s použitím prevažne ušľachtilých materiálov.
 - Označenia prevádzok je potrebné riešiť komplexne za celý objekt (napr. ako jednotný informačný systém).
 - Označenia prevádzok umiestnené na budove musia byť prispôsobené jej architektúre a nesmú rušiť základné členenie priečelia a jeho významné detaily.
 - Označenia prevádzok sa smú osadiť v maximálnej výške do úrovne kordónovej rímasy prízemia (strop nad I.NP) a v minimálnej výške 2200 mm nad úrovňou terénu, ak sú umiestnené kolmo na fasádu objektu.
 - V prípade, že označenie prevádzky, názov objektu a pod. je súčasťou architektúry objektu, t.j. nie je riešené samostatným osadením na fasáde objektu, môže byť toto umiestnené aj nad kordónovou rímou alebo v súlade s architektonickým návrhom.
 - City Light vitríny (ďalej len CLV) – reklamné nosiče, zvnútra osvetlené, alebo neosvetlené, len ako súčasť Mestského informačného systému (MIS).
 - MIS – mestský informačný systém (vyznačenie názvov námestí, ulíc, okrskov a miestnych cieľov).
 - Samostatne stojace reklamné stavby (totemy) mimo PZ pri obchodných centrách tzv. obchodných reťazcov vrátane parkovísk a reklamné plochy, ktoré súvisia s ich prevádzkou. Maximálna výška totemu/pylónu je 10 m.
 - Polepy výplňových konštrukcií stavieb (výklady, okná a dvere) max. 20% presklenej plochy umiestnené v hornej časti presklenia, v maximálnej výške do úrovne I.NP.
- g) Nepripustné reklamné stavby a zariadenia:
- PVC plachty a tabule na fasádach budov, štítových stenách a strechách, na mostoch, pobrežných múroch, zábradliach a na iných pevných zariadeniach vodných tokov, ciest a celoštátnych dráh, na stĺpoch a stožiaroch telekomunikačného a energetického vedenia, pred a na zábradliach, oploteniach a oporných múroch bez ohľadu na ich stavebnotechnické vyhotovenie

Mobilnými stavbami sa rozumie:

- Výrobok, ktorý má podvozok a kolesá (cestné vozidlo/obytný automobil – musí mať pridelené EČV).
- Mobilný dom, ktorého mobilita spočíva len v jeho transporte na pozemok, s nárokmi na pripojenie na siete a zariadenia technického vybavenia územia a jeho účel užívania je obdobný ako stavba.
- Podlieha vydaniu územného rozhodnutia a stavebného povolenia, resp. zlúčeného územného a stavebného konania. Je možné ho umiestniť len na pozemok, ktorý je podľa navrhovaný spôsob užívania určený.

Poľnohospodárskou – laznickou usadlosťou sa rozumie:

- ucelený súbor stavieb určených na výrobu a skladovanie poľnohospodárskych výrobkov a techniky prípadne na prevádzkovanie agroturistiky. Ich súčasťou môže byť stavba na bývanie s trvalým pobytom. Objekt na bývanie nemôže byť realizovaný vopred ako samostatná stavba.

ÚZEMNÝ PLÁN MESTA BREZNO

Tabuľka č.6 - Regulatívy priestorového usporiadania a funkčného využívania plôch v urbanizovanom, čiastočne urbanizovanom území (PFC a PFČ)a v neurbanizovanom území - segmentoch krajiny (PFC)

Označenie PFC a PFČ	Kód prevažujúceho funkčného využitia PFČ - návrh (výkr.č.2)	Maximálna zastavanosť plôch budovami (koeficient) stav / návrh	Max. podlažnosť návrh	Status plochy	Minimálny podiel plôch zelene (koeficient) stav / návrh	Tvar striech budov a objektov - návrh	Doplňujúce informácie
---------------------	---	--	-----------------------	---------------	---	---------------------------------------	-----------------------

URBANIZOVANÉ ÚZEMIE

01. CENTRUM (Brezno-stred: v rámci neho Pamiatková zóna Brezno so Zásadami ochrany)

1.1	OVn, D, VZ	0,10 / 0,10 -	2 + p -	Y	0,60 / 0,60 -	zachovanie stavu	PZ (koruna muriva 6,5 m nad terénom), NKP, AN
1.2	C, OVn, OVk, D	0,30 / 0,40 -	2 + p -	Y, SR	0,40 / 0,40 -	zachovanie stavu – sedlová, valbová	PZ (koruna muriva 6,5 m nad terénom), NKP, AN
1.3	C, OVn, D	0,39 / 0,40 -	2+ p -	Y, SR	0,16 / 0,40 -	zachovanie stavu - sedlová, valbová	PZ (koruna muriva 6,5 m nad terénom), NKP, AN
1.4 a 1.5	C, OVn, OVk, BD.OV, PA	0,33 / 0,40 -	2 + p 2 - 4 2 + p -	Y, SR	0,20 / 0,40 -	zachovanie stavu - sedlová, valbová, plochá	PZ (koruna muriva 6,5 m nad terénom), NKP
1.6	C, OVn, OVk	0,46 / 0,50	2 + p 2	Y, S	0,5 / 0,40	zachovanie stavu - sedlová, valbová	PZ (koruna muriva 6,5 m nad terénom), NKP, záplavové územie
1.7	C, OVn, OVk	0,37 / 0,35	2 + p	Y, SR	0,19 / 0,40	zachovanie stavu - sedlová,	PZ (koruna muriva 6,5 m nad terénom),

ÚZEMNÝ PLÁN MESTA BREZNO

Označenie PFC a PČ	Kód prevažujúceho funkčného využitia PFC - návrh (výkr.č.2)	Maximálna zastavanosť plôch budovami (koeficient) stav / návrh	Max. podlažnosť návrh	Status plochy	Minimálny podiel plôch zelene (koeficient) stav / návrh	Tvar striech budov a objektov - návrh	Doplňujúce informácie
						valbová	NKP
1.8	C, D	0,32 / 0,35 -	1 - 2 + p -	Y, S	0,23 / 0,40 -	zachovanie stavu - sedlová, valbová	PZ (koruna muriva 6,5 m nad terénom)
1.9 a 1.10	BD.OV, BD, OV, RŠ, TI, PA, VZ	0,19 / 0,30 0,40 / 0,40 - -	9 2 - -	Y, SR	0,51 / 0,50 0,40 / 0,40 - -	zachovanie stavu - plochá, valbová	PZ (dotyk)

02. SÍDLISKO STRED (Štvrť kpt. Nálepku)

2.1	OVn, BD, VZ, RDm	0,45 / 0,45 0,40 / 0,40 - 0,50 / 0,50	3, 1 - 2 + p -	SR	0,20 / 0,20 0,40 / 0,40 -	zachovanie stavu – valbová, sedlová	PZ (dotyk), Pri valbových strechách možnosť využitia podkrovia
2.2	BD, OVn, VZ	0,20- 0,40 / 0,40 -	3, 4, 9 2 -	S	0,30 / 0,30 -	zachovanie stavu - valbová, plochá	Pri valbových strechách možnosť využitia podkrovia
2.3	BD, BD.OV, OVk, OVn, VZ, PA	0,30 / 0,25 - 0,70 -	5, 9, 11 2 -	SR	0,30 / 0,50 0,3 -	zachovanie stavu - plochá	Pri valbových strechách možnosť využitia podkrovia
2.4	BD, OV, VZ	0,16 - 0,22 / 0,25 -	5 2 -	S	0,40 / 0,50 -	zachovanie stavu – sedlová, plochá	
2.5	OVn, RŠ, RD.OV, VZ	0,16 / 0,30 0,29 / 0,29 -	2 - 3 - 4 2 - 3 + p -	SR	0,50 / 0,50 0,30 / 0,40 -	zachovanie stavu - sedlová, valbová plochá	Mestský šport. areál ZŠ P2

03. PRI HRONE (Brezno – stred, Sídlišká: v rámci neho časť Pamiatkovej zóny so Zásadami ochrany)

3.1	C, OVn, OVk, RŠ	0,35 / 0,40 0,50 / 0,50 -	2 + p 2, -	SR, Y	0,23 / 0,40 0,20 / 0,40 -	zachovanie stavu – sedlová, valbová	PZ (koruna muriva 6,5 m nad terénom), NKP, AN, záplavové územie
-----	-----------------	---------------------------------	------------------	-------	---------------------------------	-------------------------------------	---

ÚZEMNÝ PLÁN MESTA BREZNO

Označenie PFC a PFČ	Kód prevažujúceho funkčného využitia PFČ - návrh (výkr.č.2)	Maximálna zastavanosť plôch budovami (koeficient) stav / návrh	Max. podlažnosť návrh	Status plochy	Minimálny podiel plôch zelene (koeficient) stav / návrh	Tvar striech budov a objektov - návrh	Doplňujúce informácie
3.2	C, RDm	0,25 / 0,30	2 + p	SR, Y	0,32 / 0,40	zachovanie stavu – sedlová, valbová	PZ (koruna muriva 6,5 m nad terénom), záplavové územie, AN
3.3	BD.OV, RD.OV, RDm OVn	0,21 / 0,30	7, 9 2 + p 3	SR	0,32 / 0,40	zachovanie stavu – sedlová, valbová	Záplavové územie, AN
3.4	RD.OV, OVk, OVn	0,17 / 0,30 0,40 / 0,40	2 + p 3	SR	0,43 / 0,40 0,43 / 0,40	zachovanie stavu	
3.5	RD.OV	0,15 / 0,30	2 + p	SR	0,48 / 0,40	zachovanie stavu - sedlová	Záplavové územie
3.6	VZ, RŠ	0,08 / 0,10	-	S,Y	0,55 / 0,80	voľný	Záplavové územie
3.7	BD, RDm, OVk, VZ, RŠ, TI	0,15 / 0,20 0,29 / 0,30 -	11, 2 + p -	S	0,45 / 0,50 0,40 / 0,40 -	zachovanie stavu – sedlová, valbová	Záplavové územie

04. SÍDLISKO ZÁPAD (Štvrť Ladislav Novomestského)

4.1	RŠ, OVk, D, TI, VZ	0,12 / 0,40	3, 4	SR	0,45 / 0,40	zachovanie stavu	AN
4.2	BD, OVn, VZ, Š, TI, D	0,16 / 0,20 0,16 / 0,20 -	4,6,8,9 2 -	SR	0,44 / 0,50 0,44 / 0,50 -	zachovanie stavu	Záplavové územie, AN

05. BREZENEC – KIEPKA - ŽIDLOVO (Klepuš)

5.1	BD.OV, OVn, OVk, PA, D, Pr	- / 0,60 0,16 / 0,40 0,16 / 0,40	5 2 2	Y, R	- / 0,20 0,49 / 0,40 0,49 / 0,40	plochá	OP železnice, AN
5.2	OVk, D	0,37 / 0,50	2	SR	0,14 / 0,30	sedlová, valbová	OP železnice
5.3	RDm.OV, OVk	0,15 / 0,30	2 + p	SR	0,40 / 0,30	zachovanie stavu	OP železnice, AN
5.4	RDm VZ	0,13 / 0,30 -	2 + p -	SR	0,50 / 0,50 -	zachovanie stavu - sedlová	záplavové územie, AN, OP železnice
5.5	RDm, RŠ	0,13 / 0,30	2 + p	Y, SR	0,40 / 0,50	zachovanie stavu - sedlová	
5.6	HD, OV, TI	0,15 / 0,15 -	2 -	R	0,70 / 0,60 -	zachovanie stavu - sedlová	OP NAPANT, záplavové územie, OP železnice

ÚZEMNÝ PLÁN MESTA BREZNO

Označenie PFC a PFČ	Kód prevažujúceho funkčného využitia PFČ - návrh (výkr.č.2)	Maximálna zastavanosť plôch budovami (koeficient) stav / návrh	Max. podlažnosť návrh	Status plochy	Minimálny podiel plôch zelene (koeficient) stav / návrh	Tvar striech budov a objektov - návrh	Doplňujúce informácie
---------------------	---	--	-----------------------	---------------	---	---------------------------------------	-----------------------

06. NEMOCNICA - BANISKO

6.1	OVn, OV.BD	0,10 / 0,30	3	SR	0,50 / 0,50	zachovanie stavu - sedlová	OP NAPANT, LS (dotyk), OP lesa
6.2	OVn, OVk, D, VZ	0,25 / 0,40 -	2, 4, 8 -	SR	0,35/0,40 -	zachovanie stavu voľné	Areál nemocnice
6.3	CR.T, PA	- / 0,60	3	R	- / 0,20	voľné	
6.4	RD.OV, RŠ, D, KZ	0,20 / 0,30 0,05 / 0,10 -	1 + p 1 -	R	0,40 / 0,40 - / 0,90 -	voľné	LS (dotyk)
6.5	CR.T, VZ, zvernica, vodná nádrž	0,05 / 0,10 - -	1 - -	R	0,80 / 0,80 - -	zachovanie stavu - voľné	
6.6	RDm, BD.OV	- / 0,4 - / 0,5	2 4, 5, 6	R	- / 0,40 - / 0,20	voľné	AN

07. KASÁRNE - POD DÚBRAVKOU - PREDNÉ HALNY

7.1	OVk, RDm, BD.OV, BD,	- / 0,40 - / 0,30 / 0,50	2 2 6	R	- / 0,30 - / 0,40 - / 0,20	zachovanie stavu - voľné	LS (dotyk), OP cintorína
7.2	CM, OVk	0,13 / 0,30	2	SR	0,57 / 0,50	voľné	LS (dotyk), OP cintorína
7.3	RDm, KZ	0,13 / 0,30 -	2 + p -	SR	0,57 / 0,40 -	zachovanie stavu - voľné	LS (dotyk)
7.4	ZO - Kuľbová	0,10-0,2 / 0,20	1	S	0,90-0,80 / 0,80	sedlová	OP - NAPANT, LS (dotyk), OP VVN
7.5	CM, TI, OVn, RDm, D, KZ	0,05/ 0,10 0,13/ 0,40 -	2 2 + p -	R	0,90 / 0,80 0,57 / 0,40 -	voľné	OP - NAPANT, LS (dotyk), OP cintorína
7.6	CR.RD, VZ, ZO	0,10 / 0,20 -	1 + p -	R	0,90 / 0,50 -	zachovanie stavu - sedlová	LS (dotyk), Op lesa
7.7	RDm, OVn, Pr	0,13 / 0,30 0,30/ 0,50	1, 2 + p 2	S	0,40 / 0,40 0,40 / 0,40	zachovanie stavu – sedlová, valbová	OP – NAPANT, AN

ÚZEMNÝ PLÁN MESTA BREZNO

Označenie PFC a PFČ	Kód prevažujúceho funkčného využitia PFČ - návrh (výkr.č.2)	Maximálna zastavanosť plôch budovami (koeficient) stav / návrh	Max. podlažnosť návrh	Status plochy	Minimálny podiel plôch zelene (koeficient) stav / návrh	Tvar striech budov a objektov - návrh	Doplňujúce informácie
7.8	D, RD.OV, OV	0,40 / 0,40 0,20 / 0,20 - / 0,50	3 2 + p 3	S	0,40 / 0 0,40 / 0,40 - / 0,30	zachovanie stavu - voľné	OP - NAPANT, záplavové územie, OP železnice

08. MOSTÁREŇ - NÁDRAŽIE

8.1	Pr, D	0,20 / 0,30 -	3 -	SR	0,40 / 0,20 -	zachovanie stavu - voľné	záplavové územie, OP železnice
8.2	Pr, OVk, TI, D	0,60 / 0,60 0,40 / 0,40 -	3 6 -	SR	0,30 / 0,20 0,30 / 0,20 -	zachovanie stavu - voľné	OP železnice
8.3	RDv	0,10 / 0,30	1 + p	S	0,40 / 0,40	zachovanie stavu - sedlová	
8.4	ZO - Čachovo	0,10-0,20 / 0,20	1	S	0,90-0,80 / 0,80	sedlová	

09. MAZORNÍKOVO

9.1	Pr, Pr.OV, OVn, OVk, RŠ, RDm, VZ	- / 0,60 0,20 / 0,40 0,10 / 0,40 -	3 2 2 + p -	SR	- / 0,40 0,40 / 0,30 0,40 / 0,40 -	zachovanie stavu - voľné	Mestský šport. areál-Plaváreň
9.2	RDm, OVk, TI, KZ	0,20 / 0,30 - / 0,30 -	2 2 -	RS	0,50 / 0,40 0,50 / 0,40 -	zachovanie stavu – sedlová,	
9.3	RDm, OVn, VZ	- / 0,30 - / 0,40 -	2 2 -	SR	0,50 / 0,40 0,50 / 0,40 -	zachovanie stavu - sedlová	BP VTL plynovod (dotyk)
9.4	OVn, OVk, D, VZ	0,20 / 0,50 -	3-4 -	R	0,50 / 0,30 -	zachovanie stavu - voľné	
9.5	BD, BD.OV, VZ, RDm	- / 0,30 - / 0,40	5 + p 2	R	- / 0,40 - / 0,40	sedlová	BP VTL plynovod (dotyk)
9.6	RDv	0,10 / 0,20	1 + p	SR	- / 0,40	sedlová	
9.7	BD, OVn, OVk, RDm, RŠ, VZ	0,20 / 0,40 0,20 / 0,40 0,20 / 0,30 -	7, 9 2 2 -	SR	0,40 / 0,40 0,40 / 0,40 0,40 / 0,40 -	zachovanie stavu - plochá	BP VTL plynovod (dotyk)

ÚZEMNÝ PLÁN MESTA BREZNO

Označenie PFC a PFC	Kód prevažujúceho funkčného využitia PFC - návrh (výkr.č.2)	Maximálna zastavanosť plôch budovami (koeficient) stav / návrh	Max. podlažnosť návrh	Status plochy	Minimálny podiel plôch zelene (koeficient) stav / návrh	Tvar striech budov a objektov - návrh	Doplňujúce informácie
9.8	P-BD.OV, RDm, KZ	- / 0,40 0,20 / 0,30 -	4 + p 2 + p -	SR	0,50 / 0,30 0,40 / 0,40 -	zachovanie stavu - voľné	

10. PRIEMYSELNÝ OBLAST (ZÓNA) MAZORNÍKOVO

10.1	Pr, OVk, D, OH, KZ Za	0,30 / 0,50 - - - / 0,30	2 - - 2	S, R	0,50 / 0,40 - - - / 0,40	zachovanie stavu – plochá, sedlová	BP VTL plynovod (dotyk)
10.2	RDm, ZO – jestvujúca	0,20 / 0,30 0,10 / 0,20	2 + p 1	SR	0,30 / 0,40 0,80 / 0,80	zachovanie stavu - sedlová	BP VTL plynovod (dotyk)

11. VRCHDOLINKA - ROVNE

11.1	RDv, D, VZ, PA, KZ	0,20 / 0,30 -	1 + p -	R	0,30 / 0,40 -	zachovanie stavu - sedlová	BP VTL plynovod (dotyk)
11.2	RDv, RD.OV, KZ	0,10 / 0,30 -	2 -	R	0,30 / 0,40 -	zachovanie stavu - sedlová	BP VTL plynovod (dotyk)
11.3	RDv, OVk, KZ, Š, biotopy	0,10 / 0,20 - / 0,40 -	1 + p 2 -	R	0,30 / 0,30 - / 0,40 -	zachovanie stavu - sedlová	
11.4	RDv, TI, KZ	0,10 / 0,20 -	1 + p -	R	0,50 / 0,50 -	zachovanie stavu - sedlová	
11.5	RDv, KZ	0,10 / 0,20 -	1 + p -	R	0,50 / 0,40 -	zachovanie stavu - sedlová	

12. ZADNÉ HALNY

12.1	RDm, OVn, BD, RŠ, D, VZ	0,20 / 0,30 0,30 / 0,30 -	2 + p 5 -	SR	0,40 / 0,40 0,40 / 0,40 -	zachovanie stavu - sedlová,	OP - NAPANT, OP lesa
12.2	RDm, VZ	0,20 / 0,20 -	2 + p -	SR	0,40 / 0,40 -	zachovanie stavu - sedlová	
12.3	ZO - Gliané	0,10-0,20/ 0,20	1	S	0,90-0,80 / 0,80	sedlová	
12.4	Pr, OVk, D, VZ	0,20 / 0,40 -	3 -	SR	0,40, 0,40 -	voľné	OP - NAPANT, záplavové územie
12.5	RDm, BD, OV, TI	0,20 / 0,20 - / 0,40 -	1 + p	R	0,40 / 0,40 - / 0,40 -	zachovanie stavu - sedlová	OP železnice, OP - VVN
12.6	OVk, OV.BD, VZ, KZ	0,05 / 0,40 - / 0,40 -	3 4 + p -	SR, R	0,40 / 0,40 0,40 / 0,40 -	voľné	OP-NAPANT záplavové územie, Natura 2000, biotop, OP lesa

ÚZEMNÝ PLÁN MESTA BREZNO

Označenie PFC a PFČ	Kód prevažujúceho funkčného využitia PFČ - návrh (výkr.č.2)	Maximálna zastavanosť plôch budovami (koeficient) stav / návrh	Max. podlažnosť návrh	Status plochy	Minimálny podiel plôch zelene (koeficient) stav / návrh	Tvar striech budov a objektov - návrh	Doplňujúce informácie
12.7	RDv, Pr, CM	0,20 / 0,30 0,50 / 0,60 -	2 3 -	S, SR	0,40 / 0,40 0,10 / 0,20 -	zachovanie stavu - voľné	záplavové územie, OP železnice, OP lesa
12.8	ZO - Padličkovo	0,10-0,20 / 0, 20	1	S	0,90-0,80 / 0, 80	sedlová	OP - VVN, biotop

13. BUJAKOVO

13.1 (FPC je totožný s FPC)	RDv, OVk	0,20 / 0,30 0,20 / 0,40	1 + p	S, R	0,40 / 0,40 0,40 / 0,40	zachovanie stavu - sedlová	OP - NAPANT OP lesa, OP železnice, biotop (dotyk)
-----------------------------	----------	----------------------------	-------	------	----------------------------	----------------------------	---

14. TISOVSKÁ CESTA, PODKOREŇOVÁ, PRED ROHOZNOU – HÁJNA HORA

14.1, 14.2	Pr, OVn, RDv, VZ, TI, IZ, KZ	0,40 / 0,60 0,20 / 0,30 -	3 2 + p -	R, S, Y	0,40 / 0,20 0,20 / 0,40 -	zachovanie stavu - sedlová	OP železnice
14.3 až 14.5 a 14.7	RDv, BD, KZ	0,20 / 0,30 0,30 / 0,40 -	1 + p 4 -	SR, Y	0,40 / 0,40 0,40 / 0,40 -	zachovanie stavu - sedlová	BP VTL plynovod (dotyk)
14.6, 14.8, 14.10	HD	0,20 / 0,40	2	S	0,50 / 0,30	zachovanie stavu	BP VTL plynovod (dotyk)
14.9	OH	0,10 / 0,30	2	SR	-	voľné	
14.11	D	- / 0,30	1	SR	- / 0,10	voľné	
14.12	RDv, TI	0,20 / 0,20 -	1 + p -	SR, Y	0,40 / 0,40 -	zachovanie stavu	
14.13	Pr	- / 0,60	3	R	- / 0,20	plochá - členená	BP VTL plynovod (dotyk)
14.14	RDv, OVn, OVk, Š, VZ, D, TI	- / 0,30 - / 0,30 -	1 + p 2 -	R	- / 0,40 - / 0,40 -	sedlová	

ÚZEMNÝ PLÁN MESTA BREZNO

Označenie PFC a PFČ	Kód prevažujúceho funkčného využitia PFČ - návrh (výkr.č.2)	Maximálna zastavanosť plôch budovami (koeficient) stav / návrh	Max. podlažnosť návrh	Status plochy	Minimálny podiel plôch zelene (koeficient) stav / návrh	Tvar striech budov a objektov - návrh	Doplňujúce informácie
---------------------	---	--	-----------------------	---------------	---	---------------------------------------	-----------------------

15. ROHOZNÁ – BREZINKY: zastavané územie

15.1	RDv, RDv.R, OVn, Ovk, RŠ, D	0,10 / 0,30 - / 0,10 0,30 / 0,40 -	1 + p 1 + p 1 + p -	SR, Y	0,40 / 0,40 - / 0,80 0,40 / 0,40 -	zachovanie stavu - sedlová	OP železnice a cesty, biotop
15.2	Pr, TI (ČOV)	0,40 / 0,50 - / -	3 -	R	0,40 / 0,30 -	zachovanie stavu - sedlová	OP železnice a cesty, biotop
15.3	ICHR, HD.CR.T., VZ, Š, D, TI, zvernica	- / 0,10 0,20 / 0,30 - -	2 2 - -	R	- / 0,80 0,50 / 0,50 - -	sedlová	BP VTL plynovod (dotyk)

ČIASTOČNE URBANIZOVANÉ ÚZEMIE

16. MOLČANOV GRÚŇ: existujúci areál

16.1	VS	0,10 / 0,10	2	S	0,50, 0,50	zachovanie stavu - plochá	OP lesa, OP a BP jestv. areálu
------	----	-------------	---	---	------------	---------------------------	--------------------------------

17. HÁJNA HORA PRI MICHALOVEJ: zastavané územie a TI (Šimaníkova)

17.1	Pr lesná škôlka	0,20 / 0,40 0,05 / 0,05	2 -	SR	0,40 / 0,40 - / 0,9	zachovanie stavu - sedlová	OP lesa, OP a BP VTL plynovod
17.2	RŠ – lyžiarska stredisko Michalová	-	-	S	-	-	BP a OP VTL plynovod, OP lesa

18. JEŽOVA DOLINA – VAGNÁR: zastavané územie chatami a TI

18.1	ICHR	0,05 / 0,10	1 + p	SR	0,90 / 0,80	zachovanie stavu - sedlová	OP – NAPANT, OP vodných zdrojov, OP lesa
------	------	-------------	-------	----	-------------	----------------------------	--

19. MLYNNÁ DOLINA: zastavané územie chatami a TI (Konštia - Zelená Mlynná)

ÚZEMNÝ PLÁN MESTA BREZNO

Označenie PFC a PČ	Kód prevažujúceho funkčného využitia PFC - návrh (výkr.č.2)	Maximálna zastavanosť plôch budovami (koeficient) stav / návrh	Max. podlažnosť návrh	Status plochy	Minimálny podiel plôch zelene (koeficient) stav / návrh	Tvar striech budov a objektov - návrh	Doplňujúce informácie
19.1	ICHR, CR.T	0,05 / 0,20 0,20 / 0,30	1 + p 2	SR	0,90 / 0,70 - / 0,60	zachovanie stavu - sedlová	OP – NAPANT, OP lesa, OP vodných zdrojov, CHVO

20. ĎUMBIER – GÁPEL: CHATA M. R. ŠTEFÁNKA

20.1	CR.T	0,12 / 0,15	3	S	0,80 / 0,80	zachovanie stavu	NAPANT, CHVÚ, CHVO, OP vodných zdrojov
------	------	-------------	---	---	-------------	------------------	--

NEURBANIZOVANÉ ÚZEMIE

SEGMENTY KRAJINY

Označenie PFC	Kód prevažujúceho funkčného využitia PFC - návrh (výkr.č.2)	Maximálna zastavanosť plôch budovami (koeficient) stav / návrh	Max podlažnosť - návrh	Status plochy	Minimál. podiel plôch zelene (koeficient) stav / návrh	Tvar striech budov a objektov - návrh	Doplňujúce informácie
I. LÚČKY (FPC č.23)	P.LO, Š, TI, KZ, turizmus, poľnohospodárstvo	- / 0,01	1 + p -	S	0,80 -	sedlová	Biotopy, OP a BP VTL plynovod

ÚZEMNÝ PLÁN MESTA BREZNO

II. DRÁBSKO ŠIMUNIČKA (PFC č.14, PFC č.16, PFC č.17)	P.LO, TI, KZ Lesohospodárstvo, turizmus, poľnohospodárstvo	- / 0,01	1 + p - -	Y, S	0,80 - -	sedlová	Biotopy, OP lesa, OP a BP VTL plynovod, AN
III. ROHOZNÁ BREZINKY (PFC č.15)	ICHR, P.LO, HD D, TI, KZ Lesohospodárstvo, turizmus	0,05 / 0,10 0,05 / 0,01 0,20 / 0,40	1 1 + p -	Y, SR, R	- / 0,90 - / 0,80 0,50 / 0,30	sedlová	Biotopy OP lesa, OP vodné zdroje, OP a BP VTL plynovod, AN
IV. SKALKÁ (PFC č.21, PFC č.22)	CR.T, D, TI, Š, V, LS, Lesohospodárstvo, turizmus, šport	- / 0,10 -	1 + p	S SR Y -	- / 0,90 -	sedlová - vegetačná	OP NAPANT, PR, CHVO, OP vodné zdroje, OP lesa, AN
V. VAGNÁR (PFC č.18)	TI, D Lesohospodárstvo	-	-	S	-	-	
VI. MLYNNÁ DOLINA ĎUMBIER (PFC č.19, PFC č. 20)	Lesohospodárstvo, turizmus	-	-	S	-	zachovanie stavu	

Zdroj: ÚPN-M Brezno

2.6.1.2 Regulácia mimo urbanizované územie a ochrana archeologických lokalít

V kat. území Brezno sa nachádzajú evidované archeologické lokality, ich ochrana – vid' kapitola - 2.6.3. - Ochrana pamiatok -Tabuľka č. 7c - Evidované archeologické náleziská , vid' výkr. Schémy H)

Prírodné územie s dominujúcou poľnohospodárskou výrobou

Slúži predovšetkým pre rastlinnú a živočíšnu poľnohospodársku výrobu. Tvoria ho lúky, pasienky a orné pôdy. Prípustné je i využitie poľnohospodárskej krajiny pre agroturistiku a rekreáciu (využitie poľných ciest pre cykloturistiku, jazdu na koňoch a pod.). V rámci toho územia sú rozptýlené poľnohospodárske výrobné areály a zariadenia pre chov dobytka.

Výstavbu nových objektov pre poľnohospodársku výrobu je potrebné orientovať do existujúcich areálov v rámci ich intenzifikácie. V prírodnom území sú prípustné len stavby nevyhnutné pre poľnohospodárstvo, po preskúmaní možností v existujúcich areáloch a po overení vhodnosti polohy v ÚPD, ÚPP alebo v územnom konaní). Prípustné sú tiež drobné hospodárske stavby (dočasné) nevyhnutné pre obhospodarovanie pozemkov. Ich opodstatnenosť a veľkosť bude posúdená individuálne v závislosti od veľkosti pozemku. Uvedené drobné stavby budú riešené bez nárokov na technickú infraštruktúru.

Ku všetkým pozemkom vo voľnej krajine musí byť zaistený primeraný prístup po účelových cestách,

kapacitne a usporiadaním vyhovujúcim predpokladanej prevádzke. Vhodné sú vodné plochy vodozadržného, protipovodňového, protipožiarneho a rekreačného charakteru.

Prírodné územie chránené

Pokrýva najcennejšie plochy riešeného územia z hľadiska ochrany prírody a krajiny. Územie je súčasťou Národného parku Nízke Tatry s 3. stupňom ochrany. Krajinnú štruktúru tvoria lesné ekosystémy a vysokohorské lúky. Funkcia územia je mimo produkčná, limitovaná ochranou prírody a krajiny a ekologickou únosnosťou. Pri lesohospodárskej a poľnohospodárskej činnosti, ako i ostatnom využívaní územia je potrebné rešpektovať sprísnené požiadavky určené orgánmi ochrany prírody.

Umiestňovanie objektov v segmente krajiny (extravilán) mimo plôch PFC, PFČ, zoskupení lazničského osídlenia a na archeologických lokalitách :

V prírodnom priestore je neprípustné umiestňovať a povoľovať novostavby objektov s výnimkou:

- stavieb uvedených v regulatívoch,
- stavieb pre využívanie ložísk nerastných surovín,
- stavieb pre zachytenie, úpravu, akumuláciu a rozvod vody, odvedenie a čistenie odpadových vôd,
- líniových stavieb technického vybavenia,
- stavieb pre dopravu,
- stavieb športových a rekreačných navrhnutých v ÚPN mesta Brezno,
- stavieb pre obranu a bezpečnosť štátu,
- stavieb pre zaistenie ochrany prírody a krajiny,
- stavieb a značiek geodetických.

2.6.2 Zásady urbanistickej kompozície

Návrh hmotovo – priestorovej štruktúry vychádza z tézy čo najcitlivejšieho zakomponovania nových funkcií do zástavby mesta, ako aj krajinného prostredia na novej kvalitatívnej úrovni.

Kompozícia mesta je odvodená z jeho urbanisticko-architektonickej a priestorovej štruktúry. Kostru tvorí historické jadro v ktorom sa pretínajú: pozdĺžna východo-západná kompozičná os (prechádzajúca ulicami Čsl. armády a Kuzmányho) a priečna severo-južná kompozičná os (prechádzajúca ulicami Rázusova a Chalupkova).

ÚPD navrhuje zachovanie a formovanie kompozičných osí:

- kompozičnú os prechádzajúcu ulicami Švermova – Černáková,
- kompozičnú os prechádzajúcu ulicou Boženy Nemcovej,
- kompozičnú os prechádzajúcu ulicou Štúra,
- kompozičnú os prechádzajúcu ulicou 9. Mája, Cestou osloboditeľov,
- kompozičnú os prechádzajúcu ulicou Fraňa Kráľa s pokračovaním na Kalváriu.

Na „naturálnej“ kompozičnej osi (priestor vodného toku Hron) navrhuje ÚPD plochy pre výsadbu zelene, pešej promenády, športu, rekreácie a oddychu.

Za hlavné mestské priestory ÚPD považuje priestory historického jadra, bývalých Kasární (PFČ 7.1 a 7.2, 6.6) a priestory okolo uvedených kompozičných osí s dôrazom na dopravný terminál a ŽS a AS. V týchto priestoroch ÚPD navrhuje zvýšené požiadavky na urbanisticko – architektonickú kvalitu objektov, zachovanie a tvorbu verejnej zelene.

ÚPD navrhuje zachovať uličné priehľady do voľnej krajiny v ul. Černáková, Sládkovičova a Fraňa Kráľa – kasárne, Banisko, Chalupkova, Stromová, Kuzmányho, Černáková – Švermova, Rázusová, Cesta osloboditeľov a pod.

Celkový obraz sídla navrhuje dotvoriť krajinnou zeleňou po jeho obvode. ÚPD navrhuje obnovu krajinnej zelene a v priestoroch lazničského osídlenia jej zachovanie – miestne biokoridory a solitéry.

Z hľadiska regulácie zástavby a jej priestorového usporiadania stanovuje územný plán parametre pre všetky časti mesta. Sú uvedené v kap. 2.6.1.1. Osobitným je priestor PZ so špecifickými podmienkami ochrany podľa Zásad ochrany.

Pre zachovanie prírody, kvality krajiny a PZ navrhuje ÚPD vylúčenie umiestnenia telekomunikačných stožiarov v tzv. „nogo“ zónach – už uvedené nezastaviteľné územie v ÚPN-M, Natura 2000, OP NAPANT a všetky hôľne útvary v k.ú. mesta. Do kategórie vylúčenia spadajú aj veterné elektrárne v celom k.ú. mesta.

Urbanistické a historické dominanty predstavujú základný skladobný prvok pre tvorbu vonkajšieho, ako aj vnútorného obrazu mesta, ktorý tvorí charakteristický prvok mesta.

Siluetu spoluvytvárajú najmä prírodná a urbanistická štruktúra mesta, ktoré svojimi, najmä historickými dominantami vytvárajú vonkajšiu identitu mesta. Predstavuje možnosť vnímania sídla zvonku s postrehnuteľnými zmenami štruktúry pri jednotlivých etapách rastu. Táto je pre svoje hodnoty a kvality navrhovaná na ochranu.

Urbanistické a historické dominanty tvoria najdôležitejší a jedinečný prvok siluety mesta a svojím vzťahom k prírodnej štruktúre a takisto aj k urbanistickej štruktúre určujú základné priestorové kvality mesta. Sú nimi jestv. veže kostolov, zvonica – mestská veža, komíny v býv. mostárni a mliekarni, konglomerát sídliskovej zástavby BD a v krajine vyhlídková veža Horné Lazy.

Negatívne prvky v obraze sídla (12-podlažné bytové domy) navrhuje utlmiť architektonicky a výhľadovo znížením podlažnosti. Nové dominanty v meste ÚPD navrhuje odsunúť mimo historické jadro do PFČ 5.1, 9.5 a 9.8. za účelom priestorového „vyváženia“ mesta.

ÚPD navrhuje uplatňovať funkčnú diferenciaciu mestských priestorov v zmysle navrhovanej koncepcie formovaním uzlových priestorov so špecifickou prevládajúcou funkciou, líniovo vzájomne prepojených v logickej nadväznosti.

Regulácia priestorového usporiadania sídla je vyjadrená vo výkrese č. 5 a v kap. 2.6.1.1.

Princípy citlivosti ku krajinnej štruktúre – mierka a materiál navrhuje ÚPD uplatňovať v prestavbe a navrhovanej zástavbe v okrajovej polohe mesta.

Samostatným javom je „vyváženie“ *rozptýleného lazničkeho osídlenia* v okolitej krajine, spájané so zmiešanými plochami drobnej poľnohospod. výroby a bývania. V zásade sú segmenty krajiny I.- III. nasýtené touto formou. Nové plochy sú navrhované na doplnenie a ich regulácia vyplýva zo zabezpečenia primeraného zaťaženia krajiny a jej produkčnej schopnosti – kritérium je viac ako 1,5 ha kompaktnej plochy pre nový subjekt.

Ďalším kritériom je nezasahovanie do biokoridorov a krajinársky hodnotných priestorov (holiny, vyhlídky, hrebene a pod) a nevytváranie nových účelových ciest. Ďalším kritériom je uchovanie úrovne siluety krajiny - hrebene lemujúce mesto. Výstavba tu nesmie presahovať úroveň hrebeňa.

Pre zásady urbanistickej kompozície v krajine postupovať v zmysle Metodiky identifikácie a hodnotenia charakteristického vzhľadu krajiny (Vestník MŽP SR, ročník XVIII, 2010, čiastka 1b).

Za účelom skvalitnenia obytných a rekreačných podmienok ÚPD navrhuje doplniť územie o prvky drobnej architektúry (zastávky autobusov, lavičky, verejné osvetlenie, odpadkové koše, studničky, altánky, posilňovne a pod.). Ich súčasťou sú náučné trasy, kalvária, vyhlídkové body a veže.

NÁVRH

- V okolitej krajine ÚPD navrhuje nezastávať hôľne a hrebeňové línie, výškové body, ako aj prvky MÚSES žiadnymi budovami, stožiarovými objektami, či veternými elektrárnami.
- Mimo zastavaného územia navrhuje neoplocovať pozemky ICHR - zachovať tak vizuálne voľnú a priechodnú krajinu.
- Navrhuje rešpektovať reguláciu hustoty zástavby a jej priestorové usporiadanie koeficientom zelene a max. počtom podlaží podľa jednotlivých PFČ.
- Zdôrazniť kompozičné a priestorové väzby mesta na krajinu – výškové akcenty, vjazdy, pohľadové kužele z vonka i vnútra PZ, vyhlídkové body, aleje a pod.

2.6.3 Ochrana pamiatok

Predmetom pamiatkovej ochrany je ochrana historickej urbanistickej štruktúry centra mesta, národných kultúrnych pamiatok, pamiatok vytypovaných na zápis do ÚZPF a evidovaných archeologických nálezísk v PZ a celom k.ú. mesta.

Pamiatková zóna Brezno bola vyhlásená v r. 1991 OÚ v BB a v r. 2016 vydal KPÚ B. Bystrica Zásady jej ochrany.

Tabuľka č. 7a - Zoznam nehnuteľných národných kultúrnych pamiatok (ďalej „NKP“) a objektov vytypovaných na zápis do ÚZPF (skrátka „VZ“) - nachádzajúcich sa v k.ú. Brezno na území PZ – zoradených podľa ulíc:

Por.č NKP	č. ÚZPF/ počet PO Vytypova ný na zápis VZ	Názov NKP/PO	Ulica /Námestie	orient. č. / súpis.č.	Parcela č.
I.			CINTORÍNSKA ULICA		
1.	7/1	Kostol ev. a. v.	„-“	1	2936
2.	7/2	Oplotenie s bránou	CINTORÍNSKA a CHALÚPKOVA ULICA	-	2937
3.	7/3	Záhrada	„-“	-	2937
4.	8/1	Kaplnka pohrebná (areál)	CINTORÍNSKA ULICA	1/181	1576
	VZ	Múr ohradný kaplnky	„-“		1577
	VZ	Archeologická lokalita kapln	„-“		1577
II.			CHALÚPKOVA ULICA		
5.	33/1	Dom remeselnícky	„-“	6/287	2447, 2449, 2452, 2453
6.	32/1	Roľnícko-remeselnícky dom	„-“	4/285	2454/1,
III.			ČERNÁKOVA ULICA		
	NIE sú NKP	---	severná časť ulice		
IV.			KUZMÁNYHO ULICA		
	VZ	Nájomný dom	„-“	1/343	2893, 2892
	VZ	Administratívna budova	„-“	4/346	2882
V.			NÁBREŽIE DUKEL. HRDINOV (pri Hrone)		
	VZ	Mestská vila	„-“	8/854	2621
	VZ	Mestská vila	„-“	5/851	2631
	VZ	Administratívna budova	„-“	3/849	2859
VI.			NÁBREŽIE JÁNA ČIPKU (pri Hrone)		
	NIE sú NKP	---			
VII.			N Á M E S T I E M.R.ŠTEFÁNIKA		
7.	35/1	Budova administratívna (mestský úrad)	NÁMESTIE M.R. ŠTEFÁNIKA a Ul. ČSA	1/1	2983
8.	14/1	Dom meštiansky (pamätný)	N Á M E S T I E M.R.ŠTEFÁNIKA	2/2	2982
9.	14/2	Pamätná tabuľa – G. K. Zechenter Laskomerský	„-“	2/2	2982
10.	15/1	Dom meštiansky	„-“	4/4	2980
11.	16/1	Dom meštiansky	„-“	5/5,6/7	2975, 2977
12.	17/1	Dom meštiansky	„-“	13/9	2966/1
13.	18/1	Dom meštiansky	„-“	14/10	2962, 2965, 2963

ÚZEMNÝ PLÁN MESTA BREZNO

14.	19/1	Dom meštiansky	-„-	18/14, 19/14	2951/1
15.	20/1	Dom meštiansky	-„-	20/15	2949/1
16.	21/1	Dom meštiansky	-„-	21/16	2945/1 A 6
17.	22/1	Dom meštiansky	-„-	22/17, 24/19	2944
18.	23/1	Dom meštiansky	-„-	23/18	2944
19.	28/1	Ev. a. fara - pamätný	-„-	26/21	2940
20.	28/2	Tabuľa pamätná - Karol Kuzmány	-„-	26/21	2940
21.	29/1	Fara		27/22	2938
22.	24/1	Roľnícko-remeselnícky dom	-„-	29/24	2922/1, 2
23.	25/1	Roľnícko-remeselnícky dom	-„-	30/25 31/25	2911, 2912, 2913, 2908,2909
24.	26/1	Dom meštiansky (časť)	-„-	37/30	2895/3
	VZ	Hotel Ďumbier	-„-	38/31	2894/3,2893
25.	27/1	Rím. kat. fara - pamätný	-„-	39/32	2880
26.	27/2	Tabuľa pamätná - zavraždení partizáni	-„-	39/32	2880
27.	9/1	Piaristický kláštor	-„-	40/33, 41/34	2878
28.	9/2	Kaplnka kláštorná	-„-	40/33	2879
29.	9/3	Záhrada - piaristická kláštorná	-„-		2875, 2877/5.-6, -13, -.14,-16, -18, 2877/7
	VZ	Dom meštiansky	-„-	47/39	3116 ? 3112
30.	30/1	Dom meštiansky		48/40	3113
31.	31/1	Dom meštiansky	-„-	49/41	3112
32.	3440/1	Dom meštiansky	-„-	50/42	3111
33.	6/1	Rím.kat.kostol Nanebovzatia Panny Márie	-„-	54/46	2931
34.	13/1	Socha Panny Márie – Mariánsky stĺp	-„-		2933
35.	10/1	Radnica (býv., múzeum)	-„-	55/47	2930
36.	11/1	Veža mestská	-„-	55/48	2932
37.	115/1	Pomník - padlí v SNP	-„-		2926/1
38.	118/1	Pomník - Ján Chalupka	-„-		2926/1
39.	2735/1	Pomník – padlí v II. sv. vojne	-„-		2926/1
40.	11717/1	Park mestský	-„-		2926/1, 2927, 2928, 2929
VIII.			RÁZUSOVA ULICA		
	VZ	Dom meštiansky	-„-	1/925	2809
	VZ	Dom meštiansky	-„-	7/931	2802/1, /2
	VZ	Roľnícko-remeselnícky dom	-„-	28/ 952	3209
	VZ	Roľnícko-remeselnícky dom	-„-	22/ 946	3193/1
41.	2739/1	Dom remeselnícky a mangľovňa	-„-	20/ 944	3188, 3189
42.	2739/2	Dom remeselnícky a mangľovňa	-„-	20/ 944	3188
43.	2739/š	Zariadenie technologické I. – konský mangel	-„-	20/ 944	3189
44.	2739/4	Zariadenie technologické II. Betónové kade	-„-	20/ 944	3189
IX.			ŠKOLSKÁ ULICA		

ÚZEMNÝ PLÁN MESTA BREZNO

	NIE sú NKP	---	---		
X.			ŠRÁMKOVÁ ULICA		
	NIE sú NKP	---	---		
XI.			ŠTÚROVA ULICA		
	VZ	Nájomný dom (Mestská polícia)	---	1/878	2871/2
	VZ	Bytový dom (nájomný)	---	3/880	2872
45.	2740/1	Synagóga	---	11/ 888	2858
	VZ	Škola, oplatenie	---	13/ 890	2858 ? 2856/1
XII.			ŠVERMOVA ULICA		
	NIE sú NKP	---	---		
XIII.			ULICA B. NĚMCOVEJ		
	VZ	Mestská vila	---	1/1068	3109
XIV.			ULICA ČSA		
	Vid' 35/1	Budova admin.- mestský úrad	- Vid. Námestie M.R. Štefánika	1/1	2983
XV.			ULICA HRADBY		
46.	12/1	Opevnenie mestské – múr hradbový	---	-	601 ???
47.	12/1	Opevnenie mestské – múr hradbový	---	-	601 ???
XVI.			ZÁHRADNÁ ULICA		
48.	34/1	Dom meštiansky (býv. Špeciálna škola) - partizánsky štáb	---	2/304	2447
-					

Zdroj: KPÚ BB

Regulatívny ochrany NKP:

- K obnove NKP je vlastník povinný vopred **požiadať o vydanie rozhodnutia o zámere obnovy NKP**.
- Rešpektovať a **optimálne funkčne využívať jestvujúce NKP** a objekty navrhované na ochranu (pamätihodnosti) a postupne ich rekonštruovať.
- „V bezprostrednom okolí nehnuteľnej kultúrnej pamiatky nemožno vykonávať stavebnú činnosť ani inú činnosť, ktorá by mohla ohroziť pamiatkové hodnoty kultúrnej pamiatky. Bezprostredné okolie nehnuteľnej kultúrnej pamiatky je priestor v okruhu desiatich metrov od nehnuteľnej kultúrnej pamiatky; desať metrov sa počíta od obvodového plášťa stavby, ak nehnuteľnou kultúrnou pamiatkou je stavba, alebo od hranice pozemku, ak je nehnuteľnou kultúrnou pamiatkou aj pozemok.“ (§ 27 ods. 2 pamiatkového zákona)
- V zmysle § 14 ods. 1 pamiatkového zákona je povinnosťou obce/mesta zachovať, chrániť, obnoviť a využívať pamiatkový fond na území mesta, t.j. územie pamiatkovej zóny; národné kultúrne pamiatky, ich bezprostredné okolie, archeologické nálezy a náleziská a evidované pamätihodnosti obce/mesta, a utvárať pre to všetky potrebné podmienky.

Regulatívny vedenia a ochrany pamätihodností obce/mesta:

- V zmysle § 14 ods. 4 pamiatkového zákona mesto môže rozhodnúť o utvorení a odbornom vedení **evidencie pamätihodností obce/mesta**.

ÚZEMNÝ PLÁN MESTA BREZNO

- doporučené do zoznamu pamätihodností napr. prízemné domy/ v uličnej zástavbe Rázusova ulica. Štúrova,, železničná stanica, hospodárske stavby kríže prístenné,...

Tabuľka č. 7b - Zoznam NKP nachádzajúcich sa **mimo** územia PZ Brezno

Por.č NKP	č.UZPF/ počet PO	Názov NKP/PO	Ulica/Námestie (popisom)	orient.č./ súp.č.	Parcela č.
1.	3291/1	Hrob s náhrobníkom Chalupka Ján	„-“ starý cintorín		345/1
2.	3292/1	Hrob s náhrobníkom Záturecký A.P.	„-“ starý cintorín		345/1
3.	10488/1	Hrobka rodiny Lehotských	starý cintorín		345/1
4.	116/1	Pomník padlých v SNP	Ďumbierov chodník SNP	-	7348
5.	117/1	Pomník obetiam fašizmu – 31 umučených	Krtičná, pri ceste na Tisovec	-	6747; E-4473, 4473/2
6.	3205/1	Pomník – pracovníkov železniční	m.č. Bujakovo, Padličkovo – ľavý breh Hrona Z od lepenkárne	-	5012

Zdroj: KPÚ BB

Tabuľka č. 7c- Evidované archeologické náleziská (§36 ods. 2) a predpokladané archeologické náleziská (§36 ods. 3) v k.ú.(označenie poradovým číslom podľa Schémy H)

Por. číslo	id	popis	katastrálne územie	evidovaná
1.	102	predpokladané staré banské diela	Brezno	
2.	93	staré banské diela	Brezno	
3.	200	staré banské diela	Brezno	
4.	91	predpokladané staré banské diela	Brezno	
5.	199	predpokladané staré banské diela	Brezno	
6.	198	predpokladané staré banské dielo	Brezno	
7.	197	staré banské diela	Brezno	
8.	97	staré banské diela	Brezno	
9.	196	predpokladané staré banské diela	Brezno	
10.	195	predpokladané staré banské diela	Brezno	
11.	98	predpokladané staré banské diela	Brezno	
12.	95	predpokladané staré banské diela	Brezno	
13.	94	predpokladané staré banské diela	Brezno	
14.	99	predpokladané staré banské diela	Brezno	
15.	100	areál predpokladanej historickej ťažby z rozsypov	Brezno	
16.	101	areál uhliarskych milierov	Brezno	
17.	104	uhliarske miliere	Brezno	
18.	105	uhliarske miliere	Brezno	
19.	106	predpokladané staré banské diela	Brezno	
20.	107	úvozy predpokladanej historickej cesty	Brezno	
21.	108	predpokladané staré banské diela	Brezno	
22.	109	historické kameňolomy	Brezno	
23.	111	predpokladané staré banské diela	Brezno	
24.	130	predpokladané staré banské diela	Brezno	
25.	128	úvozy predpokladanej historickej cesty	Brezno	
26.	110	predpokladané staré banské diela	Brezno	
27.	113	predpokladané staré banské diela	Brezno	
28.	112	predpokladané staré banské diela	Brezno	
29.	114	úvozy predpokladanej historickej cesty	Brezno	

ÚZEMNÝ PLÁN MESTA BREZNO

30.	115	úvozy predpokladanej historickej cesty	Brezno	
31.	116	úvozy predpokladanej historickej cesty	Brezno	
32.	129	úvozy predpokladanej historickej cesty	Brezno	
33.	135	staré banské diela	Brezno	
34.	133	úvozy predpokladanej historickej cesty	Brezno	
35.	134	historický kameňolom	Brezno	
36.	131	predpokladané staré banské diela	Brezno	
37.	132	úvozy predpokladanej historickej cesty	Brezno	
38.	167	areál predpokladanej historickej ťažby z rozsypov	Brezno	
39.	118	areál predpokladanej historickej ťažby z rozsypov	Brezno	
40.	117	úvozy predpokladanej historickej cesty	Brezno	
41.	121	ruina stavby	Brezno	
42.	138	predpokladaný areál popraviska	Brezno	
43.	139	sídliisko z doby bronzovej - Brezno - Tesco	Brezno	áno
44.	137	predpokladaný areál ťažby z rozsypov	Brezno	
45.	136	predpokladaný areál ťažby z rozsypov	Brezno	
46.	143	úvoz historickej cesty z Brezna do Tisovca	Brezno	
47.	145	areál uhliarskych milierov	Brezno	
48.	147	areál predpokladanej historickej ťažby z rozsypov	Brezno	
49.	146	areál predpokladanej historickej ťažby z rozsypov	Brezno	
50.	151	predpokladaná ryžovnícka halda	Brezno	
51.	150	areál predpokladanej historickej ťažby z rozsypov	Brezno	
52.	152	historická pastvina s úvozmi historickej cesty	Brezno	
53.	154	areál predpokladanej historickej ťažby z rozsypov	Brezno	
54.	155	areál predpokladanej historickej ťažby z rozsypov	Brezno	
55.	156	areál predpokladanej historickej ťažby z rozsypov	Brezno	
56.	157	úvozy predpokladanej historickej cesty	Brezno	
57.	153	úvozy predpokladanej historickej cesty	Brezno	
58.	158	areál predpokladanej historickej ťažby z rozsypov	Brezno	
59.	159	areál predpokladanej historickej ťažby z rozsypov	Brezno	
60.	160	areál predpokladanej historickej ťažby z rozsypov	Brezno	
61.	161	areál predpokladanej historickej ťažby z rozsypov	Brezno	
62.	149	predpokladané historické banské diela	Brezno	
63.	148	areál predpokladanej historickej ťažby z rozsypov	Brezno	
64.	165	úvozy predpokladanej historickej cesty	Brezno	
65.	162	areál uhliarskych milierov	Brezno	
66.	163	areál uhliarskych milierov	Brezno	
67.	164	areál uhliarskych milierov	Brezno	
68.	144	územie s koncentráciou historických drevených stavieb	Brezno	
69.	120	zaniknutý železný hámor	Brezno	
70.	119	historická jadro obce/m.č. Bujakovo	Brezno	
71.	125	historická sídelná jednotka	Brezno	
72.	124	historická sídelná jednotka	Brezno	
73.	123	historická sídelná jednotka	Brezno	
74.	122	areál kúpeľov	Brezno	
75.	127	historická sídelná jednotka	Brezno	
76.	141	historické jadro mesta Brezno so stredovekým jadrom	Brezno	áno
77.	140	zaniknutá sídlisková jednotka Dolný Majer	Brezno	
78.	142	historické predmestie Brezna	Brezno	
79.	92	staré banské diela	Brezno	
80.	96	staré banské diela	Brezno	
81.	98	staré banské diela	Brezno	
82.	166	historická zástavba priemyselná	Brezno	
83.	126	historický železný hámor	Brezno	
84.	168	Brezno - Laskomerského ulica - depot z doby bronzovej	Brezno	áno

Zdroj: KPÚ BB

Regulatívy ochrany archeologických nálezov a nálezísk:

1) - Archeologické náleziská - v týchto lokalitách - na evidovanom archeologickom nálezisku podľa § 41, ods. 1 - je navrhovateľ pri stavebnej alebo inej hospodárskej činnosti (napr. budovanie lesných zväžnic, kameňolomov...) povinný v zmysle § 36 ods. 2 pamiatkového zákona požiadať KPÚ Banská Bystrica o vyjadrenie k zámeru stavby z dôvodu záchrany archeologických nálezov a situácií. V historickom jadre obce/mesta je predpoklad archeologických nálezov aj v interiéroch jestvujúcich domov. Vzhľadom na to je potrebné požiadať o vyjadrenie aj v prípade rekonštrukcií jestvujúcich domov pokiaľ sa predpokladá zásah do terénu (znižovanie podláh, budovanie suterénov, nové inžinierske siete, drenáže...) aj v prípade, že ide o práce, ktoré je možné realizovať ako drobné stavebné úpravy.

2) - Potenciálne archeologické náleziská

Je možné, že pri zemných prácach v riešenom území mimo vyššie uvedených lokalít budú zistené dosiaľ neznáme archeologické nálezy a náleziská. V súlade s ustanoveniami zákona č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu a zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov je KPÚ Banská Bystrica dotknutým orgánom štátnej správy v každom konaní stavebného úradu týkajúceho sa stavebnej činnosti ako aj rekonštrukcie historických objektov, ktorá predpokladá zemné práce na predmetnom území.

3) - Zohľadňovať a revitalizovať v územnom rozvoji známe a predpokladané lokality archeologických nálezísk a nálezov; pri príprave stavieb a inej hospodárskej činnosti (vrátane dopravnej a technickej infraštruktúry) môže dôjsť k objaveniu archeologických nálezov a nálezísk.

4) - Podľa § 36 ods. 3 zákona č. 49/2002 Z.z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov Krajský pamiatkový úrad môže rozhodnúť o povinnosti vykonať archeologický výskum aj na mieste stavby alebo inej hospodárskej činnosti, ktoré nie je archeologickým náleziskom podľa § 41, ods. 1, ak na tomto mieste dôvodne predpokladá výskyt archeologických nálezov.

5) - Archeologické náleziská a potenciálne náleziská so zachovanými nadzemnými štruktúrami

V lokalitách špecifikovaných ako **relikty krajiných prvkov** sa odporúča zachovať parceláciu a historické terénne úpravy.(§41 ods. 5).

NÁVRH

- ÚPD rešpektuje hodnoty Pamiatkovej zóny Brezno a Zásady jej ochrany spočívajúce predovšetkým v zachovanom pôdoryse s veľkoryso založeným námestím, pravouhlou sieťou ulíc, na väčšine územia zachovanou parceláciou, pamiatkovo hodnotnou objektovou skladbou územia s výškovými dominantami mestskej veže, r.k. a ev. a.v. kostola, vytvárajúcimi spolu so súvislou radovou zástavbou meštianskych a remeselníckych domov charakteristickú siluetu v pozadí so scenériou Nízkych Tatier alebo Veporských vrchov. Rešpektuje chránené pohľadové uhly v interiéri PZ a na PZ a z pohľadových pozícií v poloblúku S-V-J na úrovni PZ a z nadhľadu (č. I. až V). Podrobné regulatívy – viď kap. 2.6.1.1.

Z hľadiska zachovania kultúrohistorických hodnôt je potrebné dodržiavať nasledovné zásady/regulatívy:

1) Zachovať chrániť národné kultúrne pamiatky (NKP), evidované v Ústrednom zozname pamiatkového fondu (ďalej len „ÚZPF“).

2) Zachovať a obnoviť ďalšie objekty s pamiatkovými hodnotami; pamiatky, ktoré nie sú evidované v Ústrednom zozname pamiatkového fondu, ale vykazujú pamiatkové hodnoty a sú vytypované na zápis do evidencie ÚZPF za národné kultúrne pamiatky t.j. škola, mestská vila, ohradný múr kaplnky, archeologická lokalita kaplnky, administratívna budova, hotel Ďumbier, meštiansky dom, roľnícko-remeselnícky dom, nájomný/bytový dom, historické cintoríny - (pamätihodnosti mesta);v prípade objektov z pôvodnej zástavby, ktoré nie sú závažne staticky narušené, počítať s ich zachovaním.

3) Rešpektovať pamiatkový fond na území Pamiatkovej zóny Brezno, t.j. pôvodnú urbanistickú štruktúru, parceláciu, historický pôdorysný tvar zástavby, objektovú skladbu, výškové a objemovo-priestorové

usporiadanie objektov, architektonický výraz uličných priečelí aj so zachovanými tvaroslovnými prvkami architektúry:

- zachovať a chrániť existujúce historické dominanty, ktoré spoluvytvárajú siluetu a panorámu sídla (r. k. kostol Narodenia Panny Márie, evanjelický a. v. kostol s vežou, mestská veža),
- zachovať historický pôdorys, jeho komunikačný systém v geometrickom šachovnicovom systéme pokračovania vedľajších ulíc, s pôvodnou polohou centrálneho námestia gen. M.R. Štefánika;
- zachovať vnímanie charakteristického vonkajšieho a vnútorného obrazu pamiatkového územia, určených chránenými pohľadmi (viď schéma „H“ a chránené pohľady),
- pri obnove, dostavbe a novej výstavbe v PZ je potrebné zohľadniť mierku pôvodnej štruktúry zástavby.

4) Rešpektovať evidované archeologické nálezy a náleziská. – viď TAB a schéma „H“;

5) Na území pamiatkovej zóny (PZ) rešpektovať požiadavky, zásady a regulatívy v zmysle dokumentu „Zásady ochrany pamiatkového územia - Pamiatková zóna Brezno“.

6) Na území pamiatkovej zóny (PZ) rešpektovať požiadavky na primerané funkčné využitie:

- prípustné funkčné využívanie: trvalé bývanie, občianske vybavenie nasledovných druhov: školstvo, vzdelávanie, zdravotníctvo a sociálne služby, kultúra, administratíva, maloobchod, služby, verejné stravovanie, prechodné ubytovanie, remeselná výroba (len vo vybraných priestorových celkoch),
- neprípustné funkčné využívanie: funkcie poškodzujúce pamiatkové hodnoty územia (priemyselná, trvalá tranzitná dopravná, poľnohospodárska veľkovýroba, skladové hospodárstvo, všetky iné funkcie narúšajúce urbanizmus a charakter pamiatkového územia a sekundárne vyvolávajúce neprimerané nároky na dynamickú, statickú dopravu a záber verejných priestorov a priestorov verejnej zelene).

7) Na území pamiatkovej zóny rešpektovať požiadavky na zachovanie, údržbu a regeneráciu historického pôdorysu:

- zachovať historický pôdorys, jeho komunikačný systém tvorený historickou komunikačnou osou rozvinutou v geometrickom šachovnicovom systéme pokračovania vedľajších ulíc, s pôvodnou polohou centrálneho Námestia gen. M. R. Štefánika, verejných plôch, plôch zelene a nadväzujúcich ulíc,
- zachovať dominantné postavenie r. k. kostola Narodenia Panny Márie (veža) a evanjelického a. v. kostola (veža), mestská veža; - z hľadiska priestorovej kompozície mesta – socha Panny Márie/Mariánsky stĺp,
- zachovať, udržiavať a regenerovať princíp historickej parcelácie (tvar, veľkosť a orientácia parciel v teréne a k ulici),
- zachovať spôsob zastavania parciel v PZ Brezno, vytvorený blokovou zástavbou meštianskych domov, samostatne stojacich meštianskych domov a zástavbou samostatne stojacich remeselno-roľníckych domov,
- novostavby umiestňovať na mieste zaniknutých objektov, asanovaných stavbách, rešpektovať parceláciu, uličné čiary, výškovú hladinu; ich objemovo priestorové riešenie prispôbiť charakteru okolitej usporiadanej zástavbe,
- zachovať, udržiavať a regenerovať charakteristickú konfiguráciu terénu, minimalizovať jeho úpravy,
- nevytvárať nové verejné komunikácie na území PZ Brezno,
- vylúčiť výstavbu nových objemovo-priestorových a výškových dominant v území PZ Brezno.

8) Na území pamiatkovej zóny rešpektovať požiadavky na zachovanie, údržbu a regeneráciu hodnotnej objektivej skladby:

- zachovať a udržiavať charakteristický spôsob radovej zástavby, blokovej zástavby a samostatne stojacich domov (víl), ich skladbu v interiéri pamiatkového územia a námestia,
- zachovať typické umiestnenie objektov k ulici, s pozdĺžnou i priečnou (kolmou) orientáciou, prevažne so spádnou strechy do ulice; dvoj a jedno podlažných objektov a do hĺbky dvorov radených hospodárskych stavieb, ich architektonické tvaroslovie a farebnosť fasád,
- zachovať charakter priestorovej a objemovej skladby zástavby s rešpektovaním pôvodných dvoj a jednopodlažných domov v závere s hospodárskymi stavbami,

ÚZEMNÝ PLÁN MESTA BREZNO

- zachovať a udržiavať charakteristickú historickú kompozíciu urbanistickej štruktúry a výškovú hladinu jej dvojpodlažných meštianskych domov, prízemných remeselníckych domov a existujúce historické dominanty územia, verejných budov spoluvytvárajúce panorámu a siluetu mesta,
- zachovať a udržiavať hlavnú dominantu PZ Brezno: kostola Narodenia Panny Márie na námestí; akcent hlavného námestia – Mestskú vežu; dominantu ev. a. v. kostola na Chalupkovej a Cintorínskej ulici,
- zachovať a chrániť kontrast dominantnej architektúry r. k. kostola Narodenia Panny Márie k mierke meštianskych domov a remeselníckych domov a zástavby spolupôsobiacej v pohľadoch z exteriéru a interiéru,
- zachovať historickú objemovo-priestorovú skladbu PZ Brezno, charakteristický obraz sídla a jeho vzťah k okolitej prírodnej krajine a vodnej ploche – rieke Hron,
- nevytvárať nové dominanty alebo priestorové akcenty, vnútorného alebo vonkajšieho obrazu územia.
- vylúčiť zmeny proporcií historických objektov - ich nadstavovaním a realizáciou nevhodných stavebných úprav,
- vylúčiť umiestňovanie stavieb, technických zariadení a výsadbu zelene v pohľadovo exponovaných polohách, ktoré by narušilo ustálené usporiadanie dominánt,
- zachovať a chrániť architektonické, umelecké, umelecko-remeselné prvky, pôvodné materiály, povrchové a farebné úpravy, stavebné techniky a technológie NKP; neprípustné je neopodstatnené nahradzovanie častí prvkov, či detailov kultúrnej pamiatky,
- pri realizácii obnovy NKP a iných novodobých zásahoch do historických konštrukcií, prvkov a materiálov uplatniť zásadu reverzibility,
- stavebné úpravy a zmeny nehnuteľností, ktoré nie sú NKP, nerešpektujú pamiatkové hodnoty pamiatkového územia a pôsobia rušivo, zamerať na odstránenie a nápravu tohto nežiaduceho stavu a rehabilitáciu hodnôt pamiatkového územia,
- regenerovať nehnuteľnosti v PZ, s ich objemovou skladbou, s architektonickým a funkčným využitím,
- zachovať, udržiavať a regenerovať všetky pôvodné pamiatkové hodnoty (architektonické, konštrukčné, dispozičné a materiálové, historické, výtvarné, technické riešenia, umelecko-remeselné súčasti interiéru a exteriéru) NKP,
- zachovať a udržiavať výškové, objemové a priestorové usporiadanie NKP a vytypovaných objektov na zápis do ÚZPF,
- vylúčiť akékoľvek nadstavovanie NKP,
- zachovať exist. tvary striech (ich konštrukcie a sklony), komíny a použitú pôvodnú strešnú krytinu pri NKP,
- vylúčiť zateplovanie NKP (osobitne posúdiť zateplenie podkrovia pri možnosti jeho využitia),
- zachovať a udržiavať všetky pôvodné pamiatkové hodnoty objektov vytypovaných na vyhlásenie za NKP (architektonické – konštrukcia, dispozícia a materiál, historické, výtvarné, technické riešenie, umelecko-remeselné súčasti interiéru a exteriéru),
- zachovať a udržiavať výškové, objemové a priestorové usporiadanie, ako aj existujúce tvary striech (ich konštrukcie a sklony), komíny a použitú pôvodnú strešnú krytinu objektov vytypovaných na vyhl. za NKP,
- vylúčiť nadstavovanie o ďalšie podlažie, zateplovanie obvodových konštrukcií objektov a neopodstatnené dostavby a prístavby objektov vytypovaných na vyhlásenie za NKP.

9) V prípade nehnuteľností s pamiatkovou hodnotou na území PZ Brezno sa požaduje:

- zachovať, udržiavať a regenerovať rozsah zachovaných pamiatkových hodnôt; architektonické, výrazové, materiálové, konštrukčné riešenia, umelecko remeselné súčasti exteriéru (pôvodné tvary striech, výplní okien na uličnej fasáde, vstupné brány a dvere),
- zachovať a udržiavať existujúce výškové, objemové a priestorové usporiadanie objektov,
- vylúčiť nadstavovanie o ďalšie podlažie; zbytnenie a iné funkčné využitie podkrovia, vhodnosť a spôsob presvetlenia podkrovia bude predmetom osobitného posudzovania,
- zachovať existujúce tvary striech, ich sklony, komíny a pôvodnú strešnú krytinu.

10) Na území pamiatkovej zóny rešpektovať požiadavky na zachovanie, údržbu a regeneráciu výškového a priestorového usporiadania objektov, ako aj charakteristických pohľadov, siluety a panorámy územia:

ÚZEMNÝ PLÁN MESTA BREZNO

- zachovať a udržiavať vyrovnanú výškovú hladinu a objemovo-priestorové usporiadanie objektov (meštianskych a remeselníckych domov) v území PZ Brezno v kontraste s dominantnosťou historickej architektúry r. k. kostola Narodenia Panny Márie a evanjelického a. v. Kostola,
- zachovať veľkosť parciel, ich pozdĺžnu orientáciu k ulici, novou zástavbou rešpektovať uličnú čiaru zástavby, spôsob a rozsah zastavanosti na parcelách,
- zachovať, chrániť existujúce historické dominanty územia, ktoré spoluvytvárajú siluetu a panorámu sídla (r. k. kostol Narodenia Panny Márie, evanjelický a. v. kostol, mestskú vežu),
- zachovať historickú objemovo – priestorovú zástavbu dvojpodlažných a prízemných objektov,
- zachovať vnímanie charakteristického vonkajšieho a vnútorného obrazu pamiatkového územia, určených chránenými pohľadmi (viď mapa – výkr. č. 1),
- zachovať a udržiavať v dobrom stavebno-technickom stave jednotlivé autentické úseky hradobných múrov mestského opevnenia, pri obnove rešpektovať konštrukčné riešenie a materiál, uprednostniť konzervačnú metódu pred rekonštrukčnou,
- zachovať a udržiavať historickú parceláciu v bezprostrednej blízkosti opevnenia,
- nové stavebné úpravy existujúcich nehnuteľností a umiestňovanie novostavieb podriaďovať zachovaným historickým dominantám a existujúcej kompozícii výškového a priestorového usporiadania,
- vylúčiť akékoľvek stavebné činnosti rušivo pôsobiace na zachovanie a prezentáciu charakteristickej siluety a panorámy; posúdením z viacerých chránených pohľadov,
- vylúčiť solitérnu výsadbu drevín, ktorá by mohla tvoriť dominanty a nevhodne vizuálne zasahovať a narúšať charakteristické pohľady,
- vylúčiť realizáciu nových dominánt alebo akcentov vo vnútornom a vonkajšom obraze PZ Brezno,
- rešpektovať vonkajšie chránené pohľady (viď mapa – výkr. č. 1) – t.j. od severu, východu a juhu,
- pohľad z vyvýšenej polohy nad mestom od severu (z cintorína) a od juhu od návršia nad kruhovým objazdom – smerom na mesto, s dominantami ev. a. v. kostol a r. k. kostolom Narodenia Panny Márie; - od východu – z ľavého brehu rieky Hron a od návršia s RD,
- rešpektovať vnútorné chránené pohľady,
- pohľad južným/severným smerom na zástavbu roľnícko-remeselníckych domov Rázusovou, Štúrovou ulicou a Chalupkovou ulicou,
- pohľad na zástavbu okolo Námestia gen. M. R. Štefánika, v strede s r. k. kostolom Narodenia Panny Márie a mestskej veže,
- pohľad na Ulicu B. Němcovej s mestskými vilkami,
- rešpektovať chránené pohľady z exteriéru na interiéru,
- pohľady od severu, východu a juhu; od východu – od ľavého brehu Hrona na zástavbu víl a rodinných domov Nábřežia Dukelských hrdinov.

11) na území pamiatkovej zóny rešpektovať požiadavky zachovanie, ochranu, regeneráciu a údržbu **zelene**:

- zachovať, obnoviť a regenerovať plochu mestského parku v pôvodnom rozsahu a pôvodnej kompozícii; do úprav nevnašať novodobé a netradičné prvky a materiály,
- odstrániť postupne rušivú zeleň v pamiatkovom území a pri náhradách uplatniť pôvodné a domáce druhy najmä listnatých drevín; vylúčiť výsadbu ihličnatých drevín a cudzorodých drevín.

Požiadavky na reguláciu novej zástavby a riešenie rezervných plôch

1.) Nezastaviteľné plochy v pamiatkovom území (ZO PZ):

- verejné priestory (námestia, historické komunikácie),
- plochy zelene NKP, zelene areálov, zelene s pamiatkovými hodnotami (líniová zeleň) a zeleň záhrad,
- plochy v blízkosti mestských hradieb.

2.) Všeobecné požiadavky na reguláciu novostavieb (ZO PZ):

1. Pri umiestnení novostavieb rešpektovať princíp historickej urbanistickej štruktúry, historickej parcelácie, pôdorysného usporiadania a hmotovo-priestorovej skladby konkrétnej časti územia (umiestnenie

stavieb na parcele, kompaktná alebo solitérna zástavba).

2. V odôvodnených prípadoch, po individuálnom posúdení, je možné novostavby umiestniť aj na historicky nezastavaných plochách v hmotovo-priestorovom a výškovom usporiadaní rešpektujúcom historickú urbanistickú štruktúru konkrétnej časti územia alebo územia s podobnou historickou urbanistickou štruktúrou. Umiestnenie novostavieb overiť urbanisticko-architektonickou štúdiou.
3. Vylúčiť celoplošné zastavanie historických dvorových parciel, umiestnenie stavieb v celej šírke parcely (okrem záverov parciel kompaktnej zástavby na mieste bývalých stodôl), vylúčiť zastrešovanie dvorov.
4. Zastrešenie novostavieb riešiť typom striech charakteristickým pre konkrétne typy zástavby (kompaktná zástavba, dvorová zástavba, solitérna zástavba), vylúčiť zastrešenie plochými a zelenými strechami alebo strechami s plytkým sklonom.
5. Novostavba musí rešpektovať historickú uličnú čiaru, tradičné osadenie objektov voči terénu (k chodníku, komunikácii, dvorovej parcele).
6. Vylúčiť rozšírenie pôdorysov vyšších nadzemných podlaží formou predsunutej hmoty.
7. Vylúčiť zvýšené podlažia novostavieb.
8. Zástavbu dvorových parciel kompaktnej zástavby riešiť na mieste pôvodnej zástavby, prednostne regenerovať historický pôdorys zaniknutých stavieb, ich pozdĺžnu pôdorysnú schému.
9. Pri novostavbách dvorových krídiel rešpektovať dominantnosť uličných krídiel, dvorová zástavba nesmie výškovo konkurovať existujúcej historickej zástavbe.
10. Zástavba dvorových parciel musí rešpektovať morfológiu terénu, predovšetkým členením dlhých hmôt na menšie celky, klesajúcou výškou hrebeňov striech.
11. Novostavby dvorových krídiel musia kopírovať hranice parciel.
12. Zachovať a prezentovať historické parcelačné múry, regenerovať historickú parceláciu doplnením asanovaných parcelačných múrov podľa konkrétnych zistení, definovaných v jednotlivých blokoch.

3.) Rezervné plochy na území PZ Brezno - Novostavby na revitalizačných a rezervných plochách

Revitalizačná plocha R1

Lokalita: západná strana Rázusovej ulice, v súčasnosti areál Požiarneho zboru a Technických služieb mesta Brezno

Parcelné vymedzenie: 3170/1, 3170/2, 3170/3, 3170/5, 3170/8, 3169/1, 3170/2, 3170/3, 3170/6, 3170/7, 3170/8, 3170/9, 3170/10, 3170/11, 3170/12, 3170/13, 3170/14, 3170/15

Rezervná plocha R2 -

Lokalita: blok medzi Nábrežím Dukelských hrdinov a Štúrovou ulicou

Parcelné vymedzenie: 2598, 2599, 2602, 2605, 2609, 2610, 2614, 2617, 2618/2, západná strana parciel 2603, 2619, 2622, 2623, 2628, 2629/1, východná strana parciel 2630/4, 2630/3, 2637/2, 2636, 2633/1

Revitalizačná plocha R3

Lokalita Ulica Hradby, garáže a nezastavaná plocha na severozápadnom okraji bloku

Parcelné vymedzenie: 3029, 3035, 3036, 3037, 2967/2, 2967/3

Podmienky umiestňovania reklám:

ÚPD navrhuje vylúčiť všetky reklamy ako i všetky samostatne stojace reklamné objekty a konštrukcie (i ako súčasťou budov či iných objektov – vid' kap. 2.6.2.) na:

- exponovaných pohľadoch a priehľadov na historicky významných objektov, či významných priestorov v pamiatkovej zóne,
- národných kultúrnych pamiatok a v ich okolí,
- archeologických lokalitách a v ich okolí.

Pri umiestňovaní reklamných stavieb rešpektovať a nenarušiť priehľady/pohľady na historické urbanistické štruktúry a dominanty mesta, či krajinné akcenty (dominanty); t.j. vnímaných z bodov č. I. až V. v mape – schéma č. „H“ s vyznačením diaľkových pohľadových kužeľov na pamiatkovú zónu.

Drobné označovanie prevádzok navrhuje podriaďiť upresňujúcim regulatívom vychádzajúcich zo Zásad ochrany pamiatkového územia – PZ Brezno a vylúčenie či obmedzenie viazať na Metodickú inštrukciu PÚ SR z roku 2013 a aktualizovanú v r. 2023. ÚPD navrhuje v PU vylúčenie svetelnej reklamy.

Pri úpravách fasád za prípustné považuje pastelové odtiene a za neprípustné dymové a okrové, neónové farebné škály, veľmi syté a esteticky nevhodné farebné riešenia.

Podmienky drobného označovania prevádzok:

- rešpektovať architektonický výraz a štruktúru fasády,
- nenarušiť architektonickú kompozíciu fasády a jej detaily (označovania umiestniť pod kordónovú rímsu alebo stropnú konštrukciu 1. nadzemného podlažia),
- na fasády budov umiestniť len názvy prevádzkarní
- ponechať len názov prevádzkarne (komerčné označenie názvu, sídla živnosti alebo právnickej osoby).

Vylúčiť:

- označenia, ktoré nie sú primárnym názvom prevádzkarne,
- označenia, ktoré propagujú produkt mimo prevádzkarne.

V pamiatkovom území sú neprípustné reklamy:

- na strechách objektov,
- na stĺpoch verejného osvetlenia,
- na klenbách a stĺpoch podluby,
- na výtvarných dielach drobnej architektúry a na zeleni,
- na kovaných zábradliach pavlačí, balkónov, lodžií a parapetov okien,
- v miestach, ktoré by obmedzovali pohľad na architektúru objektov,
- platí úplný zákaz strednoplošných a veľkoplošných reklamných stavieb a reklamných zariadení,
- platí úplný zákaz umiestňovania city-lightov a dynamických reklám.

Zásady ochrany pamiatkového územia pre tri určené plochy - rezervné a revitalizačné v PZ:

Revitalizačná plocha R1 (PFČ 1.5):

Urbanisticky narušený priestor so zaniknutou historickou urbanistickou štruktúrou, na jej ploche od 70. rokov minulého storočia postupne postavené stavby rôznej prevažne nevhodnej funkcie, architektonického výrazu (administratívno-správne budovy, sklady a garáže).

Kompozičné vzťahy: nerešpektujúce princípy historickej urbanistickej štruktúry predmetného územia situovanie v strede bloku na južnej strane so súvislou radovou zástavbou jednopodlažných roľnícko-remeselníckych domov, na severnej viaceré domy historickej zástavby nadstavané o 1.NP, resp. nahradené novostavbami s dvoma nadzemnými podlažiami.

Navrhované funkčné využitie: bývanie, občianska vybavenosť, podzemné garáže.

Navrhované výškové zónovanie: 2NP s využiteľným podkrovím (koruna muriva max. 6,5 m nad úrovňou terénu).

Navrhovaná hmotovo-priestorová skladba: rehabilitácia súvislej radovej zástavby na mieste zaniknutej časti historickej urbanistickej štruktúry, hmotovo-priestorové usporiadanie riešiť skladbou hmôt menšieho objemu.

1. Hmotovo-priestorové usporiadanie novostavieb musí vychádzať zo základných urbanistických kompozičných princípov územia, historickej parcelácie, výškového zónovania, hmotovo-priestorovej skladby historickej urbanistickej štruktúry Rázusovej ulice, ktorú tvorí súvislá radová zástavba s kolmo priradenými dvorovými krídlami.
2. Novostavba na východnej strane revitalizačnej plochy, orientovaná do Rázusovej ulice musí rešpektovať uličnú čiaru, hmota 2. nadzemného podlažia nesmie predstupovať pred uličnú čiaru. Hmotovo-priestorové usporiadanie musí vychádzať zo skladby hmôt jednopodlažných dvoj- alebo trojtraktových domov (rôzna šírka uličného krídla v rozsahu 10-13 m, hĺbka max. 17 m).
3. Výškové zónovanie novostavieb orientovaných do verejného priestoru (Rázusovej ulice) riešiť v kontexte s výškovým zónovaním zachovanej historickej jednopodlažnej zástavby na južnej strane (Rázusova or. č. 20). Na južnej strane riešiť novostavbu vo výškovom rozsahu 1NP + využiteľné podkrovie (skladba 2-3 hmôt), severným smerom k námestiu skladbou hmôt 2NP + využiteľné podkrovie (koruna muriva 6,6 m

- od úrovne terénu po podstrešie).
4. Zastrešenie uličného krídla riešiť skladbou sedlových striech s odlišnou výškou hrebeňa, oddelených štítovými múrmi. Medzi domom č. 20 a novostavbou zachovať existujúci štítový múr. Hrebeň novostavby na južnej strane nesmie presiahnuť výšku hrebeňa existujúceho domu č. 20 viac ako 0,4 m, na severnej strane úroveň hrebeňa domu č. 14. Sklony sedlových striech prispôbiť existujúcej zástavbe na južnej strane v rozmedzí $\pm 5^\circ$.
 5. Presvetlenie podkrovia novostavby orientovanej do Rázusovej ulice riešiť strešnými oknami, počet okien minimalizovať, neumiestňovať v 2 výškových rovinách, smerom do dvorovej aj vikiermi.
 6. Dvorovú zástavbu riešiť umiestnením novostavieb dvorových krídiel, kolmých k uličným krídlam, v záveroch dvorov na západnej strane s možnosťou uzatvorenia zástavby jednopodlažným krídlom paralelným s uličnou čiarou.
 7. Zastrešenie kolmých dvorových krídiel riešiť pultovými strechami so spádom do dvorov, zastrešenie zástavby v záveroch dvorov sedlovými strechami s hrebeňom kolmým s uličnou čiarou.
 8. Architektonické riešenie uličného priečelia novostavby musí vychádzať z princípu historickej urbanistickej štruktúry stavebného bloku. Priečelie uličného krídla vertikálne členiť (v odstupoch 11-15 m), vertikálnemu členeniu prispôbiť aj výšku koruny muriva, nezjednocovať ju do jednej horizontálnej línie (max. rozdiel 0,6 m najvyššej a najnižšej koruny) a taktiež rozdielna výška hrebeňa strechy. Koruny murív budú smerom k námestiu v miernom uhle stúpať podľa nivelety terénu. Je neprípustné uličné krídlo architektonicky riešiť ako monolitickú stavbu.
 9. Novostavby v záveroch dvorov situovať na mieste asanovaných objektov historickej zástavby, v šírke historických parciel, v limitovanom plošnom rozsahu podľa výkresovej časti. Novostavby riešiť ako jednopodlažné, zastrešenie sedlovými strechami so sklonom strešných rovín max. 35° , s hrebeňom paralelným s uličnou čiarou.
 10. Revitalizácia urbanisticky narušeného územia si vzhľadom na náročnosť bude vyžadovať vypracovanie urbanisticko-architektonickej štúdie.

Rezervná plocha R2 Lokalita (PFČ3.2):

Zasypané rameno Hrona a bývalý ostrov medzi ramenami, solitérna zástavba mestských víl zo začiatku 30. rokov minulého storočia, na západnej strane záver parciel s dvorovou zástavbou domov Štúrovej ulice na východnej strane od bývalého ramena tradičná zástavba roľnícko remeselníckych domov, na východnej samostatne stojace mestské vily

Navrhované funkčné využitie: bývanie.

Navrhované výškové zónovanie: 2NP s využiteľným podkrovím (koruna muriva 6,5m nad úrovňou terénu).

Navrhovaná hmotovo-priestorová skladba: solitérne novostavby rodinných domov.

1. Zachovať historickú parceláciu s líniou ľavého (východného) brehu zasypaného ramena, ktorú tvoria západné hranice parciel č. 2577, 2584, 2583, 2582, 2603, 2619, 2622, 2623, 2628, 2629/1, 2637/2, 2633/1.
2. Na západnej časti parciel možnosť umiestnenia novostavieb rovnakého charakteru zástavby (solitérna zástavba) ako na Nábřeží Dukelských hrdinov. Zastavaná plocha novostavby nesmie presiahnuť veľkosť zastavanej plochy stavby na východnej strane parcely, môže kopírovať jej pôdorysný tvar. Pôdorysné presahy hmôt vyšších podlaží minimalizovať na jednu fasádu v rozsahu max. 1,2 m pred líce fasády.
3. Zastrešenie novostavieb riešiť klasickými tvarmi striech a ich kombinácií (ihlanová, sedlová) so sklonom strešných rovín max. 40° . Hrebeň strechy novostavby nesmie prevýšiť hrebeň objektu na východnej strane parcely. Vstavby do podkrovia riešiť len jednopodlažné, presvetlenie podkrovia realizovať kombináciou strešných okien a vikierov.
4. Pri riešení exteriérového výrazu novostavby uplatniť súčasné architektonické výrazové prostriedky, uprednostniť tradičné materiály a povrchové úpravy fasád.
5. Prístupovú komunikáciu umiestniť na parcelách 2585, 2586, 2590, 2594, 2595, 2598, 2599, 2602, 2605, 2609, 2610, 2614, 2617, 2618/2, západná strana parciel 2618/4, 2653/7, 2650/1, na parcele č. 2649, na západnej strane parcely 2630/4, 2630/3, na parcele č. 2637/1, na východnej strane parcely č. 2636 a na parcele 2633/3.
6. Prístupovú komunikáciu riešiť v limitovanej šírke ako jednopruhovú len pre potreby sprístupnenia

novostavieb.

7. Sprístupnenie novostavieb riešiť z novovytvorenej komunikácie (predĺženie uličky Kožiareň).
8. Umiestnenie novostavieb overiť urbanisticko-architektonickou štúdiou.

Revitalizačná plocha R3 Lokalita (PFČ1.3):

Narušená urbanistická štruktúra, v južnej časti účelové stavby garáží nerešpektujúce pamiatkové hodnoty územia, v strede prieluka, v severnej časti trafostanica a stavba veľkoskladu stavby hospodárskeho charakteru bez architektonickej hodnoty, na protíľahlej strane ulice 8-podlažný panelový bytový dom

Navrhované funkčné využitie: občianska vybavenosť, bývanie, podzemné parkovanie

Navrhované výškové zónovanie: 2NP+ využiteľné podkrovie (koruna muriva 6,5m nad úrovňou terénu)

Navrhovaná hmotovo-priestorová skladba: podzemné parkovanie a novostavby prevažne na plochách zaniknutých dvorových krídiel (stodôl).

1. Revitalizačnú plochu po asanovaných častiach dvorových krídiel a bývalých záhrad severnej strany Ulice ČSA a západnej strany Námestia M. R. Štefánika vyčleniť pre podzemné parkovanie v kombinácii s nízkopodlažnými novostavbami polyfunkčného zamerania.
2. Hmotovo-priestorové usporiadanie novostavieb musí vychádzať zo základných urbanistických kompozičných princípov územia, historickej parcelácie, výškového zónovania, hmotovo-priestorovej skladby zástavby Ulice ČSA a západnej strany Námestia M. R. Štefánika.
3. Novostavby umiestniť v záveroch bývalých dvorov na miestach bývalých hospodárskych stavieb. Hmotovo-priestorovú skladbu riešiť ako skladbu hmôt, pôdorysne limitovanou šírkou jednotlivých parciel, v línii kopírujúcej uličnú čiaru ulice ČSA a Námestia M. R. Štefánika.
4. Výškové zónovanie novostavieb orientovaných do priestoru bývalých záhrad riešiť v kontexte s výškovým zónovaním zachovanej historickej jednopodlažnej zástavby na severnej strane Ulice ČSA 1NP + využiteľné podkrovie.
5. Zastrešenie novostavieb riešiť skladbou sedlových striech s hrebeňmi paralelnými s uličnými krídlami, s odlišujúcou sa výškou hrebeňa, oddelených štítovými múrmi. Sklony sedlových striech prispôbiť existujúcej zástavbe na južnej strane v rozmedzí $\pm 5^\circ$. 4. Presvetlenie podkrovia novostavieb riešiť strešnými oknami v kombinácii s vikiermi, počet presvetľovacích prvkov minimalizovať, neumiestňovať v 2 výškových rovinách, smerom do dvorovej aj vikiermi.
6. Pri riešení exteriérového výrazu novostavieb rešpektovať architektonický výraz susedných nehnuteľností s pamiatkovou hodnotou s možnosťou uplatniť súčasné architektonické výrazové prostriedky, použiť tradičné materiály a povrchové úpravy fasád.
7. Umiestnenie novostavieb overiť urbanisticko-architektonickou štúdiou.

2.7 NÁVRH RIEŠENIA BÝVANIA, OBČIANSKEHO VYBAVENIA SO SOCIÁLNOU INFRAŠTRUKTÚROU, NÁVRH VÝROBY A REKREÁCIE

2.7.1 Bytový a domový fond

Ako podklad slúžili štatistické údaje zo sčítania obyvateľov, domov a bytov v roku 2011, 2021, údaje

ÚZEMNÝ PLÁN MESTA BREZNO

mesta a vykonané Prieskumy a rozboru. Ku dňu Sčítania obyvateľov domov a bytov z r. 2011 / 2021 bol v meste Brezno stav domového a bytového fondu nasledovný:

Domový fond tvorilo spolu 2 285 / 2 352 domov, z toho:

- trvale obývaných 1 939 domov,
- neobývaných 327 domov.

Trvalo obývané domy pozostávali z:

- 1 487 / 1 835 (78,02 %) rodinných domov,
- 379 / 408 (17,35 %) bytové domy,
- 19 iné budovy.

Podľa SODB 2021 bolo zistených 16 polyfunkčných budov (0,68 %), 51 ostatných budov na bývanie (2,17 %) a 26 ostatných budov (1,11 %).

Neobývané domy boli prevažne z týchto dôvodov r. 2011 – doplňujúca informácia:

- 61 zmena vlastníkov,
- 35 určený na rekreáciu,
- 15 uvoľnené na prestavbu,
- 52 nespôsobilých na bývanie,
- 164 z iných dôvodov.

Bytový fond tvorilo spolu 8 042 / 7 911 bytov (z ktorých bolo v r. 2011 - 7 395 obývaných):

- 4 724 / 5 923 bytov v bytových domoch (z toho 39 v polyfunkčných domoch, 54 v ostatných budovách, 3 núdzové budovy, 11 kolektív. zariadení a 26 v ostatných objektoch),
- 1 351 / 1 853 bytov vo vlastných rodinných domoch (aj neskolaudovaných).

Podiel bytov z r. 2011 – doplňujúca informácia :

- 87 mestských bytov,
- 350 družstevných bytov,
- 504 bytov v iných budovách.

Tabuľka č.8a - Vývoj počtu trvale obývaných bytov v rokoch 1980 – 2011

Rok sčítania	1980	1991	2001	2011	2021
Počet trvale obývaných bytov	5 146	7 030	7 377	7 395	7 911
Prírastok bytov	+ 1884 + 347 + 18 + 516				
Počet bytov/1 000 obyv.	287,94	312,88	322,49	337,76	394,60
Okres Brezno	276,58	307,66	313,48	320,39	
Banskobystrický kraj		321,42	329,02	336,99	
SR		370,0	353,50	329,20	

Zdroj: ŠÚ SR

Doplňujúca tabuľka č.8b – Domy podľa obdobia výstavby (SODB 2011):

Mesto	Pred rokom 1919	1919 - 1945	1946 - 1960	1961 - 1980	1981 - 2000	2001 - 2010	2011- 2015	2016 a viac	nezistené
Brezno	74	231	496	818	386	119	68	111	49
%	3,15	9,82	21,09	34,78	16,41	5,06	2,89	4,72	2,08

Zdroj: ŠÚ SR

Koncom sedemdesiatych rokov počet bytových jednotiek rástol. Najexponovanejší rast sa zaznamenal v rokoch 1980 až 1982. Začala výstavba viacpodlažných panelových domov s odpovedajúcou technickou a občianskou vybavenosťou na okrajovom sídlisku Mazorníkovo. Kým pri cene v roku 1970 bolo štatisticky evidovaných takmer 3,4 tis. trvale obývaných bytov, v roku 1991 to bolo až 7 tis. bytových jednotiek.

Po roku 2001, keď rast počtu obyvateľov dosahuje záporné hodnoty, dopyt po nových bytoch rastie

ÚZEMNÝ PLÁN MESTA BREZNO

z dôvodu znižujúcej sa veľkosti domácností. Kým v roku 1980 bola obložnosť 3,47 obyv./byt v roku 2011- 2,96 obyv./byt a v r. 2021 –2,53 obyv./byt.

Tabuľka č.9 - Vývoj obložnosti v rokoch 1980 - 2021

Rok sčítania	1980	1991	2001	2011	2021
Obložnosť (obyv./ byt)	3,47	3,20	3,10	2,96	2,53
Okres Brezno	3,62	3,25	3,19	3,12	-
Banskobystrický kraj		3,11	3,04	2,97	-
SR			2,83	3,03	-

Zdroj: ŠÚ SR

Prevažne prevládajú byty s tromi obytnými miestnosťami (3596 bytov) a dvomi obytnými miestnosťami (1620). V bytoch tvoria najviac obytných plôch miestnosti so 40- 80 m² (5323) a menej ako 40 m² (1395).

Tabuľka č.10- Obývané domy podľa obdobia výstavby (SODB 2011)

Mesto	Do roku 1945	1946 - 1990	1991 - 2000	2001 a viac
Brezno	242	1 356	85	95

Zdroj: ŠÚ SR

NÁVRH

Návrh rozvoja bývania a bytovej výstavby zohľadňuje predovšetkým tieto trendy:

- zvyšovanie záujmu o bývanie v bytoch rodinnej zástavby,
- zvýšenie štandardu bytov, najmä však perspektíva výrazného zvyšovania štandardu obytnej plochy, pripadajúcej na 1 obyvateľa,
- potrebu bytov pre sociálne slabšie skupiny obyvateľstva a byty malometrážne a penziónového typu pre najstarších občanov,
- možnosti rozšírenia bytového fondu formou nadstavieb podkrovných bytov v bytových domoch v rámci obnovy a rekonštrukcie existujúceho bytového fondu,
- predpoklad poklesu obložnosti bytov a zohľadnenia prirodzeného odpadu bytového fondu,
- vytvorenie podmienok pre zmiešané rekreačno-obytné využitie bytov a diverzifikované formy obytných plôch.

Ak berieme do úvahy 7 911 existujúcich bytov k roku 2021, bolo potrebné vymedziť plochy pre výstavbu nových. Pre predpokladaný nárast obyvateľov o cca 2 941 do roku 2035 (od roku 2021) je potrebných cca 1 095 byt. jednotiek vo forme rodinných, bytových a polyfunkčných bytových a ostatných domov, čo bude činiť celkovo 9 006 byt. jednotiek.

Pri predpokladanom zvýšení počtu obyvateľov na 23 002 a zachovaní priaznivých ukazovateľov z roku 2011 navrhuje v r 2035 počet obyvateľov (členov domácnosti) na jeden byt 2,55 - 2,6.

Vzhľadom k znižovaniu sa veľkosti domácností, zvyšujúcemu sa podielu starších osôb a ekonomickej situácii väčšiny domácností, ÚPD predpokladá vyšší dopyt po menších bytoch. Aktuálnymi tendenciami v oblasti bývania je najmä zlepšovanie kvality bývania a odstránenie súčasnej disproporcie medzi potrebou bytov a možnosťami ich získania.

Samostatným typom je **rozptýlené lazničné osídlenie** v okolitej krajine spájané so zmiešanými plochami drobnej poľnohospod. výroby a bývania. Nové plochy sú navrhované na doplnenie sporadicky a vyplývajú zo zabezpečenia primeraného zaťaženia krajiny a jej produkčnej schopnosti – kritérium je viac ako 1,5 ha kompaktnej plochy/nový subjekt. Ich lokalizácia je vyznačená v príslušnom zoskupení rozptýleného lazničného osídlenia.

Tabuľka č.11 – Stav a návrh bytových jednotiek a obyvateľov, ako aj lôžok v CR podľa umiestnenia v priestorovo-funkčných celkoch a segmentoch krajiny k roku 2035

	Počet bytových jednotiek / obyvateľov		Plocha	Počet jednotiek (budova, lôžko,
	Stav (r.2021)	Spolu		

ÚZEMNÝ PLÁN MESTA BREZNO

Priestorovo-funkčný celok (označenie podľa ŠÚ SR) a segment krajiny		Návrh (b.j.)	k r.2035 (výhľad do r. 2055)	PFC (ha)	pozemok) v CR.T, ICHR, ostatné a ZO (stav / návrh)
---	--	---------------------	-------------------------------------	-----------------	---

URBANIZOVANÉ ÚZEMIE

01 Centrum (Brezno – stred) PZ	1 375 / 3 752	30 +(20)	1 425 / 3 634	41,39	7 (ostatné - 100 lôžok / 10 (ostatné- 100 lôžok)
02 Sídliisko Stred (Štvrť kpt. Nálepku)	1 863 / 3 528	(30)	1 893 / 4 827	34,72	0 / 0
03 Pri Hrone (Brezno – stred, Sídlišká)	632 / 1 350	(30)	662 / 1 586	45,85	0 / 0
04 Sídliisko Západ (Štvrť Ladislava Novomestského)	786 / 1 767	(20)	806 / 2 055	22,95	1 (ostatné - 50 lôžok) / 0
05 Brezenec - Kieпка-Židlovo (Klepuš)	262 / 841	55 + (20)	337 / 871	94,94	0 / 0
06 Nemocnica - Banisko	3 / 6	22	25 / 64	39,49	0 / 2 (CR.T - 100 lôžok)
07 Kasárne – Pod Dúbravkou – Predné Halny	303 / 1 426	210 + 27	540 / 1 419	137,62	0 / 5 (CR.T -100 lôžok), 150 (ZO) / 0
08 Mostáreň - nádražie	5 / 11	0	5 / 13	63,90	236 (ZO) / 15 (ZO)
09 Mazorníkovo	1 764 / 4 777	216	1 980 / 5 079	147,58	0 / 0
10 Priemyselný obvod - Mazorníkovo	16 / 54	4	20 / 51	51,75	0 / 0
11 Vrchdolinka - Rovné (Hlboká)	212 / 636	110	322 / 836	171,91	0 / 0
12 Zadné Halny	154 / 465	20	174 / 444	172,56	89 + 110 (ZO), 1 / 20 - ostatné / 20 (ZO), 1 (CR.T - 50 lôžok)
13 Bujakovo	56 / 171	16	72 / 184	10,93	1 (ostatné – 20) / 0
14 Tisovská cesta, Podkoreňová: zastavané územie, Pred Rohoznou – Hájna hora	211 / 679	56 + 80	347 / 900	Je časťou segmentu krajiny	-
15 Rohozná - Brezinky: zastavané územie	106 / 229	110	216 / 565	Je časťou segmentu krajiny	-
Spolu urbanizované územie	7 748 / 19 692	1 076	8 824 / 22 528 (23 526)		10 (ostatné - 190 lôžok), 585 (ZO) / 8 (CR.T - 250 lôžok), 10 (ostatné - 100 lôžok), 35 (ZO)

ČIASTOČNE URBANIZOVANÉ ÚZEMIE

16 Molčanov grúň: Existujúci areál	0 / 0	0	0 / 0	Je časťou segmentu	0 / 0
--	-------	---	-------	--------------------	-------

ÚZEMNÝ PLÁN MESTA BREZNO

(Šimunička – Stará Priehyba)				krajiny	
17 Hájna hora – Pri Michalovej: zastavané územie výrobou (Šimaníkova-Kubická)	0 / 0	0	0 / 0	Je časťou segmentu krajiny	0 / 0
18 Ježova dolina – Vagnár: zastavané územie chatami (Zúbra – Hudák)	4 / 0	0	4 / 10	Je časťou segmentu krajiny	0 / 0
19 Mlynná dolina: zastavané územie chatami (Konštia – Zelená Mlynná)	0 / 0	4	4 / 10	Je časťou segmentu krajiny	0 / 0
20 Ďumbier - Gápeľ: (chata M. R. Štefánika)	0 / 0	0	0 / 0	Je časťou segmentu krajiny	0 / 0
Spolu ostatné urbanizované územie	4 / 0	4	8 / 20	-	0 / 0
Spolu všetky PFC (urbanizované územie)	7 752 / 19 692	1 080	8 832 / 22 548 (23 546)	1 035,59	10 (ostatné - 190 lôžok), 585 (ZO - parcely) / 8 (CR.T - 250 lôžok), 10 (ostatné - 100 lôžok), 35 (ZO - parcely)

(xy) – prírastok b.j. intenzifikáciou pozemkov a budov

NEURBANIZOVANÉ ÚZEMIE - Segmenty krajiny (mimo zastavané územie)

Segment krajiny (priestorovo - funkčný celok podľa SOBD 2021)					
---	--	--	--	--	--

ÚZEMNÝ PLÁN MESTA BREZNO

I. Lúčky: (FPC č.23)	97 (P.LO) / 171	3 (P.LO)	100 (P.LO) / 256	842,595	0 / 33 (P.LO - 100 lôžok)
II. Drábsko - Šimunička (FPC č.14 Tisovská cesta, Podkoreňová; FPC č.16 Molčanov grúň: existujúci areál FPC č.17 Hájna hora - Pri Michalovej)	30 (P.LO) / 96	5 (P.LO)	35 (P.LO) / 89	1 917,32 + 1 778,05 + 136,52	0 / 10 (P.LO - 30 lôžok)
III. Rohozná – Brezinky (FPC č.15)	30 (P.LO) / 96	5 (P.LO)	35 (P.LO) / 89	1 701,50	21 (ICHR - 84 lôžok) / 118 (ICHR - 472lôžok), 3 (CR.T- 90 lôžok), 0 / 10 (P.LO - 30 lôžok)
IV. Skalka (FPC č.21 Gliane - Skalka - Krajčovo; FPC č.22 Horné lazy - Dúbravka)	1+1 / 4+2 (P.LO)	2 (P.LO)	4 / 10 (P.LO)	706,36 + 526,94	0 / 1 (CR.T - 20 lôžok), 2 (ICHR - 8 lôžok)
V. Vagnár (FPC č.18 Ježova dolina - Vagnár)	4 / 0	0	4 / 10	1 360,60	27 (ICHR - 108 lôžok) / 20 (ICHR -80 lôžok)
VI. Mlynná dolina - Ďumbier (FPC č.19; FPC č.20 Ďumbier – Gápeľ)	0 / 0	0	0 / 0	866,78 + 1 360,45	23 (ICHR - 92 lôžok), 1 (CR.T - 48 lôžok) / 1 (CR.T - 12 lôžok), 43 (ICHR -172 lôžok)
Spolu PFC (segmenty krajiny)	163 / 369	15	178 / 454	11 197,25	71 (ICHR -284 lôžok), 1 (CR.T -48 lôžok) / 183 (ICHR -732 lôžok), 5(CR.T -122 lôžok), 53 (P.LO -160 lôžok)
Celkom PFC (UO) a segmenty krajiny	7 911 / 20 061	1 095	9 006 / 23 002 (24 000)	12 232,84	1 (CR.T - 48 lôžok), 10 (ostatné - 190 lôžok), 71 (ICHR - 284 lôžok), 585 (ZO - parcely) / 13 (CR.T- 372 lôžok), 10 (ostatné - 100 lôžok), 183 (ICHR - 732 lôž.), 53 (P.LO - 160 lôžok), 35 (ZO -parcely)

Zdroj: SOBD 2021 a ÚPN-M Brezno

2.7.2 Ekonomické aktivity

Štruktúra a kapacita ekonomických aktivít je úmerná potenciálu mesta. Rozvoj ekonomiky vychádza z PHSR mesta:

- „Brezno bude mestom, z ktorého nebudú ľudia cestovať za prácou, ale budú pracovať, aby mohli cestovať pre radosť“,

- „Brezno bude mestom s kvalitným, dynamickým a konkurencieschopným podnikateľským prostredím, motivujúcim tvorbu hodnôt a pracovných miest“,
- „Brezno bude významným, atraktívnym a dynamickým centrom cestovného ruchu s celoročnou ponukou kvalitných produktov“.

NÁVRH

- V lesnom hospodárstve a poľnohospodárstve navrhuje ÚPD stabilizáciu výroby.
- Priemyselnú výrobu navrhuje ÚPD rozvíjať intenzifikáciou jestv. priemyselných plôch a na nových plochách v týchto PFČ: 9.1, 10.1, 14.2 a 14.14.
- ÚPD navrhuje rozvíjať drobnú remeselnú výrobu na báze doplnkovej výroby a služieb na jestv. plochách v častiach Predné a Zadné Halny, Brezenec, Bujakovo a Vrbová.
- ÚPD navrhuje rozvíjať služby pre cestovný ruch a turizmus na báze miestnych a regionálnych daností.

2.7.2.1 Ťažba a plochy archeologických lokalít

V katastrálnom území, v dotyku s mestom sú evidované ložiská nevyhradeného nerastu:

- „Brezenc – štrkopiesky a piesky č. 4186“,
- „Brezno – Prievarý – tehliarske suroviny č.4121“.

V k.ú. sa nachádzajú aj bezvýznamné ložiská železnej rudy (Ďumbierske Nízke Tatry) a hnedého uhlia a drobné prevádzky ťažby, orientované na:

- štrkopiesky - ložisko Brezenec, prevádzka Pieskovňa patrí poľnohospodárskemu družstvu Ďumbier, ťažba 16 tis. m³/rok, piesky - Mazorníkovo, pieskovňa, ťažba 87 tis. m³ / rok; plán ťažby - do vyťaženia,
- tehliarska hlina - v časti Prievarý je ložisko tehliarskej hlíny s predpokladaným vyťažením do 10 rokov,
- stavebný kameň - ložisko Pred Rohozná, v správe RD Brezno s ťažbou 10 tis. m³ /rok; plán ťažby - do vyťaženia.

V k.ú. mesta je vymedzené Prieskumné územie (PÚ) „Michalová – nerasty, z ktorých možno priemyselne vyrábať kovy – MN rudy“ určené pre držiteľa prieskumného územia VMS Exploration, s.r.o., Bratislava s platnosťou do 05.03.2028.

NÁVRH

- ÚPD navrhuje zachovanie ložísk nevyhradeného nerastu, na ktorých nenavrhuje žiadne funkčné plochy. Prevádzky ťažby v súlade s legislatívou navrhuje na ukončenie činnosti a rekultiváciu.
- Rešpektuje vymedzené Prieskumné územie (PÚ) „Michalová – nerasty, z ktorých možno priemyselne vyrábať kovy – MN rudy“.
- ÚPD nenavrhuje plochy v súlade s ÚPN VÚC BBK (zakazuje sa) na vykonávanie ložiskového geologického prieskumu na ropu a horľavý zemný plyn v celom rozsahu k.ú. mesta.

2.7.2.2 Poľnohospodárska výroba

Medzi najdôležitejšie fyzicko-geografické faktory, ktoré ovplyvňujú poľnohospodárku výrobu patria pôda, klíma, reliéf a hydrologické pomery. Z tohto hľadiska prírodné podmienky v Brezne patria medzi horšie, čo má dopad na nízku konkurencieschopnosť poľnohospodárskych podnikov a samostatne hospodáriacich roľníkov. Táto oblasť má však výborné podmienky na intenzívny rozvoj živočíšnej výroby.

Základná charakteristika pôdneho fondu

Podľa Štatistického úradu SR sa k 31.12.2015 v k.ú. mesta nachádzajú poľnohospodárske pôdy (PP) o rozlohe 5 716,8199 ha, z toho orná pôda tvorí 973,4795 ha, záhrady 103,7189 ha, ovocné sady 4,2475 a trvalé trávne porasty 4 635,3740 ha. V k.ú sa nenachádzajú vinice ani chmeľnice. Podiel PP z celkovej rozlohy k.ú. mesta je 46,87 %.

ÚZEMNÝ PLÁN MESTA BREZNO

Nepoľnohospodárska pôda tvorí 6 478,7969 ha, z toho lesné pozemky sú na rozlohe 5 718,0456 ha (46,87 % z celkovej výmery územia), vodné plochy zaberajú 64,1524 ha, zastavané plochy a nádvorcia sú na výmere 444,4029 ha a ostatná plocha tvorí 252,1957 ha.

Ukazovatele:

- stupeň zornenia - 27,65 % (nízky, IV. stupeň v 5-stupňovej stupnici) - ukazovateľ rastlinnej výroby,
- trvalé trávne porasty - 38,01 % (veľmi vysoké, I. stupeň) - ukazovateľ pre živočíšnu výrobu,
- výroba: chov hovädzieho dobytku, oviec, ošípaných, hydina,
- rastlinná výroba poľnohospodárske využitia - 46,87 % (II. stupeň - stredné využitie),
- lesnatosť – 46,87 % (stredná, III. Stupeň zo 7-stupňovej stupnice).

Subjekty:

Poľnohospodárske družstvo Ďumbier, Podkoreňová (HD pod č. PFČ 14.1, 14.2, 14.6, 14.8 a 14.10 pod ošipárnou je rozsiahle močovkové hospodárstvo) je orientované na:

- živočíšnu výrobu s prevládajúcim chovom hoväd. dobytku, prasiat a oviec s OP 200, 100, 500 m,
- rastlinnú výrobu: obilniny, objemové krmoviny, technické plodiny, zemiaky, výmera: 5 525 ha, z toho: pasienky – 3 447 ha, orná pôda – 1 278 ha, lúky - 800 ha a počet pracovníkov: 50,
- farmu s mliekarňou (PFČ 14.6).

Súkromne hospodáriaci roľníci: HD (PFČ 15.2), Kieпка na parcele 2103 (PFČ 5.4), Lúčky (PFČ I.2), všetky lúky Dubravky, Šajby a hosp. areály na Brezinkách (PFČ 7.2 a 15.3) s týmito vlastnosťami:

- živočíšna výroba s prevládajúcim chovom hovädzieho dobytku a oviec,
- výmera pôdy: 228,41 ha, z toho 43,71 ha ornej pôdy, počet pracovníkov: cca 100.

NÁVRH

Cieľom riešenia je v súlade s Koncepciou a zásadami pôdohospodárskej politiky MP SR udržať vysokú produkčnú schopnosť poľnohospodárskych pôd, zabezpečiť ekonomickú stabilitu obyvateľstva a regionálne vyvážený rozvoj. V k.ú. mesta zohráva významnú úlohu extenzívne leso-pasienkárске využívanie podhorskej časti krajiny, ktoré je v ÚPD navrhované na rozvoj, súbežne s turizmom.

Zásady :

- Koordinácia rozvoja poľnohospodárskej výroby s požiadavkami na územný rozvoj a kvalitné obytné prostredie, vytváranie podmienok pre doplnkové činnosti popri poľnohospodárskej prvovýrobe, zachovať potenciál všetkých zostávajúcich areálov poľnohospodárskej výroby a služieb s tým, že podporuje zvýraznený aspekt:
 - humanizácie, ekologizácie a hygienickej nezávadnosti výroby vo vzťahu k sídelnej štruktúre,
 - zakomponováva výrobu do krajinného prostredia,
 - určuje max. kapacitné zaťaženia vo vzťahu k ochrane životného a prírodného prostredia.
- Ďalšia poľnohospodárska činnosť v meste a jeho k.ú. nie je navrhovaná. ÚPD navrhuje stabilizovať a rozvíjať ovčiarstvo, chov HD, ošípaných, včelárstvo a bylinkárstvo v jestvujúcich hospod. dvoroch a v rozptýlenom lazničkom osídlení, ako aj krajine.
- Malé farmy (chov koní, oviec a pod.) navrhuje ÚPD integrovať v zoskupeniach rozptýleného lazničkeho osídlenia.
- Rozsiahlu plochu jestv. močovkového hospodárstva ošipárne (PFČ 14.2) navrhuje ÚPD na likvidáciu a rekultiváciu v celom rozsahu plochy a priradiť ju k ploche priemyselnej výroby, skladov a výrobných služieb.

2.7.2.3 Lesné hospodárstvo

Do k.ú. mesta zasahujú lesné celky Mestské lesy Brezno – Čertovica, Mestské lesy Brezno – Rohozná a Beňuš. Sú v správe Lesy mesta Brezna (LMB s.r.o.) a súkromných majiteľov.

Dominujú Lesy mesta Brezna: rozloha: 7 500 ha, 50 pracovníkov, 2 poľovné revíry, z toho jeden je prenájatý poľovníckemu združeniu. Lesy obhospodarované LMB s.r.o. sa nachádzajú v dvoch geomorfologických oblastiach:

- Fatransko – tatranská, kde patria celky Nízke Tatry a Horehronské Podolie,
- Slovenské Rudohorie, kde patrí celok Veporské vrchy.

Fatransko – tatranská oblasť (lesný celok Mestské lesy Brezno - Čertovica) je územie s veľkým výškovým rozpätím, kde najnižším bodom je hladina rieky Hron 500 m n.m. a najvyšším vrchol Ďumbiera 2 043 m n.m.

V *Slovenskom Rudohorí* (lesný celok Mestské lesy Brezno - Rohozná) sa vyskytujú porasty v 3. – 6. lesnom vegetačnom stupni. V nižších polohách sú predovšetkým smrekové monokultúry, ktoré postupne prechádzajú do zmiešaných porastov smreka, jedle a buka, resp. až do čistých bukových porastov. Zastúpenie drevín ihličnatých je 65 % a listnatých 35 %. Celková výmera škôlkárskych plôch je cca 9 ha, z toho produkčná plocha 8,25 ha, kryté plochy 200 m².

Hospodárske dreviny sa pestujú ako voľnokorenné. Výrazne sa rozvíja pestovanie krytokorenných sadeníc. Z okrasných drevín sa pestujú rôzne druhy opadavých a stálezelených drevín.

Spolu je v lesnom hospodárstve vytvorených cca 70 pracovných miest.

NÁVRH

- ÚPD navrhuje stabilizáciu ťažby a odvozu dreva a zachovanie súčasnej výmery lesných pozemkov. V riešení funkčnej štruktúry územia ÚPD navrhuje rešpektovať plánovanú kategóriu lesov – nový Program starostlivosti o les v procese vyhotovenia. Stav zamestnanosti navrhuje zachovať.
- V lokalitách navrhovaných na výstavbu ÚPD vyčleňuje priestor ochranného pásma 50 m od lesného pozemku v zmysle § 10 ods. 1 zákona č. 326/2005 Z. z. o lesoch v znení neskorších predpisov, v ktorom je zakázaná akákoľvek výstavba aj drobných stavieb, na ktoré nie je potrebné rozhodnutie o umiestnení stavieb.

2.7.2.4 Priemyselná výroba, výrobné a skladové služby, energetika a odpadové hospodárstvo

Priemyselná výroba a skladové hospodárstvo je sústredené do dvoch priemyselných zón – Mostáreň a Mazorníkovo/Cesta osloboditeľov, ale aj v častiach Predné Halny, Zadné Halny a Bujakovo (Padličkovo). Nad Rohoznou sa nachádza fotovoltaiická elektráreň.

Priemyselná výroba je orientovaná na strojárstvo, zámočníctvo, nábytkárstvo, spracovanie dreva, papiernícky priemysel, potravinárstvo, obrábanie kovov, technické služby a pod. Pre tento účel slúžia bývalé areály Mostárne, Brezenská - areál Conrop, Harmanec Kuvert Bujakovo, Mazorníkovo (Cesta osloboditeľov).

Celkovo je evidovaných 47 subjektov, ktoré vytvárajú cca 770 pracovných miest.

Zoznam najdôležitejších subjektov so základnou výrobnou charakteristikou:

- Harmanec – Kuvert – papierové potreby; 217 zamestnancov,
- Brezno industry – dvíhacie a manipulačné zariadenia; 100 zamestnancov,
- TS Brezno – zber iného a netriedeného odpadu; 100 zamestnancov,
- K-Supra – kovové konštrukcie; 100 zamestnancov,
- Papierník – papier; 50 + 10 zamestnancov,
- Pipeco Slovakia – predizolované potrubia na rozvod tepla; 50 zamestnancov.

V lokalite Rohozná sa nachádza rozsiahla Regionálna skládka tuhého komunálneho odpadu „Sekológ“ Brezno.

Poznámka:

Na plochu existujúceho areálu PFC 16 Molčanov grúň (Šimunička – Stará Priehybina) bolo v roku 1989 vydané stavebné povolenie č. 09-89-2053 na stavbu : Muničný sklad, Brezno Šimunička.

NÁVRH

ÚPD navrhuje urbanistickými a územnoplánovacími prostriedkami vytvoriť podmienky pre optimálny rozvoj hospodárskej základne pri efektívnom využití výrobných plôch a to bez negatívneho dopadu na obytné a životné prostredie.

Cieľom je podpora rozvoja hospodárskej základne a vytvorenia pracovných príležitostí, a to:

- rozvoj podnikateľských aktivít v založených areáloch a priemyselných zónach a na ne nadväzujúcich výrobných plochách (PFČ 5.1, 7.7, 8.1, 8.2, 10.1, 12.4, 12.7, 14.1, 14.2, 17.1),
- intenzifikáciu a zefektívnenie využitia existujúcich výrobných areálov,
- rozvoj priemyslu na nových plochách pri býv. mostárni (PFČ 9.1) a v okrajovej časti mesta - nad Rohoznou (PFČ 14.13),
- návrh vhodného prepojenia jednotlivých výrobných areálov v záujme ich efektívnejšieho využívania a podpory kooperačných vzťahov,
- návrh podmienok využívania bývalých areálov poľnohospodárskej výroby v katastri mesta pre koncentráciu miestnej výroby a výrobných služieb (Mliekareň a pod),
- stanovenie regulatívov funkčného využitia pre jednotlivé územné celky z hľadiska možností lokalizácie výrobných aktivít,
- návrh podmienok zmeny funkčného využitia a reurbanizáciu bývalých skladových a priemyselných areálov pozdĺž toku Hrona (PFČ 8.1).
- Ďalšie výrobné aktivity, ako aj hygienicky nezávadnú priemyselnú výrobu, sklady a remeselné prevádzky navrhuje ÚPD orientovať do jestv. priemyselných zón a ich rozšírenia, alebo do navrhovanej plochy ekoparku Rohozná (PFČ 14.13).
- ÚPD navrhuje navýšenie pracovných miest na 800.
- Plochu jestv. FVE navrhuje ÚPD po ukončení povolenia na zrušenie.
- ÚPD navrhuje v súlade s ÚPN VÚC BBK výhľadovú plochu vodnej nádrže Rohozná, kategórie „C“ s max. hladinou 525,000 m n. m. slúžiaca aj pre energetické účely – súčasť prečerpávacej vodnej elektrárne a dotáciou vody z viacerých zdrojov. Súčasťou je vodná nádrž Kieпка na hrebeni s max. hladinou 580,000 m n. m.

ÚPD ďalej navrhuje:

- rozšírenie kompostárne - PFČ 10.1 (manipulačná a skladovacia plocha, prístupová cesta, vedenie IS),
- rozšírenie plochy skládky TKO Ekológ - triediaca linka (Mechanicko - biologická úprava komunálneho odpadu)- PFČ 14.9,
- dobudovanie vhodných stojísk na umiestnenie zberných nádob na separáciu komunálneho odpadu – plochy bývania v BD v zastavanom území.

2.7.3 Občianske vybavenie

Návrh ÚPD prehodnocuje jednotlivé plochy a prevádzky na nich, nevyhovujúce nahrádza novými, resp. navrhuje ich doplnenie a chýbajúce navrhuje vo vhodných priestorových vzťahoch doplniť.

Podľa charakteru činností sa člení na verejné (nekomerčné) a komerčné a podľa umiestnenia v závislosti na bývaní a sociálnych podmienkach na základné, vyššie celomestské a nadmestské a špecifické.

Podľa druhu sa OV člení na:

- školstvo,
- zdravotníctvo,
- sociálne služby,
- kultúra,
- telovýchova a šport,
- ostatné služby,
- finančné služby,
- obchod,

- ubytovanie a verejné stravovanie.

2.7.3.1 Verejná infraštruktúra (OVn - nekomerčné občianske vybavenie)

Návrh verejnej občianskej vybavenosti vychádza zo súčasného stavu a výhľadových potrieb mesta, ako aj jeho funkcie - sídlo okresu. Pri dimenzovaní plôch občianskej vybavenosti ÚPD rešpektuje koncepciu rozvoja mesta a jeho potreby, ako aj vybranú vybavenosť pre jeho spádové územie.

Z prieskumov a rozborov vyplynula nedostatočná štruktúra vybavenosti pre kultúru, šport a služby, ako aj ich nevyvážené rozmiestnenie na území mesta.

Školstvo

V súčasnosti sa na území mesta nachádzajú nasledovné predškolské a školské zariadenia:

- 3 materské školy na 6 elokovaných pracoviskách,
- 1 súkromná materská škola,
- 3 základné školy s materskou školou,
- 1 špeciálna základná škola,
- 1 základná umelecká škola,
- 5 stredných škôl,
- detašované pracovisko STU Bratislava.

Zriaďovateľom základných škôl s materskými školami je Mesto Brezno a zriaďovateľom špeciálnej základnej školy Regionálny úrad školskej správy v Banskej Bystrici. Stredné školy sa s jednou výnimkou nachádzajú v zriaďovateľskej pôsobnosti BBSK. V zriaďovateľskej pôsobnosti mesta sa nachádza aj jedna základná umelecká škola a centrum voľného času.

Materské školy a detské jasle

V školskom roku 2023/2024 navštevovalo materské školy pri základných školách v meste 613 detí v 5 mestských MŠ (564 detí) a jednej súkromnej MŠ (49 detí). V mestských MŠ je 29 tried s 58 pedagogickými zamestnancami. Súkromná MŠ má 3 triedy a 6 pedagogických zamestnancov. Každá MŠ disponuje aj pedagogickými asistentmi.

Základné školy

V meste pôsobia 3 základné školy s materskými školami a 1 špeciálna základná škola na Mládežníckej 3, ktorej zriaďovateľom je Regionálny úrad školskej správy v Banskej Bystrici. Na území celého okresu Brezno sa nenachádza žiadna cirkevná, ani súkromná základná škola. V školskom roku 2023/2024 navštevovalo tri ZŠ a MŠ spolu 1667 žiakov v 86 triedach so 202 pedagogickými zamestnancami vrátane pedagogických asistentov. Celková kapacita ZŠ a tried a súčet plôch areálov - 6,2 ha je hlboko pod teoretickými hodnotami mesta – 135 tried a 9,4 ha.

Stredné a vysoké školy

Gymnázium Jána Chalupku, Štúrova ul. (šk. rok 2024/2025 – počet žiakov 273, počet tried 12, počet zamestnancov 26 pedagogických / 8 nepedagogických). Škola realizuje výchovno – vzdelávací proces v štvorročnej forme so všeobecným zameraním a v osemročnej forme so zameraním na cudzie jazyky.

Obchodná akadémia, Malinovského ul.(šk. rok 2024/2025 – počet žiakov 89 , počet tried 4, počet zamestnancov 20 pedagogických/ 6 nepedagogických). Obchodná akadémia bola zriadená 1. 9. 1995, sídli v priestoroch Hotelovej akadémie. Škola pripravuje žiakov v štvorročnom vzdelávacom programe v študijnom odbore obchodná akadémia a poskytuje úplné stredné odborné vzdelanie

Hotelová akadémia, Malinovského ul.(šk. rok 2024/2024 – počet žiakov 209, počet tried 10, počet zamestnancov 30 pedagogických/ 22 nepedagogických). Škola bola zriadená v roku 1924, má dlhoročnú tradíciu. Pripravuje žiakov v päťročnom vzdelávacom programe v študijnom odbore hotelová akadémia a v štvorročnom vzdelávacom programe - študijný odbor manažment regionálneho cestovného ruchu. Súčasťou školy sú školský internát a školská jedáleň. Hotelová akadémia je jediná svojho typu v zriaďovateľskej pôsobnosti BBSK.

Stredná odborná škola techniky a služieb, Laskomerského ul. (šk. rok 2024/2025 – počet žiakov 293, počet tried 16, počet zamestnancov 41 pedagogických/14 nepedagogických). Súčasťou školy sú

školský internát a školská jedáleň. Škola pripravuje žiakov v dvojročnom až v štvorročnom vzdelávacom programe príslušného odboru vzdelávania zaradeného v sieti škôl a školských zariadení SR. Prepojenie teórie s praxou má škola zmluvne ošetrované formou spolupráce s okolitými firmami, v ktorých majú žiaci zabezpečenú zmluvnú prax.

Súkromná pedagogická a sociálna akadémia EBG. Okrem škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti BBSK je v meste Brezno Školská ul., Brezno súkromná akadémia. (Zdroj: Štatistické materiály školstva a mládeže Úradu BBSK).

Bývalá roľnícka škola na Banisku. ÚPD navrhuje časť jej areálu (PFČ 6.1) pre OV a teda s možnosťou využitia pre školstvo.

Vysoké školy

Materiálovo-technologická fakulta Trnava, Slovenskej technickej univerzity Bratislava má v Brezne detašované pracovisko. Na fakulte je možné študovať odbory: technológie strojárkej výroby, technologické zariadenia a systémy, materiálové inžinierstvo, inžinierstvo životného prostredia, zabezpečovacia technika, aplikovaná informatika a automatizácia v priemysle, inžinierstvo kvality produkcie a priemyselné inžinierstvo a manažment.

Umelecké školstvo a voľnočasové aktivity pre deti a mládež

V meste pôsobí Základná umelecká škola a Centrum voľného času, obe ako rozpočtové organizácie zriadené mestskou samosprávou.

Základná umelecká škola

V hudobnom odbore žiaci nadobúdajú inštrumentálne schopnosti, zručnosti a návyky v hre na klavíri, keyboarde, akordeóne, husliach, gitare, cimbale, speve, zobcovej i priečnej flaute, klarinete, saxofóne, trúbke, lesnom rohu a v hre na bicích nástrojoch. V školskom roku 2023/2024 navštevovalo ZUŠ 462 detí a zamestnávala 27 pedagogických zamestnancov.

NÁVRH

ÚPD navrhuje zachovanie stavu a jeho zosúladenie s kapacitnými a kvalitatívnymi ukazovateľmi a jeho priestorovou dostupnosťou, ale aj definuje potrebu:

- MŠ a DJ:50 tried a plocha areálov 5 ha; ÚPD navrhuje cca 23 nových tried rozšírením počtu tried v jestv. areáloch a z dôvodu zlepšovania dostupnosti na plochách OV lokalizovať nové MŠ v: PFČ 3.3, 7.1, 9.3, 11.3, 14.3, 14.14 a 15.1 a nové DJv: PFC 1, 2, 7, 9 a 15,
- ZŠ: 156 tried a plocha areálov 11 ha; ÚPD navrhuje časť nových tried rozšírením počtu tried jestv. areálov a na plochách OV lokalizovať novú ZŠ (PFČ 1.10,3.3).

ÚPD ďalej navrhuje:

- modernizáciu ZUŠ - kompletná rekonštrukcia a nadstavba budovy s využitím dvora na prístavbu,
- vlastnej tanečnej sály a ďalších tried, revitalizácia záhrady a vytvorenie adekvátneho priestoru,
- na realizáciu koncertov, výstav a podujatí pre verejnosť - PFČ 2.5,
- dobudovanie ZUŠ na časti Mazorníkovo - PFČ 9.7,
- vybudovanie tanečnej sály, resp. na tento účel zrekonštruovať nevyužívané priestory mesta (ZUŠ),
- úprava okolia ZŠ a MŠ ul. Clementisova a ul. Nálepškova.

ZDRAVOTNÍCTVO

V oblasti zdravotníctva je občanom mesta Brezna a regiónu poskytovaná zdravotná starostlivosť najmä v Nemocnici s poliklinikou Brezno, ďalej v neštátnych ambulanciách praktických i odborných lekárov sídlících prevažne v centre mesta. Pohotovostnú službu zabezpečuje Lekárska služba prvej pomoci.

V meste je 13 lekární a výdajní liekov, 8 samostatných ambulancií praktického lekára pre dospelých, 4 pre deti a dorast, 12 samostatných ambulancií stomatólogov, 5 samostatných ambulancií praktického lekára

gynekológa a 2 ambulancie rýchlej zdravotnej pomoci.

Domáca zdravotná starostlivosť je poskytovaná Agentúrou domácej ošetrovateľskej starostlivosti ADOS a neziskovou organizáciou Nový domov poskytujúcou sociálne služby a zdravotnícku starostlivosť v rámci celého Horehronia.

NÁVRH

- Stav navrhuje ÚPD zachovať a rozvíjať v kvalite, potrebných kapacitách a priestorovej dostupnosti na plochách OV. Navrhuje rekonštrukciu a modernizáciu NsP Brezno (rekonštrukcia tepelného hospodárstva a vybudovanie odpadového hospodárstva) - PFČ 6.2.

SOCIÁLNE SLUŽBY

Mesto má vo svojej zriaďovateľskej pôsobnosti viacero zariadení sociálnych služieb (ZSS), ktoré patria priamo do organizačnej štruktúry mesta Brezno, ale aj VÚC BBSK. V Brezne pôsobí v sociálnej oblasti viacero subjektov verejnej správy, podnikateľských subjektov a mimovládnych organizácií nasledovne:

a) zriaďovateľom je BBSK

- Zariadenie pre seniorov LUNA, ul. Fraňa Kráľa (kapacita 90 klientov, celoročná pobytová forma),
- Domov sociálnych služieb LUNA, ul. Fraňa Kráľa (kapacita 30 klientov, celoročná pobytová forma),
- Špecializované zariadenie LUNA, stredisko Kotva (kapacita 20 klientov – ambulantná forma kapacity).

b) zriaďovateľom je mesto Brezno

- sociálne služby krízovej intervencie:
 - Nocľaháreň „Nádej“, (kapacita 24 klientov, celoročná pobytová forma),
 - Nízkoprahové denné centrum „Lúč“ (ambulantná forma, kapacita 12),
- sociálne služby na podporu rodiny s deťmi:
 - Pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa (forma terénna),
 - Služba na podporu zosúladzovania rodinného života a pracovného života (forma terénna),
- sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku:
 - Opatrovateľská služba (forma terénna),
 - Požičiavanie pomôcok (forma terénna),
 - Zariadenie pre seniorov a denný stacionár Boženka - zariadenie pre seniorov (forma pobytová celoročná, kapacita 40),
 - Zariadenie pre seniorov a denný stacionár Boženka - zariadenie pre seniorov (forma ambulantná, kapacita 10).
- sociálne služby s použitím telekomunikačných technológií:
 - Monitorovanie a signalizácia potreby pomoci (forma iná, kapacita 5).
- podporné služby:
 - Denné centrum „Prameň“ (forma ambulantná, kapacita 60),
 - Odľahčovacia služba (forma terénna).

c) Neverejní poskytovatelia

- sociálne služby krízovej intervencie:
 - Nízkoprahová sociálna služba pre deti a rodinu (forma ambulantná, kapacita 10, aj terénna) zriaďovateľ Misericordia n.o.,
 - Nízko prahové denné centrum (forma ambulantná, kapacita 8) zriaďovateľ Diecézna charita Rožňava Námestie gen. M. R. Štefánika 32/39, Brezno).
- sociálne služby na podporu rodiny s deťmi:
 - Služba včasnej intervencie (forma ambulantná kapacita 10) zriaďovateľ Misericordia n.o.,
 - Zariadenie starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa (forma ambulantná, kapacita 18) zriaďovateľ Misericordia n.o.,
 - Zariadenie starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa (forma ambulantná, kapacita 14), zriaďovateľ

SDZ - Margarétka, s.r.o., Školská 172/41.

- sociálne služby nad rámec zákona o soc. službách:
 - Sociálny taxík – prevádzkovateľ Slovenský Červený kríž, podporované: Mestom Brezno,
 - Dovozy obedov do domácnosti (zabezpečuje mesto).

NÁVRH

- Stav navrhuje ÚPD zachovať a rozšíriť do PFČ a ostatných plôch OV a polyfunkčných plôch.

ÚPD ďalej navrhuje:

- zriadenie domu seniorov vrátane IS a denného stacionára (rekonštrukcia objektov starej nemocnice) - PFČ 3.3,
- výstavba komunitného centra - Zadné Halny, Bujakovo - PFČ 12.1 a 12.2,13.1,
- zariadenie krízovej intervencie (nocľaháreň, útulok ul. Vrbová) – PFČ 9.1.

VEREJNÁ SPRÁVA, CIRKEV A VEREJNÉ SLUŽBY

Mestský úrad Brezno - je výkonným orgánom mestského zastupiteľstva a primátora mesta. K 30.6.2024 bol počet zamestnancov 100. Jednotlivé oddelenia MsÚ plnia úlohy v súlade s platným organizačným poriadkom MsÚ.

Pozostáva:

- Mestská polícia Brezno (úseky: úsek operatívnej a hliadkovej činnosti, úsek administratívnych činností, chránené pracovisko).
- Technické služby mesta Brezna - príspevková organizácia mesta vykonáva v súčasnosti nakladanie s komunálnymi odpadmi a drobnými stavebnými odpadmi na území mesta.
- Lesy mesta Brezna s.r.o. - mestom zriadená hospodárska spoločnosť.

K dispozícii sú i nasledujúce služby:

- kostoly a kaplnky a modlitebne – r.k. kostol Nanebovzatia Panny Márie, kostol evanjelický, kaplnka Sv. kríža, kostol Sv. Jána Bosca, sála Kráľovstva a farské úrady r.k.a e.a.v.,
- 2 pošty (Boženy Němcovej, MPČL),
- mestské priestory poslednej rozlúčky so zosnulým občanom mesta Brezna,
- privátne domy smútku („Haluška“, „IRIS“),
- 2 +1 cintoríny – spolu 4,1 ha, čo je nedostatočná výmera v prepočte na 1,75 m²/obyv.

Štátna správa pozostáva z objektov pre nasledovné úrady: Okresný úrad, Okresné veliteľstvo PZ, Okresný úrad vyšetrovania PZ SR, Okresná vojenská správa, Okresný súd, Okresná prokuratúra, Daňový úrad, Colná správa, Regionálna pozemková informačná služba, Okresný úrad práce, Stredisko poštovej prevádzky a pod.

NÁVRH

- ÚPD navrhuje zachovať stav a kolízne prevádzky premiestniť do výhodnejších polôh: areál TS do PFČ 7.8 a 9.1, 9.4, Hasičskej stanice do PFČ 7.8, resp. 5.1.
- Navrhuje rozšíriť plochy cintorínov o cca 4 - 5 ha - pri jestv. cintorínoch a vymedzuje výhľadovú plochu nad bývalými kasárňami.
- V lok. Brezenec (PFČ 5.1) navrhuje polyfunkčné centrum s napojeným na obchvat cesty I/66, železničnú a autobusovú zastávku.

ÚPD ďalej navrhuje:

- vybudovanie nových verejných toaliet v rámci rekonštrukcie námestia - PFČ 1.1,
- výstavba nového domu rozlúčky pri novom cintoríne - PFČ 7.2,
- výstavba domu rozlúčky na starom cintoríne - PFČ 7.5.

KULTÚRA

Na území mesta pôsobí v oblasti kultúry viac subjektov s rôznou organizačno-právnou formou. (Technické služby Brezno, odbor kultúry a športu majú svoje pôsobenie na Švermovej ul. a sú organizátorom celomestských športovo, kultúrno-spoločenských podujatí, koordinuje aktivity v oblasti záujmovej umeleckej činnosti, zabezpečuje prevádzku domu kultúry s kinom a tiež prevádzku synagógy).

Mimoškolské vzdelávacie zariadenie s kultúrnym poslaním:

- Centrum voľného času,
- Základná umelecká škola, ktorá sa podieľa na mestskej kultúre a organizácii koncertov a výstav,
- Denné centrum Prameň – zariadenie klubového typu, v ktorom sa stretávajú občania mesta a okolia v dôchodcovskom veku. V centre pracujú krúžky aj umeleckého zamerania (spevácky, divadelný, tanečný, výtvarný) a aktívne sa zapájajú do kultúrneho a spoločenského života v meste.

Organizácie

Horehronské múzeum – príspevková organizácia BBSK okrem zbierkovej a výskumnej činnosti prispieva do spektra kultúrnej ponuky i poskytovaním kultúrnych služieb a realizovaním kultúrnych aktivít (výstavy, expozície, podujatia). Materiálno-technické vybavenie tvoria objekty v správe múzea (Nám. Štefánika a ul. Rázusova), objekt radnice je prenajatý mestom.

Organizácie financované zo súkromných zdrojov

Spektrum participantov na mestskej kultúre dopĺňa aj tretí sektor so svojimi organizáciami a aktivitami. Tento v našom meste plní funkciu doplnkových alternatívnych kultúrnych produktov.

NÁVRH

- ÚPD navrhuje zachovanie stavu a jeho rozšírenie na plochách OV a polyfunkčných plochách BD.OV a RD.OV.

Ďalej navrhuje:

- vybudovanie pódia pre kultúrne podujatia na sídlisku Mazorníkovo - PFČ 9.7,
- rekonštrukciu Mestského domu kultúry (Kreatívne a inovačné centrum) – PFČ 2.5.

TELOVÝCHOVA A ŠPORT

Mesto zabezpečuje rozvoj športu v jeho rekreačnej alebo výkonnostnej forme prostredníctvom odboru športu, príspevkovej organizácie technické služby, športových klubov a oddielov, školských zariadení, mimovládnych organizácií a záujmových združení. Opatrebnosť a úroveň niektorých športovísk v meste Brezno je značná, čo má za následok znižovanie atraktivity športovísk a športu.

Mesto má zriadenú príspevkovú organizáciu Mestský športový klub Brezno (MŠK Brezno), ktorej úlohou je najmä vytvárať podmienky na realizáciu organizovanej i neorganizovanej individuálnej a skupinovej činnosti súvisiacej s telesnou výchovou, športovou, turistickou a pohybovo-rekreačnou aktivitou občanov.

Mestský športový klub Brezno má v správe športové objekty:

- zimný štadión L. Horského (Aréna Brezno, sauna), jedná sa o novú viacúčelovú halu,
- viacúčelové ihrisko pri zimnom štadióne - je určené pre širokú verejnosť na futbal, volejbal, tenis, na organizovanie rôznych podujatí,
- mestský futbalový štadión a korčuliarsky okruh - na štadióne sa nachádza futbalové ihrisko a škvárová dráha, po obvode štadióna je vybudovaný relaxačný asfaltový okruh,
- futbalový štadión na Brezenskej ulici,
- krytú plaváreň Mazorníkovo - 25 metrový plavecký bazén s piatimi dráhami a malý bazén pre deti do 10 rokov,
- tenisové kurty - v areáli krytej plavárne sa nachádzajú tri,
- areál minigolfu – vybudované celkové sociálne zázemie,
- verejné športoviská v meste Brezno – 10 areálov.

Do katastrálneho územia mesta zasahuje lyžiarske stredisko Mýto pod Ďumbierom s OHDZ – sedačková lanovka, vleč a zjazdové trate a lyžiarska základňa Michalová – vleč a zjazdové trate. Juho-západne, nad mestom je motocrossový areál a v krajine vyhlídková veža Horné Lazy a pod.

NÁVRH

- ÚPD navrhuje zachovanie stavu a rozšírenie ďalších plôch - Vrchdolinka, Mazorníkovo, pri Hrone, Nad nemocnicou, vodná nádrž Banisko, Rohozná, lesopark a rekr. priestor Skalka, rekr. lokalita Brezinky, Mlynná.
- Navrhuje navýšenie pracovných príležitostí.
- ÚPD navrhuje výhľadové plochy vodných nádrží Rohozná. Priestor okolo nej bude výhľadovo obohatením pre rozvoj športu a rekreácie.

ÚPD ďalej navrhuje:

- výstavbu Športovo plaveckého a regeneračného areálu Brezno - Mazorníkovo - PFČ 9.1,
- rekonštrukciu plavárne Mazorníkovo - PFČ 9.1,
- dobudovanie minigolfu a pumptracku na nábreží Hrona - PFČ 3.6,
- revitalizáciu a obnovu existujúceho minigolfového areálu,
- prestavbu prevádzkovej budovy zimného štadióna (vytvorenie nových ubytovacích kapacít),
- realizáciu približovacej zjazdovky z vrcholovej stanice strediska Mýto pod Ďumbierom, Brezno: segment krajiny
- Skalka a Drábsko,
- vybudovanie vyhlídkových veží Lúčky, Horné Lazy, Koreňová a nad mestom s infraštruktúrou,
- vybudovanie zaisteného chodníka (Horné Lazy),
- dobudovanie plôch pre komunálny šport na Mestskom futbalovom štadióne,
- opravu objektu na futbalovom ihrisku Brezenská,
- vybudovanie prírodnej ľadovej plochy - PFČ 6.5,
- dobudovanie športovísk v areáloch ZŠ a MŠ 2 (Mestský športový areál),
- revitalizácia športového areálu - ZŠ a MŠ MPČĽ,
- vybudovanie mestskej telocvične - ZŠ P2- PFČ 2.5,
- dobudovanie infraštruktúry k existujúcim vyhlídkovým bodom a vežiam (drobné stavby, WC, altánky, lavičky,
- info tabule a pod.),
- rozšírenie športového areálu Banisko,
- verejné športové plochy na asanovaných plochách box. garáží - PFČ 1.10, 4.2, 14.2,
- nové verejné športové plochy: PFČ 1.10, 9.7, 11.3, 12.5, 15.3.

2.7.3.2 Komerčná infraštruktúra (Ovk - komerčné občianske vybavenie)

OBCHODY A SLUŽBY

Ponuka služieb v Brezne je rozložená nerovnomerne, na sídliskách je počet a skladba služieb menšia ako v centrálnej mestskej zóne. Základnú vybavenosť mesta tvoria predovšetkým obchody s potravinami a malé zariadenia pohostinstva, ktoré sa nachádzajú vo všetkých obytných územiach mesta, v kapacitách väčšinou zodpovedajúcich kumulácii bývajúceho obyvateľstva. Nedostatok pestrejšej ponuky vybavenosti je predovšetkým mimo centrálnej mestskej zóny.

Vyššia občianska vybavenosť, zameraná na obchod, služby, finančné služby a stravovanie je sústredená predovšetkým v priestoroch centrálnej mestskej zóny. Sortiment a kapacity zariadení v centre mesta sú dostatočné potrebám obyvateľov mesta a jeho záujmového územia.

V meste sú nasledujúce:

- COOP Jednota Brezno, s.d,
- nákupné strediská a supermarkety (S1, Point, Kaufland, Lidl, Tesco Billa, CBA), množstvo predajní s potravinárskym, nepotravinárskym a zmiešaným sortimentom, viacero stravovacích a ubytovacích zariadení, čerpacích staníc, predajní a servisov vozidiel,
- 2 mestské tržnice (centrum, sídlisko Mazorníkovo).

NÁVRH

- ÚPD navrhuje zachovanie stavu a jeho rozšírenie na plochách OV a polyfunkčných plochách BD.OV a RD.OV (PFČ 1.5, 1.9, 5.1, 7.1, 11.2, 11.3 a 14.14).

FINANČNÉ SLUŽBY

Sú reprezentované pobočkami VÚB, Prima banka, Slovenská sporiteľňa a 365 banka.

NÁVRH

- ÚPD navrhuje stav zachovať a jeho rozšírenie na plochách OVk a polyfunkčných plochách BD.OV a RD.OV.

UBYTOVANIE A VEREJNÉ STRAVOVANIE

Mesto Brezno eviduje v súčasnosti na svojom území 11 ubytovacích zariadení (funkčné i mimo prevádzky). Ubytovacie zariadenia v meste majú konkurenciu v hoteloch a penziónoch mimo mesto - vo voľnej krajine. Do ubytovacích zariadení sú zahrnuté aj objekty ICHR, CR.T a ostatné.

Stravovacie zariadenia sú viazané na plochy ubytovania i ako samostatné prevádzky prevažne v centre mesta.

Podrobnejšie uvedené v kap. 2.7.4.

NÁVRH

- ÚPD navrhuje doplnenie plôch v rekreačnom priestore Skalka (Banisko – areál bývalej školy PFČ 6.1, nad nemocnicou, PFČ 6.3, 6.5 a 6.6), pri Hrone v meste (PFČ 5.1 a 5.2, 7.8), Bujakove (PFČ 12.6), Mlynná (PFČ 19.1) a Brezinky (PFČ 15.3).Navrhuje skvalitniť ubytovacie služby pri zimnom štadióne Aréna Brezno a pri areály plavárne Mazorníkovo.

SLUŽBY - NEVÝROBNÉ, VÝROBNÉ A OPRÁVÁRENSKÉ

Nevýrobné činnosti tvoria služby uspokojujúce priame potreby obyvateľstva mesta. Sú v meste rozptýlené v dostatočnej štruktúre a kapacite.

NÁVRH

- ÚPD navrhuje doplnenie plôch OV pre služby v Mazorníkove, Vrchdolinke, Podkoreňovej, Rohoznej, m.č. Predné a Zadné Halny a v novom centre – býv. kasárne.

2.7.4 Rekreačia, cestovný ruch a turizmus a archeologické lokality

Breznianska kotlina ako celok poskytuje možnosti počas celého roku pre lyžovanie, sánkovanie, prechádzky, túry, cykloturistiku, zber lesných plodov, rybolov, chatárenie a poľovníctvo na drobnú zver. Osobitné postavenie má poznávanie histórie – Pamiatková zóna Brezno s NKP, archeologické náleziská, vodná turistika, chalupníctvo, záhradkárčenie a menej kúpanie.

Mesto plní funkciu nástupného a vybavenostného centra do Horehronského regiónu CR č. 14 (predtým oblasť cestovného ruchu Nízkotatranská, 1.kat. a Poľanská - 2.kat.). Za účelom manažovania CR je vytvorený Klaster Horehronie združujúci aktívne obce v tejto oblasti – Brezno, Bravčovo, Bystrá, Čierny Balog, Horná Lehota a Mýto pod Ďumbierom a podnikateľské subjekty. V meste je Oblastná organizácia CR región Horehronie.

Podľa Stratégie rozvoja cestovného ruchu v Slovenskej republike do r. 2020: oblasť CR - Nízke Tatry Juh zahŕňa 5 uvedených obcí (v r. 2011 bolo registrovaných 106 tis. ubytovaných a celý okres disponoval 3 310 lôžkami v celej škále ubytovacích zariadení, z toho k.ú. mesta 1 015 - lôžkami).

Kapacita lôžok v k.ú. mesta je v ÚPD aktualizovaná na celkových 572 lôžok, z toho pre individuálnu rekreáciu 284 v 71 chatách a chalupách, pre CR.T 98 lôžok a v ostatných formách 190 lôžok. Z toho je v meste cca 150 lôžok v 11 ubytovacích zariadeniach. Štyri záhradkárske osady disponovali celkovo 585 parcelami a na väčšej časti z nich i záhradnými chatkami.

V meste je cca 184 stoličiek verejného stravovania.

Do k.ú. mesta zasahuje lyžiarske stredisko Mýto pod Ďumbierom s OHDZ - sedačková lanovka, vlek a zjazdové trate (700 + 380 súčasne prítomných osôb) a lyžiarska základňa Michalová s OHDZ - vlek a zjazdové trate (380 súčasne prítomných osôb).

Územia s aktivitami pre rekreáciu v celom katastrálnom území:

- Banisko - Lazná dolina - východisko s vybavenosťou služieb CR - ubytovanie, stravovanie, služby, vodné plochy, obora,
- Skalka - Vagnár - upravené turistické chodníky, cyklodráhy a v zime bežecké dráhy,
- Mlynná dolina- chatová osada, čiastočne vybudovaná infraštruktúra CR (ubytovanie, stravovanie v bývalých podnikových zariadeniach mimo k.ú. mesta),
- Rúry - piknikové miesto bez základnej infraštruktúry CR,
- Ďumbier- najvyšší vrch Nízkych Tatier, pod ním chata M. R. Štefánika,
- Chamarová - Lúčky – Bald - pôvodné lazničné osídlenie - časť z nich súkromne hospodáriaci roľníci; časť pôvodných budov prebudovaná na rekreačné objekty,
- Rohozná - bývalá osada; Dolina je perspektívny rekreačný priestor - plánuje sa tu vodné dielo; Chýba však základná infraštruktúra CR; Nad Rohoznou v krajine je skupina chát a poľnohospod. usadlostí prebudované na rozsiahle lazničné osídlenie,
- Podkoreňová - pôvodné poľnohospodárske usadlosti okolo m.č. tvorí rozptýlené lazničné osídlenie; Chýba základná infraštruktúra CR,
- Vrchdolinka - pôvodné hospodárske objekty; Niektoré sú prebudované na rekreačné účely.
- Brezinky – rozptýlené chaty v krajine, obora, agroturistika.

V rámci klastra Horehronie a Oblastnej organizácie CR región Horehronie sú plánované nasledovné projekty:

- cyklist. komunikácia Mýto pod Ďumbierom (s in-line okruhom) - Bystrá (s náučným chodníkom na pelotonoch korytom potoka) - Tále – Krpáčovo,
- cyklo-cestička Bystrá – Chvatimech,
- náučný chodník Tále - hotel Partizán - golfový areál,
- vyhliadkové veže - Lúčky a Breznianska skalka.

Priemerná denná návštevnosť je 1 200/600 osôb (leto / zima). V špičke je navýšená pasantská, teda prevažne prímestská, niekoľkohodinová návštevnosť a pohybuje sa od 1 000 do 2 000 a celková max. návštevnosť je 3 tis. osôb. Stavom súčasnej ponuky atraktivít je pomerne krátka sezónnosť – slnečné letné dni.

Rekreačné lokality sú prístupné cestami, bez systému záchytných parkovísk. Vyhľadávaná je i železničná

doprava. Cyklistické a pešie prepojenie s mestom je zabezpečené značkovými turist. trasami a cyklopásmi.

Denná rekreácia občanov sa uskutočňuje na športovo-rekreačných plochách v meste a v širšej krajine. Koncom týždňová rekreácia sa uskutočňuje v širšom priestore okresu a kraja.

NÁVRH

- ÚPD navrhuje štruktúru rekreačného územia s funkčno - priestorovým systémom športu, rekreácie a turizmu, ako jeden z podsystémov celkového funkčného priestorového usporiadania mesta s nadviazaním na regionálny systém – lesopark, okolie Hrona, rekreačný priestor Skalka, lokalita Brezinky a výhľadovo VN Rohozná (vodné plochy a jej okolie), Pamiatková zóna Brezno, archeologické náleziská.
- ÚPD navrhuje ubytovacie kapacity v požadovanom množstve a štruktúre, podľa druhu a kategórií vo vhodnom priestorovom rozložení v centre mesta a na jeho katastrálnom území nasledovne: CR.T- 422 lôžok, ostatné- 100 lôžok, ICHR -732 lôžok, Spolu 1 254 lôžok

Ďalej navrhuje:

- ZO -585 + 35 parciel (na nich cca 600 záhradných chatiek a max. 1 800 návštevníkov),
- P-LO -53 objektov a 160 lôžok,
- navrhuje stabilizáciu a ďalej usmerňuje zóny individ. rekreácie - záhradkárskej, chatovej a chalupníckej,
- navrhuje sústredenie priestorovo –funkčného systému do väčších polyfunkčných areálov, osí a uzlov: os Hrona, os železničná stanica – lesopark – rekr. priestor Skalka - Mýto p. Ďumbierom (zjazdovka, cykloturist. trasy a cestičky), os Brezinky - Rohozná (výhľadovo rekr. priestor VN) - Zadné Halny,
- navrhuje rozvíjať i menej rozšírené druhy športov v segmente krajiny III, I a IV (jazdecko, golf, športová strelba, vodné športy, splav Hrona, paraglajding ...),
- navrhuje rozšírenie plôch pre okrskové ihriská –zariadenia pre vekovú skupinu deti a mládež,
- navrhuje navýšenie priemernej dennej návštevnosti diferencovane na 3 200/2 200 osôb (leto / zima) v segmentoch krajiny nasledovne:
 - I. Lúčky: 300 / 50,
 - II. Drábsko – Šimunička:100 / 20 + 380,
 - III. Rohozná –Brezinky: 1 000 / 500,
 - IV. Skalka: 900 / 900,
 - V. Vagnár: 200 / 50,
 - VI. Mlynná dolina – Ďumbier: 700 / 300,
- navrhuje stabilizáciu pasantskej, teda prevažne prímestská, niekoľkohodinovej návštevnosti na 1 000 / 800 osôb,
- celkovú max. návštevnosť navyšuje na 4 200 osôb.

Tabuľka č.12 - Stav a návrh jednotiek v cestovnom ruchu a turizme (chaty -lôžka, ubytovanie - lôžka), vr. záhradkárskych osád (pozemky) podľa umiestnenia v priestorovo - funkčných celkoch (urbanistický okrsok v Koncepte ÚPD) a segmentoch krajiny k roku 2035.

Názov a označenie PFC a segmentu krajiny	Plocha PFC (ha)	Počet jednotiek: budovy v CR.T, ICHR - lôžka ostatné - lôžka, ZO – pozemky (stav / návrh)	Počet jednotiek Spolu k r. 2035 (budova, osada / lôžka, pozemky)
URBANIZOVANÉ ÚZEMIE			
01 Centrum, Pamiatková zóna (Brezno – stred)	41,39	7 (ostatné - 100 lôžok / 10 (ostatné- 100 lôžok)	17 /200 - ostatné
02 Sídliisko Stred (Štvrť kpt. Nálepku)	34,72	0 / 0	0 / 0
03 Pri Hrone (Brezno – stred, Sídlišká)	45,85	0 / 0	0 / 0

ÚZEMNÝ PLÁN MESTA BREZNO

04 Sídliisko Západ (Štvrť Ladislava Novomestského)	22,95	1 (ostatné - 50 lôžok) / 1 (ostatné 50 lôžok)	1 / 100 - ostatné
05 Brezenec – Kieпка – Židlovo (Klepuš)	94,94	0 / 0	0 / 0
06 Nemocnica -Banisko	39,49	0 / 2 (CR.T - 100 lôžok)	2 / 100 - CR.T
07 Kasárne - Pod Dúbravkou – Predné Halny	137,62	0 / 5 (CR.T -100 lôžok), 150 (ZO) / 0	5 / 100 - CR.T 150 / - ZO
08 Mostáreň - nádražie	63,90	236 (ZO), 1 (CR.T – 50 lôžok) / 15 (ZO)	1 / 50 - CR.T 251/ - ZO
09 Mazorníkovo	147,58	0 / 0	0 / 0
10 Priemyselný obvod Mazorníkovo	51,75	0 / 0	0 / 0
11 Vrchdolinka – Rovné (Hlboká)	171,91	0 / 0	0 / 0
12 Zadné Halny	172,56	1 (ostatné – 20 lôžok), 89 + 110(ZO) / 20 (ZO), 1 (CR.T - 50 lôžok)	1 / 20 - ostatné 1 / 50 - CR.T 219 / - ZO
13 Bujakovo	10,93	1 (ostatné - 20 lôžok) / 0	1 / 20 - ostatné
14 Tisovská cesta, Podkoreňová: zastavané územie, Pred Rohoznou – Hájna hora	Je časťou segmentu krajiny	-	
15 Rohozná - Brezinky: (zastavané územie)	Je časťou segmentu krajiny	-	
<i>Spolu urbanizované územie</i>	<i>1 035,59</i>	<i>1 (CR.T – 50), 10 (ostatné - 190 lôžok), 585 (ZO - parcely)/ 9 (CR.T - 300 lôžok), 11 (ostatné -150 lôžok), 35 (ZO - parcely)</i>	<i>11 / 340- CR.T, 20/ 290 - ostatné 620 /-ZO</i>

ČIASTOČNE URBANIZOVANÉ ÚZEMIE

16 Molčanov grúň: existujúci areál (Šimunička – Stará Priehybina)	Je časťou segmentu krajiny	0 / 0	0 / 0
17 Hájna hora - Pri Michalovej: zastavané územie výrobou (Šimaníkova – Kubická)	Je časťou segmentu krajiny	0 / 0	0 / 0
18 Ježova dolina – Vagnár: zastavané územie chatami (Zúbra – Hudák)	Je časťou segmentu krajiny	0 / 0	0 / 0
19 Mlynná dolina: zastavané územie chatami (Konštia – Zelená Mlynná)	Je časťou segmentu krajiny	0 / 0	0 / 0
20 Ďumbier - Gápeľ (chata M. R. Štefánika)	Je časťou segmentu krajiny	0 / 0	0 / 0
Spolu ostatné urbanizované územie	-	0 / 0	0 / 0
Spolu všetky PFC (UO) (urbanizované územie)	1 035,59	1 (CR.T - 50 lôžok) 10 (ostatné - 190 lôžok), 585 (ZO - parcely)/ 9 (CR.T - 300 lôžok), 10 (ostatné -100 lôžok), 35 (ZO - parcely)	20/ 290 -ostatné, 10/ 350 - CR.T, 620 /- ZO parcely

NEURBANIZOVANÉ ÚZEMIE– Stav a návrh lôžok podľa umiestnenia v segmente krajiny k r. 2035

Názov a označenie segmentu krajiny	Plocha FPC	Počet chat a lôžok	Počet jednotiek
------------------------------------	------------	--------------------	-----------------

ÚZEMNÝ PLÁN MESTA BREZNO

(priestorovo - funkčný celok podľa SOBD 2021)	(ha)	(podľa funkčných plôch) stav / návrh	Spolu k r. 2035 (budova, osada / lôžka, pozemky)
I. Lúčky (PFC č.23)	842,595	97 (P.LO - 0 lôžok) / 33 (P.LO-100 lôžok)	33 /100- P.LO
II. Drábsko - Šimunička (PFC č.14; PFC č.16;PFC č.17)	1 917,32 + 1 778,05 + 136,52	30 (P.LO - 0 lôžok) / 10 (P.LO-30 lôžok)	10 / 30 - P.LO
III. Rohozná –Brezinky (PFC č.15)	1 701,50	21 (ICHR - 84 lôžok), 30 (P.LO - 0 lôžok) /118 (ICHR - 472lôžok), 3 (CR.T- 90 lôžok), 10 (P.LO –30 lôžok)	139 / 556 - ICHR, 3 / 90 - CR.T, 10 / 30 - P.LO
IV. Skalka (PFC č.21;PFC č.22)	706,36 + 526,94	0 / 1 (CR.T -20 lôžok), 2 (ICHR - 8 lôžok)	1 / 20 - CR.T 2 / 8 - ICHR
V. Vagnár (PFC č.18)	1 360,60	27 (ICHR - 108 lôžok) / 20 (ICHR - 80 lôžok)	47 / 188 - ICHR
VI. Mlynná dolina - Ďumbier (PFC č.19; PFC č.20)	866,78 + 1 360,45	23 (ICHR - 92 lôžok), 1 (CR.T - 48 lôžok) / 1 (CR.T - 12 lôž.), 43 (ICHR - 172 lôžok)	66 / 264- ICHR, 2/ 60 - CR.T
Spolu PPC (segmenty krajiny)	11 197,25	1 (CR.T - 48 lôžok), 71 (ICHR -284 lôžok), 157 (P.LO – 0 lôžok) / 5 (CR.T -122 lôžok), 183 (ICHR - 732 lôžok) 53 (P.LO – 160 lôžok)	6 / 170- CR.T, 254 / 1 016– ICHR, 53 / 160 - P.LO
Celkom PFC (UO) a segmenty krajiny	12 232,84	2 (CR.T - 98 lôžok), 10 (ostatné - 190 lôž.), 71 (ICHR - 284 lôžok), 157 (P.LO – 0 lôžok), 585 (ZO -parcely) / 14 (CR.T-422 lôžok), 10 (ostatné - 100 lôž.), 183(ICHR –732 lôž.), 53 (P.LO - 160 lôžok),35 (ZO - parcely)	16 / 520 - CR.T, 20 / 290 - ostatné 36 / 810 lôžok Ďalej: 254 / 1 016 -ICHR, 170 / 160 - P.LO, 620 / ZO parcely

Zdroj: ÚPN-M Brezno

2.8 VYMEDZENIE ZASTAVANÉHO ÚZEMIA

Zastavané územie mesta Brezno je vymedzené hranicou zastavaného územia obce a pozostáva z vlastného jadrového územia mesta a miestnych častí (Podkoreňová, Rohozná, Predné Halny, Zadné Halny, Bujakovo, Padličkovo). Je určená k 1.1.1990.

Navrhovaná hranica zastavaného územia, pri súčasnej právnej úprave nebude mať vplyv na jej právne vymedzenie a evidenciu v katastri nehnuteľností. Na navrhované plochy, ktoré sú mimo hranice zastavaného územia určeného 1.1.1990 sa vzťahujú odvody za zábery osobitne chránenej poľnohospodárskej pôdy.

ÚPD ju navrhuje viesť v PFČ okrajom funkčných plôch bývania, športu, občianskeho vybavenia, rekreácie, CR, dopravy a infraštruktúry nasledovne:

- 01 **Centrum** (Brezno – stred) - nerozširuje sa,
- 02 **Sídliisko Stred** (Štvrť kpt. Nálepku) - nerozširuje sa,

- 03 **Pri Hrone** (Brezno – stred, Sídľiská) - nerozširuje sa,
- 04 **Sídľisko Západ** (Štvrť Ladislava Novomestského) - nerozširuje sa,
- 05 **Brezenec – Kieпка - Židlovo** (Klepuš): okraj jestv. a plánovaných plôch bývania,
- 06 **Nemocnica- Banisko** - nerozširuje sa nakoľko ÚPD navrhuje plochy CR a turizmu,
- 07 **Kasárne - Pod Dúbravkou - Predné Halny**: okraj jestv. a plánovaných plôch bývania, cintorína,
- 08 **Mostáreň** - nádražie: nerozširuje sa,
- 09 **Mazorníkovo**: okraj jestv. a plánovaných plôch bývania,
- 10 **Priemyselný obvod – Mazorníkovo**: okraj jestv. a plánovaných plôch priemyselnej výroby, skladov a výrobných služieb, bývania a zberného dvora a kompostárne,
- 11 **Vrchdolinka – Rovne** (Hlboká):okraj jestv. a plánovaných plôch bývania,
- 12 **Zadné Halny** : okraj plánovaných plôch bývania,
- 13 **Bujakovo**: okraj plánovaných plôch bývania a občianskeho vybavenia,
- 14 **Tisovská cesta, Podkoreňová**: zastavané územie, Pred Rohoznou – Hájna hora: okraj plánovaných a jestv. plôch bývania, občianskeho vybavenia a priemyselnej výroby, skladov a výrobných služieb,
- 15 **Rohozná – Brezinky** (zastavané územie): okraj jestv. a plánovaných plôch bývania, športu a rekreácie,
- 16 **Molčanov grúň** – existujúci areál (Šimunička – Stará Priehybina): nerozširuje sa,
- 17 **Hájna hora Pri Michalovej** (zastavané územie výrobou): okraj jestv. plôch priemyselnej výroby, skladov a výrobných služieb,
- 18 **Ježova dolina** – Vagnár (zastavané územie chatami):nerozširuje sa nakoľko ÚPD navrhuje plochy ICHR,
- 19 **Mlynná dolina** (zastavané územie chatami):nerozširuje sa nakoľko ÚPD navrhuje plochy ICHR,
- 20 **Ďumbier – Gápel'** (chata M.R. Štefánika): nerozširuje sa nakoľko ÚPD navrhuje zachovanie chaty.

2.9 VYMEDZENIE OCHRANNÝCH PÁSIEM A CHRÁNENÝCH ÚZEMÍ PODĽA OSOBITNÝCH PREDPISOV

2.9.1 Ochranné pásma :

- národná prírodná rezervácia Ďumbier - 100 m po obvode,
- Národný park Nízke Tatry,
- prírodné rezervácie: Horné lazy, Breznianska skalka a Rohozníanska jelšina – 100 m po obvode PR,
- II. a III. stupňa vodárenských zdrojov – SZ časť k.ú.,
- Pamiatkové územie – Pamiatková zóna Brezno (regulatívy v Zásadách ochrany),
- NKP - bezprostredné okolie nehnuteľnej kultúrnej pamiatky je priestor v okruhu desiatich metrov od nehnuteľnej kultúrnej pamiatky (desať metrov sa počíta od obvodového plášťa stavby, ak nehnuteľnou kultúrnou pamiatkou je stavba, alebo od hranice pozemku, ak je nehnuteľnou kultúrnou pamiatkou aj pozemkov zmysle zákona č. 49/2002 Z.z. o ochrane pamiatkového fondu);
- V bezprostrednom okolí nehnuteľnej kultúrnej pamiatky nemožno vykonávať stavebnú činnosť ani inú činnosť, ktorá by mohla ohroziť pamiatkové hodnoty kultúrnej pamiatky,
- les – OP tvoria pozemky vo vzdialenosti 50 m od hranice lesného pozemku v zmysle zákona č. 326/2005 Z. z. o lesoch v platnom znení (v prípade realizácie stavieb v ochrannom pásme lesa je potrebné požiadať dotknutý orgán štátnej správy o záväzné stanovisko podľa § 10 ods. 2 zákona č. 326/2005 Z. z. o lesoch k vydaniu rozhodnutia o umiestnení stavieb a o využití územia vo vzdialenosti do 50 m od okraja lesných pozemkov),
- cintoríny – vzdialenosť od okraja pohrebiska - min. 20 m (VZN č. 3/2020),
- čistiarne odpadových vôd - hygienické pásmo – § 19a Zákona č. 442/2002 Z.z.: Najmenšie vzdialenosti hraníc areálu čistiarne odpadových vôd od hranice obytného územia v závislosti od spôsobu čistenia odpadových vôd sú:
 - 25 m s komplexne uzavretou technológiou s čistením odvádzaného vzduchu,
 - 50 m s uzavretou technológiou bez čistenia vzduchu,
 - 25 m s mechanicko-biologickým čistením bez kalového hospodárstva s úplne zakrytými objektami alebo zakrytým kalovým hospodárstvom s čistením vzduchu,
 - 100 m s mechanicko-biologickým čistením s pneumatickou aeráciou s kalovým hospodárstvom,

- 200 m s mechanicko-biologickým čistením s mechanickou povrchovou aeráciou alebo biofiltrami s kalovým hospodárstvom,
- 50 m vegetačné čistiare odpadových vôd uzavreté,
- 100 m vegetačné čistiare odpadových vôd otvorené ,
- 200 m ostatné objekty čistiare odpadových vôd.
- Hygienické pásmo čistiare odpadových vôd pre malé čistiare odpadových vôd s kapacitou do 100 m³ za deň zodpovedá technickej norme alebo inej obdobnej technickej špecifikácii s porovnateľnými alebo prísnejšími požiadavkami.
- celoštátna a regionálna dráha - 60 m od osi krajnej koľaje, najmenej však 30 m od hranice obvodu dráhy,
- cesta I. triedy - cestné ochranné pásmo 50 m je stanovené mimo hraníc súvisle zastavaného územia mesta vymedzeného platným územným plánom mesta od osi vozovky (v cestnom ochrannom pásme je zakázaná, alebo obmedzená činnosť, ktorá by mohla ohroziť cestu, alebo premávku na nej; výnimku zo zákazu činnosti v cestnom ochrannom pásme udeľuje príslušný cestný správny orgán v štádiu prípravnej dokumentácie),
- cesta II. triedy – cestné ochranné pásmo 25 m je stanovené mimo hraníc súvisle zastavaného územia mesta vymedzeného platným územným plánom mesta od osi vozovky (v cestnom ochrannom pásme je zakázaná, alebo obmedzená činnosť, ktorá by mohla ohroziť cestu, alebo premávku na nej; výnimku zo zákazu činnosti v cestnom ochrannom pásme udeľuje príslušný cestný správny orgán v štádiu prípravnej dokumentácie),
- cesta III. triedy – cestné ochranné pásmo 20 m je stanovené mimo hraníc súvisle zastavaného územia mesta vymedzeného platným územným plánom mesta od osi vozovky (v cestnom ochrannom pásme je zakázaná, alebo obmedzená činnosť, ktorá by mohla ohroziť cestu, alebo premávku na nej; výnimku zo zákazu činnosti v cestnom ochrannom pásme udeľuje príslušný cestný správny orgán v štádiu prípravnej dokumentácie),
- v zmysle leteckého zákona sa súhlas Dopravného úradu na území mesta vyžaduje pri:
 1. stavbách letísk, osobitných letísk, heliportov a stavbách pre letecké pozemné zariadenia,
 2. stavbách, zariadeniach nestavebnej povahy alebo vykonávaní činností alebo využívaní územia, ktoré by svojimi vlastnosťami mohli ohroziť bezpečnosť leteckej prevádzky, ak:
 - sa ich najvyšší bod nachádza vo výške 40 m a viac nad terénom,
 - môžu rušiť funkciu leteckých palubných prístrojov alebo leteckých pozemných zariadení, najmä zariadenia priemyselných podnikov, vedenia veľmi vysokého napätia 110 kV a viac, veterné turbíny, energetické zariadenia alebo vysielacie stanice,
 - môžu ohroziť let lietadla, najmä zariadenia na generovanie alebo zosilňovanie elektromagnetického žiarenia, klamlivé svetlá alebo silné svetelné zdroje, veterné turbíny a nadzemné elektrické vedenia s napätím viac ako 1 000 V vedúce ponad údolia alebo v blízkosti diaľnic, rýchlostných ciest a ciest I. triedy,
- komunikácie I. a II. triedy - 15 metrov od osi vozovky (extravilán),
- hospodárske dvory poľnohospodárskej výroby – 100 m od objektov živočíšnej výroby,
- Chránená vodohospodárska oblasť Nízke Tatry – Východná časť, ktorá bola vyhlásená Nariadením vlády SSR č. 13 / 87 Zb. V tejto CHVO sa nachádzajú zdroje pitnej vody skupinového vodovodu Bystrá - Brezno (Tále - Bystrá, Trangoška),
- ochranné pásma vodárenských zdrojov I. a II. stupňa vodárenských zdrojov: VZ Kameňolom, VZ Vagnár 1-13 a s časti aj ochranné pásma hygienickej ochrany I. a II. stupňa vodných zdrojov VZ Mlynná (Mýto pod Ďumbierom), VZ Trangoška (Horná Lehota), VZ Vyše chatiek (Jarabá) a VZ Fajtov (Čierny Balog).

2.9.2 Ochranné pásma zariadení technickej infraštruktúry

Pre výkon **správy vodného toku a vodných stavieb**, alebo zariadení môže správca vodného toku užívať pobrežné pozemky (tými sú v závislosti od druhu opevnenia brehu a druhu vegetácie) – zákon č. 74/2023 Z.z. o vodách:

- 5 m široký nezastavaný manipulačný pás od brehovej čiary, pozdĺž drobných vodných tokov a odvodňovacích kanálov,
- 10 m od brehovej čiary pozdĺž vodohospodársky významného vodného toku Hron, Rohozná a Štiavnička,

- ďalej zdrojov pitnej vody, ako aj ostatných vodohospod. zariadení v zmysle zák. 442/2002 Z. z. o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách a v zmysle vydaných rozhodnutí pre ochranné pásma.

Verejné vodovody a kanalizácie, zdroje pitnej vody, ako aj ostatné vodohospodárske zariadenia v zmysle zák. 442/2002 Z.z. o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách, §19, ods.2 Mimo súvisle zastavaného územia obce alebo územia určeného na zastavanie sa pásma ochrany vymedzujú zvislými plochami vedenými po oboch stranách vodovodného potrubia verejného vodovodu alebo potrubia stokovej siete verejnej kanalizácie vedenými od ich osi vo vodorovnej vzdialenosti

- 1,8 m pri verejnom vodovode a verejnej kanalizácii do priemeru 500 mm vrátane,
- 3 m pri verejnom vodovode a verejnej kanalizácii nad priemer 500 mm.

V prípade **prípojok** dodržať ochranné pásmo:

- min. 2,0 m od osi vodovodnej prípojky obojstranne,
- min. 0,75 m od osi kanalizačnej prípojky obojstranne.

V pásme ochrany verejného vodovodu a verejnej kanalizácie **v extraviláne** mesta je v zmysle zákona č. 442/2002 Z.z. zakázané:

- vykonávať zemné práce, umiestňovať stavby, konštrukcie alebo iné podobné zariadenia alebo vykonávať činnosti, ktoré obmedzujú prístup k verejnému vodovodu alebo verejnej kanalizácii, ktoré by mohli ohroziť ich technický stav,
- vysádzať trvalé porasty,
- umiestňovať skládky,
- vykonávať terénne úpravy.

Pri križovaní a súbehu vodovodného / kanalizačného potrubia s inžinierskymi sieťami v intraviláne mesta je nutné rešpektovať vzdialenosti všetkých navrhovaných podzemných vedení v súlade s normou STN 73 6005 „Priestorová úprava vedení technického vybavenia“.

Ochranné pásma (v zmysle zákona o energetike č.251/2012 Z.z.) na ochranu **elektro energetických** zariadení (je vymedzené zvislými rovinami po oboch stranách vedenia vo vodorovnej vzdialenosti meranej kolmo na vedenie od krajného vodiča):

od 1 kV do 35 kV vrátane:

- pre vodiče bez izolácie 10 m; v súvislých lesných priesekoch 7 m,
- pre vodiče so zákl. izoláciou 4 m; v súvislých lesných priesekoch 2 m,
- pre zavesené káblové vedenie 1 m,

od 35 kV do 110 kV vrátane:

- 15 m pre vodiče bez izolácie,
- 2 m pre zavesené káblové vedenia od krajného vodiča na každú stranu,

od 110 kV:

- 20 m pri napätí od 110 kV do 220 kV vrátane,
- 25 m pri napätí od 220 kV do 400 kV vrátane,

elektrickej stanice vonkajšieho vyhotovenia s napätím do 110 kV:

- elektrické stanice s vnútorným vyhotovením je vymedzené oplotením alebo obostavanou hranicou objektu elektrickej stanice, pričom musí byť zabezpečený prístup do elektrickej stanice na výmenu technologických zariadení,
- je vymedzené zvislými rovinami, ktoré sú vedené vo vodorovnej vzdialenosti 10 m kolmo na oplotenie alebo na hranicu objektu elektrickej stanice.

V ochrannom pásme vonkajšieho elektrického vedenia a pod elektr. vedením je okrem prípadov odseku 14 **zakázané**:

- a) zriaďovať stavby, konštrukcie a skládky,
- b) vysádzať a pestovať trvalé porasty s výškou presahujúcou 3 m,
- c) vysádzať a pestovať trvalé porasty s výškou presahujúcou 3 m vo vzdialenosti do 2 m od krajného

- vodiča vzdušného vedenia s jednoduchou izoláciou,
- d) uskladňovať ľahko horľavé alebo výbušné látky,
- e) vykonávať činnosti ohrozujúce bezpečnosť osôb a majetku,
- f) vykonávať činnosti ohrozujúce elektrické vedenie a bezpečnosť a spoľahlivosť prevádzky sústavy.

Ochranné pásma (v zmysle zákona o elektrických komunikáciách č. 452/2021 Z.z.) na ochranu **telekomunikačných vedení** a zariadení :

- je široké 0,5 m od osi jeho trasy po oboch stranách a prebieha po celej dĺžke jeho trasy.

Ochranné pásmo vedení vstupujúcich do elektronického komunikačného uzla, v dĺžke vedení 15 m od uzla, je 10 m od osi vedenia, pričom elektronickým komunikačným uzlom sa rozumie fyzický bod prepojenia sietí, v ktorom sa prepájajú vedenia medzi najmenej dvoma poskytovateľmi národných sietí a najmenej dvoma poskytovateľmi nadnárodných sietí. Hĺbka a výška ochranného pásma vedenia, ako aj ochranného pásma vedení vstupujúcich do elektronického komunikačného uzla, je 2 m od úrovne zeme, ak ide o podzemné vedenie a v okruhu 2 m, ak ide o nadzemné vedenie.

Ochranné pásma (v zmysle zákona o energetike č.251/2012 Z.z) na ochranu **plynárenských zariadení** :

- 1 m pre plynovod, ktorým sa rozvádza plyn na zastavanom území obce/mesta s prevádzkovaným tlakom nižším ako 0,4 MPa,
- 4 m pre plynovod s menovitou svetlosťou do 200 mm,
- 8 m pre plynovod s menovitou svetlosťou od 201 mm do 500 mm,
- 8 m pre technologické objekty (regulačné a filtračné stanice, armatúrne uzly, zariadenia protikorozynej ochrany, prasové ohrevy plynu a telekomunikačné zariadenia.

Bezpečnostné pásma na zamedzenie alebo zmiernenie účinkov prípadných porúch alebo havárií (viď grafická časť):

- 10 m pri strednotlakových plynovodoch a prípojkách na voľnom priestranstve a v nezastavanom území,
- 20 m pri plynovodoch s tlakom nižším od 0,4 - 4 MPa a menovitou svetlosťou do 350 mm,
- 50 m pri plynovodoch s tlakom nad 4 MPa s menovitou svetlosťou do 150 mm
- 50 m pri plynovod. s tlakom od 0,4 MPa do 4 MPa a s menovitou svetlosťou nad 350 mm,
- 150 m pri plynovodoch s tlakom nad 4 MPa s menovitou svetlosťou do 500 mm.

Ochranné pásmo zariadení na výrobu alebo **rozvod tepla po** a za odovzdávacou stanicou tepla :

- 1 m v zastavanom území na každú stranu,
- 3 m na jednu stranu a na druhú stranu 1 m - mimo zastavaného územia podľa určenia držiteľa povolenia na rozvod tepla,
- 3 m kolmo na oplotenú alebo na obmurovanú hranicu objektu odovzdávacej stanice tepla.

2.9.3 Chránené územia – funkčné obmedzenie využitia v zmysle príslušných zákonných ustanovení

- územia zmysle zákona NR SR č. 543/2002Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov:
 - Národný park Nízke Tatry,
 - Prírodné rezervácie: Horné lazy, Breznianska skalka a Rohozníanska jelšina,
 - Národná prírodná rezervácia Ďumbier,
- európska sústava chránených území Natura 2000:
 - Horné lazy - SKUEV0153,
 - Alúvium Hrona - SKUEV0303, SKUEV1303,
 - Rohozníanska jelšina - SKUEV0695,
 - Ďumbierske Nízke Tatry - SKUEV0302,
 - Chránené vtáčie územie Nízke Tatry - SKCHVU018 – identické s hranicou NaPaNT,
- územia vymedzené touto ÚPD, ako kostra krajiny v podobe jej ekologicky významných segmentov,
- príroda - celé územie leží v 1.až 5.stupni ochrany podľa Zákona o ochrane prírody,
- ochranné lesy a lesy osobitného určenia – v rozptyle,
- Chránená vodohospodárska oblasť Nízke Tatry (východná časť) - západná časť k.ú.

- zdroje pitnej vody - Trangoška, Mlynná, Vagnár, Kopčová, Hlboká, Vrchdolinka, Pramene č. 5 - 7, Paseky pod Zrazmi, pramene č.1 – 4, Podkoreňová,
- záplavové územia – rieka Hron a potoky Rohozná a Štiavnička,
- územie v zmysle zákona NR SR č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu - Pamiatková zóna Brezno, (regulatívy – vid' Zásady ochrany),
- aktívne a potenciálne svahové deformácie,
- izoplochy radónového rizika vysoké a stredné,
- ložiská nevyhradeného nerastu:
 - „Brezeneč – štrkopiesky a piesky č. 4186“,
 - „Brezno – Prievary – tehliarske suroviny č.4121“,
- prieskumné územie (PÚ) „Michalová – nerasty, z ktorých možno priemyselne vyrábať kovy – MN rudy“ určené pre držiteľa prieskumného územia VMS Exploration, s.r.o., Bratislava s platnosťou do 05.03.2028.
- najkvalitnejšie pôdy s kódom BPEJ – 0805041/5,080604/5,0811022/6, 0811042/6, 0811045/6, 0860212/7, 0865212/5, 0865215/5, 9011022/7, 0957202/6, 0957402/6, 0965212/6, 0965215/6, 0965235/6, 0965242/6, 0965435/7, 0989002/7, 0989202/7, 1011002/7, 1057202/6, 1060211/7, 1060211/7, 1060212/7, 1061445/7, 1065215/6, 1065245/6, 1065315/6, 1065515/7, 1068245/7, 1071212/7, 1071215/7, 1071412/7,
- bývanie, zdravotnícke a školské zariadenia – príslušná izofona ekvivalentnej hladiny hluku od ciest – 40-60 dB(A) zabezpečujúca akustický komfort podľa Vyhl. MZ SR č. 237/2009Z.z..

2.9.4 Stratégia adaptácie k.ú. mesta na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy

Dokument „Stratégia adaptácie SR na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy“ navrhuje súbor adaptačných opatrení, ktoré vedú k čiastkovému riešeniu problému zmeny klímy. (Metodické usmernenie MDVRR SR č. 16281/2017/B630-SV/33859, odboru územného plánovania k zabezpečeniu plnenia uznesenia vlády SR č. 148/2014 zo dňa 26.03.2014 k „Stratégii adaptácie SR na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy“).

ÚPD aplikuje predmetnú stratégiu nasledovnými opatreniami:

Opatrenia voči častejším intenzívnejším vlnám horúčav :

- zvyšovaním podielu vegetácie a vodných prvkov v sídlach, osobitne v centre mesta a zastavanom území,
- zamedzovaním prílišného prehrievania stavieb, napríklad jej vhodnou orientáciou k svetovým stranám, tepelnou izoláciou, tienením transparentných výplní otvorov,
- podporovaním adaptácie dopravy, energetických technológií infraštruktúry meniacim sa klimatickým podmienkam,
- vytváraním vhodnej mikroklimy pre chodcov a cyklistov v meste,
- prispôbením výberu drevín pre výsadbu v sídlach,
- vytváraním komplexného systému plôch zelene v sídle v prepojení do kontaktných hraníc sídla a do príľahlej krajiny.

Opatrenia voči častejšiemu výskytu silného vetra a víchríc :

- udržiavaním dobrého stavu, statickej a ekologickej stability stromovej vegetácie,
- podporovaním opatrení proti veternej erózii, napríklad výsadbou vetrolamov, živých plotov, aplikáciou prenosných brán.

Opatrenia voči častejšiemu výskytu sucha :

- zabezpečením opätovného využívania dažďovej a odpadovej vody.

Opatrenia voči častejšiemu výskytu intenzívnych zrážok :

- zabezpečením zvýšenia retenčnej kapacity územia pomocou hydrotechnických opatrení, navrhnutých ohľadom na životné prostredie,
- zabezpečením zvýšenia infiltračnej kapacity územia diverzifikovaním štruktúry krajinskej pokrývky s výrazným zastúpením vsakovacích prvkov v extraviláne a minimalizovaním podielu nepriepustných povrchov a vytváraním nových nepriepustných plôch na urbanizovaných pôdach v intraviláne mesta,

ÚZEMNÝ PLÁN MESTA BREZNO

- zabezpečením zvyšovania podielu vegetácie pre zadržiavanie a infiltráciu dažďových vôd v sídle, osobitne v zastavaných centrálnych polohách mesta,
- zabezpečením a udržiavaním siete lesných ciest s účinnou protipovodňovou ochranou,
- usmernením, resp. zvýšením odtoku pomocou drobných hydrotechnických opatrení,
- zabezpečením opatrení proti vodnej erózii, zosuvom pôdy.

Pre udržanie biodiverzity, vitality a estetiky k.ú. ÚPD navrhuje kostru ekologickej stability zahŕňajúcu miestne, regionálne a nadregionálne významné ekosystémy.

Docieliť podiel sídelnej zelene v meste diferencovane:

Tabuľka č.13 Základné normatívy sídelnej vegetácie pre podmienky Slovenska (m²/obyv; Supuka)

Vegetačné formácie verejných priestranstiev	8 - 14
Vegetácia obytných súborov	10 - 15
pri bytových domoch	8 - 13
pri rodinných domoch	30 - 60
Vegetácia občianskej vybavenosti	12 - 14
pri zdravotníckych a liečebných zariadeniach	80 - 150 m ² na 1 lôžko
pri školách	25 - 50 m ² na 1 žiaka
Vegetácia špeciálna	9 - 15
cintoríny, urnové háje, ZOO	5 - 8
Vegetácia hospodárska (produkčné záhrady v území mesta a záhradkárske osady)	11 - 17
Spolu	50 - 75

Zdroj: Supuka

Docieliť parametre sídelnej zelene v nasledovnej štruktúre:

- parkovo upravená plocha do 0,5 ha (pri domoch, významných budovách, parkovo upravené námestie, skvér, dvor a pod. - na jedného obyvateľa),
- parčík 0,5 - 2,0 ha (pri školských a zdravotných zariadeniach, v obytných územiach, pri strediskách športu a rekreácie a pod.),
- park nad 2,0 ha (centrálneho, mestského i nadmestského významu),
- parková trieda - bulvár (líniový typ v centre mesta - široká ulica s kultúrnym a estetickým významom),
- vegetačný pás (najčastejšie s ochrannou a ekostabilizačnou funkciou pozdĺž cestných a železničných komunikácií, na svahoch a brehoch vodných tokov a plôch, ochranná vegetácia výrobných závodov),
- stromová aleja (v uliciach),
- skupina stromov, kríkov, alebo solitéry (pri domoch, umeleckých a religióznych stavbách a dielach a pod.),
- výsadba trávnatých plôch a okrasných drevín.

2.10 NÁVRH NA RIEŠENIE ZÁUJMOV OBRANY ŠTÁTU, POŽIARNEJ OCHRANY A OCHRANY PRED POVODŇAMI

Obrana štátu

MNO SR nemá v k.ú. mesta svoje záujmy.

Protipožiarna ochrana spadá pod OHaZZ Brezno. Požiarna stanica III. typu s dobrým technickým vybavením je v centre mesta. V meste je aj dobrovoľný hasičský zbor s hasičskou zbrojnicou. Požiarne vodovod v obci musí spĺňať požiadavky vyhláška MV SR č. 699/2004 Z. z. o zabezpečení stavieb vodou na hasenie požiarov - nie je však dosiahnutý v celom zastavanom území.

Z hľadiska požiarnej ochrany ÚPD vymedzuje podmienky pre ochranu obyvateľstva návrhom komunikačného systému ciest, ktorý umožní rýchly prístup požiarnej techniky do všetkých častí sídla a návrhom napojenia územia na nevyhnutnú technickú infraštruktúru potrebnú pre zabezpečenie požiarnej ochrany.

Na vodovodnej sieti je zabudovaných 118 podzemných hydrantov DN80 mm. Hydranty slúžia na odkalenie potrubia a na odvzdušnenie a zavzdušnenie potrubia. Okrem hydrantov slúžia na odkalenie potrubia aj kalozvody K1 až K6. Na rozvodnej sieti v správe StVPS je osadených 312 uzáverov U1 až U312.

Na verejnom vodovode je nutné dodržanie nasledovných technických požiadaviek:

- navrhnuť určený hydrant pre plnenie hasiacej techniky, ktorý bude spĺňať požiadavku kvantity a tlakových pomerov,
- za pripojením na jestvujúci vodovod bude osadený uzáver so zemnou súpravou a hydrant DN 100. Predbežné množstvo požiarnej vody, ktoré sa požaduje pre túto obytnú zástavu podľa STN 92 0400 na protipožiarne zabezpečenie je 12 l.s-1. Hydranty, ktoré budú zabezpečovať odvzdušnenie, resp. odkalenie potrubia budú umiestnené na základe spracovanej DSP,
- hydranty pre plnenie hasiacej techniky v navrhovaných lokalitách budú umiestnené mimo požiarne nebezpečný priestor stavieb najmenej 5 m a najviac 200 m od posudzovaných stavieb,
- v zmysle Vyhlášky MŽP SR č. 684/2006 Z. z. je nutné na navrhovanom rozšírení rozvodnej vodovodnej siete dodržať tlakové pomery v rozmedzí 0,25 - 0,6 MPa,
- nadzemné hydranty sa osadzujú prednostne na zokruhovanej vodovodnej sieti, osadzujú sa cez uzáver na odbočku vyvedenú do vhodného priestoru mimo vozovku (dimenzujú sa podľa platnej legislatívy a technických noriem STN 92 0400 - Požiarne bezpečnosť stavieb, Zásobovanie vodou na hasenie požiarov),
- najnepriaznivejšie umiestnené odberné miesto má mať hydrostatický pretlak min. 0,25 MPa.

Protipovodňová ochrana

Zrealizované úpravy rieky Hron v meste nezabezpečujú ochranu priľahlého územia pred zaplavovaním podľa MPO a MPR. V „Pláne manažmentu povodňového rizika v čiastkovom povodí Hron“ je Brezno, vodný tok Hron v úseku od r.km 220,300 po r.km 227,750 je zaradený medzi geografické oblasti hodnotenia **povodňového rizika** pri prietoku 100-ročnej vody. Povodňové riziko ohrozuje aj m.č. Mazorníkovo odtokom zrážkových vôd z povrchového odtoku.

Protipovodňová ochrana formou zadržania extrémnych prietokov v poldroch bola riešená na tokoch Drábsko a Chamarová. Nie všetky realizované úpravy na vodných tokoch zabezpečujú protipovodňovú bezpečnosť.

Ochrana pred povodňami

Odtokové pomery v území mesta Brezno navrhuje ÚPD úpravou vodných tokov, návrhom ďalších poldrov, hrádzok na potokoch a retenciou v krajine, vrátane malej vodnej nádrže Banisko a výhľadovej plochy VN Rohozná.

NÁVRH

- ÚPD navrhuje ochranu mesta pred Q_{100} zohľadnením rezortných opatrení zameraných na protipovodňovú ochranu.
- ÚPD navrhuje zvýšenie prirodzenej retencie zrážkových vôd v zastavanom území (vsakovaním, zachytávaním v jazierkach) v nezastavanom území (pôdoochranné opatrenia na poľnohospodárskej a lesnej pôde).

2.11 NÁVRH OCHRANY PRÍRODY A TVORBY KRAJINY, VRÁTANE PRVKOV ÚZEMNÉHO SYSTÉMU EKOLOGICKEJ STABILITY A EKOSTABILIZAČNÝCH OPATRENÍ

Základný rámec ochrany prírody v Slovenskej republike vytvára Zákon NR SR č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov (ďalej „zákon“) a vykonávajúce predpisy vydané na jeho vykonanie (Vyhláška MŽP SR č. 24/2003 Z.z. v znení neskorších predpisov, ktorou sa vykonáva zákon o ochrane prírody a krajiny). Ochranou prírody a krajiny sa podľa tohto zákona rozumie starostlivosť štátu, právnických osôb a fyzických osôb o voľne rastúce rastliny, voľne žijúce živočíchy a ich spoločenstvá, prírodné biotopy, ekosystémy nerastným, skameneliny, geologické a geomorfologické útvary, ako aj ich starostlivosť o vzhľad a využívanie krajiny. Ochrana prírody a krajiny sa realizuje najmä obmedzovaním a usmerňovaním zásahov do prírody a krajiny, podporou a spoluprácou s vlastníkmi a užívateľmi pozemkov, ako aj spoluprácou s orgánmi verejnej

správy.

Lokality, na ktorých sa nachádzajú biotopy európskeho významu a biotopy národného významu (§6 zákona), biotopy druhov európskeho významu, biotopy druhov národného významu a biotopy vtákov vrátane sťahovaných druhov, na ktorých ochranu sa vyhlasujú chránené územia, významné krajinné prvky alebo prírodné výtvory, možno vyhlásiť za chránené územia v kategórii: chránená krajinná oblasť, národný park, chránený areál, prírodná rezervácia, národná prírodná rezervácia, prírodná pamiatka, národná prírodná pamiatka, chránený krajinný prvok, chránené vtáčie územie.

2.11.1 Národná sústava chránených území v riešenom území

Z hľadiska záujmov územnej ochrany prírody a krajiny definovanej v rámci § 11 až 25 zákona NR SR č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov sa v rámci národnej sústavy chránených území v katastrálnom území mesta Brezno nachádzajú:

Prírodné rezervácie

Prírodná rezervácia je lokalita spravidla s výmerou do 1 000 ha, ktorá predstavujú pôvodné alebo ľudskou činnosťou málo poznamenané biotopy európskeho významu alebo biotopy národného významu, alebo biotopy druhov európskeho významu, alebo biotopy druhov národného významu.

Prírodná rezervácia Horné lazy – 4. stupeň ochrany

PR je situovaná v k.ú. v časti, predtým chráneného náleziska medzi obcami Valaská a Brezno. Chránené územie leží v ochrannom pásme NP Nízke Tatry. Celková výmera územia je 34,29 ha. Územie sa rozkladá v nadmorskej výške 500 – 750 m n.m. Hlavným dôvodom je ochrana lesostepi a na ňu viazaných druhov rastlín a živočíchov.

Predmet ochrany: Územie predstavuje južne exponované, strmé skalné stráne charakteru krovinatej lesostepi s výskytom viacerých teplomilných rastlinných a živočíšnych druhov, z ktorých niektoré sú pri okraji svojho rozšírenia. Dôkaz šírenia sa xerothermných prvkov vysoko na Pohronie.

Spôsob vymedzenia ochranného pásma: OP nevyhlásené: okrem CHA, jaskýň a prírodných vodopádov platné podľa § 17 – ods. 7 alebo 8 zákona č. 543/2002 Z. z.

Prírodná rezervácia Breznianska Skalka – 4. stupeň ochrany

PR je malá lesná rezervácia ležiaca nad mestom v jeho k.ú., v ochrannom pásme NP Nízke Tatry a nadmorskej výške cca 680 – 875 m n. m. Celková výmera územia je 11,85 ha.

Predmet ochrany: Ochrana fytogeograficky a dendrologicky významnej lokality duba zimného (*Quercus petraea*) v zachovalej porastovej formácii na vedeckovýskumné, náučné a kultúrno-výchovné ciele.

Prírodná rezervácia Rohozníanska Jelšina – 5. stupeň ochrany

PR je rezervácia ležiaca vo východnej časti k.ú., pri obci Michalová. Celková výmera územia je 44,9 ha. Je súčasťou sústavy NATURA 2000.

Predmet ochrany: PR je vyhlásená z dôvodu ochrany biotopu európskeho významu: Lužné vrbovotopľové a jelšové lesy.

Národná prírodná rezervácia Ďumbier

Na styku s hranicou k.ú. mesta Brezno prebieha južná hranica chráneného územia, priamo do územia katastra však nezasahuje

Národný park

Rozsiahlejšie územie, spravidla s výmerou nad 10 000 ha, prevažne s ekosystémami podstatne nezmenenými ľudskou činnosťou alebo jedinečnej a prirodzenej krajinnéj štruktúre, tvoriace a najvýznamnejšie prírodné dedičstvo, v ktorom je ochrana prírody nadradená nad ostatné činnosti, môže vláda nariadením vyhlásiť za národný park. Cieľom ochrany národného parku je zachovanie alebo postupná obnova prirodzených ekosystémov vrátane zabezpečenia nerušeného priebehu prírodných procesov najmenej na troch štvrtinách územia národného parku.

Národný park Nízke Tatry – 3 stupeň ochrany

Masív Nízkych Tatier je po Vysokých Tatrách najvýznamnejším geografickým a relatívne vysoko

ekologickým stabilným celkom Slovenska. Nízke Tatry predstavujú mohutnú horskú klenbu, ktorá sa tiahne v smere východ-západ v dĺžke takmer 100 km.

V roku 1978 bol Nariadením vlády SSR č. 119/78 Zb. zriadený a vyhlásený Národný park Nízke Tatry (NAPANT). Rozloha tohto u nás najväčšieho chráneného územia bola vymedzená na 205 085 ha vrátane ochranného pásma. Z celkovej rozlohy národného parku tvorilo 123 990 ha ochranné pásmo a 81 095 ha vlastné územie národného parku.

Po prehodnotení stavu územia, najmä vzhľadom na nové majetkové vzťahy bol vypracovaný návrh úpravy hraníc národného parku i ochranného pásma. Na základe toho v r. 1997 Nariadením vlády SR č.182/97 Z. z. bola podľa nových hraníc stanovená výmera národného parku na 72 842 ha a ochranného pásma na 110 162 ha.

Katastrálne územie mesta Brezno zasahuje do vlastného územia NAPANT a do územia ochranného pásma.

Z geologického hľadiska je pohorie budované granitmi, kryštalickejšími bridlicami, ale tiež dolomitmi, vápencami i ďalšími sedimentárnymi horninami. Na vápencové komplexy sa viažu rozsiahle krasové územia ako Demänovský, Bystriansky a Ďumbiersky kras. Najdlhší jaskynný systém tvoria Demänovské jaskyne (40 km). V území sú sprístupnené 3 jaskyne – Demänovská jaskyňa slobody, Demänovská ľadová jaskyňa a Bystrianska jaskyňa.

Asi 90 % rozlohy územia pripadá na lesný pôdny fond (v ochrannom pásme 50 %). Kvetená je rozmanitá, s prevahou druhov typických pre podmienky chladnej klímy. Horskú flóru reprezentujú druhy ako zvonček maličký, horec Clusiov, plesnivec alpínsky, stokráska Micheliho, poniklec slovenský, metluška krivoľaká, podbelica alpínska a ďalšie.

Rozľahlosť územia a pestrosť podmienok podmieňuje i zloženie fauny. Je to perspektívne územie najmä pre zachovanie veľkých cicavcov, predovšetkým medveďa, rysa a vlka. Zároveň poskytuje priaznivé podmienky pre ďalšie jestvovanie svišťa i vysadeného kamzíka vrchovského tatranského. K ďalším vysokohorským živočíchom patria aj vzácny hrabáč tatranský a hrabáč snežný. Významnými hniezdičmi v území sú napríklad orol skalný, orol kriľavý, včelár obyčajný, hlucháň, tetrov a ďalšie.

2.11.2. Európska sústava chránených území v riešenom území (územia NATURA 2000)

Natura 2000 je európska sústava chránených území, ktorú členské štáty Európskej únie vyhlasujú pre zachovanie najcennejších a ohrozených druhov a biotopov Európy. Pozostáva z území európskeho významu vymedzených podľa smernice o ochrane biotopov (smernica Rady 92/43/EHS z 21.mája 1992 o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín) a z chránených vtáčích území vymedzených podľa smernice o ochrane voľne žijúceho vtáctva (smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/147/ES z 30. novembra 2009 o ochrane voľne žijúceho vtáctva – kodifikované znenie).

Z hľadiska záujmov územnej ochrany prírody a krajiny definovanej v rámci § 26 zákona až §28 zákona NR SR č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov sa v rámci európskej sústavy chránených území (Natura 2000) v katastrálnom území mesta Brezno nachádzajú:

Ďumbierske Nízke Tatry - SKUEV0302 – 3. stupeň ochrany

Územie je navrhované z dôvodu ochrany biotopov európskeho významu: Nesprístupnené jaskynné útvary (8310), Kosodrevina (4070), Alpínske a subalpínske vápnomilné travinnobylinné porasty (6170), Suchomilné travinnobylinné a krovinné porasty na vápnom podloží (6210), Vlhkomilné vysokobylinné lemové spoločenstvá na poriečnych nivách od nížin do alpínskeho stupňa (6430), Nížinné a podhorské kosné lúky (6510), Aktívne vrchoviská (7110), Prechodné rašeliniská a trasoviská (7140), Slatiny s vysokým obsahom báz (7230), Silikátové skalné sutiny v montánnom až alpínskom stupni (8110), Vresoviská a spoločenstvá kríčkov v subalpínskom a alpínskom stupni (4060), Silikátové skalné steny a svahy so štrbinovou vegetáciou (8220), Karbonátové skalné sutiny alpínskeho až montánneho stupňa (8120), Kyslomilné bukové lesy (9110), Bukové a jedľové kvetnaté lesy (9130), Javorovo-bukové horské lesy (9140), Vápnomilné bukové lesy (9150), Lipovo-javorové sutinové lesy (9180), Brezové, borovicové a smrekové lesy na rašeliniskách (91D0), Reliktné vápnomilné borovicové a smrekovcové lesy (91Q0),

Horské smrekové lesy (9410), Lužné vrbovo-topoľové a jelšové lesy (91E0), Alpínske trávinnobylinné porasty na silikátovom substráte (6150), Karbonátové skalné steny a svahy so štrbinovou vegetáciou (8210) a druhov európskeho významu: ochyrea tatranská (*Ochyraea tatrensis*), črievičník papučkový (*Cypripedium calceolus*), zvonček hrubokoreňový (*Campanula serrata*), cyklámen fatranský (*Cyclamen fatrense*), poniklec prostredný (*Pulsatilla subslavica*), poniklec slovenský (*Pulsatilla slavica*), klinček lesklý (*Dianthus nitidus*), korýtkovec (*Scapania massalongi*), grimaldia trojtyčinková (*Mannia triandra*), plocháč červený (*Cucujus cinnaberinus*), fúzač karpatský (*Pseudogaratina excellens*), bystruška potočná (*Carabus variolosus*), ohniváček veľký (*Lycaena dispar*), roháč obyčajný (*Lucanus cervus*), fúzač alpský (*Rosalia alpina*), spriadač kostihojový (*Callimorpha quadripunctaria*), hlaváč bielo plutvý (*Cottus gobio*), mlok karpatský (*Triturus montandoni*), kunka žltobruchá (*Bombina variegata*), kamzík vrchovský (*Rupicapra rupicapra tatrica*), rys ostrovid (*Lynx lynx*), vydra riečna (*Lutra lutra*), medveď hnedý (*Ursus arctos*), vlk dravý (*Canis lupus*), hraboš tatranský (*Microtus tatricus*), svišť vrchovský (*Marmota marmota latirostris*), netopier obyčajný (*Myotis myotis*), netopier pobrežný (*Myotis dasycneme*), netopier veľkouchý (*Myotis bechsteini*), uchaňa čierna (*Barbastella barbastellus*) a podkovár malý (*Rhinolophus hipposideros*).

Zoznam dotknutých pozemkov uvádza Výnos Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 3/2004-5.1 zo dňa 14. júla 2004, ktorým sa vydáva národný zoznam území európskeho významu. Územie spadá do pôsobnosti Štátnej ochrany prírody – Správy Národného parku Nízke Tatry.

Chránené vtáčie územie Nízke Tatry - SKCHVU018 – 3. stupeň ochrany

Nízke Tatry sú jedným z troch najvýznamnejších území na Slovensku pre hniezdenie druhov orol skalný (*Aquila chrysaetos*), tetrov hoľniak (*Tetrao tetrix*), tetrov hlucháň (*Tetrao urogallus*), ďateľ trojprstý (*Picoides tridactylus*), kuvik kapcavý (*Aegolius funereus*), kuvik vrabčí (*Glaucidium passerinum*) a jariabok hôrny (*Bonasa bonasia*). Pravidelne tu hniezdi viac ako 1 % národnej populácie druhov bocian čierny (*Ciconia nigra*), orol krikľavý (*Aquila pomarina*), výr skalný (*Bubo bubo*), včelár lesný (*Pernis apivorus*), ďateľ bielo chrbtý (*Dendrocopos leucotos*), žlna sivá (*Picus canus*), ďateľ čierny (*Dryocopus martius*), muchárik červenohrdlý (*Ficedula parva*), muchárik bielo krký (*Ficedula albicollis*), strakoš sivý (*Lanius excubitor*), prepelica poľná (*Coturnix coturnix*), žltouchost lesný (*Phoenicurus phoenicurus*), muchár sivý (*Muscicapa striata*) a lelek lesný (*Caprimulgus europaeus*).

Zoznam dotknutých pozemkov uvádza Vyhláška Ministerstva životného prostredia SR č. 189/2010 Z. z. zo dňa 16. apríla 2010, ktorou sa vyhlasuje Chránené vtáčie územie Nízke Tatry. Územie spadá do pôsobnosti Štátnej ochrany prírody – Správy Národného parku Nízke Tatry.

Chránené územie HÚ Horné lazy - SKUEV0153 – 2. stupeň ochrany

Územie je navrhované z dôvodu ochrany biotopov európskeho významu: Suchomilné trávinnobylinné a krovinné porasty na vápnom podloží (6210), Karbonátové skalné steny a svahy so štrbinovou vegetáciou (8210) a druhov európskeho významu: roháč obyčajný (*Lucanus cervus*), kunka žltobruchá (*Bombina variegata*) a podkovár malý (*Rhinolophus hipposideros*). Výmera lokality: 38,12 ha
Územie spadá do pôsobnosti Štátnej ochrany prírody – Správy Národného parku Nízke Tatry.

Chránené územie CHÚ Alúvium Hrona - SKUEV0303, SKUEV1303 – 4. stupeň ochrany

Územie je navrhované z dôvodu ochrany biotopov európskeho významu: Nižinné až horské vodné toky s vegetáciou zväzu *Ranunculion fluitantis* a *Callitriche-Batrachion* (3260), Lužné vrbovo-topoľové a jelšové lesy (91E0), Slatiny s vysokým obsahom báz (7230), Prechodné rašeliniská a trasoviská (7140), Nižinné a podhorské kosné lúky (6510), Vlhkomilné vysokobylinné lemové spoločenstvá na poriečnych nivách od nížin do alpínskeho stupňa (6430) a druhov európskeho významu: plocháč červený (*Cucujus cinnaberinus*), hlavátka podunajská (*Hucho hucho*), mihuľa ukrajinská (*Eudontomyzon mariae*), hlaváč bielo plutvý (*Cottus gobio*), kunka žltobruchá (*Bombina variegata*), kunka červenobruchá (*Bombina bombina*), mlok karpatský (*Triturus montandoni*), vydra riečna (*Lutra lutra*), netopier obyčajný (*Myotis myotis*) a podkovár malý (*Rhinolophus hipposideros*). Výmera lokality: 259,76 ha + 245,11 ha (doplnok SKUEV0303 Alúvium Hrona)

Územie spadá do pôsobnosti Štátnej ochrany prírody - Správa CHKO Poľana (na ploche 222,99 ha) a Správa NAPANT (na ploche 22,86 ha).

Chránené územie CHÚ Rohoznianska jelšina - SKUEV0695 – 5. stupeň ochrany

Územie je navrhované z dôvodu ochrany biotopu európskeho významu: Lužné vrbovo-topoľové a jelšové lesy. Výmera lokality: 4,49 ha.

Územie spadá do pôsobnosti Štátnej ochrany prírody - Správa CHKO Poľana.

2.11.3 Ochrana prírody a tvorba krajiny

Ochranou prírody a krajiny sa podľa zákona rozumie starostlivosť štátu, právnických osôb a fyzických osôb o voľne rastúce rastliny, voľne žijúce živočíchy a ich spoločenstvá, prírodné biotopy, ekosystémy nerasty, skameneliny, geologické a geomorfologické útvary, ako aj starostlivosť o charakteristický vzhľad a využívanie krajiny. Ochrana prírody a krajiny sa realizuje najmä obmedzovaním a usmerňovaním zásahov do prírody a krajiny vrátane ochrany prírodných procesov, podporou a spoluprácou s vlastníkmi, správcami a užívateľmi pozemkov, ako aj spoluprácou s orgánmi štátnej správy, obcami, samosprávnymi krajmi, štátnymi odbornými organizáciami, vedeckými inštitúciami a mimovládnyimi organizáciami, ktorých predmetom činnosti je ochrana prírody a krajiny. Ochrana prírody a krajiny sa podľa tohto zákona realizuje vo verejnom záujme.

Územná ochrana prírody a krajiny je diferencovaná do piatich stupňoch ochrany, pričom so zvyšujúcim stupňom ochrany (§12 až §16 zákona) sa zvyšuje i rozsah obmedzení vykonávania rôznych činností v danom území (§17 až §31 zákona). Prvý stupeň sa vzťahuje na celé územie Slovenska, druhý až piaty stupeň platí pre chránené územia a ochranné pásma. Lokality, na ktorých sa nachádzajú biotopy európskeho významu a biotopy národného významu (§6 ods.3 zákona), biotopy druhov európskeho významu, biotopy druhov národného významu a biotopy vtákov vrátane sťahovaných druhov, na ktorých ochranu sa vyhlasujú chránené územia, významné krajinné prvky alebo prírodné výtvory, možno vyhlásiť za chránené územia v kategórii: chránená krajinná oblasť, národný park, prírodný park, chránený areál, prírodná rezervácia, národná prírodná rezervácia, prírodná pamiatka, národná prírodná pamiatka, chránený krajinný prvok, chránené vtáčie územie, alebo obecné chránené územie.

Do katastrálneho územia mesta Brezno zasahujú nasledovné chránené územia:

- Národný park Nízke Tatry
- Národná park Nízke Tatry – ochranné pásmo
- Chránené vtáčie územie Nízke Tatry
- Územie európskeho významu Ďumbierske Tatry
- Prírodná rezervácia Horné lazy
- Prírodná rezervácia Breznianska Skalka-
- Prírodná rezervácia Rohozníanska Jelšina
- CHÚ Alúvium Hrona.

Územia spadajú do pôsobnosti Štátnej ochrany prírody – Správy Národného parku Nízke Tatry a Správa CHKO Poľana.

Medzi ostatné záujmy ochrany prírody dotýkajúce sa riešeného územia považujeme ochranu prírodných biotopov a mokradí (§ 6 zákona) a druhovú ochranu (§ 32 zákona) rastlín, živočíchov, nerastov a skamenelín.

Ochrana prírodných biotopov je súbor opatrení na zachovania alebo obnovu priaznivého stavu biotopov európskeho významu a biotopov národného významu. V rámci uvádzaného zákona o ochrane prírody a krajiny sú definované nasledovné základné pojmy, týkajúce sa riešenej problematiky súvisiace s ochranou prírodných biotopov. Prírodný biotop je suchozemské alebo vodné územie prírodného alebo poloprírodného charakteru rozlíšené geografickými, abiotickými a biotickými charakteristikami. Biotop európskeho významu je prírodný biotop, ktorý je v Európe ohrozený vymiznutím alebo má malý prírodný areál, alebo predstavuje typické ukážky jednej alebo viacerých biogeografických oblastí Európy. Biotop národného významu je prírodný biotop, ktorý nie je biotopom európskeho významu, ale je v Slovenskej republike ohrozený vymiznutím alebo má malý prirodzený areál, alebo predstavuje typické ukážky biogeografických oblastí Slovenskej republiky. Prioritný biotop je biotop európskeho významu, ktorého ochrana má zvláštny význam vzhľadom na podiel jeho prirodzeného výskytu v Európe.

Zoznam biotopov európskeho významu, biotopov národného významu a prírodných biotopov je

uvedený v Prílohe č.1 Vyhlášky MŽP SR č. 24/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov, ktorou sa vykonáva zákon o ochrane prírody a krajiny, a bližšie ich popisujem Katalóg biotopov Slovenska (Stanová & Valachovič 2002). Základným rámcom pre identifikáciu a vymedzenie biotopov všeobecne, teda nielen biotopov európskeho významu, sú schválené metodické pokyny vypracované Štátnou ochranou prírody Slovenskej republiky. Pre lesné biotopy je to metodický pokyn Mapovanie lesných biotopov (Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky, 2013), pre nelesné biotopy metodika mapovania nelesných biotopov (Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky, 2014).

Lesné biotopy sa v zmysle zákona dajú všetky považovať za chránené (okrem lesných spoločenstiev s nadmerne zmeneným drevinovým zložením s nižším stupňom prirodzenosti). Chránené lesné biotopy sú určené využitím databázy Národného lesníckeho centra vo Zvolene, a to prevodom jednotiek lesníckej typológie na biotopové jednotky Katalógu biotopov Slovenska.

Chránené nelesné biotopy boli určené (lokalizované) na základe mapovania travinnej vegetácie Slovenska, ktoré vykonával inštitút DAPHNE v spolupráci so Štátnou ochranou prírody SR v rokoch 1999-2006. Keďže neboli zmapované všetky miesta aj v predmetnom území, je predpoklad že chránené biotopy sa môžu vyskytovať aj mimo uvedených lokalít. Na základe hore uvedeného je výskyt chránených biotopov na uvedených lokalitách aj v súčasnosti veľmi pravdepodobný, ale pre objektívne posúdenie súčasného stavu travinnej vegetácie (možná degradácia, resp. úplný zánik biotopu z dôvodu zmeny využívania za posledné roky) a s tým súvisiaceho overenia prítomnosti chránených biotopov by bolo potrebné preverenie uvedených biotopov a chránených druhov na konkrétnych lokalitách (primárne kolíznych s plánovanými zámermi, pri ktorých je potenciálny zánik biotopov v budúcnosti) počas aktuálneho vegetačného obdobia.

V území boli vyčlenené niektoré **genofondové lokality flóry, fauny a významné biotopy** ako ekologicky významné prvky.

V riešenom katastrálnom území sa zároveň nachádzajú aj lokality s výskytom **mokradí** (v zmysle zákona je mokraď „územie s močiarimi, slatinami alebo rašeliniskami, vlhká lúka, prírodná tečúca voda a prírodná stojatá voda vrátane vodného toku a vodnej plochy s rybníkmi a vodnými nádržami“). Predovšetkým ide o prírodné biotopy rašelinísk, vodných tokov a ich bočných prítokov a vlhkých lúk.

Znenie § 6 zákona definuje nasledovné: ak orgán ochrany prírody upozorní osobu, že činnosťou, ktorú plánuje vykonať, a ku ktorej nebol vydaný súhlas alebo záväzné stanovisko podľa tohto zákona, môže dôjsť k poškodeniu alebo zničeniu biotopu európskeho významu alebo biotopu národného významu, je na uskutočnenie tejto činnosti potrebný súhlas orgánu ochrany prírody. Zároveň, v zmysle predmetného § 6 zákona, na zmenu stavu mokrade, najmä jej úpravu, zasypávanie, odvodňovanie, ťažbu trstia, rašeliny, bahna alebo iného materiálu, sa vyžaduje súhlas orgánu ochrany prírody.

Územia zvýšeného záujmu ochrany

Niektoré časti prírody svojou skladbou a územným výskytom prírodných zložiek boli podľa pôvodného zákona o ochrane prírody (1/1955 Zb. - POOP) charakterizované ako eko-logicky významné časti krajiny. V rozsahu riešeného územia medzi takéto územia boli zahrnuté priestory Kozlovo – Kriváň – Hliník (rozsah cca 900 ha) a údolie Hrona (rozsah cca 33 ha). Priestor Kozlovo – Kriváň – Hliník bol v ostatných rokoch narušený sceľovaním pozemkov orných pôd do rozsiahlejších blokov, odstránená krajinárska zeleň a realizovaná intenzívna poľnohospodárska výroba. V súčasnosti tento priestor už nezodpovedá charakteru ekologicky významná časť krajiny. Podobne je to aj s územím údolia Hrona v priestore intravilánu mesta, kde je tok zregulovaný a bez pôvodnej sprievodnej vegetácie.

Cieľom riešenia ÚPD je pomocou územnoplánovacích nástrojov pomôcť k zabezpečeniu zachovania rozmanitosti podmienok a foriem života v krajine a vytváranie podmienok pre trvalo udržateľný život v súlade so zákonom č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov, ktorý definuje ochranu prírody ako predchádzanie a obmedzovanie zásahov, ktoré ohrozujú, poškodzujú alebo ničia podmienky a formy života, prírodné dedičstvo, vzhľad krajiny, znižujú jej ekologickú stabilitu, ako aj odstraňovanie následkov takýchto zásahov.

Požiadavky na ochranu prírody a tvorbu krajiny vyplývajú zo:

- zákona o ochrane prírody a krajiny č. 543/2002 Z. z. v znení neskorších noviel a jeho vykonávacích predpisov,
- zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie,

- Programu starostlivosti o Národný park Nízke Tatry,
- Návštevného poriadku Národného parku Nízke Tatry,
- dokumentu NATURA 2000.

NÁVRH

- V ÚPD sú premietnuté a rešpektované vymedzené hranice chránených území prírody, požiadavky tvorby územného systému ekologickej stability regionálnej úrovne v zmysle ÚPN VÚC BBK, vymedzené biocentrá a biokoridory ako ekologicky významné krajinné segmenty, požiadavky tvorby územného systému ekologickej stability miestnej úrovne v zmysle Krajinoekologického plánu spracovaného v rámci prieskumov a rozborov ÚPN. Všetky aktivity spojené s rozvojom mesta sú navrhované v súlade s podmienkami orgánov ochrany prírody a krajiny v zmysle platnej legislatívy.

2.11.4 Územný systém ekologickej stability

ÚSES je v zákone č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny definovaný ako celopriestorová štruktúra navzájom prepojených ekosystémov, ich zložiek a prvkov, ktorá zabezpečuje rozmanitosť podmienok a foriem života v krajine. Základ tohto systému predstavujú biocentrá, biokoridory a interakčné prvky, ktoré môžu mať nadregionálny, regionálny alebo miestny význam.

Predmetný zákon č. 543/2002 Z. z. zaradil medzi osobitne chránené územia Chránený krajinný prvok ako významný krajinný prvok, ktorý plní funkciu biocentra, biokoridoru alebo interakčného prvku, najmä miestneho a regionálneho významu. Týmto poskytuje možnosť legislatívnej ochrany krajinných prvkov zaradených do ekologickej siete. Okrem vymedzenia kostry ekologickej stability je súčasťou ÚSES aj systém opatrení na ekologicky vhodné a optimálne využitie krajiny a jej potenciálu. Realizácia ÚSES v praxi je nevyhnutná z hľadiska trvalo udržateľného rozvoja.

Návrh kostry územného systému ekologickej stability vytvára v krajinnom priestore ekologická sieť, ktorá:

- zabezpečuje územnú ochranu všetkým ekologicky hodnotným segmentom v území,
- vymedzuje priestory umožňujúce trvalú existenciu, rozmnožovanie, úkryt a výživu rastlinným a živočíšnym spoločenstvám typickým pre daný región – biocentrá (majú charakter jadrových území s prioritným ekostabilizačným účinkom v krajine),
- umožňujú migráciu a výmenu genetických informácií živých organizmov – biokoridory a jadrové územia,
- zlepšuje pôdo-ochranné, klimatické a ekostabilizačné podmienky,
- zabezpečuje optimálny rozvoj prírodných, civilizačných a kultúrnych hodnôt v území.

NECONET

Sieť uvádza v území jadrové územie európskeho významu E28. Ďumbierske Nízke Tatry. Rieka Hron predstavuje riečny ekologický koridor národného významu n5. Hron. Celý kataster leží na území západokarpatského biosférického jadrového územia.

GNÚSES SR

Generel nadregionálneho územného systému ekologickej stability (GNÚSES) vyjadruje základný rámec priestorovej ekologickej stability územia Slovenska. Predstavuje priestorové usporiadanie ekologicky najvýznamnejších zachovalých prírodných území (najmä lesov, mokradí, brál, sprievodných porastov vodných tokov a pod.) a vyjadruje vzťah a postavenie ekologicky stabilných území Slovenska v prepojení na európsky systém ekologicky stabilných území, čím vytvára významný dokument pre stratégiu ochrany ekologickej stability, biodiverzity a genofondu Slovenskej republiky. Bol schválený uznesením vlády č. 319 z 27. apríla 1992. V roku 2000 bol aktualizovaný a zapracovaný do Koncepce územného rozvoja Slovenska, ktorej záväzná časť bola schválená Nariadením vlády SR č. 528/2002 Z. z.

Generel nadregionálneho ÚSESSR identifikoval v území nadregionálne biocentrum Ďumbierske Tatry, lokalizované v hrebeňovej časti Nízkych Tatier, ktoré do územia zasahovalo okrajovo. SAŽP v roku 2002 GNÚSES aktualizovala, pričom biocentrum rozšírila, identifikovala nový nadregionálny biokoridor v hrebeňovej časti

Nízkych Tatier a ako nadregionálny hydricko-terestrický biokoridor stanovila aj alúvium Hrona. Túto aktualizáciu prebral aj KÚRS, avšak ÚPN VÚC Banskobystrického kraja situáciu čiastočne zmenil. Ako nadregionálne biocentrum NP Nízke Tatry Ďumbierska časť stanovil celé územie NP na území katastra (zároveň aj SKUEV Ďumbierske Tatry a SKCHVU Nízke Tatry) s kódom 3/2 a ako nadregionálny biokoridor stanovil len hydricko-terestrický biokoridor vodný tok Hron (3/16).

Biocentrum nadregionálneho významu NRBC-1 ĎUMBIERSKE TATRY (25 350 ha)

Jadrami biocentra sú NPR Skalka a NPR Pod Latiborskou hoľou, je charakterizované ako najhodnotnejšia časť Nízkych Tatier s výraznou a jedinečnou geomorfologickou stavbou, krasovými útvarmi, diverzitou rastlinných a živočíšnych spoločenstiev, horizontálnou a vertikálnou členitosťou. Rôznorodosti geologického substrátu, členitosti reliéfu, značnému výškovému rozpätiu až do alpínskeho vegetačného stupňa zodpovedá aj pestrosť rastlinných (kalcifilné, acidofilné druhy) a živočíšnych spoločenstiev s viacerými chránenými a endemickými druhmi. Územie NRBC siaha aj do susedných okresov. Je súčasťou CHVÚ Nízke Tatry a ÚEV Ďumbierske Tatry.

Regionálny územný systém ekologickej stability (R-ÚSES)

Dokument regionálneho územného systému ekologickej stability (RÚSES) predstavuje dokument určený na zabezpečenie územného systému ekologickej stability a ochranu rozmanitosti podmienok a foriem života v určitom regióne. Dokument RÚSES v zmysle zákona obstaráva a schvaľuje Okresný úrad. Obsah dokumentu RÚSES je ustanovený vyhláškou MŽP SR č. 158/2014 Z.z. (príloha č. 23 k vyhláške č. 24/2003 Z.z.). Dokument RÚSES ako dokumentáciu ochrany prírody a krajiny vyhotovuje organizácia ochrany prírody alebo fyzická osoba alebo právnická osoba zapísaná MŽP SR v zozname (odborne spôsobilá osoba).

V nadväznosti na Generel nadregionálneho ÚSES SR boli v rokoch 1993-1995 podľa jednotnej metodiky vypracované Regionálne územné systémy ekologickej stability (RÚSES) pre všetky okresy Slovenska. Medzi nimi bol aj RÚSES okresu Banská Bystrica (1994, pôvodný okres, nie je digitálne spracovaná v GIS). V roku 2006 bolo SAŽP – CEVAP Banská Bystrica vypracovaná Aktualizácia prvkov regionálneho ÚSES okresu Brezno. Pre okres Brezno je aktuálne rozpracovaná aktualizácia regionálneho územného systému ekologickej stability (v rámci projektu: Spracovanie dokumentov regionálnych územných systémov ekologickej stability pre potreby vytvorenia základnej východiskovej bázy pre reguláciu návrhu budovania zelenej infraštruktúry (RÚSES II).

Regionálny ÚSES nebol v posudzovanom území spracovaný, v zmysle ÚPN-VÚC tu zasahuje biocentrum regionálneho významu Horné lazy (3/5) a biokoridory regionálneho významu 3/19 vodný tok Rohozná (hydricko-terestrický) a 3/20 vodný tok Čierny Hron (hydricko-terestrický).

Miestny územný systém ekologickej stability (M-ÚSES)

Dokument miestneho územného systému ekologickej stability (MÚSES) predstavuje dokument určený na ochranu rozmanitosti podmienok a foriem života na miestnej úrovni. Dokument v zmysle zákona obstaráva a schvaľuje obec/mesto. Územné systémy ekologickej stability lokálnej úrovne sa riešia v SR v dvoch procesoch: - v rámci územného plánovania; a – v rámci projektov pozemkových úprav. Obsah dokumentu miestneho územného systému ekologickej stability ustanovuje vyhláška MŽP SR č. 492/2006 Z.z. (príloha č. 24 k vyhláške).

Mesto nemá spracovaný miestny ÚSES. Základná osnova takého materiálu – ekologická kostra krajiny – bola spracovaná v rámci tohto posudzovania. Boli pri ňom najmä prehodnotené lokálne prvky ÚSES, navrhnuté v rámci ÚPN mesta Brezno.

V zmysle GNÚSES je ekologická kvalita priestorovej štruktúry krajiny v území katastra veľmi priaznivá. Z hľadiska klasifikácie ekologickej stability predstavuje územie intenzívne využívanej poľnohospodárskej krajiny južne od mesta priestor ekologicky nestabilný, územie severne od kóty Krajčovo priestor ekologicky stabilný a zvyšná časť katastra priestor ekologicky stredne stabilný. Z hľadiska ekologickej kvality katastrálnych území podľa štruktúry využitia má kataster Brezna koeficient 0,61 – 0,8 v škále 0 – 1,0.

Biocentrá miestneho významu

Medzi ekologicky významné krajinné segmenty (z hodnotenia doteraz známych krajinných segmentov vzhľadom na časovú etapu spracovávaní danej problematiky), ktoré svojou skladbou prírodných prvkov

poskytujú prirodzené podmienky pre výskyt a šírenie pôvodnej biotickej zložky a vyžadujú ochranu z hľadiska ochrany genofondu a biodiverzity a majú dobré predpoklady pre plnenie funkcií biocentier, biokoridorov alebo interakčných prvkov (mimo území už vymedzených nadregionálnych a regionálnych biocentier a biokoridorov) patria :

- územie PR Breznianska skalka,
- územie PR Rohozníanska jelšina,
- územie navrhovanej PR Rohozná,
- porasty ochranných lesov,
- porasty priznané pre zber semena lesných drevín (II A, II B, II C, III),
- vodné toky s údolnou nivou a zachovalou sprievodnou vegetáciou alebo ich vývojovými štádiami –
- potok v lokalite Pod Čachovým,
- potoky vrátane pramennej oblasti v lokalite Lúčky – Pytl'ová dolina – Úplazia,
- potoky vrátane pramennej oblasti v lokalite Drábsko – Vrch Dolinka – Paseky pod Zrázy – Zúbrik,
- ľavostranné prítoky Rohoznej v lokalite Hájna hora a Šimaníková,
- pravostranné prítoky Rohoznej v lokalite Brezinky – Hliník - Kozlovo,
- pravostranné prítoky Hrona - potoky Lužná, Drakšiar, Štiavnička, Vagnár a Ježová,
- nelesná stromová a krovinná (krajinná zeleň) vegetácia územných predelov, medzí a strmých miest v lokalitách Žliabok – Banisko, Šajba – Pleš, Micheľovo – Filiarovo – Zadné Gliane, Hliník – Čierny vrch, Bránica – Kozí vrch.

V k.ú. mesta sa vyskytujú viaceré biotopy národného a európskeho významu, chránených v zmysle Vyhlášky Ministerstva ŽP SR č. 24/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov.

Ekologicky významné segmenty krajiny

- Ekologicky významné segmenty krajiny majú hlavný význam v zabezpečovaní druhovej a krajinnoeologickej diverzity, zamedzení vodnej a veternej erózie, udržaní kvality vody, regulácii odtokových pomerov, vytvorení refúgií pre mnohé rastliny a živočíchy a vytváraní pufrovacích zón zriedkavým ekosystémom. Vyznačujú sa vysokou reálnou alebo potenciálnou ekologickou stabilitou. Najhodnotnejšie z nich sú zaradené do siete prvkov RÚSES (biocentrá, biokoridory). Možno ich rozdeliť na dve skupiny: 1. územia s ochrannými lesmi - územia s prevahou ochranných lesov v blízkosti zastavaných území, 2. krajinné priestory s mozaikou lesov, lúk, nelesnej drevinovej vegetácie - plochy s najheterogénnejšou krajinnou pokrývkou, na prechode zo súvislých lesných komplexov do intenzívne využívannej krajiny. Sú to lokality so zachovanými prírodnými hodnotami a z dôvodu zachovania bio- a geodiverzity je potrebné ich uchovať v čo najväčšom rozsahu. Predstavujú prvky a štruktúry krajiny s ekostabilizačnou funkciou, ktoré sa vyznačujú vysokou bio- a geodiverzitou, prípadne sa tu zaznamenal výskyt zriedkavých a vzácných druhov a spoločenstiev, definované boli na základe údajov o flóre, vtákoch, mäkkýšoch, hmyze a geológii. Sú to genofondové plochy uvedených skupín. Genofondovo významné lokality sú územia, ktoré sú chránené v zmysle zákona o ochrane prírody a krajiny, kde hlavným dôvodom ochrany okrem iného je živočíšstvo i rastlinstvo, lokality na územnú ochranu navrhované, ale i lokality, ktoré atribúty územnej ochrany nespĺňajú, ale v prírodnom prostredí tvoria významné stanovištia, refúgiá a pod. pre viaceré druhy živočíchov a rastlín chránených, ohrozených, vzácných, ale i ostatných.

V území ÚPD vyčleňuje tieto **genofondové lokality flóry, fauny a významné biotopy**, ako ekologicky významné segmenty (prvky) krajiny:

1. Niva Hrona (mimo vyhláseného ÚEV). Plochy v nive Hrona na území katastra Brezna, ktoré neboli zahrnuté do plochy ÚEV Alúvium Hrona. Majú prírodný charakter, predstavujú zväčša podmáčané časti nivy so zodpovedajúcimi biotopmi, z ktorých sa tu vyskytujú biotopy Kr8, Kr9, Lk5, Lk6, Lk7, Lk10.
2. Bezmenné prítoky Hrona. Pravo a ľavostranné prítoky Hrona v poľnohospodárskej časti krajiny, prevažne prirodzene tečúce, bohato meandrujúce v úzkej ploche nivy, s dobre vyvinutými zapojenými až medzernatými brehovými porastmi, s biotopmi Kr8, Kr9, Lk5, Lk6, Lk7.
3. Lužná. Pravostranný prítok Hrona na Z okraji katastra tečúci v poľnohospodárskej krajine s bohatým zastúpením mimolesnej drevinovej vegetácie (MVD) i okrajom lesných porastov. Z biotopov sa vyskytujú Kr9, Lk5, Lk6, Pr2, Ls1.3, Ls4.

4. Horná Lúžna – Horné lazy. Plochy poľnohospodárskej krajiny i lesných porastov v údolí potok a Lužná. Intenzívne až extenzívne obhospodarované trávne porasty s bohatým zastúpením MDV, lesné porasty s pestrým zastúpením drevín. Z biotopov sa vyskytujú Kr7, Tr7, Lk1, Lk3, Ls1.3, Ls4.
5. Skalka – Krajčovo – Predné Gliane. Prevažne bukové a jedľovo-bukové porasty s prímесou smreka. Z biotopov sa vyskytujú Ls5.1, Ls5.2.
6. Drakšiar. Pravostranný prítok Hrona tečúci prevažne v zalesnenej krajine. Z biotopov sa vyskytujú Pr2, Ls1.3.
7. Lesné porasty 451, 452 (časť), 453, 454 (časť). Časť porastov malých lesných komplexov na ľavom brehu Hrona, tvorené pestrou mozaikou spoločenstiev sutinového a lužného lesa. Z biotopov sa vyskytujú Ls1.3, Ls4.
8. Kropačka – Mihálikovo. Prevažne bukové a jedľovo-bukové porasty s prímесou smreka. Z biotopov sa vyskytujú Ls5.1, Ls5.2.
9. Vagnár. Pravostranný prítok Hrona, tečúci prevažne v zalesnenej krajine, brehové porasty sú často redukované, na mnohých miestach splývajú s okolitými lesnými porastmi. Z biotopov sa vyskytujú Kr9, Lk5, Lk6, Pr2, Ls1.3.
10. Za Čachovým. Lesný komplex s pestrou mozaikou drevín, prevažne buka, duba zimného, lipy malolistej, hraba, javora horského a smreka, v údolnej časti a okrajových častiach pri Hrone s jelšou sivou. Z biotopov sa vyskytujú Ls1.3, Ls4, Ls5.1, Ls5.2.
11. Bukovina – Čachovo – Pytl'ová – Chamarová – Úplazie. Rozsiahly komplex poľnohospodárskej krajiny s tradičným rozptýleným osídlením, mozaikou oráčín, polointenzívnych až extenzívnych trávnych porastov a bohatým výskytom MDV. Z biotopov sa vyskytujú Kr7, Tr1, Lk1, Lk3.
12. Kozí chrbát. Morfológicky výrazný chrbát medzi dvoma krátkymi prítokmi Hrona s teplomilnou travinno-bylinnou vegetáciou. Z biotopov sa vyskytujú Kr7, Kr8, Tr1, Lk1, Lk6.
13. Uhliská – Bránica. Komplex živných až podmäčianých trávnych porastov s bohatým výskytom rozptýlenej MDV.
14. Židlovo. Fragmenty prirodzených travinno-bylinných porastov živného charakteru na okraji intravilánu. Z biotopov sa vyskytujú Kr7, Lk1, Lk3.
15. Lúčanský potok. Časť toku v hornej bohato vetvenej časti povodia nad upravenou časťou Hlavného toku. Prirodzene tečúce časti toku s bohatým zastúpením MDV, lokálne prerušované brehovými porastmi s mokradnými spoločenstvami v prelukách, ktorých časť je v okolí tradičného rozptýleného osídlenia aj intenzívne obhospodarovaná.
16. Drábsko. Časť prirodzene tečúceho vodného toku v poľnohospodárskej časti krajiny na území katastra. Z biotopov sa vyskytujú Kr8, Kr9, Lk5, Lk6, Lk7, Pr2.
17. Brezniansky potok (Brezeneč). Bohato vetvený vodný tok v poľnohospodárskej krajine južnej časti katastra s bohato zastúpenou MDV. Z biotopov sa vyskytujú Kr8, Kr9, Lk5, Lk6, Lk7, Pr2.
18. Mlynná. Časť horského vodného toku s dobre vyvinutými brehovými porastmi v lesnej časti katastra. Z biotopov sa vyskytujú Kr9, Lk5, Lk6, Ls1.3, Ls1.4.
19. Štiavnička (plus Koleso). Časť horského vodného toku s dobre vyvinutými brehovými porastmi v lesnej časti katastra. Z biotopov sa vyskytujú Kr9, Lk5, Lk6, Ls1.3, Ls1.4.
20. Košariská. Prirodzené prevažne bukové a jedľovo-bukové lesné porasty. Z biotopov sa vyskytujú Ls5.1, Ls5.3, Ls5.4.
21. Ježová. Bohato vetvený vodný tok prevažne v lesnej krajine.
22. Hudák – Skalnatá – Ježova dolina. Rozsiahly komplex prevažne bukových a jedľovo-bukových porastov s prímесou smreka.
23. Polianka. Jedľovo-bukové a bukové porasty s prímесou ďalších drevín (smrek, javor horský, lipa malolistá). Z biotopov sa vyskytujú Ls4, Ls5.1, Ls5.4.
24. Padličkovo – Kozlovo – Valachová. Poľnohospodárska krajina v hrebeňovej časti údolia Rohoznej s výskytom prevažne živných travinno-bylinných spoločenstiev a bohatým zastúpením MDV. Z biotopov sa vyskytujú Kr7, Tr1, Lk1, Lk3.
25. Rohozná s prítokmi Kopčová, Tatárová, Bajzová, Zadný Hliník a viacerými bezmennými obojstrannými prítokmi. V dolnej časti upravený, narovnaný tok v širokej nive, v hornej časti prirodzený, bohato meandrujúci podhorský vodný tok v zúženej nive s bohatým zastúpením MDV a dobre vyvinutými

brehovými porastmi. Z biotopov sa vyskytujú Kr8, Kr9, Lk5, Lk6, Lk7, Pr2, Ls1.3.

26. Čierny vrch. Poľnohospodárska krajina v hrebeňovej časti údolia Rohoznej s výskytom prevažne živných travinno-bylinných spoločenstiev a bohatým zastúpením MDV. Z biotopov sa vyskytujú Kr7, Tr1, Lk1, Lk3.
27. Kopčová – Za brezinkami. Bukové a jedľovo-bukové lesné porasty s prímесou smreka, ktorý má lokálne aj bohatšie zastúpenie. Z biotopov sa vyskytujú.
28. Šimunička – Hájna hora – Nad bánmi – Hlboké. Rozsiahly komplex prevažne bukových a jedľovo-bukových porastov s prímесou javora horského, lipy malolistej, cudzokrajných drevín a smreka, ktorý má lokálne aj dominantné zastúpenie. Z biotopov sa vyskytujú Ls5.1, Ls5.2, Ls5.4.
29. Ivaniškovo – Drábsko – Vrchdolinka – Paseky pod Zrázmi. Rozsiahly komplex poľnohospodárskej krajiny s tradičným rozptýleným osídlením, mozaikou oráčin, polointenzívnych až extenzívnych trávnych porastov a bohatým výskytom MDV. Z biotopov sa vyskytujú Kr7, Tr1, Lk1, Lk3.
30. Micheľovo. Fragment poľnohospodárskej krajiny so zachovanými historickými štruktúrami obhospodarovania krajiny. Z biotopov sa vyskytujú Kr7, Tr1, Lk1, Lk3.

Ochranné lesy

Ochranné lesy určené v zmysle kategorizácie lesných porastov podľa zákona o lesoch v jeho platnom znení sa nachádzajú najmä pod hornou hranicou stromovej vegetácie v severnej časti k.ú. a v rozptyle.

Jaskyne

Základným legislatívnym dokumentom ochrany prírody a krajiny Slovenskej republiky, účinným od 1. januára 2003, je zákon Národnej rady Slovenskej republiky (NR SR) č. 543/2002 Z. z. z 25. júna 2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny. Vykonávacím predpisom k tomuto zákonu je vyhláška Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky (MŽP SR) č. 24/2003 Z. z. z 9. januára 2003.

Jaskyňa je podľa zákona, človeku prístupná a prírodnými procesmi vytvorený dutý podzemný priestor v zemskej kôre, ktorého dĺžka alebo hĺbka presahuje 2 m a rozmery povrchového otvoru sú menšie ako jeho dĺžka alebo hĺbka. Všetky jaskyne sú súčasťou prírodného dedičstva a podľa Ústavy SR vlastníctvom štátu. Zákon NR SR č. 543/2002 Zb. z. o ochrane prírody a krajiny ustanovil všetky jaskyne a priepasti za prírodné pamiatky (PP). Najvýznamnejších 44 jaskýň vyhlásilo MŽP SR vyhláškami 293/1996, 292/2001 Zb. z. za národné prírodné pamiatky (NPP).

V k.ú. Brezno sa nachádza niekoľko menších jaskýň - Zoznam jaskýň k 31.12.2017 podľa geomorfologických jednotiek:

- Horehronské podolie, Bystrianske podhorie
- Jaskyňa nad cestou,
- Mločí závrť.

Nízke Tatry, Ďumbierske Tatry, Ďumbier

- Ďumbier 8 (Ď-VIII) - korózne-kryogénna,
- Ďumbier 9 (Ď-IX) - fluviokrasová, z.j.07=1694, r.č.843 (324, 332, 2688),
- Ďumbier 11 (Ď-XI) - fluviokrasová,
- Jaskyňa mŕtvych netopierov (Ď-VII) - zlomovo-fluviokrasová, vodný tok, výskyt netopierov, turisticky sprístupnená, NPP,
- Jaskyňa nad Bystrickým dómom (Ď-XVII),
- Jaskyňa pri chodníku (Ď-VI),
- Kozia jaskyňa (Ď-IV, Jaskyňa na Gápli) - fluviokrasová,
- Ľadová priepasť (Ď-X) - fluviokrasová,
- Pieskovňa (KCH-6, Ď-XVI),
- Pizolitová jaskyňa (KCH-7, Ď-XV),
- Portálová jaskyňa (Ď-I) - korózna,
- Pozdĺžna jaskyňa (Ď-II) - fluviokrasová,

- Priepastná diera (Záchod),
- Rádiová jaskyňa (Ď-V) - fluviokrasovokorózna, využitie počas SNP,
- Zavalená jaskyňa (Ď-III) - fluviokrasová, čiastočne zavalená; Priamo v zastavanom území sa nenachádza žiadna jaskyňa.

NÁVRH

- Rešpektovať vyhlásených a navrhovaných chránených území podľa Zákona o ochrane prírody a krajiny č. 543/2002. Z.z.
- Rešpektovanie schválených a navrhovaných prvkov územného systému ekologickej stability.
- Rešpektovanie a ochrana zaujímavých a hodnotných krajinných prvkov v k.ú.: genofondové plochy, biotopy európskeho a národného významu, interakčné prvky a významné krajinné prvky (chránené nelesné biotopy mimo vymedzených biocentier a ekologicky významných segmentov; ostatné lesné porasty mimo ochranných lesov; mokrade; jaskyne; významnejšie územia s výskytom tisu obyčajného (*Taxus baccata*) alebo borovice limbovej (*Pinus cembra*)).
- ÚPD navrhuje zabezpečenie cieleného a usmerneného poľovníckeho hospodárenia (najmä vysoké stavy jelenej zveri sú v súčasnosti limitujúcim faktorom prirodzeného vývoja lesných ekosystémov, ktoré sú predmetom ochrany PR. Po vyhlásení PR Pralesy Slovenska bude v celom území platiť piaty stupeň ochrany. Podľa § 16 ods. 1 písm. g) zákona je zakázané chytať, usmrtiť alebo loviť živočích, teda aj loviť zver).
- Zasahovanie do lesného porastu z dôvodu údržby priechodnosti už existujúcich chodníkov a lesných ciest zakreslených v lesníckych porastových mapách a existujúcich turistických chodníkov je považované za činnosť potrebnú na zabezpečenie starostlivosti o predmet ochrany a chránené územie.

Ochrana biotopov, ekosystémov, druhov a prvkov geodiverzity v nenarušenom stave, udržiavanie genetických zdrojov v dynamickom a evolučnom stave – ÚPD navrhuje:

- udržiavanie vytvorených ekologických procesov,
- zachovanie štrukturálnych krajinných javov alebo skalných expozícií,
- zabezpečenie príkladov prírodného prostredia pre vedecké štúdie, environmentálny monitoring a vzdelávanie,
- sprostredkovanie vykonávania vedeckého výskumu a environmentálneho monitoringu
- obmedzenie vstupu verejnosti,
- udržiavanie integrity ekosystémov; rešpektovanie environmentálnych procesov a prírodného režimu ich disturbancií; redukovanie ľudských zásahov na minimum,
- využívanie prírodných zdrojov je vylúčené.

Návrh opatrení na zvýšenie ekologickej stability krajiny:

Podľa koeficientov ekologickej stability je krajina v katastrálnom území Brezno ekologicky stabilná. V katastrálnom území sa nachádza pomerne veľa prvkov s veľkým až mimoriadnym významom pre ochranu biologickej rozmanitosti, pričom mnohé pasienky a lesy, ktoré spolu zaberajú výraznú väčšinu územia zodpovedajú biotopom národného a európskeho významu v priaznivom stave. Preto je potrebné pri využívaní územia rešpektovať určité zásady alebo vykonávať opatrenia, ktoré vytvoria predpoklady pre zachovanie vysokej ekologickej kvality prírodného prostredia. Časť opatrení sleduje elimináciu prírodných procesov (primárne iniciovaných človekom) alebo priamych ľudských aktivít, ktoré na uvedené záujmy ochrany prírody negatívne vplyvajú alebo možno predpokladať ich budúci vplyv. Ďalšie opatrenia sú zamerané na zlepšenie stavu environmentálne negatívnych prvkov krajiny. Opatrenia zamerané na zvýšenie ekologickej stability krajiny sa týkajú viacerých hospodár. odvetví exploatujúcich prírodné a krajinné prostredie, ale najmä poľnohospodárstva a lesného hospodárstva. Návrhy opatrení tvorby krajiny boli detailizované a dopracované na konkrétne plochy na základe poznatkov o morfologetrických vlastnostiach abiokomplexu, potenciálnej prirodzenej vegetácii, reálnych deštrukciách krajiny zistených z terénnych prieskumov, resp. zo špecializovaných podkladov.

Návrhy pre stabilizáciu krajiny na poľnohospodárskych pozemkoch :

Všeobecné zásady :

- Na ornej pôde neumožňovať plošnú eróziu pôdy plánovaním a realizáciou osevných postupov na svahoch s prihliadnutím na protieróznú účinnosť jednotlivých plodín a obrábaním pozemkov najmä v smere vrstevníc.

- Na vybraných plochách (nivy potokov, mokrade, okolie ekologicky významných segmentov) neuvažovať s výstavbou ani rekonštrukciou hydromelioračných zariadení.
- Súčasné silne ruderalizované nevyužívané (opustené) plochy riešiť formou ich rekultivácie.
- Minimalizovať chemizáciu poľnohospodárstva, vo väčšej miere využívať aj mimoprodukčný potenciál poľnohospodárstva (agroturistika).

Konkrétne návrhy pôdo-ochranných opatrení :

- Zmeniť poľnohospodárske kultúry podľa ich ohrozenosti eróziou.
- Vyhlásiť za les porasty, ktoré majú charakter lesa na poľnohospodársky nevyužiteľnej pôde a s ohľadom na zapojenosť drevinovej vrstvy nie je už možné ich užívať ako pasienky alebo už nie je efektívne odstraňovať dreviny.
- Zastaviť silné zarastanie trávnych porastov krovinami. Znižovaním počtu chovaných zvierat a tým aj intenzity pasenia v posledných desaťročiach došlo aj v k. ú. k zníženiu intenzity využívania, ba až k opusteniu trvalých trávnych porastov. Navyše sa na trávne porasty zmenili aj pozemky, ktoré bývali pred kolektivizáciou poľnohospodárstva využívané ako terasovité políčka. Ich scelením a rekultiváciou na veľkoplošné trávne porasty sa znížila potreba využívania pasienkov v odľahlejších častiach obvodu PPÚ.
- V menej prístupných lokalitách dochádza k ich zarastaniu krovinami alebo sukcesia postúpila už do štádia prípravného lesa. Zanikajú tak z hľadiska biodiverzity hodnotné pasienky, ktoré predstavujú významné typy biotopov. Na tých pasienkoch, ktoré sa zachovali je potrebné odstrániť dreviny brániace ich riadnemu využívaniu. Pritom treba ale ochrániť staré a košaté stromy, ktoré sú hodnotné z krajinnno-estetického hľadiska.
- Odstrániť dreviny na koridoroch medzi pozemkami trvalých trávnych porastov, ktoré obmedzujú možnosť pohybu pasúcich sa hospodárskych zvierat medzi nimi, ako aj možnosť migrácie živočíchov a rastlín viazaných na trávne porasty.
- Zvýšiť súčasný stav chovaných hospodárskych zvierat a udržiavať ho na takom počte, aby bolo zaťaženie TTP na primeranej úrovni, so zvýšeným počtom zvierat podľa možnosti obnoviť pasenie na všetkých pasienkoch.
- Lúky kosiť od stredu k okraju, aby sa predchádzalo zbytočnému usmrcovaniu živočíchov, zahnaných kosačkami do ostrova napokon kosenej trávy v strede lúky.

Hydroekologické návrhy

Všeobecné zásady:

- Pri ďalšom usmerňovaní vodného režimu v k. ú. je vo všeobecnosti žiaduce zachovanie súčasného prírodného charakteru vodných tokov, posilňovanie protieróznej a retenčnej schopnosti agroekosystémov a bezpečné odvedenie a zasakovanie zrážkových vôd z komunikácií a zastavaných plôch.
- Z hľadiska kvalitatívnej ochrany vody je potrebné brať osobitný ohľad na vody pri manipulácii s hnojom, najmä pri jeho skládkovaní na poľných hnojiskách a pri manipulácii s pesticídmi v poľnohospodárstve i lesníctve.

Krajinno-ekologické návrhy pre infraštruktúru a územný rozvoj

- Tieto opatrenia sú všeobecne potrebné pre odstraňovanie jestvujúcich stretov záujmov v území, t.j. na celkové skvalitňovanie životného (prírodného aj obytného) prostredia s adresnosťou na rôzne rezorty a rôznych užívateľov. Všetky kolízie a návrh ich riešenia je vhodné premietnuť aj do ďalších projektových dokumentácií (územný plán mesta, lesný hospodársky plán a pod.).
- Účelové komunikácie trasovať tak, aby na nich nedochádzalo ku kumulácii povrchového odtoku a vzniku ryhovej erózie. Ak terén neumožňuje takto upraviť pozdĺžny sklon telesa cesty, je treba vzniku erózie zabrániť budovaním odrážok, resp. spevnením kritických úsekov.
- Inštalovať zábrany na ochranu vtákov pred úrazom spôsobeným elektrickým prúdom na tých stĺpoch 22 kV vedení, ktoré doteraz neboli takto ošetrené, alebo zmeniť konštrukciu stĺpov a nahradiť súčasné nevyhovujúce typy bezpečnými konštrukciami.

Všeobecne odporúčané spôsoby obhospodarovania v chránených územiach národných parkov

Činnosti na nelesnej pôde:

- ekologické poľnohospodárstvo bez používania chemických prostriedkov,
- extenzívne prepásanie ovcami, kozami, alebo hovädzím dobytkom primerane únosnosti pasienkov, údržba pasienkov,
- odstraňovanie náletových, prípadne nevhodne vysadených drevín,
- pravidelné kosenie lúčnych priestorov,
- likvidácia invázných druhov rastlín na všetkých druhoch pozemkov.

Činnosti v lesných porastoch:

- najhodnotnejšie prirodzené, alebo málo pozmenené lesné ekosystémy, často pralesovitého charakteru - uplatňovaný bude bezzásahový režim, v prípade rozsiahlejších kalamít komisionálne posúdenie vzniknutej situácie,
- zóna aktívneho manažmentu s najjemnejšími spôsobmi hospodárenia v lesných porastoch a optimálnymi formami využívania nelesných ekosystémov s cieľom zachovať diverzitu a stabilitu biotopov, posilňovať odolnosť lesných porastov, zachovať, prípadne zlepšiť podmienky pre výskyt vzácnych druhov rastlín a živočíchov) - prioritou bude uplatňovanie podrastových spôsobov hospodárenia, prechod na výberkový spôsob (do 50 rokov) v časti územia, zvyšovanie ekologickej stability porastov, zvyšovanie rubnej doby porastov, predlžovanie ich obnovnej doby, predĺženie obdobia na zalesnenie a zabezpečenie nového porastu, šetrné spôsoby sústreďovania drevnej hmoty (kone, lanovky a pod.), ponechávanie stromov a drevnej hmoty v porastoch (ojedinele stojace stromy, skupiny stromov a ležaniny, atď.),
- územia človekom výraznejšie narušené, s pozmenenými prírodnými zložkami a s výraznejším socioekonomickým využívaním) - postupné znižovanie zastúpenia stanovištne nepôvodných druhov drevín a obnova prirodzeného drevinového zloženia, ponechávanie stromov a drevnej hmoty v porastoch (ojedinele stojace stromy, skupiny stromov a ležaniny, atď.).

Ostatné činnosti

- výskum a monitoring ekosystémov a prírodných procesov v nich prebiehajúcich,
- realizácia schválených projektov zameraných na ochranu fauny a flóry (napr. programy záchrany, programy starostlivosti),
- aktívna ochrana fauny (napr. úprava a budovanie nových hniezd a hniezdných možností pre vtáky, ochrana, údržba a úprava súčasných a budovanie nových liahnísk pre obojživelníky, spriechodnenie ciest križujúcich migračné trasy obojživelníkov),
- zvyšovanie informovanosti návštevníkov a ich usmerňovanie v zmysle Návštevného poriadku NP Nízke Tatry,
- budovanie a údržba náučných chodníkov,
- zvyšovanie turistickej a rekreačnej atraktívnosti vybratých častí územia (napr. umiestňovanie lavičiek, budovanie chodníkov, oddychových miest),
- zabezpečovať ochranu charakteristického vzhľadu krajiny nasledujúcimi opatreniami, v náväznosti na implementáciu Európskeho dohovoru o krajine:
 - zabezpečiť v území aplikáciu metód integrovaného manažmentu krajiny a ochrany charakteristického vzhľadu krajiny,
 - vylúčiť umiestňovanie reklamných pútačov a billboardov na exponovaných miestach výhľadov do voľnej krajiny,
 - preferovať podzemné vedenia energovodov pred vzdušnými,
 - vylúčiť v novej zástavbe v pohľadovo exponovaných polohách radové formy zástavby z dôvodov zabezpečenia priehľadov do krajiny,
 - vylúčiť realizáciu stavieb, ktoré by svojou hmotou a výškou konkurovali historickým dominantám, objektov kostolov v panorámach obcí.

Ekostabilizačné opatrenia:

- Zvýšenie ekologickej stability územia – navrhujeme na plochách technických stavieb a skladových areálov, vytvoriť plochy na ozelenenie a výsadbu izolačných zelene okolo areálov.
- Eliminácia stresových faktorov – na plochách hospodárskeho dvora so živočíšnou výrobou, ktorý je stredným zdrojom znečistenia ovzdušia navrhujeme vytvoriť pásy izolačnej zelene medzi hospodárskym dvormi a obytnými a športovo rekreačnými plochami.

- Plochy s protieróznymi opatreniami – navrhujeme opatrenia na plochách ornej pôdy, ktoré sú už erodované alebo ohrozené eróziou. Na týchto plochách navrhujeme pestovať viacročné kultúry alebo trvalé kultúry a vytvoriť pásy zelene s protieróznymi účinkami.
- Rešpektovať ekologicky významné segmenty - vodné toky, vodné plochy, plochy lesných porastov, plochy verejnej zelene a NDV v zastavanom území, všetky plochy nelesnej drevinovej vegetácie hlavne v časti intenzívne využívané na poľnohospodárske účely.
- Dodržiavať opatrenia na zvýšenie ekologickej funkčnosti vodných tokov - zachovať pôvodnú morfológiu tokov, nezasahovať do hydrologického režimu tokov, zabezpečiť existenciu pôvodnej pobrežnej vegetácie na celej dĺžke tokov, a pod..
- Udržať a neustále skvalitňovať súčasnú organizáciu krajiny – predpoklad zachovania, resp. zvyšovania stupňa územného systému ekologickej stability a priestorovej diverzity, vysoká estetická hodnota, rámcovo zachovať súčasný charakter jej využívania.
- Hospodárenie v lesných komplexoch vykonávať podľa platného lesného hospodárskeho plánu, pri obnove vegetačných porastov uprednostňovať prirodzenú obnovu, dodržiavať prirodzené druhové zloženie drevín pre dané typy (postupná náhrada nepôvodných drevín pôvodnými), na maximálnu možnú mieru obmedziť ťažbu veľkoplošnými holorubmi.
- Na lesnom pôdnom fonde dbať na ochranu druhov najmä fauny, viažucej sa na tento krajinný priestor, ponechávať dostatočný počet starých (aj odumretých) stromov v závislosti na ornitocenózach a ďalších špecifických podmienkach.
- V reliéfových nerovnostiach (strže, výmole a pod.) súčasnú vegetáciu ošetrovať, posilniť, monitorovať – prirodzená protierózna, pôdo-ochranná funkcia.
- Orné pôdy obhospodarováť (orať, siať) po vrstevnici, zabrániť plošnému odvodneniu, obmedziť, prispôbiť (vhodné chemické hnojivá), zvýšiť podiel prirodzených hnojív.
- Zachovať súkromné hospodárenie na orných pôdach – záhumienky v náväznosti na centrálné sídlo – kvalitný plošný diverzifikačný, ekostabilizačný, krajinnotvorný a aj estetický prvok.
- Prvky ÚSESu považovať za limity územného rozvoja, zabezpečiť v nich taký režim využívania, aby spĺňali funkciu biokoridoru, biocentra resp. interakčného prvku, neprerušovať línie biokoridorov a plochu biocentier pri navrhovaní koridorov infraštruktúry a líniových stavieb.
- Zachovať súčasnú sieť vodných tokov v riešenom území aj s brehovými porastmi za účelom zachovania ich ekologických funkcií pri súčasnom zachovaní úrovne protipovodňovej ochrany.
- Doplniť sprievodnú vegetáciu vodných tokov a vodných plôch vhodnými pôvodnými drevinami, oddeliť pásmami TTP brehy vodných tokov od plôch ornej pôdy.
- Realizovať opatrenia na zamedzenie šírenia invázných druhov rastlín a drevín.
- Vypracovať návrh uličnej, parkovej a verejnej zelene.
- Rekultivovať bývalé areály rastlinnej a živočíšnej výroby za účelom ich prípadného využitia pre ďalšie rozvojové činnosti v regióne.
- Plochy s nelesnou drevinou vegetáciou ponechať na samovývoj sukcesným procesom.
- Na plochách trvalých trávnych porastov zabrániť sukcesnému procesu, zarastaniu.
- Realizáciu navrhovaných obytných zón podmieniť vybudovaním rozvodov verejných inžinierskych sietí (vodovod, plynovod, kanalizácia) s dostatočnou kapacitou a v potrebnom časovom predstihu – zabránenie znečisteniu podzemných vôd, ovzdušia.
- Pri dopravných stavbách technickým riešením a technológiou výstavby v maximálnej miere rešpektovať funkciu biokoridoru.
- Zabezpečovať zachovanie a ochranu všetkých typov mokradí, revitalizovať vodné toky a ich brehové územia s cieľom obnoviť a zvyšovať vododržnosť krajiny a zabezpečiť dlhodobu priaznivé existenčné podmienky pre biotu vodných ekosystémov.
- Na území realizovať celoplošný základný ekosozologický prieskum doplňujúci súčasné poznatky, najmä z hľadiska vegetačného krytu a vybraných skupín fauny (napr. cicavce, obojživelníky, plazy, bezstavovce).
- Celoplošne zabezpečiť ochranu existujúcej štruktúry nelesnej drevinovej vegetácie, lesíkov a trvalých trávnatých porastov s dôrazom na ekologicky významné segmenty.
- Udržať a neustále skvalitňovať súčasnú organizáciu krajiny – predpoklad zachovania vysokého stupňa územného systému ekologickej stability a priestorovej diverzity, vysoká estetická hodnota, rámcovo

zachovať súčasný charakter jej využívania.

2.12 NÁVRH VEREJNÉHO DOPRAVNÉHO A TECHNICKÉHO VYBAVENIA

2.12.1 Dopravný systém

2.12.1.1. Širšie dopravné vzťahy

CESTNÁ DOPRAVA

Mesto Brezno leží v hornej časti regiónu Horehronie v Banskobystrickom kraji. Predstavuje regionálne významnú cestnú dopravnú križovatku ciest I/66, I/72 a II/529.

Na úrovni ÚPN VÚC BBK rozvoj dopravy v mesta Brezno výrazne priamo ovplyvňuje hlavná komunikačná os Horehronia - cesta I/66.

Cesta I/66 ako ťažisková dopravná os Z-V Stredoslovenskej oblasti, nadväzujúca na ťah R1 z Bratislavy cez Trnavu

– Nitru – Zvolen – Banskú Bystricu a cez Brezno ako stredný cestný ťah Horehroním na Červenú Skalu, výhľadovo po ceste I/67 smer sever Telgárt-Vernár-Poprad a východ – po ceste II/535-546 cez Gelnicu – Margecany - Košice. Plní funkciu nadregionálnej cestnej dopravnej tepny s priamou obsluhou obcí, ležiacich po oboch stranách koridoru (sever/juh) priľahlých urbanizovaných priestorov regiónu. Výhľadovo v zmysle ÚPN VÚC Banskobystrický kraj je komunikácia I/66 v úseku Banská Bystrica - Brezno navrhnutá na rekonštrukciu v kategórii C 22,5/80, v úseku Brezno - hranica okresu je navrhnutá na rekonštrukciu v kategórii C 9,5/80, s „veľkým obchvatom“ na južnom okraji intravilánu Brezna.

Cesta I/72 má z regionálneho hľadiska dôležitú funkciu spojnice medzi cestou I/66 a diaľnicou D1 s prevládajúcim

rekreačno-hospodárskym významom. V zmysle ÚPN VÚC BBK dôležitou zmenou v komunikačnej sieti je návrh presmerovať cestu I/72 do úseku cesta I/66 Brezno – Zadné Halny s vyústením nad obcou Mýto pod Ďumbierom s napojením na terajšiu trasu a súčasne ju rekonštruovať na kategóriu C 9,5/80. Južná vetva cesty I/72 (pôvodná cesta II/530) – Brezno – Tisovec – Hnúšťa – 531 – Rimavská Sobota výhľadovo splní komunikačné väzby na R1 do Košíc.

Cesta II/529 má zámer prepojenia Horehronia od Brezna– Čierny Balog – Hriňová – Kriváň – I/50 – na rýchlostný „južný cestný ťah“ R1 – Lučenec – Maďarsko.

ŽELEZNÍČNÁ DOPRAVA

Potenciálom rozvoja priestoru – regiónu Brezno/Horehronie sú železničné trate:

trať č. 172 (označenie v CP pre verejnosť) Zvolen – Brezno – Červená Skala – Margecany (úsek s označením žel.

trate č. 116A – Červená Skala-B.Bystrica), kde sa napája na I. železničný ťah Žilina – Košice č.120 a s priamymi väzbami na trať č. 150 Nové Zámky – Šurany – Levice – Kozárovce – Zvolen. Trať B.Bystrica – Červená Skala je jednokoľajná neelektrifikovaná.

trať č. 174 (označenie v CP pre verejnosť) – Brezno – Tisovec – Rimavská Sobota – Jesenské (úsek s označením žel.

trate č. 116B – Jesenské – Brezno – Halny - Brezno). Jednokoľajná žel. trať pripája región Brezno na južný železničný ťah č.160 do Košíc.

Železničná trať č. 172 je z hľadiska výhľadu navrhnutá na rekonštrukciu pre návrhovú rýchlosť 100 km/h so zdvojkolejnením a elektrifikáciou v I. etape po Brezno, výhľadovo až po Margecany.

V zmysle ÚPN VÚC BBK sa navrhuje v hromadnej preprave osôb rozvoj rýchleho železničného prepojenia

Zvolen - Banská Bystrica - Brezno.

Podľa vyjadrení ŽSR sú zariadenia v správe ŽSR dlhodobo stabilizované, výhľadovo sa uvažuje postupná elektrifikácia, všetky križenia požaduje mimoúrovňové, nové zámery riešiť bezkolízne bez nárokov na dodatočné odhlučnenie zo strany ŽSR.

LETECKÁ DOPRAVA

V segmente krajiny II. Drábsko - Šimunička je jedna neevidovaná spevnená plocha, pôvodne používaná na príležitostné letecké práce.

Najbližšie situované verejné letisko je v priestore Zvolen/Sliac a Poprad. Uvedené letisko plní podporu rozvoja pre komerčnú a rekreačnú dopravu regiónu Brezno.

VODNÁ DOPRAVA

Podľa Konceptie rozvoja vodnej dopravy Slovenskej republiky sa využitie vodných ciest plánuje pod označením „Splavnenie dolných úsekov vodných ciest Nitra, Hron, Ipel.“ Z uvedeného vyplýva, že vodná doprava v riešenom území Brezno nemá okrem rekreačnej funkcie potenciál.

2.12.1.2 Nadradená cestná sieť

Intenzity prepravných vzťahov a objemov, kapacity na komunikačnej sieti mesta

Rozbory intenzity prepravných vzťahov na nadradenej a základnej komunikačnej sieti mesta Brezna boli spracované v Prieskumoch a rozboroch mesta Brezna. Súčasťou dopravných charakteristík bola analýza zaťaženia dopravnej kostry ZAKOS mesta Brezno, pre ktoré boli využité výsledky Celoštátnych sčítaní cestnej dopravy SSC reťazca údajov RPD1 za roky 2022/2023.

Riešiteľ PaR mesta spracovával údaje o zaťažení komunikačnej siete mesta na podklade údajov z Celoštátneho sčítania cestnej dopravy SSC a tieto podklady aktualizoval na základe výsledkov rozpracovaných ÚPP: Plán rozvoja dopravy v meste Brezno a Zmena organizácie dopravy mesta Brezno, ako aj prípravné práce pre Generel dopravy mesta Brezno na úrovni konceptu dopravného modelu, s prognózou dopravy pre rok 2020.

Po analyzovaní intenzity prepravných vzťahov spracovateľ zhodnotil výsledky analýzy v období rokov 2022/2023 a výhľadové zaťaženie cestnej siete na rok 2017. Podľa zhodnotenia došlo ku poklesu intenzít v priestore Podbrezová a Brezno (vstup a výstup) pravdepodobne z dôvodu hospodárskej krízy: postupne sa transformovali veľké areály výroby na menšie, s väčším nárokom na nákladnú dopravu „menšími vozidlami“ s ich rastom v objeme pre ťažké vozidlá, ale paradoxne výrazným poklesom osobných vozidiel v dopravnom prúde, čo naznačuje odchody za prácou mimo regiónu Brezno osobnými aj „malými nákladnými vozidlami“ na dlhšie obdobia (týždňové – mesačné odchody) do regiónov s výrazným rastom.

V PaR sa na základe dostupných podkladov pripravovaných a rozpracovaných strategických dokumentov uvádza, že pre spracovanie návrhu dopravy v ÚPN mesta Brezno a tiež pre rozhodovanie v riadení dopravného procesu a tvorby scenárov pre koncepty rozvoja územia a dopravy sa odporúča spracovať Územný generel dopravy (ÚGP) a realizovať prieskum mobility obyvateľstva a návštevníkov mesta. Prieskum mobility v rámci ÚGD, by do analýz priniesol jasné informácie o potrebách cestovania (súčasných aj výhľadových) za účelmi pohybov: za prácou, do škôl, za vybavenosťou a voľným časom v priestore, čase a o druhoch použitia dopravných prostriedkov – deľba dopravnej práce. Mesto Brezno už v prípravných fázach ÚPN podniklo vhodné kroky pre modelovanie dopravy a plánovanie potrebných zásahov do dopravného procesu s cieľom udržateľnosti, čo sa v súčasnosti, z úrovne EU odporúča vypracovávaním tzv. PUM – Plánov udržateľnej mobility miest a regiónov aj na Slovensku.

Pre ÚPN mesta Brezna a pre tvorbu scenárov pre rozvoj Základnej komunikačnej kostry mesta ÚPD odporúča dopracovať ÚGD s návrhom prognózy dopravy s cieľom získanie účinného nástroja na regulovanie dopravného procesu a zvýšenie kvality života v meste Brezno.

Návrh výhľadového zaťaženia cestnej siete pre plánovanie obdobia roku 2035

V ÚPD boli použité dostupné podklady zo Štúdie realizovateľnosti na stavbu: I/66 Banská Bystrica – Hranica kraja, smer východ. Cieľom Štúdií realizovateľnosti bolo technicky, ekonomicky a environmentálne

posúdiť najvhodnejšie trasy cesty I/66 v úseku Banská Bystrica – hranica kraja (vyhodnotenie už navrhnutých trás, prípadné doplnenie variantov a ich zhodnotenie). Cesta I/66 tvorí hlavný cestný komunikačný koridor v záujmovom území, nakoľko v danom území absentuje sieť diaľnic a rýchlostných ciest. Okrem tranzitnej dopravy sa cesta I/66 využíva aj pre obsluhu územia – regionálny význam. Cesta I/66 nie je v záujmovom území zaradená do medzinárodných ťahov (TEN-T, TEM, E).

Dopravný model a vstupné údaje pre preložku I/66 podľa Štúdie realizovateľnosti (ďalej ŠR)

Pre potreby získania aktuálnych údajov o vývoji intenzity dopravy a skladby dopravného prúdu v území bolo vykonané v apríli roku 2017 automatickými sčítačmi dopravy. Údaje boli porovnané:

- s výsledkami Celoštátne sčítania dopravy SSC – 2022/2023,
- s analýzou výsledkov vývojových intenzity dopravy v rokoch 2010, 2015 a ich porovnanie s regionálnymi koeficientami rastu pre Banskobystrický kraj v zmysle TP 07/2013 – Technické podmienky – prognózovanie výhľadových intenzít na cestnej sieti do r. 2040,
- s výsledkami z mýta 2015,
- s výsledkami reálne zistených meraní v dotknutom území.

Porovnanie dokladuje v zásade stagnáciu dopravy medzi rokom 2015 a 2017. Boli zaznamenané minimálne rozdiely aj v skladbe dopravného prúdu.

Všetky východiskové podklady boli analyzované a na základe jednotlivých prieskumov, vývoja intenzity dopravy boli pripravené podklady pre spracovanie a kalibráciu dopravného modelu. Dopravný model bol spracovaný softvérom PTS VISUM verzia 15.00-09. Jedná sa o program multimodálne modelovanie (model dopytu, model ponuky), ktorý bol použitý pre tvorbu Národných dopravných modelov v SR a ČR. Dôležitými vstupmi boli demografické a socio-ekonomické dáta o území použité v podrobnosti a miere poznania k termínu 07/2017.

Dopravná prognóza bola spracovaná pre nulový stav a dva navrhované varianty technického riešenia preložky cesty I/66 v úseku Banská Bystrica – hranica kraja, smer východ pre rovnaké časové horizonty rokov 2025, 2035 a 2045. Porovnanie základných údajov o intenzitách dopravy pri realizácii navrhovaných variantov výrazne odľahčí dotknuté sídla od tranzitnej dopravy s výrazným poklesom nákladnej dopravy prechádzajúcej dotknutými sídlami a základnou komunikačnou sieťou mesta Brezno. V návrhu dopravnej prognózy na nadradenej cestnej sieti mesta Brezna boli pre výhľadový rok 2023 do tabuľky pre jednotlivé sčítacie úseky – totožné so sčítacími úsekmi Celoštátneho sčítania dopravy, podľa podkladov ŠR odvodené dopravné záťaže.

Pri predpokladanom vývoji dopravnej záťaže boli rešpektované zrealizované a pripravované úseky obchvatu mesta Brezno:

- Do r. 2017 cesta I/66 plnila v meste Brezno hlavnú kompozičnú os v západo-východnom smere a tvorila prieťah centrom mesta a pritom sa jedná o významnú tranzitnú komunikáciu využívanú smerom na Horehronie a tiež cez Mýto nad Ďumbierom smerom na Liptov.
- V r. 2017 bola motoristom daná do užívania I. etapa, 1. úsek južného obchvatu novej cesty I/66. Ide o úsek cesty medzi pôvodným vstupom do mesta a cestou II/529. V mieste, kde obchvat opúšťa pôvodnú hlavnú cestu je vybudovaná estakáda Brezno - mesto, následne trasa mostným objektom prechádza ponad vetvu tejto križovatky, rieku Hron a železničnú trať Banská Bystrica - Červená Skala. Ďalej pokračuje v súbehu so železničnou traťou popri areáli mostárne, ďalším mostným objektom preklenuje prístupovú cestu a železničnú vlečku a na jestvujúcu cestnú sieť sa napája vo veľkej okružnej križovatke Mazorníkovo. Obchvat cesty I/66 týmto úsekom odbremenilo mesto o cca 30% tranzitnej dopravy. Pozdĺž nej je čiastočne vybudovaná protihluková clona.

Sprevádzkovaním úseku obchvatu cesty I/66 došlo ku čiastočnému presmerovaniu tranzitnej dopravy z centrálnej časti mesta Brezna, no nedošlo ku vylúčeniu nežiadúcej dopravnej záťaže zo silne dopravne zaťaženého dopravného uzla na Nám. gen. M. R. Štefánika, kde je svetelne riadená križovatka ciest pôvodnej I/66 s I/72 a II/529. Prvá etapa obchvatu od križovatky, ktorá prepája Ulicu Československej armády s cestou I/66 a končí na okružnej križovatke Mazorníkovo, však reguluje len premávku smerom na Hriňovú, takže

ÚZEMNÝ PLÁN MESTA BREZNO

vodiči jazdiaci na Horehronie stále prechádzajú historickým námestím.

- Na zrealizovaný úsek južného obchvatu mesta Brezna zo smeru od Banskej Bystrice nadväzuje (v čase spracovávaní ÚPN je pred dokončením) II. etapa 1. úsek preložky cesty I/66 v trase I/72. Podľa SSC je predpoklad, že po jeho realizácii a uvedení do prevádzky dôjde ku zníženiu intenzity dopravy v meste o 50 %. Účelom realizácie ďalšieho úseku preložky je zníženie emisií a zlepšenie životného prostredia v centre mesta odbremením centra mesta predovšetkým od nákladnej a tranzitnej dopravy. Naplno bude obchvat tomuto zámeru slúžiť až po dobudovaní II. etapy 2. úsek preložky ciest juhovýchodného obchvatu mesta Brezna - od križovatky Rohozná na I/72 s I/66 v križovatke s III/2378 (I/72) Mýto nad Ďumbierom. Obchvat cesty okolo mesta bude nadväzovať na vybudovaný úsek v smere na mesto Poprad.

Predpokladaná intenzita dopravy na nadradenej komunikačnej sieti – podľa Celoštátneho sčítania dopravy rok 2015 (bez zrealizovaného južného obchvatu I/66) návrh pre rok 2035 s prerozdelením intenzity dopravy aj na navrhovanú dostavbu obchvatu I/66:

Tabuľka č.14 - Počty skutočných vozidiel za 24 hod v rozdelení na počty osobných a nákladných vozidiel v príslušnom profile

sčítacie miesto - profil	rok	nákladné. automobily	osobné automobily	vozidlá spolu	poznámka
I/66, 90940 Vstup do Brezna	2015	1 371	8 741	10 112	
	2035	2 235	11 180	13 415	
I/66, 90941 Obchvat Brezna	2015				
	2035	1 886	4 560	6 446	obchvat
I/66, 90941 Čsl armády, Brezna	2015	1 337	9 390	10 727	bez obchvatu
	2035	288	4 151	4 439	s obchvatom
I/66, 90942 Brezno, Predné Halny	2015	938	5 631	6 569	bez obchvatu
	2035	37	5 447	5 484	s obchvatom
I/66, 90942 Obchvat I/72-I/66	2015				
	2035	1 235	1 741	2 976	obchvat
I/66, 91681 MK Rázusova	2015	774	4 360	5 134	bez obchvatu
	2035	161	7 650	7 811	s obchvatom
I/66, 91681 Obchvat II/529-I/72	2015				
	2035	1 659	806	2 465	obchvat
I/72, 92061 Tisovská cesta	2015	619	5 187	5 806	bez obchvatu
	2035	349	3 826	4 175	s obchvatom
I/72, 92060, Brezno výstup, Tisovská cesta	2015	404	2 133	2 537	bez obchvatu
	2035	383	2 760	3 143	s obchvatom
II/529, 91682, Mazornikovo	2015	1 390	9 260	10 650	
	2035	1 945	11 879	13 824	
III/2396, 95601 MK Švermova	2015	486	6 542	7 028	
	2035	520	6 935	7 455	

Zdroj: Celoštátneho sčítania dopravy rok 2022-23

Dopravno-inžinierske podklady podľa výsledkov Štúdie realizovateľnosti dokladujú, že súčasný stav aj predpokladané budúce intenzity dopravy v koridore cesty I/66 vyvolávajú opodstatnenosť pre realizáciu a prípravu investícií na preložke cesty I/66 ako v celom úseku koridoru cesty I/66 od B. Bystrice na východ, tak hlavne na ceste I/66 – juho-východný obchvat mesta Brezna. Na sčítacích profiloch v meste dôjde realizáciou infraštruktúrnych investícií ku výraznému %-tuálnemu odľahčeniu nadradenej komunikačnej siete od tranzitnej a predovšetkým nákladnej dopravy.

NÁVRH

ÚPD integruje :

- úsek juho-východného obchvatu cesty I/66 Brezno s realizáciou križovatky na I/72,
- trasu definitívneho dobudovania obchvatu cesty I/66 – etapa 2. úsek od križovatky obchvat I/66 s I/72 po navrhovanú mimoúrovňovú križovatku na existujúcej ceste I/66 križovatka s III/2378 Mýto pod Ďumbierom,
- preložku cesty I/72 pri Brezinkách,
- obchvat cesty I/66 (v lok. Kieпка),
- pre odľahčenie intenzity dopravy na komunikačnej sieti v centrálnej polohe mesta a vzhľadom na navrhovaný rozvoj a návrh ponukových plôch na bývanie v m.č. Mazorníkovo, v spojitosti so situovaním nadmestskej občianskej vybavenosti v S-V polohe mesta – Areál nemocnice mesta, veľkých obchodných centier (Kaufland, Lidl, TESCO), existujúcich a navrhovaných plôch športovísk a plôch oddychu.

ÚPD navrhuje prestavbu existujúcej križovatky pri vjazde do Brezna zo smeru od B. Bystrice na plnohodnotnú križovatku; Dnešné riešenie mimoúrovňovej križovatky neumožňuje zo smeru od obchvatu I/66 využiť obchvat pre jazdu z/do smeru Mazorníkovo; V súčasnosti je jediné možné prepojenie m.č Mazorníkovo so sústredenými plochami občianskej vybavenosti nadmestského významu z veľkej okružnej križovatky Mazorníkovo mestskými komunikáciami vedúcimi centrom mesta, čím dochádza k zvyšovaniu vnútromestskej zdrojovej a cieľovej dopravy na nich.

- ÚPD navrhuje aktualizáciu trasy preložky I/72 (podľa ÚPN VÚC BBK), ktorá rieši obchvat m.č. Rohozná; navrhuje jej smerové napriamenie v úseku Michalová - Rohozná a mimoúrovňové križovanie so železničnou traťou č. 174.
- Na trase cesty I/72 ÚPD navrhuje dopravné napojenie plánovanej lokality IBV Brezno – Rohozná II v rozsahu: Križovatka s cestou I/72 a zastávkové pruhy, Miestna obslužná cesta so spoločným chodníkom.
- Navrhuje prístupovú komunikáciu k plánovanej IBV Brezno – Rohozná III.
- Z obchvatu cesty I/66, v úseku od veľkej okružnej križovatky (Mazorníkovo – obchvat I/66, II/529, centrum mesta) ÚPD navrhuje viesť paralelne s vodným tokom Hron zbernú cestu B3.

Poznámka:

Mimo zastavaného územia sa navrhuje zachovať existujúce trasovanie cesty I. triedy a rezervovať koridor pre jej výhľadové šírkové usporiadanie v zmysle STN 73 6102 (z roku 2024) v kategórii C 11,5/90, v zastavanom území rezervovať koridor pre výhľadové šírkové usporiadanie v zmysle STN 6110 (z roku 2024) vo funkčnej triede MZ1 a v kategórii MZ 14 13,5/60.

2.12.1.3 Dopravná kostra v meste

Základný komunikačný systém mesta Brezno (ďalej ZAKOS) je tvorený cestami I., II. a III. triedy ktoré sa križujú v meste takmer pravouhlo a na ktorý sa pripájajú odľahlé miestne časti predĺženými cestami III. triedy. Uvedené prieťahy ciest ZAKOS v meste, spolu s doplnkovou zberno-obslužnou sieťou vytvárajú DOKOS ako základ roštového systému zberných komunikácií, ktorý je potrebné dobudovať, aby sa záťaž automobilovej dopravy (ďalej AD) rozdelila na viac kratších úsekov v priečnom a pozdĺžnom smere komunikačného systému.

ZAKOS je tvorený týmito úsekmi ciest

funkčná trieda B1 – hlavná zberná dopravná a kompozičná os Z-V mesta Brezno, bývalý prieťah cesty I/66:

Kategória úseku cesty

- od Podbrezovej do intravilánu mesta – lokalita Strigovo/Banisko	C 9,5/90
- úsek od OC TESCO po križ. s MK Krčulova	MZ 11/50
- úsek od MK Hradby po MK B. Nemcovej	MZ 9/50
- úsek Námestie gen. M.R. Štefánika: ako prieťah námestím	MZ 8,5/40

ÚZEMNÝ PLÁN MESTA BREZNO

- úsek Chalúpkova/Rázusova	MZ 12/40
- úsek prietahu I/66 - Predné Halny	MZ 9/60
- úsek prietahu I/66 - Zadné Halny	C 9,5/80.

funkčná trieda B1 – hlavná dopravná os pokračuje smerom východným ako prietah cesty I/72 Tisovská cesta:

Kategória úseku cesty

- MK Kuzmányho	MZ 8,5/40
- úsek Tisovská cesta	MZ 9/50
- úsek Tisovskej cesty mimo zastavaných častí	C7,5/70.

funkčná trieda B2 – hlavná priečna dopravná os mesta Brezno S-J je prietah cesty II/529 mestom s úsekmi:

Kategória úseku cesty

- úsek od Nám. gen. M.R. Štefánika – Rázusova ulica:
v pôvodnej historickej zástavbe mesta tvorí mestskú tepnu	MZ 12/40
- úsek Rázusova po nábrežie Hrona	MZ 9/40
- úsek konca Rázusovej ulice a začiatku Cesty osloboditeľov	MZ 9/60
- úsek Cesty osloboditeľov extravilánového typu
po koniec zástavby MČ Mazorníkovo	C 7,5/70.

funkčná trieda B3 vedľajšia pozdĺžna kompozičná os Z-V, prietah cesty III/2396 – Švermova ul. s úsekmi
usporiadania dopravného priestoru:

Kategória úseku cesty

- úsek od križovatky Fraňa Kráľa po Rázusovu	MZ 9/50
- MK L. Novomestského	MZ 9/50.

funkčná trieda B3 sekundárna priečna hlavná os mesta J-S tvorená MK Fraňa Kráľa s úsekmi:

Kategória úseku cesty

- úsek od žel. stanice mostom cez rieku Hron	MZ 8,5/50
- úsek na hranici sídlisk Západ a Stred po ul.Švermova	MZK 9/50
- úsek sídlisko Stred, vyústenie MK Fr. Kráľa na ul. Čsl. Armády,	MZK 9/50.
B3 terciálna priečna os mesta J-S tvorená „starou cestou“ Staničná ulica	MZK 7,5/50
B3 obvodová zberno-obslužná Mazorníkovo, ulica Májového povstania	MZ 8,5/50.

DOKOS - hlavné obslužné MK funkcie C1 a C2 dopravného významu

MK obslužnej siete C1 a C2 dopĺňajú nosnú komunikačnú kostru mesta Brezno a sú nimi ulice dopravného významu. MK funkcie C1 hlavné obchodné obslužné ulice sú rezervované pre návrh zmien využitia komunikačnej kostry mesta, s cieľom zvýšenia kvality verejných dopravných priestorov (ulice, námestia) znížením dopravnej funkcie B-zbernej.

Do funkcie C1 zaraďuje ÚPD ulice v ťažiskových koridoroch nižších mestských útvarov – mestské štvrte a sú na nich lokalizované objekty základnej aj vyššej OV:

- Ul. B. Nemcovej, od Nám. Gen. M.R. Štefánika na Švermovu	C1 MO 10,5/40 – jednosmer s P
- Ul. Sládkovičova, sídlisko Centrum na Švermovu ul.	C1 MO 8/40
- Ul. Malinovského, (križ. Krčulova/Malinovského) s centrálnym námestím Brezna	C1 MO 8/40
- Ul. Banisko k Nemocnici s poliklinikou a OD Kaufland	C1 MO 8,5/40
- bulvár 9.mája v MČ Mazorníkovo	C1 MO 6/40

Dopravnú obslužnú sieť mesta dotvárajú hlavné obslužné ulice C2 dopravného významu:

- Pionierska – Laskomerského – Hradby	MO 7,5/50
- Krčulova ulica	MO 8/40
- MK Štúrova, medzi ulicami Kuzmányho a Čermákovou	MO11,5/40
- MK L. Novomestského, vstupná brána do mesta s I/66	MO 8/50

- MK Sekurisova	MO 7,5/30
- MK Školská, IBV nad mestom	MO7,5/30 – MO6,5/30
- Železničná ŽS/AS, od žel. st. Brezno na ľavom brehu rieky Hron	MOK 9/50
- ul. Kieпка za Hronom s priamou väzbou na I/72,	MO 7,5/30
- MK Brezenská – Pod Hôrkou, pre zástavbu IBV	MO 8/40
- MK Mostárenska, prípojnou MK areálov výroby	MO 8,5/50
- Mládežnícka – Dolná, osou lokality bývania nad mostárňami	MK 8/40
- Budovateľská – Mazorníkovo	MO 9,5/40
- MK Mliekarenska, prípojná funkcia od cesty II/529.	

Dopravné napojenie plánovanej lokality RD Brezno – Rohozná II

Návrhom miestnej cesty je zabezpečovať potreby navrhovanej individuálnej bytovej výstavby v danej lokalite. Súčasťou návrhu je vybudovanie dopravného napojenia na cestu I. triedy č. I/72 vrátane rozšírenia cesty o samostatné zastávkové pruhy. Návrh rieši ďalej vybudovanie účelovej cesty k existujúcej zástavbe a vybudovanie spoločného chodníka pre chodcov a cyklistov, ktorý je vedený v súbehu s navrhovanou miestnou cestou.

Navrhovaná miestna obslužná cesta je vedená ako dvojpruhová obojsmerná cesta. Existujúca účelová cesta, ktorá križuje navrhovaný koridor bude napojená novým napojením na predmetnú miestnu cestu.

Prístupová komunikácia k plánovanej RD Brezno – Rohozná III

Navrhovaná obslužná cesta má prepojavaciu funkciu medzi miestnou cestou (Rohozná II) a účelovou cestou v rámci individuálnej bytovej výstavby. Cesta je navrhovaná ako dvojpruhová obojsmerná cesta. Šírka jazdných pruhov je 2x2,75 m a šírka spevnenej krajnice je 2x0,5 m. Začiatok úseku cesty je v mieste navrhovanej stykovej križovatky s obslužnou cestou (Rohozná II) a koniec úseku je v mieste napojenia na účelovú cestu IBV.

NÁVRH NA ÚSEKU ZBERNEJ A DOPLNKOVEJ SIETE V CENTRE MESTA

- ÚPN-M navrhuje vylúčenie automobilovej dopravy z centra mesta z Nám. gen. M.R. Štefánika. Tento návrh si vyžaduje zmeny v pre kategorizovaní ciest I., II. a III. triedy, ktorých trasy a ich silene dopravne zaťažené križovatky sú v priamom dotyku a aj pretínajú centrum mesta.
- Vylúčenie dopravy z centra mesta si vyžaduje tieto zmeny v organizácii dopravy:
 - odklon trasy cesty I/66 vedenej centrom mesta (od križovatky ulice Čsl. armády s ul. Fraňa Kráľa na cestu III/2396 a ul Švermovu); Ulica Švermova sa napája križovatkou na cestu II/529 – ul. Rázusova;
 - s návrhom preradenia ciest je možné uvažovať po dobudovaní navrhovaných častí preložiek ciest I.triedy; do doby realizácie rešpektovať triedu MZ1 pre cesty I. triedy v zmysle platných STN (z roku 2024). ÚPD rešpektuje funkčnú triedu MZ1 pre cesty I. triedy v zastavanom území.
 - preradenie ulice Čsl. armády s križovatkou s ul. F. Kráľa v smere do centra mesta (dnešná I/66) ku križovatke s ul. Nám. gen. M.R. Štefánika do funkčnej triedy C1 kategórie MO 10/50 a MO 9/50,
 - vylúčenie automobilovej dopravy na úseku cesty I/66, ktorý pretína Nám. gen. M. R. Štefánika po križovatkou s ul. Rázusovou – II/529, rieši dobudovanie úplnej preložky cesty I.triedy, resp. 2.etapy, 2. úsek,
 - zokruhovanie námestie jednosmernými cestami a vytvorenie dopravného okruhu: Nám. gen. M.R. Štefánika - ul. B. Nemcovej - Švermova - Rázusová - Nám. gen. M. R. Štefánika – po dobudovaní navrhovaných častí preložiek ciest I.triedy.
- ÚPD navrhuje prestavbu a úpravu všetkých nevyhovujúcich miestnych ciest v meste a navrhuje nové. Navrhuje prestavbu priesečných križovatiek na kruhové (PFC 02, 04, 09) a prestavbu mimoúrovňovej križovatky na prepojenie prietahu cesty I/66 a ul. ČSA (PFC 06) v oboch smeroch.

NÁVRH ÚPN NA ÚSEKU ZBERNEJ A DOPLNKOVEJ SIETE MIMO CENTRA MESTA

- Na zberných komunikáciách radených do funkčnej triedy B3 navrhuje prestavbu kategórie MOK na komunikácie mestského charakteru MO s obrubníkmi, odvodnením a chodníkmi.
- Cestu II/529 v zastavanom úseku Cesta osloboditeľov navrhuje prestavať na komunikáciu mestského charakteru s obrubníkmi, odvodnením a obojstrannými chodníkmi kategórie MZ 8/50.
- Navrhuje zrealizovať most Čermákova – Staničná – žst. Brezno-mesto, priame prepojenie so stanicou a OV

sídlisk.

- Mazorníkovo: navrhuje predĺženie cesty Mliekarenskej areál služieb „Škoda“ na Ceste osloboditeľov vo funkčnej triede C2, v kategórii MO 8/50 – chýbajúce prepojenie.
- Navrhuje most cez Hron Železničná – L. Novomestského – cesta I/66 na západnej „vstupnej bráne mesta“ do štvrte BD a športových areálov celomestského významu – návrh cesty funkčnej triedy C2, v kategórii MO 8/50.
- Výhľadové dopravné sprístupnenie dopravnej plochy (PFČ 14.11) navrhuje prestavbou jestv. MC na cestu kategórie MO 8/50 so zaradením do funkčnej triedy C2 s navrhovaným ukončením cesty obrátkom. Dopravné napojenie obslužnej cesty na cestu I/72 navrhuje ÚPD prestavbou na plnohodnotnú križovatku so samostatným ľavým odbočovacím pruhom a pripojovacím a zaraďovacím pruhom, pre zabezpečenie bezpečnosti a plynulosti jazdy na ceste I. triedy.
- Pre dopravné sprístupnenie novej lokality bývania Pod kasárňami navrhuje systém obslužných komunikácií, ktoré radíme do funkčnej triedy C2 MO 7,5/40. Územie sa cestou C2 napája do kruhovej križovatky na I/66.
- Navrhuje dopravné napojenie plánovanej lokality IBV Brezno – Rohozná II v rozsahu: Križovatka s cestou I/72 a zastávkové pruhy, Miestna obslužná cesta so spoločným chodníkom, Navrhuje prístupovú komunikáciu k plánovanej IBV Brezno – Rohozná III.
- Rekreačnú lokalitu Brezinky ÚPD navrhuje dopravne sprístupniť obslužnou cestou z cesty I/72.
- Pre dopravnú obsluhu navrhovaných rozvojových plôch pre výstavbu rodinných domov v južnej polohe m.č. Mazorníkovo navrhujeme vybudovať zaokruhovanú obslužnú prepojavaciu komunikáciu ulíc – vedľajšia cesta Osloboditeľov, ktorá sprístupňuje areál BUS/TRUCK Centrum Brezno v pokračovaní ul. Rovne s prepojením na ulicu Hlbokú a späť na cestu II/529 hlavá Cesta osloboditeľov.
- ÚPD navrhuje prestavať priesečné križovatky pri Bille a Tesco na kruhové.
- Navrhuje zokruhovať obslužnú MK C3 do PFČ 12.5 – Hlavina novým mostným telesom cez Hron s napojením na prieťah cesty I/66 pri m.č. P. Halny.

2.12.1.4 Dopravná infraštruktúra na úseku železničnej dopravy

Potenciál železničnej dopravy v meste Brezno je v založenom systéme jednokoľajných železničných tratí č. 172 a 174, integrovaný v železničných staniciach Brezno a Brezno-mesto.

Trať č. 172 (označenie v CP pre verejnosť) Zvolen – Brezno – Červená Skala – Margecany (úsek s označením žel. trate č. 116A – Červená Skala - B. Bystrica), kde sa napája na I. železničný ťah Žilina – Košice č. 120 a s priamymi väzbami na trať č. 150 Nové Zámky – Šurany – Levice – Kozárovce – Zvolen. Táto trať je tzv. Stredný železničný ťah ŽSR, v súčasnosti je ešte stále poznačený úpadkom po rozpade integrovaného dopravného komplexu služieb OD+ND na slabo prosperujúce ŽSS a odčlenené CARGO.

Napriek konverzii a pokračujúcich krízach v konkurenčnom prostredí trhového hospodárstva konštatujeme relatívne silné väzby a zotrvačnosť v preprave osôb v úseku trate 172 Banská Bystrica – Podbrezová – Brezno so 17 spojmi vlakov/deň od Banskej a 11 spojmi do stanice Brezno-mesto, vypravené vlaky sú v rovnakom pomere 15/11 vl./deň.

Železničné zastávky sú m.č. Bujakovo, Zadné Halny a Brezenec.

Trať č. 174 (označenie v CP pre verejnosť) – Brezno – Tisovec – Rimavská Sobota – Jesenské (úsek s označením žel. trate č. 116B – Jesenské-Breno – Halny - Brezno), pripája región Brezno na južný žel. ťah č.160 do Košíc. V PaR sú neuspokojivo hodnotené dopravné vzťahy Brezno-mesto – Tisovec na trati č.172 a Brezno – Červená Skala – Margecany na trati č.175 s 2 pármí vlakov/deň + 1 diaľkový. Podľa informácií železničnej stanice Brezno odchádza denne zo stanice 350 + 126 cestujúcich zo stanice Brezno-mesto.

Železničné zastávky sú v časti Brezinky a Rohozná.

Pre stavby v OP dráhy (60 m od osi krajnej koľaje, najmenej však 30 metrov od vonkajšej hranice obvodu dráhy), ktoré neslúžia na prevádzku dráhy alebo dopravu na dráhe, podľa § 102 ods. 1 písm. ac) je potrebný súhlas na vykonanie činnosti v OP dráhy.

Predstaničný verejný priestor ŽS/AS

Predstaničný priestor má charakter terminálu integrovanej dopravy, kde je plocha autobusovej stanice

AS so stojiskami pre 15 autobusov na ploche pred západnou časťou priečelia železničnej stanice Brezno: kryté nástupištia pre 4 autobusy verejnej regionálnej dopravy, priamo pred rozptylovou plochou žst. Brezno je situované kryté MHD nástupište so 4-mi zvýšenými krytými ostrovčekmi. V západnej časti budovy žst. je pôvodná pešia lávka/most z predstaničného priestoru nad koľajiskom stanice, smerujúca do areálov mostární, ako hlavný bezbariérový nástup chodcov a cyklistov z mesta a od staníc AS/ŽS.

Rádus pešej dostupnosti zastávok BUS R = 350 m zabezpečuje optimálnu väzbu na centrum mesta Brezno, pričom vzdialenosť zo stanice AS/ŽS do centra je 1,3 km = 15-16 minút pešej chôdze.

NÁVRH

- ÚPD rešpektuje trasu železničnej trate č. 172 Zvolen – Brezno – Červená Skala – Margecany.
- Rešpektuje plánovanú prestavbu trate č. 172 pre navrhovanú rýchlosť 100 km/h so zdvojnásobením a jeho postupnou elektrifikáciou v I. etape z BB po Brezno, výhľadovo až po Margecany (v zmysle ÚPN-VÚC BBK - rozvoj rýchleho železničného prepojenia Zvolen - Banská Bystrica – Brezno).

Poznámka: podľa záverov PaR potenciál ponuky osobnej železničnej dopravy jestvujúcich spojov do všetkých smerov je odhadovaný na dvojnásobok dnešnej ponuky, čo aj bez posilnenia spojov môže pokryť prepravu až 700 – 800 cestujúcich denne, čo bude kapacitne vyhovovať aj pre návrhové obdobie.

- ÚPD navrhuje výhľadovú trasu preložky železničnej trate č. 174 v zmysle ÚPN-VÚC BBK v súbehu s navrhovanou preložkou I/72 (preložka trate je vyvolaná navrhovanou vodnou nádržou Rohozná - vo výhlade).
- Navrhuje trasu preložky trate od zastavaného územia Rohozná, pod areál SEKOLOG tak, aby sa napojila na trasu žel. trate vedenej na žel. stanicu Brezno (preložka trate si vyžaduje mimoúrovňových križovaní s cestou I/72, I/66 a mestskými komunikáciami s nárokmi na dodatočné odhlučnenie zo strany ŽSR); navrhuje zvýšenie traťovej rýchlosti na 80 km/hod.
- Železničnú a autobusovú stanicu navrhuje koncipovať ako integrovaný dopravný terminál železničnej, PAD a MHD, doplnený o plochy pešej, cyklistickej a individ. automobilovej dopravy s prístreškami, čakárňou a OV.
- Na žel. zastávke Brezno - mesto ÚPD navrhuje integrovanú zastávku s obsluhou, zastávky autobusovej hromadnej dopravy a sústredené parkovisko pre individ. automobilovú dopravu (obsluha polyfunkčného okrsku Brezenec a centra mesta),
- Na všetkých ostatných železnič. zastávkach navrhuje vymedziť plochu pre parkoviská osobných áut a bicykle a prístrešky a napojenie na autobusové zastávky MHD a PAD.
- Navrhuje zrušenie žel. zastávky a nový terminál dopravy Rohozná.
- Pod rekreačnou lokalitou Brezinky, na železničnej trati č. 174 navrhuje vymedziť plochu pre integrovanú zastávku železničnej a autobusovej hromadnej dopravy s parkoviskom.
- Všetky jestvujúce úrovňové križovania komunikácií so železničnou traťou navrhuje ÚPD ako mimoúrovňové a všetky navrhované križovania komunikácií s traťou rieši ako mimoúrovňové.

2.12.1.5 Mestská hromadná doprava

Mesto je obsluhované 1 linkou mestskej hromadnej dopravy. MHD prevádzkuje firma SAD a.s. Zvolen s trasou obsluhy územia mesta:

- Linka č.400 – 1. Bujakovo, žel. Zast., 2. Bujakovo, Kuvert, 3. Zadné Halny Tehelňa, 4. Zadné Halny, pila, 5. Predné Halny, 6. Predné Halny, Lesná, 7. rázc.k nemocnici, 8. ul.ČSA, 9. nemocnica, 10. TESCO, 11. ul.Fr.Kráľa BILLA, 12. ul.L.Novomeského, 13. AS, 14. ul.L.Novomeského, 15. Švermova ul., 16. ul.Fr.Kráľa BILLA, 17. TESCO, 18. rázc.k nemocnici, 19. nemocnica, 20. TESCO, 21. ul.Fr.Kráľa BILLA, 22. ul.L.Novomeského, 23. AS, 24. Švermova ul., 25. ul. ČSA, 26. Rázusova ul., 27. Mazorníkovo plaváreň, 28. Mazorníkovo ul. M. Benku, 29. Mazorníkovo ul. Nová, 30. Mazorníkovo ul. M. Benku, 31. Mazorníkovo CBA, 32. Mazorníkovo ul. 9.mája, 33. Mazorníkovo ul. MPČĽ, 34. Mazorníkovo ul. MPČĽ otočka.

Monofunkčnosť a nedostatočná funkčná a stavebná previazanosť obytného súboru Mazorníkovo je s organizmom mesta čiastočne zabezpečovaná obsluhou linky MHD verejnej hromadnej dopravy. Táto linka spája Mazorníkovo s integrovanou autobusovou a železničnou stanicou, centrom mesta a s veľkými obchodnými centrami, Nemocnicou.

Počty spojov a zastávok medzi hlavnými zdrojmi a cieľmi: Mazorníkovo – Brezno bolo vyhodnotené za postačujúce, jednotlivé spoje sa na trasách cez mesto dopĺňajú v čase a dostupnosti cieľov. Pri priemernej obsadenosti v špičkách ráno 35 ciest/Bus je možná rezerva cca 25 % cestujúcich, v sedlových hodinách ciest za OV (lekár, úrady, služby, obchody), pri obsadenosti do 30 ciest/Bus sa javí rezerva a zároveň ponuka 30 % cestujúcich nad priemernú obsadenosť.

NÁVRH

- ÚPD navrhuje zatriktívniť verejnú hromadnú dopravu nad narastajúcou individuálnou automobilovou dopravou – zníženie izochrony pešej dostupnosti, komplexnosťou zastávok (samostatné niky pre zastavovanie autobusov mimo jazdné pruhy ciest a MK - v zmysle STN 73 6425), bezbariérový čakací priestor pre cestujúcich s min. voľnou šírkou priestoru 2,0 m z dôvodu zvýšenia bezpečnosti a komfortu cestovania, väzba na peší priechod parkoviská a pod).
- Pre previazanosť obytného súboru Vrchdolinka s organizmom mesta navrhuje ÚPD po zhodnotení prieskumom mobility predĺžiť trasy liniek MHD od sídliska po ceste II/529 s navrhovaným zokruhováním miestnych ciest.
- Na žel. trati č. 172, zastávka Brezno – Mesto, lokalita Brezenec navrhuje ÚPD integrovanú zastávku s obsluhou autobusovou MHD a sústredeným parkoviskom. Integrovaná zastávka bude mať opodstatnenie pre obsluhu navrhovaných plôch polyfunkčného okrsku Brezenec a skrátenie dostupnosti centra mesta.
- ÚPD navrhuje premiestnenie zastávky v Bujakove k vjazdu do areálu Harmanec – Kuvert, vr. príslušenstva.
- Navrhuje rekonštruovať existujúce autobusové zastávky v celom k.ú. vrátane plochy pre samostatné zastávkové pruhy v zmysle STN.
- Navrhuje nové autobusové zastávky na námestí M.R. Štefánika, pri plavárni Mazorníkovo, Vrchdolinke, v Podkoreňovej, Rohoznej, na Brezinkách a Zadných Halnách.
- Zastavovanie autobusov riešiť mimo jazdných pruhov cestnej infraštruktúry, v zmysle aktuálne platnej STN 73 6425 (Stavby pre dopravu, Autobusové, trolejbusové a električkové zastávky a prestupné uzly). Zastávky vybaviť čakacím priestorom pre cestujúcich s bezbariérovou úpravou a prvkami pre imobilných a nevidiacich.

2.12.1.6 Regionálna a diaľková pravidelná autobusová doprava

Analýza liniek a spojov regionálnej (ReD) a diaľkovej hromadnej dopravy, bola v PaR spracovaná podľa grafikonov prevádzkovateľa SAD a.s. Zvolen. Mesto je obsluhované 13-timi regionálnymi linkami PAD:

- linka ReD č. 603420 – s trasou obsluhy: Podbrezová, Valaská, Brezno, žel.stanica, Podkoreňová, Rohozná, Pohronská Polhora,
- linka ReD č. 603421 – s trasou obsluhy: Hronec, Brezno, Čierny Balog, Lom nad Rimavicou,
- linka ReD č. 603422 – s trasou obsluhy: Podbrezová, Brezno, Braväcovo,
- linka ReD č. 603526 – s trasou obsluhy: Jasenie, Podbrezová-Valaská Brezno, rázcestie Nemocnica,
- linka ReD č. 603427 – s trasou obsluhy: Brezno- rázcestie, Valaská-Hronec-Osrbie,
- linka ReD č. 603428 – s trasou obsluhy: Podbrezová Brezno- rázcestie, nemoc., Mazorníkovo – MHD,
- linka ReD č. 603429 – s trasou obsluhy: Brezno žel. stanica, Jarabá-Srdiečko, Podbrezová-Brezno,
- linka ReD č. 603433 – s trasou obsluhy: Podbrezová, Brezno-Telgárt,
- linka ReD č. 603434 – s trasou obsluhy: Telgárt - Brezno/Predné Halny, Podbrezová,
- linka ReD č. 603435 – s trasou obsluhy: Podbrezová, Brezno- Mazorníkovo SAD, Čierny Balog, Medveďov,
- linka ReD č. 603436 – s trasou obsluhy: Podbrezová, Brezno, Mazorníkovo, Čierny Balog, Fajtov,
- linka ReD č.603437 – s trasou obsluhy: Čierny Balog, Dobroč, Brezno, Mazorníkovo SAD Valaská, Podbrezová AS,
- linka ReD č. 603438 – s trasou obsluhy: Brezno žel. stanica, Liptovský Mikuláš.

V analýzach PaR boli hodnotené len spoje, ktoré začínajú, alebo končia v Brezne, vylúčené boli spoje, ktoré premávajú ako MHD na ploche mesta. Grafikony SAD, a.s. Zvolen sú zostavované tak, aby pokrývali zdroje a ciele v Brezne a Mazorníkove spolu s 4 linkami (v súčasnosti integrované do jednej linky) MHD v ranných, predpoludňajších, odhádzkových popoludňajších a večerných hodinách. Možno konštatovať, že ranné spoje do 8:00 hodiny pokrývajú potreby pravidelných ciest do práce a škôl, predpoludňajšie spoje vykrývajú potreby

obyvateľov a návštevníkov z regiónu s cestami za službami OV. Návratové obdobie 14:00 – 16:00 hod je obdobie návratu pravidelných ciest a časť ciest za OV a späť. Za nepostačujúce považujeme počty spojov v neskorom čase 20:00 – 24:00 hodiny.

Autobusová stanica a žel. stanica sú situované v priestore s pešou dostupnosťou cca 1,3 – 1,5 km do centra mesta.

NÁVRH

- Na žel. trati č. 172, zastávka Brezno - mesto navrhuje ÚPD integrovanú zastávku s autobusovou regionálnou a MHD a sústredeným parkoviskom.
- Pre komfortné sprístupnenie navrhovanej rekreačnej lokality Brezinky ÚPD navrhuje na železničnej zastávke trať č. 172 zrealizovať integrovanú zastávku železničnej a PAD s parkoviskom.

2.12.1.7 Letecká doprava

Mesto Brezno je vzdialené od najbližšieho letiska s pravidelnou osobnou leteckou dopravou Sliač - 45 km a Poprad - 80 km (cestná vzdialenosť). Vzdialenosť medzinárodných letísk - Bratislava, Budapešť, Krakow a Košice (po cestnej sieti) je cca 240 - 200 km.

Podľa ÚPD mesta je v riešenom území jednane evidovaná spevnená plocha pôvodne používaná na príležitostné letecké práce v časti Rohozná.

V areáli NsP Brezno sa nachádza plocha verejného záujmu pre vrtuľníky záchrannej zdravotnej služby.

Poznámka:

V zmysle leteckého zákona sa súhlas Dopravného úradu na území mesta vyžaduje pri:

1. *stavbách letísk, osobitných letísk, heliportov a stavbách pre letecké pozemné zariadenia,*
2. *stavbách, zariadeniach nestavebnej povahy alebo vykonávaní činností alebo využívaní územia, ktoré by svojimi vlastnosťami mohli ohroziť bezpečnosť leteckej prevádzky, ak:*
 - *sa ich najvyšší bod nachádza vo výške 40 m a viac nad terénom,*
 - *môžu rušiť funkciu leteckých palubných prístrojov alebo leteckých pozemných zariadení, najmä zariadenia priemyselných podnikov, vedenia veľmi vysokého napätia 110 kV a viac, veterné turbíny, energetické zariadenia alebo vysielačie stanice,*
 - *môžu ohroziť let lietadla, najmä zariadenia na generovanie alebo zosilňovanie elektromagnetického žiarenia, klamlivé svetlá alebo silné svetelné zdroje, veterné turbíny a nadzemné elektrické vedenia s napätím viac ako 1 000 V vedúce ponad údolia alebo v blízkosti diaľnic, rýchlostných ciest a ciest I. triedy.*

NÁVRH

- Zachovať plochu verejného záujmu pre vrtuľníky záchrannej zdravotnej služby v areáli NsP.
- Jestv. neevidovanú spevnenú plochu prestavať a rozšíriť o dopravné plochy pre rozvoj doprav. vybavenia.
- Dopravne sprístupniť plochy PFČ 14.11 prestavbou jestv. MK na kategóriu MO 8/50 so zaradením do funkčnej triedy C2 a ukončenú obrátkom.
- Dopravné napojenie obsluhnej MK na cestu I/72 prestavať na plnohodnotnú križovatku so samostatným odbočovacím a zaraďovacím pruhom, pre zabezpečenie plynulosti a bezpečnosti na ceste I. triedy.

Poznámka:

- *V prípade výhľadového využitia plochy pre letisko (rozvojové plochy dopravného vybavenia pre budúce vzletové a pristávacie dráhy na dĺžku 1 199 m zmysle Štúdie možností umiestnenia vzletovej a pristávacej dráhy v záujmovom území letiska Rohozná, máj 2021 – DÚ sa k nej nevyjadroval), je potrebné zohľadniť blízkosť existujúcej skládky, pri ktorej sa v rámci návrhu ÚPD uvažuje s jej rozšírením a taktiež blízkosti výhľadovej plochy Vodná nádrž Rohozná. Poloha oboch funkcií je vo vzťahu k letisku a budúcej prevádzke na ňom nepriaznivá, nakoľko obe funkcie predpokladajú atraktant pre vtáctvo a navyše ich vzájomná poloha predpokladá križovanie vzletového a približovacieho priestoru budúceho letiska preletom vtáctva (hniezdisko/zdroj potravy), čo významne znižuje úroveň bezpečnosti leteckej prevádzky. V území ÚPD navrhuje nové funkcie (železnica, vrátane jej ochranného pásma, preložka cesty, ktorá križuje severozápadný výhľadový priestor letiska), ktorých výškovým riešením by mohli byť narušené prekážkové roviny a výhľadové plochy navrhovaného letiska. Potrebne je teda preveriť, či poloha prekladanej cesty je v takej vzdialenosti, pri ktorej bude rešpektovať výšku prekážkových rovín nielen jej niveleta, ale aj jej prejazdny profil. Taktiež je potrebné*

preveriť, či výška koľají navrhovanej železnice bude môcť byť zrealizovaná v takej výškovej úrovni, aby aj prejazdny profil rešpektoval prekážkové roviny a plochy navrhovaného letiska. Potrebne je vylúčiť aj prípadnú kolíziu OP železnice s priestorom prevádzkových plôch letiska.

- V prípade výhľadovej transformácie plochy pre vrtuľníky záchranej zdravotnej služby v areáli nemocnice na heliport, bude nutné funkcie, ktoré sú v jej blízkosti a môžu v budúcnosti zámer jeho realizácie zmať a taktiež môžu obmedziť aj užívanie samotnej plochy tak, ako je užívaná v súčasnosti, je nutné preveriť. Ide najmä o líniovú zeleň bez obmedzenia jej výšky a využitie územia pre výstavbu občianskej vybavenosti a bývania s navrhovanou podlažnosťou až 6 NP. Je preto potrebné dôkladne zvážiť požiadavky na úroveň poskytovania zdravotnej starostlivosti v tejto nemocnici (s poukazom na vyhlášku Ministerstva zdravotníctva SR č. 316/2022 Z. z. Kategorizácia ústavnej starostlivosti a jej prílohu č. 15).

2.12.1.8 Vodná doprava

Podľa Konceptie rozvoja vodnej dopravy Slovenskej republiky sa využitie vodných ciest plánuje „Splavnenie dolných úsekov vodných ciest Nitra, Hron, Ipeľ“. Z uvedeného vyplýva, že vodná doprava v riešenom území Brezno nemá dostatočný potenciál.

V zmysle „Aktualizácie Konceptie rozvoja vodnej dopravy Slovenskej republiky (02/2004)“ sa na rieke Hron vodná doprava vykonáva prevažne rekreačná a technologická plavba. Rieka Hron nie je splavná pre nákladné ani osobné lode, je však splavná na kanoe, rafte alebo na kajaku a pod.

NÁVRH

Pre účel rekreačného splavovania Hrona ÚPD navrhuje prístavisko v m.č. Predné Halny a Bujakove s turistickými lodenicami, ako súčasť skupiny východiskových bodov splavovania Hrona(od Heľpy nižšie toku).

2.12.1.9 Osobné horské dopravné zariadenia a zjazdovky

Do k.ú. mesta zasahuje vrcholová stanica sedačkovej lanovej dráhy z Mýta pod Ďumbierom a o nej sa odvíjajú lyžiarske zjazdovky v rámci rekreačnej lokality. Kapacita dvojsedačky je cca 2 000 osôb/hod. a prítomných lyžiarov 700/deň.

Do k.ú. mesta zasahuje lyžiarska základňa Michalová – vlek a zjazdové trate (380 osôb/deň).

NÁVRH

- ÚPD navrhuje prepojenie vrcholovej stanice sedačkovej lanovej dráhy Mýto pod Ďumbierom s mestom sedačkovou lanovou dráhou identickej kapacity. Údolnú stanicu navrhuje nad areálom NsP. Trasovanie sedačky je zalomené z dôvodu ochrany prírody. Záchytné parkovisko je pod úrovňou terénu a prízjazd po jestv. MK, kat. C1. ÚPD navrhuje zokruhovanie linky MHD úpravu spoločnej zastávky pre nemocnicu a športový areál.
- Súčasťou ÚPD je návrh systému zjazdoviek a približovacích trás medzi stanicami OHDZ v rekr. priestore Skalka (z vrcholovej stanice strediska Mýto pod Ďumbierom – Brezno).

2.12.1.10 Cyklistická a pešia doprava v k.ú. mesta

Uspokojovanie potrieb obyvateľov mesta pre rozvoj individuálnej automobilovej dopravy vedie k požiadavkám budovania nových ciest a parkovísk a zahusťovania dopravného toku. Efektívnejšou a navyše aj trvalo udržateľnou cestou rozvoja mestskej mobility je podpora rozvoja cyklistickej dopravy pri súčasnej podpore verejnej osobnej dopravy. Je potrebné vytvoriť také podmienky, aby bol bicykel použiteľný bez obmedzení ako plnohodnotný dopravný prostriedok pri ceste do zamestnania a škôl, za nákupmi, službami a voľnočasovými aktivitami.

V súčasnosti na území mesta nachádzajú cyklistické pásy na ul. Švermova, ul. ČS armády až po Banisko, prepojenie na Mazorníkovo a realizuje sa Boženy Nemcovej.

Pešiu dopravu v meste umožňuje sieť chodníkov popri cestných komunikáciách, pričom PaR konštatujú absenciu vzájomného prepojenia medzi sieťami peších trás jednotlivých zón mesta. Dĺžka chodníkov na území mesta bola v roku 2005 - 12 km, ale s postupnou rekonštrukciou miestnych komunikácií sa sieť peších trás v

meste rozširuje. Z tohto hľadiska môže byť problémom skutočnosť, že časť chodníkov v rámci intravilánu mesta leží na nevysporiadaných pozemkoch. K.ú. mesta je „pretkané“ sieťou peších a cyklistických trás a komunikácií ústiach do mesta.

Mesto má spracovaný dokument: *Technická štúdia – Návrh cyklistickej infraštruktúry v meste Brezno*, ktorého cieľom je dosiahnuť konkurencieschopnosť nemotorovej dopravy individuálnej automobilovej dopravy - neustále narastajúcej intenzity.

Pešie a cyklo magistrály:

- turistická magistrála M.R. Štefánika – Cesta hrdinov SNP,
- cyklomagistrály: Zelená stuha Pohronia a Vrchárska cyklomagistrála.
-

Cyklistické regionálne ťahy v HDP regionálnych ciest vstupujú do mesta jednak v dopravnom prúde spolu s cestnou dopravou, ale vzhľadom na nebezpečnosť a vysoký podiel ťažkej NAD sa cyklisti uchýľujú do „bezpečia“ chodníkov a širších vodiacich prúžkov (ulica Predné Halny, Zadné Halny, SNP Bujakovo, Tisovská cesta, ul. Rohozná, Podkoreňová).

Voľný potenciál chránených chodníkov aj pre pohyb cyklistov evidujeme v ťahoch MK s obojstrannými chodníkmi oddelenými zelenými prúžkami (možné rozšírenie pre CYK) s nízkou intenzitou chodcov: Švermova – L. Novomestského, Čsl. armády, Fraňa Kráľa, Rázusova, Hronská-Šoltésovej k Hronu, na ľavom brehu Hrona Staničná s väzbami na centrum mostami v predĺžení MK Židlovo, Šrámkova, Čermákova a rozostavanou lávkou Rázusova-Mostárenská ako nový peší a cyklistický nástup do priemyselnej zóny (PFČ 9.1 a 10.1.).

ÚPD zahŕňa jestv. turistické a náučné cestičky: Náučný chodník a kyslík. dráhu Banisko – Brezno, Krížovú cestu nad mestom a cestičku Banisko - vyhlídková veža – Mýto n/ Ďumbierom.

Problematické sú ťahy chodníkov na MK s vysokou intenzitou chodcov a cyklistov: Rázusova, Boženy Nemcovej, Čsl. Armády v centre, Kuzmányho, Kieпка, Chalúpkova.

Zmenou organizácie dopravy (striedavé jednosmerné MK) možno vytvoriť podmienky bezpečného pohybu cyklistov z obytných súborov so zaústením na koridory ZAKOS: UO1 – Pionierska-Laskomerského, Hviezdoslavova, Sládkovičova, Krčulova.

Potenciál lokálnej cyklistickej siete a bezpečný pohyb chodcov. Smerom do krajiny v katastri mesta je v koridoroch:

- Sever: PFC 7 a 6 – MK Hradby – Cintorínska Dúbravka, Záhradná – potok Drakšar – Filiarovo, MK Sekurisova – záhradkárská osada Kuľbová – Pleš, Banisko – Šajba, resp. aj smer potok Lužná – Bystrá;
- Juhozápad: PFC 1 - 8 z MK L. Novomestského – nový most cez Hron – záhradkárská osada Čachovo– Pestovateľská;
- Juh: PFC 8 - 9 – 5571: Pestovateľská s predĺžením poľných ciest – Krátka – Kozí chrbát –Valaská, Z-5571: Mazorníkovo – Potočná – Šiašovo – Lúčky – Chamarová - Vrchdolinka, Budovateľská – Jelšová – Šánske, 2569: Poľná – Drábsko Vrchdolinka – Nový Krám ako bezpečná trasa mimo koridoru Cesty osloboditeľov;
- Juhovýchod: PFC9-14 prepojením MK Mliekarenská – Podkoreňová, Cesta osloboditeľov – Drábsko pozdĺž potoka Drábsko – Fajtov – Vydrovo/Čierny Balog;
- Východ: PFC5 Kieпка – Brezenská – Pod Hôrkou – Podkoreňová, MK Kieпка – Kohútová: 8594 letisko Rohozná – Kozlovo, 2579: Kozlovo – Padličkovo – žel. zast. Brezno-Halny – cesta I/66– Mýto pod Ďumbierom
- v koridore cesty I/72, vetva 2570: Kozlovo – Valachovo – žst. Rohozná – Rohozná-Hliník – Brezinky – Michalová.

Turistické cyklotrasy mtBIKE (okruhy v okrese Brezno):

- 8602 – Brezno/Viselnice – Horné lazy,
- 2554 – Horné lazy – Diel – Šánske – Vagnár – Brezno Zadné Halny,
- 8602 v koridore I/66 – mesto/Čsl. Armády – Predné Halny,
- 8515 Predné Halny – Zadné Halny – Bujakovo – 2554 – Liesková – 5577 – Beňušská – pod Kráľovskou horou.

Je potrebné upozorniť, že značná časť rozlohy k.ú. mesta pokrývajú lesy potenciálne zaujímavé pre rozvoj cykloturistiky. Zosúladienie potrieb cykloturistiky po lesných cestách a lesohospodárskych aktivít je značne problematické. Stret cyklistu a ťažkých mechanizmov, veľkých bremien, cesty neudržiavané pre pohyb cyklistov môžu viesť k úrazom a nie je vyriešený spôsob zodpovednosti.

NÁVRH

- Postupovať v súlade s Národnou stratégiou rozvoja cyklistickej dopravy a cykloturistiky v SR a Stratégiou cyklistickej dopravy mesta Brezno a dokumentom Kostrová sieť cyklistických komunikácií BBSK (Dopravoprojekt, Zvolen, 8/2021).
- ÚPD navrhuje systém cyklistických trás mestských aj rekreačných, ktoré sa budú líšiť úrovňou vybavenosti a povrchovou úpravou. Mestské trasy budú mať povrch spevnený asfaltom, resp. dlažbou a turistické kombináciou spevnených a nespevnených povrchov.
- Kľúčovým je dobudovanie cyklistických pásov spájajúcich obytné časti s centrom mesta a s priemyselným areálom býv. mostární a prepojenie s aglomerovanými sídlami mimo k.ú. Brezna –Valaská, Podbrezová a Čierny Balog, Mýto pod Ďumbierom.
- Sieť cyklo pásov na území mesta navrhuje zosúladiť s vedením regionálnych cyklistických trás. Značené regionálne turistické cyklotrasy sa nachádzajú v okolí mesta – lesy a lúky. Preto bude potrebné dohodnúť režim prevádzky so správcom lesov na území mesta a cykloklubmi na niektorých cestách za účelom zníženia rizika stretu cyklistov a ťažkých mechanizmov.
- Pri rekonštrukcii a prestavbe ciest I. až III. triedy navrhuje ÚPD priestor pre vedenie súbežných cyklist. pásov mimo telies vozoviek.
- ÚPD navrhuje vytvoriť cyklistickej doprave vhodné podmienky - vlastná infraštruktúra, vedenie cyklistických pásov po jednosmerných MK najnižšej funkčnej úrovne – C2 a C3, ale aj po D1 - pešia zóna a chodníkmi vo väzbe na vodné toky a krajinu regiónu.
- Jestvujúci hlavný prepojujúci článok peších vzťahov ŽS/AS už historickou lávkou navrhuje ÚPD posilniť bezbariérovými úpravami aj pre cyklistov – špirálová rampa, prípadne výťahom.
- Brehy rieky Hron a potokov Drábsko, Rohozná, Brezenec a Brezniansky potok s prírodnými krajinnými fenoménmi a líniovou štruktúrou miestnych častí Brezna a spádajúcich dedín, ÚPD navrhuje zapojiť do siete cyklo-dopravy. Navrhuje regulatívy na zvýšenie bezpečnosti cestnej dopravy a pobytu ľudí vo verejnom priestore ulíc doplnením lokálnych cyklistických cestičiek a chodníkov pri hlavných komunikáciách, zmenami kategórie MK na obytné ulice a pripojením cyklotrás mesta na regionálne cyklistické ťahy pozdĺž tokov aj naprieč, spojené s krajinou štruktúrou lesných a poľných ciest.

ÚPD ďalej navrhuje :

- cyklochodník Pionierska ulica,
- cyklochodník F. Kráľa,
- cyklochodník Krčulova,
- cyklotrasa Brezno – Mýto pod Ďumbierom,
- cyklotrasa Brezno – Michalová,
- cyklotrasa Brezno – Chamarová – Lúčky,
- dobudovanie cyklotrasy s lávkou Brezno – Valaská.

ÚPD navrhuje tri hierarchicky vrstvené kategórie cyklotrás:

- Hlavné cyklistické komunikácie (C1 - C5) vytvárajúce sieť cyklistických komunikácií nadväzujúce na hlavné vstupné body do mesta a z mesta. Celková dĺžka hlavných trás je podľa mesta 23,6 km.
- Mestské cyklistické komunikácie (C10 – C13)nadväzujúce na hlavné trasy a vytvárajúce základnú štruktúru cyklistických komunikácií priamo v meste. Celková dĺžka mestských trás je podľa mesta 3,4 km.
- Vstupné cyklistické komunikácie (C100 – C107),ktoré spájajú hlavné cykloturistické trasy s mestskými a hlavnými trasami. Celková dĺžka vstupných trás je podľa mesta 7,6 km.

Ďalej navrhuje:

- dobudovanie trás pre cyklistov, korčuliarov a peších v k.ú. mesta, prepojiť nimi centrum mesta so sídliskami

- aj s okrajovými štvŕťami; diferencovať ich na hlavné, mestské a vstupné komunikácie,
- dobudovanie kompletnej infraštruktúry cyklistom so zázemím a doplnenie mestského mobiliáru o stojany na bicykle.

2.12.1.11 Pešia doprava v meste

Hlavné pešie ťahy ciest za každodennými cieľmi do práce, škôl, za nákupmi a kultúrou sú v meste Brezno vedené v dopravnom priestore miestnych komunikácií, ktoré nadväzujú na regionálne cesty (prietahy) I/66, I/72, II/529, III/2396 - Švermova. Podľa analýzy zrealizovanej siete peších chodníkov absentuje v meste vzájomné prepojenia medzi sieťami peších trás jednotlivých zón mesta.

Charakteristika peších ťahov:

Hlavné pešie ťahy: V pozdĺžnom smere Z-V je pre peší pohyb vymedzený priestor zelenými oddeľovacími pruhmi od 1,50 m – 4 m v PD cesty I/66 Čsl. armády, cesty III/2396 Švermova, v priečnom smere J-S peší ťah v koridore MK Fraňa Kráľa s v DP cesty II/529 Rázusova, ktorý pokračuje smerom južným mimo HDP II/529 Cesty osloboditeľov.

Pre prepojenie m.č. Mazorníkovo s centrom mesta bola v rámci výstavby južného obchvatu mesta zrealizovaná bezbariérová mostná pešia lávka ponad cestu I/66.

Lokálne ťahy v MK obytných štvŕtí ponúkajú primerané priestorové a bezpečnostné podmienky chodcom: oddelenie od cestnej dopravy zeleným pásom, alebo aspoň prúžkom, parkovacím pruhom, chránené priechody v križovatkách, väzby na parky a pešiu zónu a nábrežia rieky Hron, vzhľadom na nízke zaťaženie miestnou cestnou dopravou.

Možné kolízie chodcov a cyklistov s cestnou dopravou na ulici Čsl. armády z dôvodov jej dlhej priamej trasy je možné a žiadúce riešiť zriadením viacerých chránených priechodov, najmä v miestach parkovísk pred výrobnými areálmi, športovými zariadeniami a nákupnými centrami.

NÁVRH

- ÚPD navrhuje doplniť chýbajúcu sieť chodníkov pozdĺž zberných komunikácií funkčnej triedy B2, B3, pozdĺž ciest doplnkovej siete mestských ciest funkčnej triedy C1, C2 a riešiť kvalitnú a kapacitne vyhovujúcu pešiu previazanosť systému chodníkov so zastávkami verejnej hromadnej dopravy, objektami občianskej vybavenosti a voľnočasovými aktivitami.
- Systémom peších a cyklistických cestičiek navrhuje prepojiť jednotlivé PFC a PF / urbanistické okrsky.
- Navrhuje zvýšiť bezpečnosť chodcov vyvýšením chodníkov nad vozovku a zabezpečiť bezbariérovosť a prvky pre nevidiacich.
- Pri úpravách chodníkov, ciest pre chodcov, nadchodov, podchodov, schodísk, parkovísk, odstavných plôch, nástupísk prechodov pre chodcov navrhuje rešpektovať požiadavky na stavby užívané osobami s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie, uvedené vo vyhláske č. 532/2002 Z. z.
- Navrhuje rozšíriť chodníky pozdĺž Cesty osloboditeľov, funkčnej triedy B2 v celom úseku zastavaného územia,
- v nových lokalitách zástavby vymedziť pásy pre obojstranne chodníky min. šírky 2,0 m a sprievodnú (oddeľujúcu) zeleň.
- Navrhuje dobudovať, prestavať a vymedziť nové pešie komunikácie a priestranstvá v meste.
- Navrhuje vymedziť nové pešie komunikácie a náučné trasy v krajine.
- Navrhuje plochy pre nové mosty a lávky ponad rieku Hron.

2.12.1.12 Statická doprava

S ohľadom na celospoločenský trend rastu intenzity cestnej dopravy, a osobitne individuálneho automobilizmu rastú možno očakávať v meste Brezno rastúce nároky na statickú dopravu. Tento trend môže byť zosilnený rastom ekonomickej výkonnosti a významu subjektov činných na území mesta a v jeho okolí.

Významný podiel individuálnej automobilovej dopravy na území mesta vyvoláva zvýšené nároky najmä na odstavné plochy využiteľné v priebehu dňa v blízkosti koncentrácie cieľov dopravy (úradu, služby, obchodná

ÚZEMNÝ PLÁN MESTA BREZNO

sieť, atď.) a v obytných častiach mesta v nočných hodinách.

Schválená ÚPD z r. 2001 konštatuje deficitný stav v počte parkovacích plôch a garáží a pre objekty občianskej vybavenosti navrhuje na území celého mesta zabezpečiť spolu takmer 870 parkovacích miest. Pre odstavné plochy a garáže slúžiace pre obyvateľov mesta navrhuje kapacitu vyše 5 000 parkovacích miest. V priestore centra mesta počíta v prvej etape s vybudovaním záchytných parkovísk, neskôr parkovacích garáží.

V území BBSK bol zaznamenaný a predpokladaný stupeň motorizácie a automobilizácie je:

Dosiahnutý stupeň motorizácie a automobilizácie	SR	Banskobystrický kraj
Stupeň motorizácie (MV/1000 obyv.)	357	336
Stupeň automobilizácie (OA/1000 obyv.)	310	291

Tabuľka č.15 - Analyzovaný stav parkovacích a odstavných stojísk, ktorý bol vyhodnotený v PaR na území mesta v rozčlenení sídla na PFC / urbanistické okrsky

Lokalita parkoviska	PFC	Kapacita OA (počet stojísk na P a G)	Účel / využitie parkoviska %
MK - B. Nemcovej	1, 2	P44 + 35	Parkovanie v centre, obchody, administratíva - zamestnanci, návštevy / 100 % = deficit 50 %
Billa, MK Švermova,	2	P90	Parkovanie v sídlisku, účelové / 100 %
Námestie gen. M.R. Štefánika	1	P32	Návštevníci, bývajúci / 100 % = deficit 20 %
Tesco, štadióny	4	P270	Návštevníci OV a športu, účelové / 100 %
Nemocnica	6	P240	Návštevníci / 75 %
Kaufland	6	P200	návštevníci / 80 %
Žel. stanica Brezno ŽS/AS	8	P 20 + 16	Návštevníci, P&R cestujúci, zamestnanci / 80 %
MK - Hradby, centrum	1	P60	Návštevníci OV v centre, bývajúci / 90 %
Lidl, Čsl. armády	6	P100	Návštevníci OV, účelové / 80 %
Mazorníkovo, ul. 9.mája	9	P50 + 100	Bývajúci, kolmé + pozdĺžne / 100 %
Mostárenská	9	P100	Zamestnanci / 100 %
Skupina rad. garáží, L. Novomestského 1	4	G200	Bývajúci / 100 % = deficit
Skupina rad. garáží, ul. Jilemnického	3	G120	Bývajúci / 100 %
Vnútrobloky sídlisk v centre mesta	1, 2, 3, 4	P260	Bývajúci, zamestnanci, návštevy / 100 % = deficit 100 %
Skupina rad. garáží vo vnútri blokov sídlisk, centrum	1, 2, 3, 4	G200	Obyvatelia sídlisk v centre mesta / 100 %

(Zdroj:PaR pre ÚPN-M Brezno) Vysvetlivky: P - parkovisko, G – garáž

Parkovanie v centrálnej mestskej zóne v PFC 01:

- Nám. M. R. Štefánika – sever, východ a juh, ulica B. Nemcovej, časť ulice Malinovského, časť ulice ČSA-juh, ktoré sú čiastočne zjednosmerňované, aby bolo možné v komunikačnom priestore navrhnuť platené parkovacie stojiská - spolu 461 stojísk + G 100
- Od r. 2020 je v prevádzke parkovacia plocha – ul. Hradby PFČ 1.3 - 84 stojísk

- Celkom je v centrálnej mestskej zóne PFC 1 - 45 stojísk + G 100
Centrálna mestská zóna plateného parkovania je rozdelená na zóny A, B, C. Spoplatnením parkovania v

CMZ sa reguluje prítomnosť áut v nej. Parkovaciú politiku obmedzovania možno považovať za jeden z účinných nástrojov regulovania individuálnej dopravy v meste.

Veľký deficit statickej dopravy vo forme parkovania a odstavovania vozidiel na teréne a v garážach sa prejavuje aj na všetkých sídliskách v meste. Dochádza ku prijatým zásadám regulácie možnosti vyhradzovania stojísk. Pred bytovými domami je možné v súčasnosti vyhradiť max 70 % z celkového počtu stojísk na teréne, čo nie je komplexne žiaduce. Parkovanie v RD sa uskutočňuje vo väčšine na vlastných plochách – pozemkoch.

Mesto má spracovaný dokument Plán dopravného značenia a organizácia dopravy v meste. Predmetom a cieľom zmeny plánu dopravného značenia a organizácie dopravy v meste je, vzhľadom na stúpajúci počet motorových vozidiel, zvýšiť bezpečnosť, zvýšiť počet parkovacích miest na problémových uliciach v mestských častiach Centrum a Mazorníkovo a tiež zabezpečiť bezpečný prejazd v letnom a najmä v zimnom období pri zimnej údržbe. Prostriedkom pre dosiahnutie stanoveného cieľa sú zmeny v dopravnom značení spočívajúce v zmene obojsmernej premávky v určitých uliciach na jednosmernú. Nevýhodou návrhu zjednosmernenia ulíc je zvýšenie počtu prejazdov vozidiel ulicami.

Reguláciou parkovania „Parkovacou politikou“ sa docieli zvýšenie podielu pešieho pohybu a pohybu bicyklom a dôjde ku efektívnejšiemu využívaniu verejnej hromadnej dopravy na úkor individuálnej automobilovej dopravy. Stav nedostatku parkovacích miest a spoplatnenia parkovania ovplyvní deľbu dopravnej práce.

Pre výpočet potrieb parkovacích stojísk pre potreby bývania, služieb občianskej vybavenosti a športovo-rekreačných funkcií je potrebné je potrebné čerpať z dát Projektu regulovaného parkovania mesta Brezno s deľbou dopravnej práce a prieskum mobility obyvateľstva.

NÁVRH

- Pre dosiahnutie zníženia atraktivity individuálnej automobilovej dopravy na úkor verejnej hromadnej dopravy a nemotorovej dopravy – peší pohyb a pohyb bicyklom navrhuje rozvíjať infraštruktúru nemotorovej dopravy a preferenciu verejnej hromadnej dopravy – nové linky MHD a noví pešie a cyklistické pásy.
- Navrhuje podporu moderných ekologických druhov dopravy so zabezpečením komfortnej infraštruktúry – zdieľané bicykle, elektrokolobežky, prípadne elektroskútre.
- Navrhuje vylúčenie odstavovania vozidiel nad 3,5 t na sídliskách a v obytných zónach
- ÚPD navrhuje záchytné parkovacie plochy pre tento druh vozidiel – výrobné zóny v meste mimo obytných zón a vyčleniť pre ne plochy v sídle firiem.
- V dotyku s CMZ vo vnútroblokoch PFČ (urbanistických skupín) 1.9, 2.3, 4.2, 5.1 a 6.3, navrhuje ÚPD vymedziť plochy pre podzemné parkoviská (aj pre širšie potreby PFČ),
- Na nových plochách bývania v BD, RD a OV navrhuje parkovacie a odstavné stojiská v zmysle ukazovateľov STN, z toho min. 40 % pod zemou; Na plochách RD navrhuje odstavné stojiská v počte min.2 stojiská /RD (nie na vozovke).
- Navrhuje zrušenie radových garáží a nahradenie ich plochami VZ a športu; potrebnú kapacitu saturuje v podzemných parkoviskách – vnútrobloky PFČ (urbanistických skupín) 1.9, 2.3, 4.2.
- Pre ostatné ponukové plochy funkčného využitia, dimenzovať potreby statickej dopravy na vlastnom pozemku v zmysle ukazovateľov STN.

Ďalej navrhuje:

- významné verejné parkovacie plochy a objekty: PFČ 1.9, 2.3, 4.2, 5.1, 5.2, 6.3, 7.2,7.5, 7.8, 9.1, 9.7, 11.1, 12.6, 14.11, 14.13, 15.1,
- asanácie boxových garáží pre verejné parkovacie plochy: PFČ 1.10, 2.2, 3.7, 4.2 a plochy výroby: PFČ 14.2,
- doplnenie parkovísk pri jestvujúcich skupinách BD: PFČ 3.7, 9.7.

Poznámka: pre riadenie organizovaného a bezpečného parkovania v meste je spracovaný dokument: Projekt regulovaného parkovanie mesta Brezno (12/2023).

2.12.1.13 Služby motoristom

V k.ú. mesta sa nachádzajú tieto čerpacie stanice pohonných hmôt:

- pri OC TESCO na I/66 – Shell,
- po pravej strane I/66 pri výjazde z Brezna – Slovnaft,
- na Ceste osloboditeľov (PFČ 11.1),
- v areáli BUS&TRUCK Centrum Brezno (PFČ 10.1) – viazaná ČS,
- po pravej strane cesty I/66 v smere jazdy medzi m.č. Zadné Halny a Bujakovo - ČS Šajgal OIL.

Servisné služby, STK, predajne automobilov, motoriek a súčiastok sú rozptýlené v meste. Sústreďenie je pri býv. mostárni a Mazorníkove.

NÁVRH

- Servisné služby navrhuje ÚPD v polyfunkčných centrách a v rámci plôch dopravného vybavenia a plôch priemyselnej výroby, skladov a výrobných služieb. V PFČ 5.1 navrhuje čerpaciu stanicu PHM a autoslužby.
- Navrhuje vytvárať územnotechnické podmienky pre alternatívne spôsoby dopravy hlavne so zameraním na elektrodopravu a s tým súvisiacu sieť nabíjajúcich staníc pre elektromobily alebo hybridné automobily.

2.12.1.14 Negatívne účinky dopravy a ich vplyv na riešenie sídla

Dokumentovanie hlukovej situácie z cestnej dopravy v najnepriaznivejších profiloch ciest I, II. a III triedy mestom a na ZAKOS bolo stanovené výpočtom z profilov dopravného modelu stav rok 2035 požadovanou Vyhl. č.49/2007 Z.z.. Východiskovým podkladom pre výpočet hluku bola intenzita dopravy na rok 2030, zloženie dopravného prúdu a sklonové pomery nivelety komunikácie. Výpočet hluku bol spracovaný v miere podrobnosti pre ÚPN. Výpočet predstavuje hladinu hluku bez redukcií možných odrazov, pevných prekážok a pod.

Tabuľka č. 16 - Ekvivalentné hladiny hluku z automobilovej dopravy na jednotlivých úsekoch

Sčítací úsek, číslo úseku	n sk.v/h	podiel NA %	Faktory F3 = 1,0	Veličina X	Zákl. hlad. L _{aeq} (dB(A))	Dosiahnutá hladina hluku (m)	
						65 dB (A)	60 dB (A)
I/66, 90940 vjazd do Brezna	588	16,7 %	F1 = 3,42 F2 = 1,22	2 453	73,9	62,0	166,3
I/66,90941 obchvat Brezna	375	29,2 %	F1 = 3,68 F2 = 1,4	1 932	72,9	49,9	137,0
I/66,90941 Čsl armády, Brezno	258	6,5 %	F1 = 1,21 F2 = 1,22	381	65,8	9,7	31,8
I/66,90942 Brezno, Predné Halny	319	0,7 %	F1 = 0,78 F2 = 1,26	313	65,0	7,5	26,2
I/66,90942 obchvat I/72-I/66	173	41,5 %	F1 = 3,75 F2 = 1,22	791	69,0	20,9	63,3
I/66,91681 MK Rázusova	454	2,1 %	F1 = 0,89 F2 = 1,22	493	67,0	12,8	40,7
I/66,91681 obchvat II/529-I/72	143	67,3 %	F1 = 5,62 F2 = 1,31	1 052	70,2	27,8	81,6
I/72,92061 Tisovská cesta	243	8,4 %	F1 = 1,35 F2 = 1,22	400	66,0	10,2	33,3

ÚZEMNÝ PLÁN MESTA BREZNO

Sčítací úsek, číslo úseku	n sk.v/h	podiel NA %	Faktory F3 = 1,0	Veličina X	Zákl. hlad. L _{aeq} (dB(A))	Dosiahnutá hladina hluku (m)	
						65 dB (A)	60 dB (A)
I/72,92060, Brezno výstup, Tisovská cesta	183	12,2 %	F1 = 1,62 F2 = 1,31	388	65,9	9,9	32,3
II/529,91682, Mazorníkovo	804	14,1 %	F1 = 1,76 F2 = 1,22	1 726	72,4	44,9	134,7
III/2296,95601 MK Švermova	433	6,9 %	F1 = 1,23 F2 = 1,22	650	68,1	17,1	52,8

Zdroj: vlastné výpočty

Pre obytné útvary stanovuje vyhláška Vyhl. MZ SR č. 549/2007 Z. z. najvyššie prípustnú hodnotu ekvivalentnej hladiny hluku vo vonkajšom priestore pozdĺž základnej komunikačnej siete max. L_{Aeq} 60 dB(A).

Dopravno-inžinierske podklady a výpočet dopadu hluku na životné prostredie podľa výsledkov Štúdie realizovateľnosti dokladujú, že súčasný stav aj predpokladané budúce intenzity dopravy v koridore cesty I/66 vyvolávajú opodstatnenosť pre realizáciu a prípravu investícií na preložke cesty I/66 ako v celom úseku koridoru cesty I/66 od B. Bystrice na východ tak hlavne na ceste I/66 južný obchvat mesta Brezno. Na sčítacích profiloch v meste dôjde realizáciou infraštruktúrnych investícií ku výraznému aktuálnemu odľahčeniu nadradenej komunikačnej siete od tranzitnej a predovšetkým nákladnej dopravy a ku výraznému zníženiu negatívneho dopadu hluku na zástavbu obytného územia mesta Brezno.

NÁVRH

ÚPD navrhuje obchvat cesty I/66 mimo zastavané územie mesta. V kritických úsekoch navrhuje protihlukové clony, líniovú a izolačnú zeleň (PFC 7.1, 9.8, 10.1, 11.1, 14.3) a ďalšie protihlukové opatrenia a pásy zelene (PFC 02).

2.12.2 Energetika a telekomunikácie

2.12.2.1 Energetika a energetické zariadenia

A. Zásobovanie elektrickou energiou

Zájumové územie a rozbor širších územných vzťahov

Riešené územie je zásobované elektrickou energiou z prevodových transformátorových staníc 110/22 kV Mostáreň Brezno a rozvodne a transformovne Rz 22/6 kV pri cintoríne.

Riešeným územím prechádzajú nasledovné vzdušné VVN a VN linky:

- 110 kV vzdušné vedenie č. 7711 – Podbrezová – Dobšiná
- 110 kV vzdušné vedenie, dvojlinka č. 7907, 7910 (7907 Podbrezová – Brezno, 7910 Medzibrod – Hnúšťa)
- 110 kV vzdušné vedenie, dvojlinka č. 7908, 7910 (7908 Brezno – Rimavská Sobota, 7910 Medzibrod – Hnúšťa),
- 22 kV vzdušné vedenie č. 309
- 22 kV vzdušné vedenie č. 313
- 22 kV vzdušné vedenie č. 334
- 22 kV vzdušné vedenie č. 380
- 22 kV vzdušné vedenie č. 400
- 22 kV vzdušné vedenie, dvojlinka č. 401, 402
- 22 kV vzdušné vedenie č. 417
- 22 kV vzdušné vedenie č. 418.

Ochranné pásma (v zmysle zákona o energetike č.251/2012 Z.z.) na ochranu elektro energetických zariadení sú popísané v kap. 2.9.2 tejto Spravidnej správy.

Základné demografické údaje pre zásobovanie elektrickou energiou jestvujúci stav:

Výpočet plošného zaťaženia jestvujúcich urbanizovaných plôch mesta Brezno pre bytové jednotky (b.j.) rodinných domov (RD) a v bytových domoch (BD):

Jestvujúce byty v RD a BD za celé riešené územie mesta – 7 256 bytov (b.j.) k roku 2011-2019.

$$S_{\text{byTB i}} = 7395 \times 7 \text{ kW/b.j.} = 51\,765 \text{ kW}$$

$$S_{\text{byTB s}} = 51\,765 \times 0.21 = 10\,870 \text{ kW}$$

$$S_{\text{s kom}} = 158 \text{ kW}$$

$$S_{\text{s celkom}} = 10\,765 + 158 = 11\,028 \text{ kW.}$$

Vysvetlivky : $S_{\text{byTB i}}$ - celkový inštalovaný príkon pre byty s elektrifikáciou A+B

$S_{\text{byTB s}}$ - celkový súčasný príkon pre byty s elektrifikáciou A+B

$S_{\text{s kom}}$ - celkový súčasný príkon pre komunálnu spotrebu a verejné osvetlenie

$S_{\text{s celkom}}$ - celkový požadovaný súčasný príkon

Podiel 1 bytu na súčasnom maximálnom príkone vrátane komunálnej spotreby je vypočítaný podľa:

$$S_{\text{s celkom}} = 11\,028$$

$$S_n = \frac{S_{\text{s celkom}}}{n} = \frac{11\,028}{7395} = 1,49 \text{ kW/b.j.}$$

Výpočtový počet transformačných staníc VN/NN s výkonom 400 kVA zaťažených na 85 %:

$$S_{\text{celk.}} = 11\,028$$

$$N_{\text{CDTS}} = \frac{S_{\text{celk.}}}{s \cdot \cos \phi \cdot 0,85} = \frac{11\,028}{333} = 33 \text{ ks}$$

Pri predpokladanom ročnom využití maxime 1600 hodín bude ročná spotreba elektrickej energie 17 GWh/rok.

Podklady pre výpočet návrhu riešenie rozvodu elektrickej energie

S ohľadom na súčasný charakter bytového fondu a plošnú plynofikáciu riešeného územia mesta Brezna, súčasné byty a bytové jednotky (b.j.), ako aj navrhované byty a bytové jednotky (b.j.) v RD a BD sú zatriedené v zmysle STN 33 2130 do kategórie elektrifikácie „A“ a „B“, t. j. byty, v ktorých sa elektrická energia používa na osvetlenie a drobné domáce elektrické spotrebiče do 16A, ako aj na elektrické varenie a pečenie.

Pri bilancovaní potreby elektrickej energie sme vychádzali z predpokladanej energetickej bilancie navrhovaných objektov individuálnej bytovej výstavby rodinných domov (RD) a vidieckeho bývania, objektov bytovej výstavby (BD), objektov občianskej vybavenosti (OV) a výrobných a nevýrobných objektov a skladov.

Návrh vychádza z predpokladu, že elektrická energia v RD (rodinných domoch) a BD (bytových domoch) sa bude využívať pre drobné elektrické spotrebiče do 3.5 kW a na elektrickú prípravu jedál (varenie) pre elektrifikáciu „A“ a „B“. Na vykurovanie objektov a prípravu teplej úžitkovej vody sa bude využívať komplexne plyné palivo (zemný plyn naftový), alternatívne v kombinácii s elektrickými tepelnými čerpadlami pre vykurovanie a prípravu TV, doplnenú slnečnými kolektormi, resp. fotovoltickými panelmi na strechách rodinných domov.

Potrebný elektrický príkon pre objekty OV, výroby a skladov bude navrhnutý v závislosti na podkladoch dodaných hlavným riešiteľom a jednotlivými investormi v rámci prípravného konania v závislosti na kubatúre objektov a podľa merných jednotiek daných z "Pravidiel pre elektrizačnú sústavu". Cca 20 % navrhuje ÚPD z obnoviteľných zdrojov.

Spôsob zásobovania elektrickou energiou

Bytový fond a objekty občianskej a technickej vybavenosti v meste Brezno sú zásobované elektrickou energiou z murovaných a stožiarových transformátorových staníc. Vo PFC 01, 02, 03, 04, 05 (okrsokoch 1a – centrum, 1b – Brezenec, 4 – sídlisko Západ a Stred) slúžia pre zásobovanie elektrickou energiou murované transformátorové stanice 6/0,4 kV, ktoré sú napájané slučkováním 10 kV káblom napájačmi č.609, 610, 611 a 612 z prevodovej transformátorovej stanice 22/0,6 kV. PFC 09 (okrsok 8 - Sídlisko Mazorníkovo) je elektrickou

ÚZEMNÝ PLÁN MESTA BREZNO

energiou zásobované z murovaných transformátorových staníc 22/0,4 kV slučkováním zo spínacej stanice 22 kV, ktorá je napájaná 22 kV vzdušnými linkami č. 401, 402 z prevodovej transformátorovej stanice 110/22 kV Mostáreň Brezno. Ostatné PFC (okrsy) sú elektrickou energiou zásobované v prevažnej miere zo stožiarových transformátorových staníc 22/0,4 kV, ktoré sú napájané 22 kV vzdušnými prípojkami z 22 kV vzdušných liniek, vyúsťujúcich z prevodovej transformátorovej stanice 22/0,4 kV Mostáreň Brezno.

Odčlenené časti a záhradkárske osady sú napojené na najbližšie TS.

Označenie, prevod a výkon jestvujúcich transformátorových staníc, ich rekonštrukcia a prebudovanie na kioskové (murované) a vybudovanie nových navrhovaných transformátorových staníc z predchádzajúcich návrhov ZaD UPD mesta Brezno udáva nasledujúca tabuľka:

(Urbanistický

okrsok)

číslo PFC

*Označenie, názov a druh transformačnej
stanice z prechádzajúcich UPD*

Prevod

Výkon (kVA)

(1a –Centrum)	TR 912 MÚ námestie	murovaná	6/0,4	400	400
PFC 01, 03	TR 913 Kláštor Piaristov	murovaná	6/0,4	400	400
	TR 915 Dom Potravín	murovaná	6/0,4	400	400
	TR 916 Hotel Ďumbier	murovaná	6/0,4	400	400
	TR 917 Rázusova ulica	murovaná	6/0,4	400	400
	TR 918 Čermáková ulica	murovaná	6/0,4	400	400
	TR 919 Stará nemocnica	murovaná	6/0,4	400	400
	TR 920 Rázusova ulica	murovaná	6/0,4	400	400
	TR 921 SPŠ	murovaná	6/0,4	400	400
	TR 922 Dom služieb	murovaná	6/0,4	250	250
	TR 930 OD	murovaná	6/0,4	400	400
	TR 936 ATÚ	murovaná	6/0,4	250	250
	TR OÚNZ	stožiarová	22/0,4	160	160
(1b–Brezeneč)	TR Kuzmányho ulica	murovaná	6/0,4	400	400
PFC 05	TR Slovenka	stožiarová	22/0,4	250	250
	TR 940	murovaná	22/0,4	-	400
(2– Kieпка)	TR Kukučínova ulica	bloková	22/0,4	630	630
PFC 05	TR Kieпка 1	stožiarová	22/0,4	250	250
	TR Kieпка 2	stožiarová	22/0,4	-	100
(3- IBV Sever)	TR Dúbravka	stožiarová	22/0,4	400	400
PFC 07					
(4- Sídliisko a Stred)	TR 902 Klementisova ulica	murovaná	6/0,4	400	400
PFC 04, 02	TR 903 Krčulova ulica	murovaná	6/0,4	400	400
	TR 904 Kotolňa	murovaná	6/0,4	400	400
	TR 905 ZDŠ	murovaná	6/0,4	400	400
	TR 906 Kotolňa Sídliisko	murovaná	6/0,4	400	400
	TR 907 SKN 7	murovaná	6/0,4	400	400
	TR 909 Školská ulica	murovaná	6/0,4	400	400
	TR 910 Školská ulica	murovaná	6/0,4	400	400
	TR 911 Školská ulica	murovaná	6/0,4	400	400
	TR 923 Plynová kotolňa	murovaná	6/0,4	400	400
	TR 924 Malinovského ulica	murovaná	6/0,4	400	400
	TR 925 Malinovského ulica	murovaná	6/0,4	400	400
	TR 926 Klimentova ulica	murovaná	6/0,4	400	400
	TR 927 MB byty	murovaná	6/0,4	400	400
	TR 928 Sídliisko I	murovaná	6/0,4	400	400
	TR 929 Sídliisko II	murovaná	6/0,4	400	400

ÚZEMNÝ PLÁN MESTA BREZNO

	TR 931 Zimný štadión	murovaná	6/0,4	400	400
	TR 932 Západ-pri ČS	murovaná	6/0,4	400	400
	TR 933 Západ-bitúnok	murovaná	6/0,4	400	400
	TR 934 Západ-SLN	murovaná	6/0,4	400	400
	TR 935 Západ-kotolňa	murovaná	6/0,4	400	400
	TR 938 Cesta ku štadiónu	murovaná	6/0,4	400	400
	TR 941	murovaná	6/0,4	-	400
(5 - Nové Centrum-Banisko)	TR 901 Kasárne	murovaná	6/0,4	400	400
PFC 06	TR OÚNZ	murovaná	22/0,4	2x 400	2x400
	TR Internát hotel.. školy	stožiarová	22/0,4	100	250
	TR ČS	stožiarová	22/0,4	100	100
(6-Priemysel. zóna I.)	TR ŽSR	stožiarová	22/0,4	100	100
PFC 08	TR SAD	murovaná	22/0,4	250	250
	TR Mostáreň	stožiarová	22/0,4	400	400
	TR Štátne lesy	stožiarová	22/0,4	250	250
(7 - IBV Chamarovo)	TR1 Mazorníkovo	stožiarová	22/0,4	250	250
PFC 09	TR2 Mazorníkovo	stožiarová	22/0,4	400	400
	TR3 Mazorníkovo	stožiarová	22/0,4	400	400
	TR4 Mazorníkovo	stožiarová	22/0,4	160	160
	TR Polícia	stožiarová	22/0,4	400	400
	TR Učňovské stredisko	stožiarová	22/0,4	100	100
	TR Zdroj	stožiarová	22/0,4	400	400
	TR Pekáreň	murovaná	22/0,4	250	250
(8 - Sídliisko Mazorníkovo)	TR Spínacia stanica	murovaná	22/0,4	400	630
PFC 09	T1/393	murovaná	22/0,4	400	630
	T2/394	murovaná	22/0,4	400	400
	T3/395	murovaná	22/0,4	400	400
	T5/398	murovaná	22/0,4	400	400
	T6/399	murovaná	22/0,4	400	630
	T7/400	murovaná	22/0,4	400	630
	T8/401	murovaná	22/0,4	400	400
	T9/402	murovaná	22/0,4	400	630
	T10	murovaná	22/0,4	-	400
(9 - IBV Vrchdolinka)	TR1 Vrchdolinka stožiar., návrh	murovaná	22/0,4	250	630
PFC 11	TR2 Vrchdolinka	stožiarová	22/0,4	400	630
	TR3 Vrchdolinka	stožiarová	22/0,4	160	250
(10- Priemysel. zóna II.)	TR Mliekárňa	murovaná	22/0,4	2x400	2x400
PFC 10, 11	TR Agrostav	murovaná	22/0,4	250	250
	TR Plemenná stanica	stožiarová	22/0,4	250	250
	TR SAD	stožiarová	22/0,4	100	100
	TR Mäsokombinát	stožiarová	22/0,4	160	250
(11-Podkoreňová-Ivančíkovo)	TR1 Podkoreňová	stožiarová	22/0,4	250	400
PFC 14	TR2 Podkoreňová	stožiarová	22/0,4	100	400
	TR RD Podkoreňová	stožiarová	22/0,4	400	400
	TR RD Podkoreňová dvor	stožiarová	22/0,4	160	160
	TR Rimavská	stožiarová	22/0,4	250	250
	TR RD	murovaná	22/0,4	2x400	2x400
	TR RD výst.	stožiarová	22/0,4	160	160

ÚZEMNÝ PLÁN MESTA BREZNO

(12- Predné Halny)	TR1 Predné Halny	stožiarová	22/0,4	250	250
	TR Dom dôchodcov	stožiarová	22/0,4	250	250
PFC 07					
(13- Zadné Halny)	TR1 Zadné Halny	stožiarová	22/0,4	400	400
	TR2 Zadné Halny	stožiarová	22/0,4	-	400
PFC 12	TR Okresný archív	stožiarová	22/0,4	100	160
	TR Píla Smrečina	stožiarová	22/0,4	400	400
(14- Bujakovo)	TR1 Bujakovo	stožiarová	22/0,4	400	400
	TR2 Bujakovo	stožiarová	22/0,4	-	400
	TR exist. areál Bujakovo	stožiarová	22/0,4	160	160
	TR HP Bujakovo	murovaná	22/0,4	630	630
(15- Rohozná)	TR1 Rohozná obec 1	stožiarová	22/0,4	250	250
	TR2 Rohozná obec 2	stožiarová	22/0,4	100	100
	TR3 Rohozná obec 3	stožiarová	22/0,4	100	160
	TR4 Rohozná obec 4	stožiarová	22/0,4	400	400
	TR5 Rohozná obec 4	stožiarová	22/0,4	100	100
	TR6 Rohozná Dvoriská	stožiarová	22/0,4	160	160
	TR7 Rohozná Hliník	stožiarová	22/0,4	160	160
	TR Rohozná HD	stožiarová	22/0,4	-	100
	TR Rohozná MMM	murovaná	22/0,4	-	1 000
	TR Rohozná ŠL	stožiarová	22/0,4	-	250
	TR Rohozná CO	stožiarová	22/0,4	-	250
PFC 16					

NÁVRH

- Výpočet plošného zaťaženia navrhovaných urbanizovaných plôch mesta Brezno pre bytové jednotky (b.j.) rodinných domov (RD) a v bytových domoch (BD):

Bytové jednotky

Navrhované byty v RD a BD za celé riešené územie mesta – 1 095 bytov (b.j.) k roku **2035**:

$$S_{\text{bytB i}} = 1\,095 \times 7 \text{ kW/b.j.} = 7\,665 \text{ kW}$$

$$S_{\text{bytBs}} = 7\,665 \times 0.22 = 1\,686 \text{ kW}$$

$$S_{\text{s kom}} = 33 \text{ kW}$$

$$S_{\text{s celkom}} = 1\,686 + 33 = 1\,719 \text{ kW.}$$

Výsvetlivky : $S_{\text{bytB i}}$ - celkový inštalovaný príkon pre byty s elektrifikáciou B

S_{bytBs} - celkový súčasný príkon pre byty s elektrifikáciou B

$S_{\text{s kom}}$ - celkový súčasný príkon pre komunálnu spotrebu a verejné osvetlenie

$S_{\text{s celkom}}$ - celkový požadovaný súčasný príkon

Podiel 1 bytu na súčasnom maximálnom príkone vrátane komunálnej spotreby je vypočítaný podľa:

$$S_{\text{s celkom}} = 1\,719$$

$$S_n = \frac{S_{\text{s celkom}}}{n} = \frac{1\,719}{1\,095} = 1,56 \text{ kW/b.j.}$$

Výpočtový počet transformačných staníc VN/NN s výkonom 400 kVA zaťažených na 85 %:

$$S_{\text{celk.}} = 1\,719$$

$$N_{\text{cdTS}} = \frac{S_{\text{celk.}}}{s \cdot \cos \phi \cdot 0,85} = \frac{1\,719}{333} = 5,16 = 5 \text{ ks}$$

Pri predpokladanom ročnom využití maxime 1600 hodín bude ročná spotreba elektrickej energie 2,75 GWh/rok.

Jednotky v cestovnom ruchu a turizme

Do celkovej bilancie ÚPD začleňuje i navrhované izby v budovách CR.T a ostatných formách (3 osoby na

izbu) a chaty a chalupy (4 osoby na chatu) – 324 jednotiek k r. 2035:

$$S_{\text{byTB i}} = 324 \times 7 \text{ kW/b.j.} = 2\,268 \text{ kW}$$

$$S_{\text{byTBs}} = 2\,268 \times 0.22 = 499 \text{ kW}$$

$$S_{\text{s kom}} = 10 \text{ kW}$$

$$S_{\text{s celkom}} = 499 + 10 = 509 \text{ kW.}$$

Vysvetlivky : $S_{\text{byTB i}}$ - celkový inštalovaný príkon pre byty s elektrifikáciou B

S_{byTBs} - celkový súčasný príkon pre byty s elektrifikáciou B

$S_{\text{s kom}}$ - celkový súčasný príkon pre komunálnu spotrebu a verejné osvetlenie

$S_{\text{s celkom}}$ - celkový požadovaný súčasný príkon

Podiel 1 bytu na súčasnom maximálnom príkone vrátane komunálnej spotreby je vypočítaný podľa:

$$S_{\text{s celkom}} = 509$$

$$S_n = \frac{S_{\text{s celkom}}}{n} = \frac{509}{324} = 1,57 \text{ kW/b.j.}$$

Výpočet transformačných staníc VN/NN s výkonom 400 kVA zaťažených na 85 %:

$$N_{\text{cdTS}} = \frac{S_{\text{celk.}}}{s \cdot \cos \phi \cdot 0,85} = \frac{509}{333} = 1,52 = 2 \text{ ks}$$

Pri predpokladanom ročnom využití maxime 1 000 hodín bude ročná spotreba elektrickej energie 0,5 GWh/rok.

Poznámka: Do bilancie plošného zaťaženia neboli zahrnuté všetky štyri záhradkárske osady nakoľko sú napojené na jestv. systém. V r. 2021 bol evidovaný sumárny počet 585 parciel a do r. 2035 ÚPD navrhuje nárast o 35 parciel, čo je spolu 620 parciel. Z uvedeného počtu predpokladáme 600 záhradných chatiek (1 800 návštevníkov). Systém zásobovania elektrickou energiou navrhuje ÚPD zachovať.

ÚPD navrhuje všetky prípojky VN na trafostanice v zastavanej časti riešiť ako zemné káblové a trafostanice ako kioskové do 630 kVA. Napojenie nových odberných miest riešiť len z trafostaníc vo vlastníctve SSD, a.s.

Tabuľka č.17 – Tabuľka pre navýšenie elektrického príkonu - bytové jednotky, lôžka a iné jednotky podľa umiestnenia v PFC a segmentoch krajiny k roku 2035

Priestorovo-funkčný celok (označenie podľa ŠÚ SR) a segment krajiny	Počet bytových jednotiek / obyvateľov (r.2021)	Návrh bytových jednotiek (b.j.)	Návrh počtu jednotiek v CR.T a ICHR objekt (izba)	Plocha PFC (ha)	Ps (kW)
URBANIZOVANÉ ÚZEMIE					
01 Centrum (Brezno – stred, Pamiatková zóna Brezno)	1 375 / 3 752	30 + (20)	10 (ostatné – 33 izieb)	41,39	130
02 Sídliisko Stred (Štvrť kpt. Nálepku)	1 863 / 3 528	(30)	0	34,72	47
03 Pri Hrone (Brezno – stred, Sídlišká)	632 / 1 350	(30)	0	45,85	47
04 Sídliisko Západ (Štvrť Ladislava Novomestského)	786 / 1 767	(20)	1 (ostatné – 16 izieb)	22,95	31
05 Brezenec – Kieпка – Židlovo (Klepuš)	262 / 841	55 + (20)	0	94,94	118
06 Nemocnica - Banisko	3 / 6	22	2 (CR.T - 33 izieb)	39,49	86

ÚZEMNÝ PLÁN MESTA BREZNO

07 Kasárne – Pod Dúbravkou – Predné Halny	303 / 1 426	210 + 27	5 (CR.T -33 izieb), lanovka	137,62	267 + 400
08 Mostáreň	5 / 11	0	0	63,90	0
09 Mazorníkovo	1 764 / 4 777	216	0	147,58	340
10 Priemyselný obvod Mazorníkovo	16 / 54	4	0	51,75	6
11 Vrchdolinka – Rovné (Hlboká)	212 / 636	110	0	171,91	173
12 Zadné Halny	154 / 465	20	1 (CR.T - 17 izieb)	172,56	58
13 Bujakovo	56 / 171	16	0	10,93	25
14 Tisovská cesta, Podkoreňová: zastavané územie, Pred Rohoznou – Hájna hora	211 / 679	56 + 80	-	Je časťou segmentu krajiny	213
15 Rohozná - Brezinky: (zastavané územie)	106 / 229	110	-	Je časťou segmentu krajiny	173
Spolu urbanizované územie	7 748 / 19 692	1 076	9 (CR.T - 100 izieb), 11 (ostatné - 50 izieb)	1 035,59	2 114

ČIASTOČNE URBANIZOVANÉ ÚZEMIE

16 Molčanov grúň: existu. Areál (Šimunička – Stará Priehybina)	0 / 0	0	0	Je časťou segmentu krajiny	0
17 Hájna hora – Pri Michalovej: zastavané územie výrobou (Šimaníkova – Kubická)	0 / 0	0	0	Je časťou segmentu krajiny	0
18 Ježova dolina – Vagnár: zastavané územie chatami (Zúbra – Hudák)	4 / 0	0	10	Je časťou segmentu krajiny	16
19 Mlynná dolina: zastavané územie chatami (Konštia – Zelená Mlynná)	0 / 0	4	10	Je časťou segmentu krajiny	22
20 Ďumbier - Gápeľ (chata M.R. Štefánika)	0 / 0	0	0	Je časťou segmentu krajiny	0
Spolu ostatné urbanizované územie	4 / 0	4	0	-	38
Spolu všetky PFC (UO) (urbanizované územie)	7 752 / 19 692	1 080	9 (CR.T - 100 izieb), 11 (ostatné –	1 035,59	2 152

ÚZEMNÝ PLÁN MESTA BREZNO

			50izieb),		
(25) – prírastok b.j. intenzifikáciou pozemkov a budov					
NEURBANIZOVANÉ ÚZEMIE - segmenty krajiny (mimo zastavané územie)					
Segment krajiny (priestorovo - funkčný celok podľa SOBD 2021)	Počet bytových jednotiek / obyvateľov (r.2021)	Návrh bytových jednotiek (b.j.)	Navrhovaný počet jednotiek v CR.T a ICHR objekt (lôžka)	Plocha PFC (ha)	Ps (kW)
I. Lúčky (FPC č.23)	97 (P.LO) / 171	3 (P.LO)	10 (P.LO33izieb)	842,595	57
II. Drábsko - Šimunička (FPC č.14, FPC č.16 , FPC č.17)	30 (P.LO) / 96	5 (P.LO)	5 (P.LO - 10 izieb)	1 917,32 + 1 78,05 +136,52	24
III. Rohozná –Brezinky (FPC č.15)	30 (P.LO) / 96	5 (P.LO)	5 (P.LO – 10izieb), 118 (ICHR), 3 (CR.T -30 izieb)	1 701,50	256
IV. Skalka (FPC č.21 Gliane - Skalka - Krajčovo; FPC č.22 Horné lazy - Dúbravka)	1+1 / 4+2 (P.LO)	2 (P.LO)	1 (CR.T - 7izieb), 2 (ICHR)	706,36 + 526,94	17
V. Vagnár (FPC č.18 Zubrík - Hudák - Ježova dolina)	4 / 0	0	20 (ICHR)	1 360,60	31
VI. Mlynná dolina - Ďumbier (FPC č.19; FPC č.20)	0 / 0	0	1 (CR.T –4 izby), 20 (ICHR)	866,78 + 1 360,45	53
Spolu PFC (segmenty krajiny)	163 / 369	15	183 (ICHR), 5 (CR.T -40 izieb) 40 (P.LO)	11 197,25	438
Celkom PFC (UO) a segmenty krajiny	7 911 / 20 061	1 095	14 (CR.T- 130 izieb), 10 (ostatné – 33 izieb), 83 (ICHR), 53 (P.LO)	12 232,84	2 590

Zdroj: ŠÚ SR, UPN-M Brezno

Zásady zásobovania elektrickou energiou ÚPD mesta

Z uvedeného orientačného výpočtu požadovanej potreby elektrickej energie pre intenzifikované a novourbanizované riešené okrsky ÚPD mesta Brezna a z analýzy jestvujúceho stavu energetických zariadení, kapacít a prenosových možností je zrejmé, že súčasný stav prevádzkovanej VN 6 kV a VN 22 kV siete bude nutné doplniť a rozšíriť pre novourbanizované PFC podľa ÚPD a to o nové kioskové (murované) trafostanice 22/6/0.4 kV s VN 6 kV a VN 22 kV káblovými zemnými prípojkami.

V urbanizovaných lokalitách a v segmente krajiny IV. Skalka navrhuje ÚPD zakáblovať jestvujúce VN 22 kV distribučné vzdušné vedenia. VN 22 kV a NN 0.4 kV káblové rozvody navrhuje ukladať do zeme v zelených pásoch vedľa navrhovaných peších a cestných komunikácií.

Z navrhovaných trafostaníc navrhuje ÚPD nové NN káblové rozvody v zemi do prípojkových skríň

navrhovaných objektov - vyčleniť zelené pásy šírky 1 m v blízkosti miestnych komunikácií a dĺžka výbežkov od zdroja max. 350 m.

Rozmiestnenie jestvujúcich energetických zariadení a trasy rozvodov a ich kapacity sú zdokumentované grafickej prílohe.

ÚPD navrhuje vybudovať nové zahusťovacie murované (kioskové, výkonu 630 kVA) trafostanice v riešených novourbanizovaných PFC (okrskoch) a zväčšiť výkonovú kapacitu jestvujúcich murovaných trafostaníc v zastavanom území.

Všeobecné požiadavky:

- Zakáblovať časti vzdušných VN 22 kV distribučných vedení v jestvujúcich urbanizovaných lokalitách a v navrhovaných novourbanizovaných okrskoch ÚPD mesta Brezno do zeme (prekládky jestv. VN 22/6 kV vedení a NN 0.4 kV distribučného rozvodu a ich zakáblovanie do zeme).
- Navrhované murované (samostatne stojace kioskové) trafostanice pripojiť VN 22kV káblovým rozvodom, suchými káblami v zemi z jestvujúcich VN 22 kV, resp. VN 6 kV káblových vedení, resp. slučkováním z VN rozvádzačov jestvujúcich murovaných a navrhovaných kioskových trafostaníc.
- NN sekundárnu sieť v novonavrhovaných urbanizovaných lokalitách bytovej zástavbe RD, BD a občianskej vybavenosti, ako aj v lokalitách výrobnéj a nevýrobnej sféry, rekreácie budovať zemnými káblami typu AYKY-J, CYKY-J do 240 mm² uloženými v zemi v zelenom páse popri cestných a peších komunikáciách, kde sa jednotlivé objekty budú napájať slučkováním cez rozpojovacie a prípojkové skrine objektov s elektromerovými rozvádzačmi, voľne prístupné z ulice, s možnosťou dosiahnutia okružného zásobovania.
- Nové verejné osvetlenie zabezpečiť výbojkovými a LED svietidlami s úspornými zdrojmi, ktoré budú osadené na podperných bodoch spolu s NN sekundárnym rozvodom, resp. v novourbanizovaných lokalitách na samostatných oceľových stožiaroch s káblovým zemným rozvodom CYKY-J do 16 mm², spínanie osvetlenia bude zabezpečené prostredníctvom rozvádzačov RVO od jestvujúcich a navrhovaných trafostaníc. Aplikovať inteligentné riadenie intenzity osvetlenia.
- Vylúčiť umiestnenie veterných elektrární v k.ú. mesta z dôvodu ochrany prírody a krajiny.
- Aplikovať na budovách v zastavanom území fotovoltické systémy a racionalizovať spotrebu elektr. energie. Na NKP a na plochách archeologických lokalít je ich umiestňovanie vylúčené, na území PZ s obmedzením (regulatívy v zmysle metodickéj inštrukcie PU SR z r. 2023. V celom k.ú. vo voľnej krajine vylúčiť umiestnenie fotovoltických parkov.
- Navrhovať **komplexné využívanie elektrickej energie s alternatívnymi zdrojmi** (napr. tepelné čerpadlo, fotovoltické panely a slnečné kolektory pre prípravu TV) je
 - **v pamiatkových územiach** – o b m e d z e n é ; spresnené „metodikou“
 - **v exponovaných pohľadoch a priehľadoch na NKP**, panoramatických pohľadov alebo priehľadoch na pamiatkový fond (NKP) — v y l ú č e n é ;
 - **či na národných kultúrnych pamiatkach a archeologických lokalitách** — v y l ú č e n é ;
- Preložiť vzdušné vedenia VN do zemného kábla - PFC 6, 6, 7, 9, 10, 11, 14, 15 a v segmente krajiny IV. Skalka,
- Koridor rozvodných sietí TI (vodovod, kanalizácie, plynovod, elektr., dátové káble a verejné osvetlenie) stotožniť s novými trasami miestnych ciest (viď. VPS 1.1).

Malá vodná elektráreň (MVE) Rohozná - výhľadová plocha

Zámer výstavby MVE Rohozná na vodnom toku Rohozná vyplynul zo základného posúdenia VD Slatinka, ktoré sa javí ako nerentabilné.

Výhľadová akumulčná nádrž bude slúžiť na zaistenie sanitárneho prietoku $Q_{355} = 11,0 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$ v rieke Hron, v m.č. Bujakovo. Vodná nádrž bude adekvátnou náhradou VD Slatinka a zároveň bude nadlepšovať prietoky Hrona a Čierneho Hrona. VN Rohozná je zaradená do kategórie „C“ – čo je časový predpoklad výstavby viac ako 25 rokov. Vlastná hydroelektráreň by bola 400 m od ústia Rohoznej do Hrona. Privádzač by bol tlakový v dĺžke 1200 m. Výška využiteľného energetického potenciálu 10 m. V bloku hydroelektrárne sa ponechá rezerva pre dostavbu reverznej turbíny pre výrobu špičkovej energie cez prečerpávací stupeň Kieпка z VN 2,2 mil. m³

objemu a 110 m výšky tlaku.

Výkon turbíny v zmysle štúdie by predstavoval 1037 kW pri ročnej výrobe 6804 MWh/rok. Pri realizácii bude potrebné vybudovať VN 22 kV prípojku pre vlastnú hydroelektrárňu VN Rohozná a pre potrebu napájania výtlačných čerpadiel prečerpávania vody VN Kieпка.

Pri výstavbe VN Rohozná budú výhľadovými vyvolanými investíciami: prekládka železnice Brezno-Tisovec, prekládka VN 22 kV vedení a NN 0.4 kV distribučných vedení, VN 22 kV prípojky pre samotnú hydroelektrárňu, ako aj prečerpávacie stanice. V zaplavenom území bude nutné premiestniť štyri lazy a dve chalupy.

VN Rohozná bude pozostávať z vybudovania privádzačov vody – derivačný kanál Hron, Čierny Hron a Valaská, ďalej hydroelektrárne Rohozná, Košíkovo a Kozlovo, vybudovanie prečerpávacieho stupňa Kieпка – VN Kieпка a zároveň ponechanie rezervy pre umiestnenie reverznej turbíny v hydroelektrárni VN Rohozná.

Poznámka: ÚPD navrhuje vylúčiť umiestnenie akýchkoľvek veterných elektrární v k.ú. mesta Brezno z dôvodu ochrany prírody a krajiny.

B. Zásobovanie plynom

Diaľkové plynovody

Na území okresu Brezno je v prevádzke sústava diaľkových vysokotlakových plynovodov, ktoré slúžia na tranzitnú dopravu plynu ako aj na plynofikáciu mesta Brezna a ďalších obcí v okrese. Územím okresu (mimo katastrálneho územia Brezna) vedú vysokotlakové plynovody Valaská - Banská Bystrica a Bacúch - Pohorelá.

Zdrojom zásobovania mesta zemným plynom je:

- RS 5000 ČSA,
- RS 3000 Podkoreňová,
- RS 3000 9. mája,
- RS 5000 Mostáreň.

Cez kataster mesta Brezno vedú tieto distribučné plynovody – sieť a katódová ochrana SPP-D:

- VTL plynovod DN 500 PN 6,3 MPa slúži na nadregionálnu distribúciu ZPN (trasa Rimavská Sobota – Liptovský Hrádok), vedený severo - južným smerom cez sektory II. a III. na východe k.ú.; OP 2 x 8 m a BP 2 x 150 m,
- VTL plynovod DN 500 PN 2,5 MPa má prepojovací charakter (trasa Michalová - Valaská) a je vedený cez sektory I. a II. k.ú. a križuje PFC; OP 2 x 8 m a BP 2 x 50 m,
- VTL prípojka pre RS ČSA DN 200 PN 2,5 MPa má zásobovací charakter (trasa Valaská – Brezno) a vchádza do k.ú. cez sektor IV., kde je zaústená do RS; OP 2 x 4 m a BP 2 x 20 m,
- VTL prípojka pre RS Mostáreň DN 80 PN 2,5 MPa; OP 2 x 4 m a BP 2 x 20 m,
- VTL prípojka pre RS 9. mája DN 150 PN 2,5 MPa; OP 2 x 4 m a BP 2 x 20 m,
- VTL prípojka pre RS SAD DN 100 PN 2,5 MPa; OP 2 x 4 m a BP 2 x 20 m,
- VTL prípojka pre RS Pohronská Polhora DN 80 PN 6,3 MPa; OP 2 x 4 m a BP 2 x 20 m,
- v k.ú. Brezno sa nachádza prepúšťacia stanica PS Michalová,
- v k.ú. Brezno sa nachádza SKAO Michalová + káble na anódu + tzn. koľajnica (uzemnenie – hrebeňová, hrubostenná rúra,
- v k.ú. Brezno sa nachádzajú elektrické káble pre RS, PS a SKAO.

Plynofikácia mesta Brezno

Zemný plyn je rozhodujúci primárny energetický zdroj na území mesta, ktorý slúži na výrobu tepla v jednotlivých okrskových, objektových zdrojoch tepla.

Hlavné STL plynovody vytvoria kostru celoplošného plynárenského distribučného systému slúžiaceho na dopravu plynu k veľkoodberateľom v urbanizovanom území. Vedľajšie vetvy plynovodov postačia na privod plynu k jednotlivým drobným odberateľom.

V meste Brezno sú v prevádzke dve zásobovacie územia na úrovni STL napájané z úrovne VTL cez RS, bez fyzického prepojenia.

Distribučná sieť:

- RS ČSA a RS Podkoreňová sú zokruhované cez STL distribučnú sieť s max. prevádzkovým tlakom do 100 kPa a mat. PE a oceľ; OP je 8 m,
- od RS 9. mája je vedená samostatná STL distribučná sieť s max. prevádzkovým tlakom o 100 kPa mat. PE a oceľ; OP je 8 m,
- od RS Mostáreň je vedená samostatná STL distribučná sieť s max. prevádzkovým tlakom do 300 kPa a mat PE; OP je 8 m,
- od DRS Kieпка je vedená samostatná NTL distribučná sieť s max. prevádzkovým tlakom do 2,1 kPa – ul. Kieпка DN 80; OP je 8 m,
- od DRS Klepuš je vedená samostatná NTL distribučná sieť s max. prevádzkovým tlakom do 2,1 kPa – ul. Klepuš DN 80; OP je 8 m.

Distribúovaným energetickým médiom je zemný plyn s výhrevnosťou cca 9,7 kWh.m³.

Zásobovacie územie č. I. zahrňuje PFC č. 01, 03, 04, 05, 06, 07 a 14 (urbanistické okrsky č. 1a, 1b, 2, 3, 4, 5 a 11) a je zásobované ZPN z dvoch protiľahlo umiestnených regulačných staníc (RS). Prvá RS VTL/STL(4 MPa/90kPa) Q 5000 je umiestnená na západnom okraji mesta (ul. ČSA) v okrsku č.5, druhá RS VTL/STL (4 MPa/90kPa) Q 3000 (Podkoreňová) je umiestnená v PFC č. 14 (okrsok č.11) na juhovýchode mesta. Obidve RS sú prepojené hlavným STL plynovodom a vytvárajú jednotnú distribučnú STL sieť. Podľa údajov z SPP- distribúcia, a.s. je v posledných rokoch činnosť RS Q 3000 na Podkoreňovej potláčaná nakoľko pre zásobovanie celého územia postačuje RS Q 5000 na ul. ČSA. Prepočítané maximálne odberné výkony z ročných množstiev ZPN pretečených týmito RS na vstupe do tohto zásobovaného územia sa pohybovali v rokoch 2017 až 2019 na úrovni 3800 až 4300 m³/h. Znamená to, že toto zásobované územie má výraznú rezervu na vstupe ZPN zo sústavy VTL. V rámci tohto zásobovacieho územia je prevádzkovaná taktiež obmedzená lokálna NTL sieť napájaná z do regulačnej stanice (DRS) ul. Clementisova s výkonom 150 m³/h, ktorá slúži na saturáciu malých odberov napr. na plynové šporáky v BD a pod.

Zásobovacie územie č. II. zahrňuje PFC č. 09, 10, 11 (urbanistické okrsky č. 7, 8, 9 a 10) a je zásobované ZPN z RS VTL/STL (4 MPa/90 kPa) Q 5000 umiestnenej v južnej časti PFC č. 09 (okrsok č. 8) na ul. 9. mája.

Z údajov prevádzkovateľa plynárenskej distribučnej siete vyplýva, že v posledných troch rokoch sa pohybovali prepočítané odberné maximá na úrovni cca 900 až 1100 m³/h. znamená to využitie nominálneho výkonu RS Q 5000 na 20 %. Aj táto RS preukazuje výraznú rezervu.

Vo výkrese energetika sú vyznačené vysokotlakové plynovody a prípojky vrátane ochranných pásiem, hlavné distribučné plynovody STL a NTL ako aj plynárenské zariadenia rôzneho druhu. Vo výkrese Širšie vzťahy sú znázornené trasy diaľkových plynovodov VTL.

V priemyselnom areáli bývalej Mostárne je samostatná RS VTL/STL Q 2000 (4 MPa/280kPa), ktorá z dôvodu utlmenia pôvodnej výrobnjej činnosti a neprevádzkovania veľkého centrálného zdroja tepla je využívaná iba minimálne, na úrovni prepočítaných odberných maxim cca 200 m³/h. V súčasnosti je využívanie ZPN v areáli riešené samostatnými zariadeniami na výrobu tepla pre tú, ktorú prevádzku, ako napríklad plynové infražiariče alebo malé plynové kotolne.

Celkove je možné konštatovať, že kapacita vstupných RS VTL/STL je dostatočná, s výraznou rezervou pokrytia predpokladaných spotrieb v budúcom období až do roku 2035. Stredotlaká distribučná sieť je prevádzkovaná s tlakom iba 90 kPa, pričom sa takéto siete bežne prevádzkujú na úrovni do 300 kPa, čím sa výrazne zvyšuje ich distribučná kapacita. SPP - distribúcia, a.s. ako prevádzkovateľ tejto siete už v súčasnosti realizovala viaceré tzv. pretlakovanie (zvýšenie prevádzkového tlaku) v niektorých obciach. Toto si vyžaduje určité činnosti z hľadiska nastavenia regulátorov a technické riešenie meračov u maloodberateľov s priamym meraním prietoku ZPN. Znamená to, že súčasná sieť po prípadnom pretlakovaní je schopná zvládnuť výrazne vyššiu distribúciu ZPN.

Vzhľadom na demografický a ekonomický vývoj v meste nepredpokladáme výrazný nárast bytovej výstavby, ktorá by si vyžadovala budovanie nových väčších zdrojov tepla na báze ZPN. Na druhej strane aj v prípade budovania nových stavieb je súčasná stavebná legislatíva z hľadiska energetického zabezpečenia taká prísna (nízko energetické stavby, stavby s takmer nulovou spotrebou energie), že nepredpokladáme výrazný nárast spotreby ZPN ako paliva. Je tu skôr predpoklad ďalšieho zníženia vyplývajúceho z dokončenia

zatepľovania bytových domov, ako aj iných stavených objektov v meste.

Územne oddelené PFC č. 12 - Zadné Halny, č. 13- Bujakovo nie je reálne zásobovať plynom zo zásobovacieho územia č. I mesta. Samostatná plynofikácia týchto priestorov je technicky zložitá a finančne vysoko náročná a preto SPP - distribúcia a mesto neodporúča ich plošnú plynofikáciu.

Technické riešenie

Je zrejmé, že ZPN bude aj naďalej používaný ako hlavné primárne energetické médium pre všetky tepelné procesy, najmä však pre produkciu tepla na vykurovanie domových, blokových, okrskových a samostatných priemyselných kotolní. Pri využití modernej kotlovej techniky, ako napríklad kondenzačné kotly plynové tepelné čerpadlá je možné dosiahnuť veľmi priaznivé ekologické parametre pri zabezpečovaní potrebnej formy energie. Rodinné domy môžu používať plyn komplexne pre všetky účely (varenie, ohrev vody, kúrenie), v bytových domoch je priama spotreba plynu viac menej iba pre účely varenia, nakoľko sú teplo na vykurovanie a teplá voda dodávané z mimo objektových tepelných zdrojov alebo centrálnych kotolní v danom objekte. V objektoch obchodu, služieb, vybavenosti či remesiel bude možné ZPN používať aj na technologické potreby.

Na základe bilancií spotrieb spotreba ZPN od r. 2005 výrazne poklesla z dôvodu realizácie zateplenia bytových domov, prevádzkových objektov a taktiež rodinných domov. Pokles spotreby z úrovne cca 18 mil. m³ v roku 2005 na úroveň cca 9 mil. m³ v roku 2019.

Z uvedenej bilancie je zrejmé, že plynárenská distribučná sieť prevádzkovaná SPP distribúcia, a.s. Bratislava má na všetkých tlakových úrovniach dostatočnú výkonovú kapacitu na pokrytie terajšej aj budúcej spotreby pre oba rozvojové varianty mesta. V prípade potreby zvýšenia distribučnej kapacity STL plynovodov, ktoré sú hlavnou zásobovacou sieťou v meste je možné prejsť zo súčasnej tlakovej úrovne 90 kPa až na 300 kPa a tým podstatne zvýšiť distribučnú kapacitu.

NÁVRH

- Zachovať stav s možnosťou zmeny tlakovej úrovne v STL sieti a navrhuje nové VTL, STL vetvy a RS.
- ÚPD navrhuje novú VTL prípojku a RS VTL/STL (4 MPA/90 kPa) Q 2000 pre zásobovanie plynom PFC 15.1.,14.13 a 14.14.
- ÚPD navrhuje plynofikovať PFC č. 08 (okrsk č. 6 Priemyselná zóna I.), ako aj dobudovanie plynovodnej distribučnej STL sietí na celom urbanizovanom území, najmä v PFC č. 01, 03, 09, 11 a 14.
- Pripravovanú plynofikáciu PFC 08 a 07 navrhuje ÚPD realizovať napojením na hlavný STL plynovod, dobudovanie plynárenskej distribučnej siete v ostatných okrskoch možno realizovať podľa miestnych podmienok aj z vedľajších plynovodov. Konfigurácia plynárenskej siete je v priestoroch sústredenej zástavby zokruhovaná, v priestoroch voľnejšej zástavby má paprštekový charakter.
- STL plynovodná distribučná sieť je prevádzková na tlakovej úrovni do 90 kPa a vyžaduje vždy doregulovanie tlaku na vstupe do jednotlivých odberných miest. Nízkotlakový (NTL) rozvodný systém je prevádzkovaný v rozsahu tlakov 1,75 - 2,1 kPa.
- Priemyselný areál bývalej mostárne je napojený priamo z VTL plynovodov samostatnou VTL prípojkou a vlastnou RS (Mostáreň). Vzhľadom na výrazný pokles využitia areálu je tu výrazná rezerva pokrytia pri prípadnom zvyšovaní odberu. Zemný plyn je spotrebovávaný už priamo vo výrobných objektoch a to ako na vykurovanie tak aj na technologické procesy.
- ÚPD navrhuje riešiť potrebu prípadného prepoja alebo preložky niektorého STL plynovodu s prevádzkovateľom distribučnej siete.

C. Zásobovanie teplom

Teploto je jedna z energetických komodít, ktorá je potrebná pre zabezpečenie spokojnosti obyvateľov s podmienkami bývania. Dodávka tepla ako energetickej komodity je upravená zákonom č. 250/2012 Z.z .

V r. 2020 bola spracovaná „Konceptia rozvoja mesta Brezno v oblasti tepelnej energetiky – aktualizácia“ a mesto podľa nej postupuje.

V rámci mesta je rozhodujúca časť bytov situovaná v bytových domoch napojená na systémy centralizovaného zásobovania teplom (SCZT). Celkom sa v meste nachádza 9 okrskových zdrojov tepla

ÚZEMNÝ PLÁN MESTA BREZNO

s príslušnými rozvodmi tepla. Na základe zmluvy s mestom tieto SCZT prevádzkuje spoločnosť Brezno Energia s.r.o. Všetky zdroje ako primárny energetický zdroj používajú zemný plyn spaľovaný v plynových kotloch. V súčasnosti je celý systém dodávky tepla stabilizovaný na veľmi dobrej úrovni energetickej účinnosti s dostatočnou výkonovou rezervou aj na pripojenie prípadných odberateľov v predmetnom záujmovom území. Teplo pre BD nepripojené do SCZT a iné prevádzkové objekty mesta, prevádzok služieb a podnikateľské subjekty je zabezpečované v autonómnych zdrojoch v rozhodujúcej miere taktiež využívaním zemného plynu ako paliva. V rámci mesta sú v danom segmente spotrebiteľov tepla iba 4 zdroje tepla využívajúce ako palivo biomasu.

Mesto leží v oblasti výpočtových teplôt vonkajšieho vzduchu - 18° C bez intenzívnych vetrov. Podľa dlhodobých meraní vykurovacie obdobie trvá 240 dní, priemerná vonkajšia teplota vzduchu vo vykurovacom období je + 3,5° C.

V hromadnej bytovej výstavbe má dominantné postavenie zásobovanie teplom prostredníctvom 9 okrskových plynových kotolní (na sídliskách Západ, Stred a Mazorníkovo) s inštalovaným výkonom v rozpätí 2 - 8,4 MW. Takto je teplom a TV zásobovaných 101 odberných miest pre cca 5 000 bytov v bytových domoch a 32 odberných miest pre komunálnu sféru.

Tabuľka č.18 - Zoznam okrskových kotolní a výkony nainštalovaných kotlov

P. č.	Teplný zdroj (PFČ)	Číslo kotla	Typ kotla	Inštalovaný ekonomizér	Rok výroby	Výkon kotla (kW)	Výkon zdroja (MW)
1	ŠDC CZT Clementisova 10 (PFČ 2.2)	1	VHP 2800	áno	1992	2800	8,4
		2	VHP 2800	nie	1992	2800	
		3	VHP 2800	áno	1992	2800	
2	Sever CZT, sídlisko ČSA (PFČ 1.10)	1	PGV 160	áno	1987	1700	7,0
		2	PGV 250	áno	1989	2650	
		3	PGV 250	áno	1989	2650	
3	TP 1 – Juh CZT, Nálepka (PFČ 3.7)	1	Froding Euromax	áno	2003	1630	4,42
		2	PGVE 160	áno	1990	1750	
		3	KDVE 100	áno	1990	1040	
4	Západ CZT, ŠLN (PFČ 4.2)	1	KDVE 100	áno	1990	1040	6,34
		2	PGV 250	áno	1990	2650	
		3	PGV 250	áno	1990	2650	
5	Mazorníkovo 2 CZT, 9. mája (PFČ 9.7)	1	PGVE 160	áno	1990	1750	4,84
		2	Froding 1250	kondez	2001	1340	
		3	PGVE 160	nie	1990	1750	
6	3 CZT Mazorníkovo, MPČL, (PFČ 9.7)	1	PGV 160	áno	1987	1700	5,10
		2	PGV 160	áno	1987	1700	
		3	PGV 160	nie	1987	1700	
7	Černáková CZT (PFČ 3.3)	1	KDVE 65	áno	1994	650	1,95
		2	KDVE 65	nie	1994	650	
		3	KDVE 65	áno	1994	650	
8	Mazorníkovo 4 CZT, MPČL (PFČ 9.7)	1	PGVE 40	áno	1988	430	0,86
		2	PGVE 40	áno	1988	430	
9	Mostárenská CZT, Švermova (PFČ 6.2)	1	PGVE 40	áno	1991	430	0,95
		2	PGV 25	nie	1991	290	
		3	PGVE 40	áno	1988	430	
10	Domová kotolňa, Štúrova 1 (PFČ 1.7)	1	Vitodens 200W	kondenz	2009	0,105	0,23
		2	ORTAS 125 NT	nie	1993	0,125	

ÚZEMNÝ PLÁN MESTA BREZNO

CELKOM	40 290	40,29
---------------	---------------	--------------

Zdroj: NES a.s., BB a Mesto Brezno

Teplo z okrskových kotolní je rozvádzané k jednotlivým 133 odberným miestam podzemnými rozvodmi tepla.

V princípe sú používané dva typy distribúcie:

- štvorrúrovým rozvodom, čo znamená že sú v teplovodných kanáloch uložené dve rúry (prívod, spiatočka) o rovnakej dimenzii na prívod tepla na ÚK a dve rúry na cirkuláciu TV (prívod vyššia dimenzia a spiatočka nižšia dimenzia), v rámci opráv a rekonštrukcií boli na opravu štvorrúrového rozvodu použité predizolované potrubia,
- dvojrúrovým rozvodom prevažne v bezkanálovom uložení z predizolovaného potrubia, ktoré je zaústené do kompaktných domových odovzdávacích staníc (DOST). V rámci okruhov ŠDC, TP 1 JUH a Mazorníkovo II je nainštalovaných celkom 33 DOST.

Špecifikácia technických parametrov rozvodov tepla prislúchajúcich k jednotlivým tepelným zdrojom je uvedená v nasledujúcej tabuľke.

Tabuľka č.19 - Špecifikácia vonkajších rozvodov tepla Brezno Energia s.r.o.

Tepelný zdroj (PFČ)	Rozvod	Spôsob uloženia	Počet rúr	Izolácia	Dĺžka trasy (m)	Rok uvedenia do prevádzky
Mazorníkovo II (PFČ 9.7)	dolná vetva	bezkanálový	dvojrúra	B	256	2007
	horná vetva	kanálový	dvojrúra	minerálna vlna	376	1987
	ostatné	kanálový	štvorrúra	minerálna vlna	88	1987
	SPOLU	720				
Mazorníkovo III (PFČ 9.7)	vetva "A"	predizolovaný	štvorrúra	B	136	2014
	vetva "B" k šachte Š1	predizolovaný	štvorrúra	A	39	2017
	vetva "B" od š.1 k š.2	predizolovaný	štvorrúra	A	96	2018
	vetva "B" od š.2	kanálový	štvorrúra	minerálna vlna	141	1988
	Vetva "C" k šachte š.1 a k MPČĽ 5,8	k šachte š.1 a k MPČĽ 5,8	štvorrúra	B	267	1988
	SPOLU	679				
Mazorníkovo IV (PFČ9.7)	vetva "A"	predizolova	štvorrúra	B	117	2023
ŠDC (PFČ2.2)	vetva "A"	predizolovaný	dvojrúra	A	195	1998
	vetva "B"	predizolovaný	dvojrúra	A	364	1998
	prípojka obchod ČSA	predizolovaný	len ÚK	B	23	2016
	vetva "C" - L. sáru	predizolovaný	štvorrúra	A	195	2009
	vetva Sládkovičova	predizolovaný	štvorrúra	A	273	1999
	prípojka Fučíkova	predizolovaný	len ÚK	A	156	2008
	prípojka Švermova	predizolovaný	štvorrúra	B	128	2013
	SPOLU	1 334				
Západ (PFČ4.2)	vetva "A"	predizolovaný	štvorrúra	A	256	2008
	vetva "B"	predizolovaný	štvorrúra	minerálna vlna + B	356 +65	2018+2022

ÚZEMNÝ PLÁN MESTA BREZNO

	Vetva "C" po penzión	predizolovaný	štvrórúra	B	97	2017
	Vetva "C" penzión - FK	predizolovaný	štvrórúra	B	163	1996
	prepoj penzióny	predizolovaný	štvrórúra	A	28	2009
	prípojka štadión	predizolovaný	štvrórúra	A	201	2010
	prípojka 24 b. j.	predizolovaný	štvrórúra	B	93	2017
	SPOLU	1 259				
Sever (PFČ1.10)	vetva horná	predizolova	štvrórúra	minerálna vlna + B	245	2024 +2025
	vetva dolná	predizolovaný	štvrórúra	A	365	2003
	vetva MŠ	predizolovaný	štvrórúra	B	86	2015
	vetva MŠ, CVČ, EVS	kanálový	len ÚK	minerálna vlna	65	1988
	SPOLU	761				
TP 1 - Juh (PFČ3.7)	vetva "A"	predizolovaný	štvrórúra	A	1279	1997
	vetva Sládkovičova	predizolovaný	dvojrúra	A	130	1998
	vetva Dekrét	predizolovaný	štvrórúra	A	21	2004
	prípojka škola P2	predizolovaný	len ÚK	A	133	2003
	prípojka škola P4	predizolovaný	len ÚK	B	178	2014
	prípojka dom kultúry	predizolovaný	len ÚK	B	143	2012
	vetva Nálepškova 5	predizolovaný	dvojrúra	A	78	2004
	SPOLU	1 962				
Mazorníkovo 4	vetva A prípojka k 96 b.j.	predizolovaný	štvrórúra	B	167	2024
	SPOLU	167				
Mostárenská (PFČ 6.2)	vetva Fučíkova	predizolovaný	štvrórúra	B	155	2015
	dolná Švermova	predizolovaný	len ÚK	B	14	2015
	vetva Švermova 10	predizolovaný	len ÚK	B	44	2015
	SPOLU	213				
Černáková (PFČ 3.3)	vetva Černáková	predizolovaný	štvrórúra	B	45+56	2014-2018
	vetva Hronstav	predizolovaný	štvrórúra	A	38	1997
	vetva Rázusova	predizolovaný	štvrórúra	B	18	1997
	prípojka Rázuso-va k 53-55 b.j.	predizolovaný	štvrórúra	B	54	2018
	SPOLU	211				
Klasické spolu	1 590					
Predizolované	5 888					
Celkom	7 478					

Zdroj: NES a.s. BB a Mesto Brezno

Vysvetlivka: V prípade typu izolácie znamená označenie A predizolované potrubie so štandardnou hrúbkou izolácie a označenie B predizolované potrubie so zvýšenou hrúbkou izolácie.

Zo špecifikácie v predchádzajúcej tabuľke vyplýva, že 85 % rozvodov je už zrekonštruovaná s využitím predizolovaných potrubí, čo podstatne zlepšuje tepelnotechnickú charakteristiku rozvodu tepla.

Určitá časť tepla je dodávaná do odberných objektov, v ktorých sú nainštalované DOST. Jedná sa o riešenie, ktoré v maximálnej miere spĺňa podmienky optimálnej dodávky pre daný objekt.

Tabuľka č.20 - Prehľad nainštalovaných DOST v dotknutých zásobovacích okruhoch

Tepelný zdroj (PFČ)	Počet	Výrobca OST	Rok výroby (inštalácie)
ŠDC (PFČ2.2)	16	Systherm	2006
Mazorníkovo II (PFČ9.7)	7	Termel	2007
	8	Alfa Laval	2008
TP 1 – Juh (PFČ3.7)	2	Systherm	2006

Zdroj: NES a.s. BB

Inštalované výkony KOST sú od 240 kW v najmenších bytových domoch až po 530 kW v najväčších. Odber tepla je meraný obchodným meraním na každom odbernom mieste.

Decentralizované zásobovanie teplom z objektových kotolní s výkonom 0,1 – 2,685 MW sa uplatňuje ako v jednotlivých bytových domoch tak aj v rozmanitých viacpodlažných objektoch hlavne mimo dosahu zásobovania teplom z okrskových zdrojov, najmä v centrálnej a východnej časti mesta. Spolu približne do 100 objektových kotolní vykuruje rôzne objekty, ktoré slúžia výrobe, administratíve, školám, ale aj na bývanie v objeme cca 400 bytov. Najväčším z takýchto tepelných zdrojov je centrálna kotolňa v NsP Brezno s výkonom 2,685 MW. V troch prípadoch výrobných prevádzok je na produkciu tepla používaná biomasa či už vo forme drevnej štiepky, štiepaného dreva alebo vo forme peliet. V marginálnej časti prevádzkových objektov sa na vykurovanie a ohrev TV používaná elektrina.

Individuálne vykurovanie z malých domových plynových kotolní (výkon do 50 kW) sa týka všetkých priestorov nízkopodlažnej zástavby rodinných domov a prevádzok v celom meste (asi 1000 bytov). Niekoľko sto bytov má lokálne kúrenie kotlami a pecami na tuhé palivo pod ktoré patrí uhlie, štiepané drevo a drevné pelety. Cca 240 bytov v RD je vykurovaných elektrinou.

Komplexne vyhodnotenie zásobovania teplom

Jestvujúci spôsob zásobovania teplom v jednotlivých vykurovacích okrskoch odporúčame zachovať. Súčasný prevádzkovateľ systémov centralizovaného zásobovania teplom (CZT) dosahuje vynikajúce využitie energie zemného plynu v priemere za všetky prevádzkované zdroje na úrovni 103 % vo vzťahu k výhrevnosti a celkovú 98,5 % účinnosť dodávky tepla na vstupe do zásobovaných objektov. V tepelných zdrojoch je dostatok tepelného výkonu aj pre pokrytie prípadnej ďalšej potreby tepla v zásobovanom území napr. pri nadstavbe zásobovaných bytových domov a ďalšej výstavbe v dosahu rozvodov tepla s dostatočnou dimenziou. Pripojenie nových odberateľov, alebo aspoň neodpájanie v rámci CZT zlepšuje jeho fyzikálno-nákladovú charakteristiku, čo môže mať priaznivý dopad na cenu tepla, resp. odpojenie nepriaznivý.

Distribučný systém tepla je realizovaný buď tzv. štvorrúrovňovým alebo dvojrúrovňovým rozvodom. Dvojrúrovňový rozvod je zaústený do domových odovzdávacích staníc. Podstatná časť (85 %) vonkajších verejných rozvodov tepla je zrekonštruovaná použitím predizolovaných potrubí. Z hľadiska ďalšieho zlepšenia energetickej charakteristiky dodávky tepla ako aj zlepšenia spoľahlivosti a bezpečnosti je potrebné dokončiť rekonštrukciu vonkajších rozvodov tepla s využitím predizolovaných potrubí.

Vzhľadom k veku väčšiny kotlov bude potrebné postupne podľa potreby sledovať ich technický stav pre zabezpečenie funkčnosti, prípadne realizovať výmenu kotlov s použitím kondenzačnej techniky a optimalizáciou výkonu. V prípade okrskových kotolní je možné uvažovať aj s inštaláciou kogeneračných jednotiek nadimenzovaných na letný odber tepla, pre dobré časové využitie. Taktiež v súvislosti s potrebou znižovania skleníkových plynov riešiť možnosť využitia OZE (napr. termických kolektorov) na odberných miestach (DOS) alebo priamo na okrskových kotolniach.

Pre novú viacpodlažnú zástavbu mimo dosahu rozvodov tepla z okrskových zdrojov s dostatočnou zásobovacou kapacitou sa javí vhodným decentralizované zásobovanie teplom z nových objektových zdrojov tepla s využitím kondenzačnej kotlovej techniky a zariadení využívajúcich ako primárne médium obnoviteľný zdroj energie (tepelné čerpadlá, termické kolektory). Decentralizované zásobovanie teplom v prípade zabezpečenia prístupného PEZ má dobrú flexibilitu a je vhodné pre objekty, ktoré napr. rekonštrukciou zmenia nielen funkciu ale aj potrebu dodávky tepla.

ÚZEMNÝ PLÁN MESTA BREZNO

Individuálne vykurovanie z domových kotolní doporučujeme pre lokality so zástavbou RD. Pokiaľ je k dispozícii zemný plyn, sú tieto zdroje tepla komfortné a hygienicky nezávadné. Tam, kde nie je privedený ZP odporúčame vykurovanie elektrickou energiou. V prípade využitia vykurovania drevom alebo drevnými peletami je potrebné v rámci stavebného konania požadovať, aby boli inštalované iba zariadenia, ktoré spĺňajú požadované environmentálne ukazovatele, hlavne z hľadiska vypúšťaných tuhých znečisťujúcich látok (PM2,5 a PM10).

Lokálne kúrenie je vhodné pre núdzové, sociálne bývanie.

Tabuľka č. 21 - Zdroje tepla v meste Brezno v kategórii stredný zdroj znečistenia ovzdušia k 10/2024

P. č. (výkres č.4.2)	Prevádzkovateľ	Lokalita	Výkon (MW)	Názov zdroja
1	TESCO STORES SR, a.s.	ČSA 2651/59	0,3	Plynová kotolňa Brezno
2	Železničná spoločnosť Slovensko, a.s.	Železničná ulica 10	0,99	Rušňové depo - remíza
3	Kaufland Slovenská republika v.o.s.	Banisko 2969/2A	0,474	Kotol na zemný plyn Vitocrossal 200 CT2
			0,544	motorgenerátor MG 250DASB
4	Nemocnica s poliklinikou n.o.	Banisko 1	17,274	Kotolňa na plyn
5	HAGGI GROUP, s.r.o.	Nám. M. R. Štefánika 20/15	0,39	Plynový kotol
6	CONROP SK s.r.o.	Brezenská 22	0,4	Plyn. Kotolňa Brezno
7	AUTO PARK BREZNO, s.r.o.	Cesta osloboditeľov 21	0,44	Kotolňa
8	STING-ENERGO, s.r.o	Fraňa Kráľa 4	0,398	kotolňa
9	Brezno INDUSTRY, s.r.o.	ČSA 25	0,819	Vykurovanie výrobných hál - infražiariče
10	K-SUPRA, s.r.o. (lakovňa)	Mostárenská 9	1,38	hala povrchových úprav
11	K-SUPRA, s.r.o. (infražiariče)	Mostárenská 9/29	0,7	Hala K - SUPRA Infražiariče
12	Mestský Hotel Ďumbier s.r.o.	M. R. Štefánika 31	0,74	Kotolňa
13	Mesto Brezno	Mestský úrad Brezno M. R Štefánika 1	0,41	Kotolňa
14	COOP - Jednota Brezno	Nám. M. R. Štefánika 44/52	0,46	Obchodný dom
15	Základná škola Pionierska 4, Brezno	Pionierska 4	0,75	Kotolňa
16	Poľnohospodárske družstvo Ďumbier	Podkoreňová 3	0	Hospodársky dvor Podkoreňová
17	Mýval s.r.o. (pracovňa , parné kotly)	Rázusova 13	1,11	Plynová kotolňa
18	Gymnázium J. Chalupku Brezno	Štúrova 13	1,29	kotolňa
19	Vzor výrobné družstvo Zvolen	Rázusova 4	0,35	kotolňa
20	Stavebné bytové družstvo Brezno	Malinovského 4 - 10	0,448	Kotolňa
21	Brezno Energia, a.s.	ŠDC, Clementisova 10	9,438	SCZT
22	Brezno Energia, a.s.	ČSA - Sever, sídlisko na ČSA	7,95	SCZT
23	Brezno Energia, a.s.	TP 1 - Juh, Nálepková	4,75	SCZT
24	Brezno Energia, a.s..	TP V - Západ, ŠLN	6,935	SCZT
25	Brezno Energia, a.s.	Mazorníkovo II., 9. mája 10	4,75	SCZT

ÚZEMNÝ PLÁN MESTA BREZNO

26	Brezno Energia, a.s.	Mazorníkovo III., MPČL 11	5,667	SCZT
27	Brezno Energia, a.s.	Černáková	1,950	SCZT
28	Brezno Energia, a.s.	Mazorníkovo IV, MPČL	1,72	SCZT
29	Brezno Energia, a.s.	Brezno Energia, a.s.	1,15	SCZT
30	Stavebné bytové družstvo Brezno	Dr. Clementisa 12-30	0,592	Kotolňa
31	Stavebné bytové družstvo Brezno	Krčulova 1	0,450	Kotolňa
32	Stavebné bytové družstvo Brezno	Švermova 38	0,489	Domová kotolňa
33	Stavebné bytové družstvo Brezno	Krčulova 3	0,300	Plynová kotolňa
34	Stavebné bytové družstvo Brezno	Dr. Clementisa 12-30	0,592	Kotolňa
35	BASTAV, s.r.o. (štiepka)	Laskomerského	0,888	Kotolňa na drevnú štiepku
36	PIPECO SLOVAKIA, s.r.o (štiepka)	Mostárenská	0,36	Kotol ekobio
37	HOLDES, s.r.o	Predné Halny 2530	0,44	Teplovodný kotol na drvené palivo
38	Harmanec – Kuvert, spol. s r.o.	Padličkovo	1,11	kotolňa
Spolu			81,148	

Prevádzkovateľ	Lokalita	Výkon	Názov zdroja
METALNET, spol. s.r.o.	Mostárenská 9	0	Linka na výrobu HDPE tlakových a plášťových rúr
METALNET, spol. s.r.o.	Mostárenská 9	0	Linka na výrobu PUR peny a vypeňovanie do HDPE rúr
Transtav, s.r.o.	Zadné Halny		Dočasná mobilná betonáreň
Mýval s.r.o.	Rázusova 13		chemická čistiareň textílií
V.M.S. TRADE s.r.o.	Cesta Osloboditeľov 2315/203		Betonáreň SB 20
ČS Mazorník, s.r.o.	Cesta Osloboditeľov	0	ČS PHM
SHELL Slovakia, s.r.o.	ČSA/ŠLN	0	čerpacia stanica
HOLDES - horehronská lesná a drevárska spoločnosť, s.r.o.	Predné Halny 2530	0	Pílnica
Slovnaft, a.s.	Banisko	0	ČSMP Brezno pod Baniskom

Zdroj: OU BR

Vysvetlivky: SCZT – zdroj pracujúci do systému centralizovaného zásobovania teplom (okrsková kotolňa)

Okrem uvedeného je na území mesta cca. 40 malých zdrojov znečistenia ovzdušia, okrem rodinných domov fyzických osôb, a to na báze plynu, prípadne biomasy.

NÁVRH

- ÚPD je spracovaná podľa „Konceptie rozvoja mesta Brezno v oblasti tepelnej energetiky – aktualizácia“, ktorá navrhuje zachovať súčasné SCZT s potrebou dokončenia rekonštrukcie vonkajších rozvodov tepla (s použitím predizolovaných potrubí). V prípade výstavby objektov s potrebou dodávky tepla vo vymedzenom území jednotlivých SCZT navrhuje pripojiť tieto do daného systému.
- V prípade výstavby nových stavebných objektov mimo vymedzeného územia navrhuje riešiť potrebu tepla objektovými zdrojmi, kde pri dostatočnej rezerve plynárenskej siete je možné riešiť na báze zemného plynu, a podľa možností v kombinácii s využitím OZE (napr. TČ, termické kolektory, biomasa, fotovoltika). V prípade využitia biomasy dbať striktne na minimalizáciu emisií tuhých znečisťujúcich látok (PM₁₀ a PM_{2,5}).

Ďalej ÚPD navrhuje modernizáciu tepelných rozvodov mesta a technických zariadení a konkrétne týchto stavieb:

- vybudovanie kogeneračných jednotiek na tepelných zdrojoch ŠDC, Západ, Sever, Juh a Černáková,
- vybudovanie centrálného zdroja tepla na ulici Osloboditeľov pre sídlisko Mazorníkovo s ponechaním

jestvujúcich zdrojov sídliska, ktoré budú zokruhované a použité ako záložné zdroje, prípadne využité pre potrebu špičkového výkonu v zimnom období,

- vybudovanie centrálneho zdroja tepla na ulici Vrbová, ktorý bude zásobovať teplom bytové domy na ulici Mládežnícka, krytú plaváreň, kúpalisko a telocvičňu. Súčasne bude tepelný zdroj prepojený dvojrúrovňovým rozvodom so sídliskom Mazorníkovo na ktorom budú všetky tepelné zdroje zokruhované. Funkčnosť týchto zdrojov bude zachovaná s využitím ako záložné zdroje a ako špičkové zdroje pre zimné obdobie,
- vybudovanie centrálneho zdroja v areáli bývalých pekárni určeného na zásobovanie teplom pre novú výstavbu v lokalite,
- zokruhovanie dvojrúrovňovým systémom existujúce kotolne sídliska Mazorníkovo s využitím ako záložné zdroje a ako špičkové zdroje pre zimné obdobie,
- rekonštruovanie kotolne na ulici Mládežnícka,
- rozšírenie využitia obnoviteľných zdrojov energie všeobecne a konkrétne: využitie fotovoltického zdroja na streche športovej haly Aréna Brezno s inštalovaným výkonom 250 kWp na zníženie nákladov na elektrickú energiu pre chladiacu technológiu ľadovej plochy prevažne v prechodnom a letnom období.

2.12.2.2 Telekomunikácie

Telekomunikačné služby sú poskytované telekomunikačnými operátormi a to pre úplné telekomunikačné služby a prenosové služby – hlasové služby, dátové služby pripojenia na internet a prenos dát a ďalej cloudové a hostingové služby.

Na Slovensku momentálne pôsobia štyria mobilní operátori, oprávnení prevádzkovať vlastnú mobilnú sieť s dosahom na pokrytie zastavaného územia mesta:

- Orange Slovensko 2G/3G/4G/5G vlastná sieť,
- Slovak Telekom 2G/3G/4G vlastná sieť,
- O2 Slovakia 2G/3G/4G vlastná sieť,
- 4ka (SWAN) 2G/4G/5G vlastná sieť.

Zákon č. 452/2021 Z. z. o elektronických komunikáciách upravuje podmienky na zriaďovanie a prevádzkovanie telekomunik. sietí a telekomunikačných zariadení, podmienky na poskytovanie telekomunikačných služieb, štátnu reguláciu telekomunikačných činností a cien, práva a povinnosti telekomunikačných podnikov a užívateľov verejných telekomunikačných služieb, ochranu verejných telekomunikačných sietí a telekomunikačných zariadení, oprávnenia a povinnosti k cudzím nehnuteľnostiam, štátny dohľad, sankcie a pôsobnosť orgánov štátnej správy v telekomunikáciách.

Súčasný stav:

V meste sa nachádza hlavná telekomunikačná ústredňa HOST Brezno (operátor Slovak Telekom, a.s.), ktorá spadá do primárnej oblasti PO Banská Bystrica. Mesto Brezno tvorí samostatný uzlový telefónny obvod (UTO), ktorý spadá do tranzitného telefónneho obvodu (TTO) Banská Bystrica. Do UTO Brezno spadajú miestne telefónne obvody (MTO): LD-BREZ, RU-Čiern, RU-Lom N, RU-Micha, RU-Pohro, RU-Mýto, RU-POHOR, RU-PODBR, RU-Valas, RU-ŠUMIA, RU-Telga.

Riešeným územím prechádzajú káble pre DOK, DON a OOK prostredníctvom koncentrátorov, ktoré sú v správe Slovak Telecom a.s., Bratislava a miestne telekomunikačné káble, správcami ktorých sú okrem ST, a.s. aj ďalší mobilní operátori.

Územie je dostatočne pokryté v PFC č. 07, 08, 12.

Prechod k štruktúre digitálnej telekomunikačnej siete znamená zníženie počtu hierarchických úrovní spojovacích prvkov na dve (úroveň tranzitných ústrední, úroveň riadiacich ústrední).

Riadiace ústredne (HOST) sa len výnimočne budujú mimo sídlo PC. Vzdialené účastnícke stupne, ktoré sú nasadzované v súčasnosti v sieti, nemajú samostatnú funkciu spojovania, čo vyvoláva zvýšenú potrebu prenosových kapacít v 3. vrstve transportnej siete (HOST – RSU/DLU). Snaha eliminovať možné dopady na prevádzku pri výpadkoch prenosových prostriedkov má za následok podstatné zvýšenie nárokov na spoľahlivosť a zabezpečenie sieťového napojenia vyššie menovaných spojovacích prvkov. To viedlo k rozhodnutiu využívať optické káble a SDH technológiu aj v tejto najnižšej úrovni siete. Tým sa okrem iného vytvorila predpoklady pre

splnenie strategických cieľov ST (optika bližšie k zákazníkom, vyššia kvalita a sortiment služieb, vytvorenie predpokladov pre poskytovanie multimediálnych služieb).

Namiesto tradičnej hviezdicovej alebo stromovej siete sa viac uplatní kruhová topológia. Tým sa zabezpečí vyššia spoľahlivosť pripojenia vzdialených jednotiek ku svojim „materským“ riadiacim ústredniam. Cieľovú štruktúru telekomunikačnej siete možno charakterizovať nasledovne :

- 2 úrovne spojovacej siete,
- digitálna spojovacia technológia,
- prenosová sieť organizovaná v 3 vrstvách,
- prenosová sieť založená na technológii SDH.

V k.ú. mesta sú vybudované základňové stanice (vysielače a vykryvače) mobilných operátorov T-Mobile Slovensko (Slovak Telekom) a.s., Orange Slovensko a.s. a O2 Slovakia, s.r.o., atď. V Mýte pod Ďumbierom - Skalka je vybudovaná Retranslačná rádio-reléová stanica - priehradový stožiar vo výške 933 m n.m..

V meste je vysoké percento obyvateľov a firiem využívajúcich služby mobilných operátorov s dobrým pokrytím, z čoho vyplýva relatívna spokojnosť so súčasným stavom pokrytia prenosovým signálom mobilných operátorov. Z hľadiska trendu prebiehajúcej premeny Slovenskej republiky z industriálnej na informačnú spoločnosť je predpoklad zvyšovania požiadaviek obyvateľov aj firiem na vyššie kapacity a vyššiu kvalitu mobilných telekomunikačných a informačných sietí v budúcich rokoch do roku 2035.

NÁVRH

Pre jednotlivé PFC (okrsky) navrhuje ÚPD takýto koncept riešenia telekomunikačných rozvodov:

- Rozšíriť resp. dobudovať telekomunikačnú sieť v novourbanizovaných PFC č. 06, 09, 14 a 15 prednostne optickou úložnou kabelážou v zemi a metalickou úložnou kabelážou v menej exponovaných okrskoch až priamo k zákazníkovi pre 100 % telefonizáciu územia,
- Rešpektovať existujúcu podzemnú a nadzemnú telekomunikačnú sieť a trasy zemných telekomunikačných optických a metalických káblov DOK, DON, OOK a ďalších telekomunikačných operátorov,
- Rešpektovať existujúce trasy zemných telekomunikačných káblov vybudovaných v jednotlivých uliciach mesta a navrhnuté nové trasy pre telekomunikačné vedenia v uliciach, kde doteraz nie sú vybudované, a tiež v navrhovaných uliciach,
- Rozšíriť, resp. dobudovať telekomunikačnú sieť v lok. Rovne a lok. Hlboká,
- Vymedziť línie pre novú telekomunikačnú sieť v PFC č. 14 (lok. Pieskovňa, Bránica – napojenie zo spojky (vypichnutím optického vlákna na kábli OOK – Brezno-Hnúšťa) z koncentrátora v administratívnej budove družstva,
- Vymedziť novú telekomunikačnú sieť v PFC č. 13. Územie napojiť optickým vláknom zo spojky na kábli OOK B. Bystrica – Liptovský Hrádok cez koncentrátor,
- Vymedziť novú telekomunikačnú sieť v PFC č. 15 (lok. Kriváň); Územie napojiť optickým vláknom zo spojky na kábli OOK Brezno-Hnúšťa cez koncentrátor,
- Telekomunikačné stožiare neumiestňovať do tzv. „nogo“ zón – nezastaviteľné územie podľa ÚPD, ďalej na územiach Natura 2000, OP NAPANT a na všetkých hôľných útvaroch v k.ú. mesta,
- Siete ukladať max. do jednej chráničky s povinnosťou „prvého distribútora dát“ dimenzovať ich s dostatočnou kapacitou aj veľkosťou.

Ochrana telekomunikačných vedení podľa zákona č. 452/2021 Z. z.:

Ochranné pásmo vedení je široké 0,5 m od osi jeho trasy po oboch stranách a prebieha po celej dĺžke jeho trasy. Ochranné pásmo vedení vstupujúcich do elektronického komunikačného uzla, v dĺžke vedení 15 m od uzla, je 10 m od osi vedenia, pričom elektronickým komunikačným uzlom sa rozumie fyzický bod prepojenia sietí, v ktorom sa prepájajú vedenia medzi najmenej dvoma poskytovateľmi národných sietí a najmenej dvoma poskytovateľmi nadnárodných sietí. Hĺbka a výška ochranného pásma vedenia, ako aj ochranného pásma vedení vstupujúcich do elektronického komunikačného uzla, je 2 m od úrovne zeme, ak ide o podzemné vedenie a v okruhu 2 m, ak ide o nadzemné vedenie.

Pre umiestnenie káblových vedení v zastavaných územiach a pod komunikáciami platia osobitné predpisy (STN o

priestorovej úprave vedení).

2.12.3 Vodné hospodárstvo a vodné toky

2.12.3.1 Zásobovanie pitnou vodou

Mesto má verejný vodovod od roku 1925 keď bol postavený VDJ Vagnár 2x100 m³, 534 m n.m. V roku 1943 bol vybudovaný vodovod Vagnár a zachytené pramene Vagnár o výdatnosti 12 l/s a nový rozdeľovací VDJ Rúry 40 m³ a VDJ Nad Kasárňami. Voda z Prameňov Vagnár tiekla cez rozdeľovací VDJ Rúry do VDJ Vagnár a cez rozvodné potrubie mesta do VDJ Nad Kasárňami. Pre nedostatok vody a veľkého rozvoja priemyslu a výstavby sa v roku 1970 vybudoval skupinový vodovod Bystrá – Podbrezová – Valaská - Brezno.

Prameň Bystrá –Tále je o výdatnosti 50 l/s. Spoločne prebehla aj rekonštrukcia potrubia v Brezne.

Vybudoval sa VDJ Križmanovo 2x400 m³ a dobudovalo sa aj prepojenie cez Baldovský most na sídlisko Mazorníkovo. Vodojem Nad Kasárňami sa previedol do správy Československej armády. Ďalším rozvojom mesta bol stále cez deň nedostatok pitnej vody a v noci prebytok. Preto v roku 1976 bol pristavený vodojem Križmanovo 650 m³, 555 m n.m..

Ďalej bol dostavaný VDJ Dúbravka 2x1000 m³ a vybudovaný skupinový vodovod Trangoška - Brezno a zachytený prameň Trangoška výdatnosť 40 l/s. Následne potom sa prepojil vodovod do novovybudovaného VDJ Mazorníkovo -Uhliská 2x1000 m³, 565 m n.m. a rozvodná sieť pre sídlisko 9. mája.

V roku 1970 Prameň Hlboká, vodovod Vrchdolinka prebehlo znárodnenie existujúceho súkromného vodovodu. Pre posilnenie vodných zdrojov bol v roku 1986 vybudovaný vrt a ČS Kameňolom s výdatnosťou 20 l/s a výtlačné potrubie do VDJ Križmanovo 650 m³. Tento vrt sa využíva zriedkavo len pri veľkom znížení výdatnosti prameňa Bystrá, alebo Trangoška.

Rozvodná vodovodná sieť v Brezne sa v súčasnosti skladá z piatich tlakových pásiem: Mesto, Bujakovo - Halny, Mazorníkovo, Vrchdolinka, Rovne s celkovou dĺžkou cca 42 312 m. Na vodovodnej sieti sú v miestach odbočenia jednotlivých vetiev umiestnené uzávery so zemnou súpravou, ktoré slúžia v prípade potreby na uzatvorenie prítoku vody do jednotlivých vetiev. V niektorých miestach sú uzávery umiestnené v armatúrnych šachtách.

Na rozvodné potrubie v obci sú domácnosti napojené bežným systémom cez vodovodné prípojky. Spôsob merania dodanej vody je riešený dvomi spôsobmi. Vodovodné prípojky sú za hranicou pozemku ukončené vodomernou šachtou, v ktorej je umiestnený vodomerný a vodovodné prípojky pokračujú ďalej do nehnuteľnosti, alebo sú vodovodné prípojky dovedené do nehnuteľností a vodomerný je umiestnený v objekte. Podmienkou zásobovania mesta je dostatok vody v celom vodárenskom systéme.

Z hľadiska zásobovania pitnou vodou mesto Brezno nie je sebestačné kryť potrebu pitnej vody zo zdrojov nachádzajúcich sa vo vlastnom katastrálnom území. Potrebného množstva pitnej vody pre verejný vodovod mesta odberá prevažne zo susedných k.ú. Horná Lehota a Bystrá a to **SKV Bystrá - Brezno a VZ Trangoška**. Vodárenská infraštruktúra je na území mesta vo vlastníctve StVS, a.s., Banská Bystrica, Mesta Brezno a iných vlastníkov.

Vodné zdroje

Prameň Trangoška

Prameň Trangoška je situovaný v nadmorskej výške cca 1143,0 m. n. m. Výver prameňa bol z jaskyni na tomto mieste bola vybudovaná úpravňa vody a meranie výdatnosti prameňa. Odtiaľ pokračuje voda gravitačne do usadzovacieho VDJ Trangoška cca 80 m DN 300 oc a ďalej gravitačne potrubím DN300 oc. Prameň tvorí výver vody z jaskyni nachádza sa v nej veľké množstvo piesku na zachytenie sa používa usadzovací VDJ Trangoška.

Prameň Vagnár

Je situovaný v celej doline Vagnár. Skladá sa z prameňov Vagnár 1 až 12 zachytených formou zárezov. Z pramennej záchytky č. 1 a č. 2 pokračuje gravitačne potrubím DN60 LT do zberni v ktorej sa pripája na prameň č. 3, odtiaľ pokračuje gravitačne potrubím DN80 LT po zberňu s prameňom č. 6. Ďalej pokračuje tiež gravitačne potrubím DN100 LT do šachty č. 1 kde sa pripájajú pramene č. 7 až č. 12. Odtiaľ pokračuje gravitačne potrubím

DN150 LT do spotrebiska a rozdeľovacieho VDJ Rúry.

Prameň Bystrá

Je situovaný pod cestou vedľa potoka Bystrá. Priamo v pramenisku je vybudovaná záchytná jímka. Min. hladina 629 m n.m. (dno), max. hladina 632 m.n.m. Nad záchytnou jímku je vybudovaná úpravňa vody.

Prameň Hlboká

O zachytení prameňa nie je žiadna dokumentácia nakoľko bol znárodnený. Do VDJ Hlboká je privedená voda gravitačne cez oceľové potrubie DN63 a taktiež odber až po časť Rovne je z oceľového potrubia DN63. Výdatnosť je 0,1 l/s.

Prameň Vrchdolinka

Situovaný je na lúke pod lesným porastom. O záchyte prameňa taktiež nie sú žiadne informácie nakoľko bol tiež znárodnený. Výdatnosť 0,2 l/s, prírodné potrubie vo VDJ je LT DN80.

Prameň vrt Kameňolom

Nachádza sa oproti ČOV Brezno a na rozhraní pozemkov starej cesty do Brezna a Kameňolomu. Vrt HV – 1 je profilu DN325 hĺbky 43 m. Osadenie čerpadla je v hĺbke 18,6 m. ČS je vybudovaná priamo nad vrtom, slúži spolu s výtlačným potrubím na čerpanie a dopravu vody do VDJ Križmanovo 650 m³.

Ochrana vodných pomerov a vodárenských zdrojov

Chránená vodohospodárska oblasť

Do severnej časti katastrálneho územia mesta zasahuje územie významnej prirodzenej akumulácie vôd v SR – Chránená vodohospodárska oblasť Nízke Tatry – Východná časť, ktorá bola vyhlásená Nariadením vlády SSR č. 13 / 87 Zb. V tejto CHVO sa nachádzajú zdroje pitnej vody skupinového vodovodu Bystrá - Brezno (Tále - Bystrá, Trangoška).

Ochranné pásma vodárenských zdrojov

Do k.ú. mesta Brezno zasahujú pásma hygienickej ochrany I. a II. stupňa vodárenských zdrojov v prevádzkovaní StVPS, a.s. BB: VZ Kameňolom, VZ Vagnár 1-13 a s častí aj ochranné pásma hygienickej ochrany I. a II. stupňa vodných zdrojov VZ Mlynná (Mýto pod Ďumbierom), VZ Trangoška (Horná Lehota), VZ Vyše chatiek (Jarabá) a VZ Fajtov (Čierny Balog).

OP konkrétnych vodných zdrojov sú vymedzené na základe Rozhodnutia orgánu štátnej vodnej správy:

- Rozhodnutie o určení ochranných pásiem vodného zdroja Vagnár 1-13, odbor PLVH pod č.1909/88-Dj zo dňa 10.11.1988; sú zakázané nasledovné činnosti (okrem iných):
 - a) Vykonávať akúkoľvek činnosť investičného a neinvestičného charakteru, pokiaľ priamo nesúvisí s vodohospodárskymi záujmami, ktorá by nepriaznivo ovplyvňovala zdroje podzemnej vody.
 - b) Ťažiť zemné hmoty a rašelinu. Zriaďovať zárezy a kameňolomy. Vykonávať banskú činnosť, realizovať vrty a iné zásahy, ktorými sa zmenšuje hrúbka krycích vrstiev. Skladovať a viesť odpadové vody voľne alebo potrubím, ktoré nie je vodotesné.
- Rozhodnutie o určení ochranných pásiem vodného zdroja Mlynná (Mýto p/Ďumbierom), odbor PLVK pod č.1756/88-Dj zo dňa 18.11.1988; sú zakázané nasledujúce činnosti (okrem iných):
 - a) Vykonávať akúkoľvek činnosť investičného a neinvestičného charakteru, pokiaľ priamo nesúvisí s vodohospodárskymi záujmami, ktorá by nepriaznivo ovplyvňovala zdroje podzemnej vody.
 - b) Ťažiť zemné hmoty a rašelinu. Zriaďovať zárezy a kameňolomy. Vykonávať banskú činnosť, realizovať vrty a iné zásahy, ktorými sa zmenšuje hrúbka krycích vrstiev. Skladovať a viesť odpadové vody voľne alebo potrubím, ktoré nie je vodotesné.
- Rozhodnutie o určení ochranných pásiem vodného zdroja Kameňolom, odbor PLVH pod č. PLVH 1198/84 Žv II zo dňa 28.09.1984,
- Rozhodnutie o určení ochranných pásiem vodného zdroja Trangoška (Horná Lehota), PLVH pod č. PLVH 1982/88 Dj zo dňa 17.11.1988,

- Rozhodnutie o určení ochranných pásiem vodného zdroja VZ Vyše chatiek (Jarabá), odbor PLVH pod č. PLVH 1561/88 Dj zo dňa 05.10.1988,
- Rozhodnutie o určení ochranných pásiem vodného zdroja Fajtov (Čierny Balog), odbor PLVH pod č. PLVH 336/847 Dj zo dňa 04.05.1987.

Akumulácia vody

Vodojem Dúbravka

Jedná sa o pôvodný vodojem situovaný pred spotrebiskom. Vodojem obsahu 2 x 1 000 m³. Kóta maximálnej hladiny je 559,5 m n.m., kóta dna je 554,0 m n.m..

Vodojem Uhliská

Jedná sa o pôvodný vodojem situovaný pred spotrebiskom. Vodojem obsahu 2 x 1 000 m³. Kóta maximálnej hladiny je 565 m n.m., kóta dna je 561 m n.m..

Vodojem Lúčky

Jedná sa o pôvodný vodojem situovaný pred spotrebiskom. Vodojem obsahu 1 000 m³. Kóta maximálnej hladiny je 574 m n.m., kóta dna je 570 m n.m..

Vodojem Križmanovo 650 m³

Jedná sa o pôvodný vodojem situovaný pred spotrebiskom. Vodojem obsahu 650 m³. Kóta maximálnej hladiny je 559,5 m n.m., kóta dna je 554,5 m n.m..

Vodojem Križmanovo 2 x 400 m³

Jedná sa o pôvodný vodojem situovaný pred spotrebiskom. Vodojem obsahu 2 x 400 m³. Kóta maximálnej hladiny je 559,5 m n.m., kóta dna je 554,5 m n.m..

Vodojem Rúry Rozdeľovací

Jedná sa o pôvodný vodojem situovaný pred spotrebiskom slúžiaci na rozdelenie vody pre vodojem Vagnár a spotrebisko. Vodojem obsahu 20 m³. Kóta maximálnej hladiny je 545,7 m n.m., kóta dna je 543,1 m n.m..

Vodojem Vagnár

Jedná sa o pôvodný vodojem situovaný pred spotrebiskom. Vodojem obsahu 2 x 100 m³. Kóta maximálnej hladiny je 534,85 m n.m., kóta dna je 530,85 m n.m..

Vodojem Hlboká

Jedná sa o pôvodný vodojem situovaný pred spotrebiskom. Vodojem obsahu 2 x 20 m³. Kóta maximálnej hladiny je 582,8 m n.m., kóta dna je 580,0 m n.m..

Vodojem Vrchdolinka

Jedná sa o pôvodný vodojem situovaný pred spotrebiskom. Vodojem obsahu 20 m³. Kóta maximálnej hladiny je 618,0 m n.m., kóta dna je 616,0 m n.m..

Verejný vodovod pozostáva z nasledujúcich sústav:

a) Vodné zdroje: Trangoška, Vagnár 1- 12, Bystrá – Tále, Hlboká, Vrchdolinka, vrt Kameňolom.

b) Prerušovacie komory: Usadzovací VDJ Trangoška 2x1000 m³, Prerušovacia komora č. 1 až č. 4, Prerušovací VDJ Diel 400 m³.

c) Privádzacie potrubia:

Privádzacie potrubie z prameňa Trangoška cez prerušovacie komory na VDJ Dúbravka,
Privádzacie potrubie z VDJ Dúbravka na VDJ Mazorníkovo–Uhliská,
Privádzacie potrubie z VDJ Mazorníkovo – Uhliská na VDJ Mazorníkovo –Lúčky,
Privádzacie potrubie z prameňa Bystrá – Tále do VDJ Brezno – Križmanovo,
Privádzacie potrubie z prameňov Vagnár do rozvodnej šachty č. 2,

ÚZEMNÝ PLÁN MESTA BREZNO

Privádzacie potrubie z VRT Kameňolom do VDJ Križmanovo.

d) Akumulácia vody pre verejný odber:

Vodojem Dúbravka 2 x 1 000 m³,
 Vodojem Uhliská 2 x 1 000 m³ (Mazorníkovo),
 Vodojem Lúčky 1 x 1 000 m³,
 Vodojem Križmanovo 1 x 650 m³,
 Vodojem Križmanovo 2 x 400 m³,
 Vodojem Rúry 1 x 20 m³,
 Vodojem Vagnár 2 x 100 m³,
 Vodojem Hlboká 2 x 20 m³,
 Vodojem Vrchdolinka 1 x 20 m³.

Akumulácia vody pre neverejný odber - PD Ďumbier:

Vodojem Podkoreňová 1 x 50 m³.
 Vodojem farma Podkoreňová 1 x 100 m³.
 Vodojem VVO ošipáreň 1 x 150 m³.

e) Výtlačné potrubie:

Výtlačné potrubie z čerpacej stanice Valaská do vodojemu Križmanovo.

f) Rozvodné potrubie - v meste sa delí na tlakové pásma 1 – 5:

1. tlak. pásmo – mesto Brezno: sem patrí Vodojem Dúbravka, Križmanovo 650 a 2 x 400 m³,
 2. tlak pásmo – Mazorníkovo: VDJ Uhliská a VDJ Lúčky,
 3. tlak pásmo – Rovne: VDJ, Hlboká,
 4. tlak. pásmo – Vrchdolinka: VDJ Vrchdolinka,
 5. tlak. pásmo – Bujakovo, Halny: VDJ Vagnár, VDJ Rúry.

Stručný popis prívodných rádov:

Trangoška – Brezno

Z vodného zdroja Trangoška je prívodné potrubie profilu DN300 vedené cez vrcholový vodojem Diel s objemom 400 m³ na kóte max. hl. 812,00 m n. m. následne cez 3 prerušovacie komory do vodojemu Dúbravka s objemom 2 x 1 000 m³ s kótami hladín 559,5 / 554,0 m n. m., pokračuje popri vodojeme Dúbravka zastavaným územím mesta, prechádza cez Hron, miestnu časť Brezenec k VDJ Mazorníkovo (v minulosti nazývaný aj VDJ Uhliská), od ktorého pokračuje ako južný obchvat mesta a končí vo VDJ Lúčky II. tlakového pásma s objemom 1 000 m³ s kótami hladín 574,00/570,00 m n. m. Z prívodného potrubia je vodou plnený VDJ II. tlak. pásma Mazorníkovo s objemom 2 x 1 000 m³ s kótami hladín 565,00/561 m n.m.

SKV Bystrá – Brezno

Voda z vodného zdroja Tále je prívodným potrubím DN300 privádzaná cez vodojemy Bystrá, Piesok, Podbrezová, Valaská do VDJ Križmanovo 2 x 400 m³ a zároveň z ČS Valaská-Vrt Kameňolom je privádzaná voda do VDJ Križmanovo 1 x 650 m³, potrubím DN200 dl. 1 848 m.

Vodojemy Križmanovo 2 x 400 m³ a 1 x 650 m³, majú max. hladinu na kóte 595,50 m n.m. a min. hladinu na kóte 554,50 m n.m.

Vodovody sú v správe StVPS, a.s. OZ 01 Banská Bystrica.

Tabuľka č.22 - Zdroje pitnej vody mimo k. ú Brezno

Názov zdroja	Výdatnosť v l.s ⁻¹	
	Q min	Q max
Bystrá	71,5	73,6
Trangoška	110	140

ÚZEMNÝ PLÁN MESTA BREZNO

Tabuľka č.23 - Zdroje pitnej vody v k.ú mesta Brezno – aktualizované údaje StVPS za rok 2023

Názov zdroja	Výdatnosť v l.s ⁻¹		Poznámka
	Q _{min}	Q _{max}	
Vagnár*	22,87	27,79	Zásobuje Bujakovo, Zadné Halny, Predné Halny, Brezno
Kameňolom*	20,00	20,00	Zásobuje Brezno
Kopčová 1-3	1,50 ¹⁾	1,70 ¹⁾	Vodný zdroj vodovodu v m. č. Rohozná
Vrchdolinka	0,50		Zásobuje časť obyvateľov v lokalite Vrchdolinka
Podkoreňová	0,10		Vodovod v m. č. je napojený na verejný vodovod mesta
Hlboká	0,5		Zásobuje časť obyvateľov v lokalite Vrchdolinka
Spolu	45,47	49,49	

Poznámka : ¹⁾ podľa Posudku HES-COMGEO spol. s r. o. Banská Bystrica z roku 2008

***VZ VAGNÁR č.1-12**

- Povolený odber Vagnár č. 1 – 6; 6 -7,5 l/s
- Povolený odber Vagnár č. 7 – 9; 4,29 – 4,29 l/s
- Povolený odber Vagnár č. 10 – 11; 0,79 - 1,00 l/s
- Povolený odber Vagnár č. 12; 4,29 - 5,00 l/s
- Povolený odber Vagnár nový - 7,5 – 10 l/s
- Celkom: 22,87 – 27,79 l/s

***VZ Kameňolom – povolený odber 20,0 -20,0 l/s**

Tabuľka č.24 - Zdroje pitnej vody na neverejné zásobovanie na území mesta

Názov zdroja	Výdatnosť v l.s ⁻¹		Poznámka
	Q _{min}	Q _{max}	
Paseky pod Zrazmi, pramene 1-4	1,18		Zásobuje veľkovýkrmňu ošípaných PD Ďumbier
Pramene 5-7	1,10		Zásobuje hospodárske dvory PD Ďumbier
Farma Podkoreňová	0,20		Zásobuje farmu Podkoreňová PD Ďumbier

Zdroj tabuľky 22 – 24: StVPS, a.s. OZ 01 Banská Bystrica

Bilančné prísluby StVPS:

- okrem vodných zdrojov v prevádzkovaní StVPS, t.j. VZ Vagnár 1-13 a VZ Kameňolom sa pre mesto využívajú prevažne vodné zdroje mimo k. ú. Brezno a to:
 - VZ Trangoška, povolený odber Q_{pov} = 80,62 l/s,
 - VZ Bystrá – Tále, povolený odber Q_{pov} = 70,00 l/s,
- pre lokalitu Mazorníkovo- 2,62 l/s;Poznámka: StVPS odporučila spracovať nové hydrotechnické posúdenie VZ Trangoška a prírodného potrubia OC DN 300, so zohľadnením súčasných a plánovaných spotrebísk po trase a až na základe záverov posúdenia zaujať konečný postoj k navýšeniu bilančného príslubu pre lokalitu Mazorníkovo,
- na základe výhľadovej potreby pitnej vody pre lok. Vrchdolinka, Rovne, Cesta Osloboditeľov, Hlboká k výhľadovému roku 2055, udelila bilančný príslub pre dodávku pitnej vody Q_m = 2,62l/s
- zámeru „Brezno, Rohozná - rozšírenie verejného vodovodu z VDJ Podkoreňová“, udelila príslub pitnej vody Q_m = 1,747 l/s,

Ochranné pásma zdrojov pitnej sú uvedené v príslušnej kapitole a ich hranice sú zakreslené v grafickej časti.

Prívody z miestnych vodných zdrojov pre verejný vodovod mesta Brezno (v správe StVPS, a.s. BB)

- Voda z prameňov Vagnár je potrubím s profilom DN300 privádzaná do VDJ Vagnár s objemom 2x100 m³

ÚZEMNÝ PLÁN MESTA BREZNO

(Max. hl. 534,85 m n.m./Min. hl. 530,85 m n.m.). Z VDJ je voda privádzaná potrubím DN125 do prerušovacej komory s objemom 20 m³ (VDJ Rozdeľovací) s kótami hladín 545,70/543,10 m n. m. umiestnenej v blízkosti VDJ Rúry (Starý) v Brezne. Po trase sú na zásobné potrubie napojené m. č. Bujakovo, Zadné Halny a Predné Halny.

- Zo zdroja Kameňolom je voda prečerpávaná a potrubím DN200 privádzaná do VDJ Križmanovo s objemom 2x400 + 650 m³, kótami hladín 559,50/554,50 m n. m. Zásobným potrubím DN250 je voda z VDJ privádzaná do rozvodnej siete I. tlakového pásma verejného vodovodu. Samostatným zásobným potrubím je zásobovaná Nemocnica s poliklinikou.
- Vodovod Podkoreňová – dolná časť zástavby, po hornú hranicu I. tlakového pásma je zásobovaná z VDJ Mazorníkovo potrubím DN110.

Vodovody v správe MsÚ Brezno

- Vodovod Rohozná, voda z prameňov Kopčová 1-3 je potrubím DN100 privádzaná do VDJ Rohozná s objemom 100 m³, kótou maximálnej hladiny 650,00 m n. m. Z VDJ je voda potrubím DN150 privádzaná do rozvodnej siete verejného vodovodu v m. č.
- Vodovod Podkoreňová – horná časť zástavby, prepojavacím potrubím DN110 z Mazorníkova je voda privádzaná do VDJ Podkoreňová s objemom 100 m³ s kótou maximálnej hladiny 621,00 m n. m. Z VDJ je do spotrebiska voda privádzaná potrubím DN110.

Vodovody Vrchdolinka (dva samostatné vodovody)

- 1. vodovod, zdrojom pitnej vody je miestny prameň s výdatnosťou 0,5 l.s-1. Voda z prameňa je privádzaná do VDJ Medveďová s objemom 20 m³ s kótou max. hladiny 625,00 m n. m., z ktorého je voda privádzaná do spotrebiska (Cesta osloboditeľov). Zástavba nad kótou 600,00 m n. m je zásobovaná cez AT stanicu.
- 2. vodovod, zdrojom pitnej vody je miestny prameň Hlboká nezistenej výdatnosti. Voda z prameňa je privádzaná do VDJ Hlboká s objemom 20 m³ s kótou max. hladiny 595,00 m n. m., z ktorého je voda privádzaná do spotrebiska (IBV Rovne, Cesta osloboditeľov).

Akumulácia pitnej vody

Tabuľka č.25 - Vodojemy mesta Brezno k r. 2023

Názov VDJ	Objem VDJ (m ³)	Kóta hladiny (m n. m.)		Tlakové pásmo
		Maximálna	Minimálna (dno)	
Križmanovo	2 x 400	554,5	559,5	I.
Križmanovo	650	554,5	559,5	I.
Dúbravka	2x1 000	554	559,5	I.
Vagnár	2 x 100	534,85	530,85	V.
Mazorník- Uhliská	2 x 1 000	565,00	561,00	II.
Lúčky	1 000	574,00	570,00	II.
Rúry	20	545,7	543,1	V.
Rovne	40	582,5	580	III.
Vrchdolinka	20	618	616	IV.
Podkoreňová	100	621,00		III.
Medveďová	20	625,00		III.
Hlboká	20	595,00		III.
Rohozná	100	650,0		
Ostatné vodojemy				
Trangoška	2x1000	1144	1139	
Diel	400	808	804	
Spolu	9 310			

Zdroj: StVPS, a.s. OZ 01 Banská Bystrica

ÚZEMNÝ PLÁN MESTA BREZNO

Voda distribuovaná vo vodojemoch je dopravovaná zásobnými potrubiami do rozvodnej siete jednotlivých tlakových pásiem v meste, resp. s redukciou tlaku v rozvodnej sieti na úpravu tlakových pomerov v súlade s Vyhláškou MŽP SR č. 684/2006 Z. z. zo 14.11.2006, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o technických požiadavkách na návrh, projektovú dokumentáciu a výstavbu verejných vodovodov a verejných kanalizácií a STN.

Tabuľka č.26 - Základné údaje o zásobovaní pitnou vodou mesta Brezno (r. 2023)

Ukazovateľ	Jednotka	Množstvo
Počet obyvateľov	Počet	19 799
z toho napojených na vodovod	Počet	19 724
	%	99,62
Voda určená na realizáciu	tis.m ³ .rok ⁻¹	900,385
Voda vyrobená vlastná	tis.m ³ .rok ⁻¹	933,55
Voda prevzatá	tis.m ³ .rok ⁻¹	32,670
Voda fakturovaná spolu	tis.m ³ .rok ⁻¹	649,015
z toho domácnosti	tis.m ³ .rok ⁻¹	418,547
priemysel	tis.m ³ .rok ⁻¹	12,378
poľnohospodárstvo	tis.m ³ .rok ⁻¹	0,203
ostatní	tis.m ³ .rok ⁻¹	217,887
Voda nefakturovaná spolu z toho straty	tis.m ³ .rok ⁻¹	251,370
	tis.m ³ .rok ⁻¹	214,748
	%	23,85
Prečerpávacie stanice	Počet	3
Voda čerpaná	tis.m ³ .rok ⁻¹	24,487
Voda meraná	tis.m ³ .rok ⁻¹	648,342
Voda nemeraná	tis.m ³ .rok ⁻¹	0,673
Výdatnosť vodných zdrojov min. max.	l.s ⁻¹	165,39
	l.s ⁻¹	228,10
Dĺžka potrubia z toho výtlačné	km	98,469
	km	1,13
Vodojemy	Počet	11
Vodojemy, objem	m ³	9 130
Špecifická potreba vody	l. osoba ⁻¹ .deň ⁻¹	125,07
Spotreba vody na osobu	l. osoba ⁻¹ .deň ⁻¹	58,14

Zdroj : StVPS a.s. OZ 01 Banská Bystrica Výkaz hospodárenia rok 2023

NÁVRH

- ÚPD navrhuje vývoj počtu obyvateľov v meste do r. 2035 na 23 002 osôb. Počet obyvateľov pre zásobovanie pitnou vodou navrhuje ÚPD navýšiť oproti r. 2021 o 2 941 obyvateľov vo výhlade o ďalších 998 obyvateľov.
- Výpočet potreby pitnej vody podľa vyhlášky MŽP Zbierka zákonov č. 684/2006, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o technických požiadavkách na návrh, projektovú dokumentáciu a výstavbu verejných vodovodov.
- V prílohe č. 1 k vyhláške č. 684/2006 Z.z. je definovaná v odseku A a B špecifická potreba vody pre bytový fond a občiansku vybavenosť a technickú vybavenosť.
- Špecifická potreba vody pre byty s lokálnym ohrevom teplej vody a vaňovým kúpeľom (ods. A 1.2) je 135 l/os/deň.
- Špecifická potreba vody pre občiansku vybavenosť a vyššiu technickú vybavenosť pre obec s počtom obyvateľov od 20 001 do 100 000 je podľa ods. B 2.2 určená 65 l/os/deň.

- Celková špecifická potreba vody pre mesto Brezno, pre ktoré ÚPD uvažuje do r. 2035 s počtom obyvateľov 23 002 je $\Sigma 135 \text{ l/os/deň} + 65 \text{ l/os/deň} = \underline{200 \text{ l/os/deň}}$

Predpokladaná celková potreba pitnej vody pre výhľadový počet obyvateľov do r. 2035 – 23002 obyv.:

Priemerná denná potreba vody:

$Q_p = \text{Počet obyv.} \times \text{špecif. potreba vody}$

$Q_p = 23\,002 \times 200 \text{ l.os}^{-1}.\text{deň}^{-1} = 4\,600\,400 \text{ l/d} = 4600,4 \text{ m}^3/\text{deň} = 53,24 \text{ l/s}$

Maximálna denná potreba vody:

$Q_m = Q_p \times k_d$ (k_d – súčiniteľ dennej nerovnomernosti pre veľkosť mesta od 20 001 – do 100 000 obyvateľov je podľa prílohy č. 2 vyhlášky č. 684/2006 Z.z. ods. 2.4 určený hodnotou 1,3)

$Q_m = 4600,4 \text{ m}^3/\text{deň} \times 1,3 = 5980,52 \text{ m}^3/\text{deň} = 69,22 \text{ l/s}$

Maximálna hodinová potreba vody:

$Q_h = Q_m \times k_h$ (k_h – súčiniteľ hodinovej nerovnomernosti obyvateľov je podľa prílohy č. 2 vyhlášky č. 684/2006 Z.z. ods. 5 určený hodnotou 1,8)

$Q_h = 5980,52 \text{ m}^3/\text{deň} \times 1,8 = 10764,94 \text{ m}^3/\text{deň} = 448,0 \text{ m}^3/\text{h}^{-1} = 124,44 \text{ l/s}$

Existujúce akumulácie v r. 2023 – Celkový objem vodojemov – cca 9130 m³

Zdroje pitnej vody (pramene) r. 2023

- mimo k.ú mesta Brezno – VZ Bystrá-Tále – povolený odber 70,0 l/s
– VZ Trangoška – povolený odber 80,62 l/s,
- v k.ú mesta Brezno – max. výdatnosť $Q_{\max} = 49,49 \text{ l/s}$ (pramene, max. výdatnosť–tab.č. 23).

Ďalej:

- V súlade so stanoviskom StVS a.s. vypracovať v najbližšom čase po schválení ÚPD posúdenie existujúcej vodovodnej siete v reálnom čase a na základe výsledkov navrhnuť opatrenia - rekonštrukcie vodovodu a vodárenských objektov a dobudovanie vodovodnej siete pre jednotlivé etapy rozvoja. Posúdenie existujúcej vodovodnej siete nie je predmetom ÚPD, spracováva sa pre vyššie stupne projektových dokumentácií.
- Posúdenie existujúcej vodovodnej siete bude smerodajné pre mesto Brezno ako aj prevádzkovateľa verejného vodovodu pre povoľovanie ďalších rozvojových aktivít.
- ÚPD konštatuje, že pre výhľadový rok 2035 všetky vyššie menované vodné zdroje a objemy vodojemov zapojené do systému pokryjú postupný predpokladaný nárast počtu obyvateľov ako spotrebiteľov, tak i potrebu OV, priemyslu a poľnohospodárstva.

Krytie deficitu zdrojov pitnej vody

Predpokladaný deficit vodných zdroj a akumulácii bude určený už vyššie menovaným posúdením existujúcej vodovodnej siete, súčasťou ktorého by mal byť hydrogeologický prieskum, určenie aktuálnej maxim. a min. výdatnosti všetkých vodných zdrojov (prameňov).

Prioritne aj bez spracovania posúdenia existujúcej vodovodnej siete navrhuje ÚPD riešiť realizáciu nového vodojemu - Brezno VD12, Vrchdolinka- pre zásobovanie časti lokality Vrchdolinka (zvýšenie zásoby pitnej vody pre III. tlakové pásmo) a rekonštrukciu prameňov v m.č. Rohozná a Podkoreňová.

ZÁSOBOVANIE VODOU - ROHOZNÁ

Rekonštrukcia vodárenských zdrojov v m.č. Rohozná (PFČ 14 a 15)

V miestnej časti Rohozná je vybudovaný vodovod, ktorý bol zrealizovaný v akcii „Z“ v rokoch 1977- 1979. Vodovod bol plánovaný pre 250 obyvateľov miestnej časti Rohozná. Je to jediný zdroj pitnej vody, na ktorý sú obyvatelia odkázaní.

V rámci vodovodu boli vybudované tri pramenné záchytky, prírodné potrubie do vodojemu, samotný

vodojem. Z vodojemu bolo vybudované zásobné potrubie do spotrebiska – PFC 15 - Rohozná. Využívané sú vodárenské zdroje: prameň č. 1, prameň č. 2 a prameň č. 3. Voda od prameňov do vodojemu a z vodojemu do spotrebiska je privádzaná gravitačne. Už v súčasnom období, s počtom obyvateľov cca 160 je v letných mesiacoch nedostatok vody. Nedostatok vody pre výhľadový stav (565 obyvateľov - IBV Rohozná) je kritický.

Pramenište - záchyty prameňov

Vodárenský zdroj – Rohozná -Kopčová bol vybudovaný v rokoch 1977 – 1979. Pozostáva z 3 pramenných záchytiak s oplateniami (Ochranné pásmo I. stupňa), zbernej prerušovacej šachty, prírodného potrubia do vodojemu objemu 100 m³. Na ochranu vodárenského zdroja boli určené ochranné pásma I. a II. stupňa Brezno – Rohozná, Kopčová rozhodnutím okresného úradu v Brezne zo dňa 3.9.1998, ŠVS 1235,i/98 Be.

Podľa hydrogeologického prieskum (posúdenie vodných zdrojov), z roku 1996 bola výdatnosť prameňov (vodárenské zdroje):

prameň č. 1 - 2,5 l/s

prameň č. 2 - 1,5 l/s

prameň č. 3 - 1,0 l/s

spolu: rok 1996: 5,0 l/s.

Podstatným prameňom vodárenského zdroja Rohozná- Kopčová je prameň č. 1. Na základe výsledkov meraní a hydrogeologických pomerov územia môžeme konštatovať, že ide o pramene s plytkým obehom podzemnej vody, čo znamená, že ich výdatnosť je silne ovplyvňovaná klimatickými pomermi. V období dlhotrvajúceho sucha alebo suchého mrazu môže výdatnosť prameňov (najmä prameň č. 1 a č. 2) ešte klesnúť, naopak výdatné dlhotrvajúce zrážky, topenie snehu môže výdatnosť výrazne zvýšiť. Na základe výsledkov meraní výdatnosti prameňov v čase máj - jún 2013 môžeme počítať s výdatnosťou v tomto období: od 1,25 l/s – 1,37 l/s.

Pre pribúdajúce problémy s vodou, spôsobené zmenou klímy a vysychaním prameňov aj v časti Rohozná, mesto uskutočnilo investíciu - prepojenie vodojemu Podkoreňová a rozšírením vodovodu až do VDJ Paseky– 100 m³, nad Rohoznou, aby dokázalo zabezpečiť prístup všetkých občanov k pitnej vode.

Výpočet potreby obytnej zóny Rohozná - Hájna hora (PFČ č.15.1, 14.12 a14.14)

Výpočet potreby vody uvádzame v súlade s Vyhláškou č. 684/2006 Z. z. Ministerstva Životného prostredia Slovenskej republiky zo dňa 14. novembra 2006, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o technických požiadavkách na návrh, projektovú dokumentáciu a výstavbu verejných vodovodov a verejných kanalizácií.

Počet obyvateľov r. 2035 – 770

Spotreba vody: - bytový fond (priemer podľa vybavenosti) 135 l / os / d

- občianska vybavenosť a technická vybavenosť 15 l / os / d

Spolu: 150 l / os / d

$$Q_p = 770 \text{ obyv.} \times 150 \text{ l. os}^{-1} \text{ d}^{-1} = 115\,500 \text{ l.d}^{-1} = 115,5 \text{ m}^3 \text{ d}^{-1} = 1,37 \text{ l. s}^{-1}$$

$$Q_m = Q_p \times K_d \text{ (} K_d = \text{súčiniteľ dennej nerovnomernosti} = 2,0 \text{)}$$

$$Q_m = 115,5 \times 2,0 = 231 \text{ m}^3 \text{ d}^{-1} = 2,67 \text{ l.s}^{-1}$$

$$Q_h = Q_m \times K_h \text{ (} K_h = \text{súčiniteľ hodinovej nerovnomernosti} = 1,8 \text{)}$$

$$Q_h = 2,67 \times 1,8 = 4,8 \text{ l. s}^{-1}$$

Posúdenie jestv. vodojemu Paseky

$$V = Q_m \times 100\%$$

$$V = 231 \times 1,0 = 230\,240 \text{ m}^3$$

$$V = Q_m \times 60\%$$

$$V = 230 \text{ m}^3 \text{ d}^{-1} \times 0,60 = 138 \text{ m}^3 \text{ (návrhový objem pre VDJ).}$$

Vodajem Paseky: 1 x 100 m³ – nevyhovuje, preto ÚPD navrhuje jeho prepojenie na jestv. vodovodný systém Rohozná s VDJ 100 m³ a výdatnosťou prameňov od 1,25 l/s – 1,37 l/s.

Do nápočtu nie je zahrnutá potreba pitnej vody pre plochu priemyselnej výroby, skladov a výrobných služieb nad Rohoznou (PFČ 14.13).

ZÁSOBOVANIE VODOU - PODKOREŇOVÁ

Rekonštrukcia vodárenských zdrojov v miestnych častiach mesta Podkoreňová (PFČ č. 11.1 až 11.8)

V súčasnosti je VDJ Podkoreňová zásobovaný vodou z verejného vodovodu v správe StVPS, a.s. Existujúce vodné zdroje v lokalite Podkoreňová sa v súčasnosti nevyužívajú.

Akumulácia vody je zabezpečená vo vodojeme. Je vybavený AS RTP zabezpečujúci automatizované riadenie činnosti vodojemu s prepojením na dispečing prevádzkovateľa - mesto Brezno.

Vodárenský zdroj Brezno – Podkoreňová pozostával z 5 prameňov zachytených do pramenných záchytiak a odvedených do vodojemu. Na prameňoch v priebehu rokov 1960 – 2016 vznikli erózne procesy s následným znehodnocovaním pitnej vody a jej zákalom. Zároveň bol zistený pokles výdatnosti prameňov, pokles prítoku vody do spotrebiska, čo je spôsobené aj nevyhovujúcimi, poruchovými prírodnými potrubiami od prameňov a netesnosťami šácht, pramenných záchytiak.

Celková výdatnosť vodárenského zdroja v čase vykonávania terénnych prieskumných prác 7/2013 sa pohybovala cca 1,92 l/s.

Výpočet potreby (r. 2035):

Výpočet potreby vody bol pre 1 000 obyv. spracovaný v PD „Rekonštrukcia vodárenských zdrojov v mestských častiach – mestská časť Podkoreňová“. ÚPD navrhuje do r. 2035 - 900 obyvateľov.

Pre ďalší postup vychádza z nápočtu PD pre 1 000 obyvateľov.

Výpočet potreby vody uvádzame v súlade s Vyhláškou č. 684/2006 Z. z. Ministerstva Životného prostredia Slovenskej republiky zo dňa 14. novembra 2006, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o technických požiadavkách na návrh, projektovú dokumentáciu a výstavbu verejných vodovodov a verejných kanalizácií.

Počet obyvateľov:

1000 obyv.

Spotreba vody:

- bytový fond (priemer podľa vybavenosti)	130 l. os ⁻¹ d ⁻¹
- občianska vybavenosť a technická vybavenosť	15 l. os ⁻¹ d ⁻¹
Spolu:	145 l. os ⁻¹ d ⁻¹

Výhľadový stav predpokladaný podľa PD:

$$Q_p = 1\,000 \text{ obyv.} \times 145 \text{ l. os}^{-1} \text{ d}^{-1} = 145\,000 \text{ m}^3 \cdot \text{d}^{-1} = 145,0 \text{ m}^3 \text{ d}^{-1} \cdot 1,68 \text{ l.s}^{-1}$$

$$Q_m = Q_p \times K_d \text{ (} K_d = \text{súčiniteľ dennej nerovnomernosti} = 2,0 \text{)}$$

$$Q_m = 145,0 \text{ m}^3 \text{ d}^{-1} \times 2,0 = 290,0 \text{ m}^3 \text{ d}^{-1} = 3,36 \text{ l. s}^{-1}$$

$$Q_h = Q_m \times K_h \text{ (} K_h = \text{súčiniteľ hodinovej nerovnomernosti} = 1,8 \text{)}$$

$$Q_h = 3,36 \times 1,8 = 6,05 \text{ l. s}^{-1}$$

Vodojem

1.

$$V = 290,0 \times 1,0 = 290,0 \text{ m}^3$$

$$2. \quad V = Q_m \times 60\%$$

$$V = 290 \text{ m}^3 \text{ d}^{-1} \times 0,60 = 174,0 \text{ m}^3 \text{ (návrhový objem pre VDJ).}$$

Vodojem: $2 \times 100 \text{ m}^3 - 69,0\%$ akumulácie vyhovuje aj pre predpokl. nárast na 1 000 obyv. Celková výhľadová potreba pitnej vody v mestskej časti Podkoreňová je $1,68 \text{ l.s}^{-1}$.

ÚPD navrhuje obytné plochy pre cca 700 obyvateľov a ďalšie plochy polyfunkčnej zástavby, priemyselnej výroby, skladov a výrobných služieb. Pre udaný rozvoj je systém dostatočne dimenzovaný.

ZÁSOBOVANIE VODOU – VRCHDOLINKA

Lokalita Vrchdolinka – ulice Potočná, Poľná, Hlboká, Cesta Osloboditeľov a IBV Rovne je v súčasnosti využívaná ako obytná zóna a čiastočne ju tvoria nové a staré stavebné parcely. Zo severu prilieha k zastavanému územiu sídliska Mazorníkovo. Z južnej časti je ohraničená hranicou intravilánu mesta Brezno. V súčasnosti táto lokalita nemá komplexne riešené zásobovanie pitnou vodou. V tejto lokalite je vybudovaná vodovodná sieť len čiastočne, zásobovanie obyvateľstva je zväčša riešené prostredníctvom samostatných zdrojov – studní.

Lokalita Vrchdolinka je v súčasnosti zásobovaná z vodojemu Mazorníkovo (565,00/560,00) – dolná časť a z lokálnych prameňov, ktoré zásobujú existujúce vodojemy Hlboká (590,00) a Medveďová (620,00 - Medveďova záhrada). Ulica Potočná je zásobovaná z individuálnych zdrojov. Vedľa štátnej cesty II. triedy č. 529 pri odbočení na ulicu Potočnú je vybudovaný funkčný vodovod z vodojemu Mazorníkovo, ďalší vodovod je vybudovaný na horizonte ulice a pokračuje k sídlisku Mazorníkovo.

Zásobné potrubie je vybudované len čiastočne na Ceste Osloboditeľov a ulici Poľnej, ostatné domy v dotknutej lokalite sú zásobované pitnou vodou z individuálnych studní, ktorých výdatnosť je kolísavá a hlavne v letných mesiacoch dochádza k poklesu hladiny. Zároveň kvalita vody v studniach sa v závislosti od ročného obdobia mení.

Nakoľko sa jedná o členitý terén, pre zabezpečenie potrebného množstva pitnej vody je nevyhnutné vybudovať aj prepojenie existujúcich vodojemov, **vybudovať výtlačné potrubia V1 s napojením na existujúce zásobné potrubie na ulici Osloboditeľova privádza pitnú vodu z vodného zdroja „Trangoška“**. Na zvýšenie tlaku v sieti a na výtlačnom potrubí, vybudujú sa aj automatické tlakové stanice ATS č.1,2,3, nakoľko sa jedná o členitý terén.

Navrhovaný vodovod bude zabezpečovať plnenie navrhovaného vodojemu Brezno – VDJ12, Vrchdolinka 2 – 2 x 100 m³ a následné zásobovanie lokality Vrchdolinka pitnou vodou z tohto vodojemu. Časť navrhovaného vodovodu na ul. Potočnej bude zásobovať príslušné rodinné domy a nehnuteľnosti. Navrhovaný vodovod bude napojený na existujúcu vodovodnú sieť. VDJ Hlboká a Medveďová navrhuje ÚPD zo systému vypustiť.

Výtlačné potrubia budú zabezpečovať prítok vody do navrhovaného vodojemu Brezno – VDJ12, Vrchdolinka 2 – 2x 100 m³ z navrhovanej čerpacej stanice. Na čerpaciu stanicu bude napojené výtlačné potrubie Vetva V1. Na výtlak Vetva V1 nadväzuje výtlak Vetva V2, ktorý je od VDJ Hlboká vedený v koridore existujúcej kanalizácie a navrhovaných rozvodných vetiev miestnymi cestami a voľným terénom k VDJ Vrchdolinka 20 m³. Tu sa napojí na Prívodné potrubie HDPE PN10 – D160 x 9,5 vodojemu Brezno – VDJ12, Vrchdolinka 2 – 2 x 100 m³.

Poznámka: Úseky vodovodu a VDJ, ktoré po vybudovaní navrhovaného vodovodu nebudú ďalej využívané, budú uvedené mimo prevádzku. V miestach kde dôjde ku križovaniu takýchto úsekov s navrhovaným vodovodom, budú staré vodovodné potrubia prerušené, prípadne zaslepené. Staré zrušené úseky potrubia ostanú fyzicky uložené v zemi. Vybraté budú len tie staré potrubia, ktoré budú priamo kolidovať s polohovým a výškovým vedením navrhovaných vetiev.

Súčasný stav:

Vrchdolinka	150 domov	430 obyvateľov
Potočná	28 domov	98 obyvateľov
Spolu	178 domov	528 obyvateľov.

Návrh:

Vrchdolinka:	322 domov	836 obyvateľov
Potočná:	55 domov	193 obyvateľov
Spolu	377 domov	1 029 obyvateľov

Spotreba vody:

- bytový fond (priemer podľa vybavenosti)	135 l. os ⁻¹ d ⁻¹
- občianska vybavenosť a technická vybavenosť	15 l. os ⁻¹ d ⁻¹
Spolu:	150 l. os ⁻¹ d ⁻¹

Vrchdolinka:

Priemerná denná potreba vody

$$Q_p = 836 \text{ EO} \times 150 \text{ l/EO} = 125,4 \text{ m}^3 \text{ deň}^{-1} = 1,45 \text{ l.s}^{-1}$$

$$Q_m = Q_p \times K_d$$

$$K_d = \text{súčiniteľ dennej nerovnomernosti} = 2,0$$

$$Q_m = 1,45 \text{ l.s}^{-1} \times 2,0 = 2,9 \text{ l. s}^{-1}$$

$$Q_h = Q_m \times K_h$$

$$K_h = \text{súčiniteľ hodinovej nerovnomernosti} = 1,8$$

$$Q_h = 2,9 \text{ l. s}^{-1} \times 1,8 = 5,2 \text{ l. s}^{-1}$$

ulica Potočná:

Priemerná denná potreba vody

$$Q_p = 193 \text{ EO} \times 150 \text{ l/EO} = 28,95 \text{ m}^3 \text{ deň}^{-1} = 0,34 \text{ l.s}^{-1}$$

$$Q_m = Q_p \times K_d$$

$$K_d = \text{súčiniteľ dennej nerovnomernosti} = 2,0$$

$$Q_m = 0,34 \text{ l.s}^{-1} \times 2,0 = 0,68 \text{ l. s}^{-1}$$

$$Q_h = Q_m \times K_h$$

K_h = súčiniteľ hodinovej nerovnomernosti = 1,8

$$Q_h = 0,68 \text{ l. s}^{-1} \times 1,8 = 1,23 \text{ l. s}^{-1}$$

Brezno – nová akumulácia – VDJ Vrchdolinka 2: 2x100 m³ a Vodojem Brezno – VDJ12

V súčasnosti je v meste Brezno, časť Vrchdolinka, zásobovanie pitnou vodou zabezpečené len z vodojemu Vrchdolinka s objemom 20 m³. Je plnený z vodného zdroja (podzemný pramenný záchyt) Vrchdolinka nachádzajúci sa v tesnej blízkosti vodojemu. Vodovodná sieť je vybudovaná len v niektorých častiach záujmového územia, ale postupne sa bude dobudovávať. V lokalite Vrchdolinka je ešte existujúci vodojem Hlboká 30 m³, ktorý je v súčasnosti odstavený a z jeho sfunkčnením sa do budúcnosti nepočíta.

Umiestenie existujúceho vodojemu Vrchdolinka je nevhodné na to, aby boli dosiahnuté tlakové pomery v sieti a jeho využiteľný objem je nedostatočný na to, aby bolo zabezpečené zásobovanie celého riešeného územia. Z toho dôvodu ÚPD navrhuje v súlade s PD vybudovanie nového vodojemu Brezno-VDJ12, Vrchdolinka 2, ktorý svojím umiestením a objemom zabezpečí zásobovanie celej miestnej časti Vrchdolinka v súčasnosti aj s výhľadom pre budúcnosť.

Uvedenie do prevádzky navrhovaného vodojemu je podmienené vybudovaním výtlačného potrubia a vodovodnej siete navrhovanej v rámci akcie „Brezno – vodovod Vrchdolinka – ulica Potočná, Poľná, Hlboká, cesta Osloboditeľov, IBV Rovné“. Realizácia obidvoch stavieb musí byť časovo zosúladená tak, aby po ich dobudovaní vznikol jeden funkčný celok.

Novým umiestením vodojemu bude určené nové rozhranie tlakového pásma. Kóta maximálnej hladiny vodojemu bude na kóte 650,00 m n. m., a tak bude vytvorené tlakové pásmo s rozsahom 630,00 – 590,00 m n. m. ÚPD uvádza, že časť vodovodnej siete Vrchdolinka sa nachádza aj na nižšej nadmorskej výške ako 590 m n. m., a preto ÚPD navrhuje v rámci projektu „Brezno – vodovod Vrchdolinka – ulica Potočná, Poľná, Hlboká, cesta Osloboditeľov, IBV Rovné“ redukčnú šachtu na vytvorenie ďalšieho nižšieho tlakového pásma.

Výpočet potreby vody bol urobený podľa vyhlášky 684/2006 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o technických požiadavkách na návrh, projektovú dokumentáciu a výstavbu verejných vodovodov a verejných kanalizácií. Pričom sa počítalo s výhľadovým počtom obyvateľom a to 1000 obyvateľov – podľa podkladu Mesta Brezno.

Tabuľka č.27 - Potreba vody

Vstupné parametre		Výhľad 2035/40	jednotka
obyvatelia miestna časť Vrchdolinka		1000	osôb
špecifická potreba pre bytový fond	q_s	135	$\text{l.osoba}^{-1}.\text{d}^{-1}$
nahr. obč. a tech. vybavenosť	q_{sv}	65	$\text{l.osoba}^{-1}.\text{d}^{-2}$
súčiniteľ dennej nerovnomernosti	k_d	1,3	obec 20001 – 10000 obyv.
súčiniteľ hodinovej nerovnomernosti	k_h	1,8	

Vypočítané hodnoty	parameter	výhľad	jednotka
Priemerná denná potreba - obyvateľstvo	$Q_{p(o)} =$	135,00	$\text{m}^3.\text{deň}^{-1}$
Priemerná denná potreba - vybavenosť	$Q_{p(v)} =$	65,00	$\text{m}^3.\text{deň}^{-1}$
Celková denná potreba	$Q_p =$	200,00	$\text{m}^3.\text{deň}^{-1}$

Maximálna denná potreba, Vrchdolinka		260	$\text{m}^3.\text{deň}^{-1}$
		3,01	l.s^{-1}
Maximálna hodinová potreba, Vrchdolinka		19,50	$\text{m}^3.\text{hod}^{-1}$
		5,42	l.s^{-1}

Z predchádzajúceho vyplýva, že navrhovaný objem 2x100 m³ je dostatočný aj na pokrytie potrieb pre výhľadových 1000 obyvateľov. V prípade väčšieho rozširovania bytovej zástavby v oblasti ako je plánované, je možné vodojem doplniť od ďalšiu akumulačnú nádrž, čím sa zabezpečia požiadavky spotrebiteľov.

Rozšírenie vodovodu, prepoj ul. MPČĽ – ul. Potočná

Predmetná lokalita leží v južnej časti zastavaného územia mesta Brezno, m. č. Mazorníkovo. Z dôvodu rozširujúcej sa výstavby rodinných domov na pozemkoch medzi ul. MPČĽ a ul. Potočná je potrebné rozšíriť existujúcu vodovodnú sieť tak, aby bola možnosť napojenia celej vetvy pozdĺž ul. Potočná v prípadnej ďalšej etape výstavby.

V ulici MPČĽ v súčasnosti vedie trasa verejného vodovodu LT DN 300, ktorý od križovania s ul. 9. mája pokračuje v dimenzii DN 150 (OC).

Podľa podkladov od správcu vodovodu (StVPS, a.s. Brezno) je tlak v potrubí v mieste napojenia navrhovanej vetvy „V“ cca 0,5 MPa. Z tohto dôvodu je navrhnutá regulačná šachta.

Výhľadová potreba vody po prepojení s ul. Potočná celkový počet rodinných domov - 60 RD

priemerná denná potreba vody:

$$Q_p = 60 \times 135 \times 4 = 32\,400 \text{ l.deň}^{-1} = 0,38 \text{ l.s}^{-1}$$

$$Q_m = Q_p \times k_d = 32\,400 \times 1,3 = 42\,120 \text{ l.deň}^{-1} = 0,49 \text{ l.s}^{-1}$$

$$Q_h = Q_m \times k_h = 42\,120 / 24 \times 1,8 = 3\,159 \text{ l.hod}^{-1} = 0,88 \text{ l.s}^{-1}$$

$$Q_d = Q_p \times 365 = 32,4 \times 365 = 11\,826 \text{ m}^3.\text{r}^{-1}$$

Identifikácia problémov

- Existujúci zásobovací rozsah vodárenského systému mesta Brezno a jeho mestských častí limituje rozvoj územia mimo jeho dosahu.
- Nevyhovujúce vodovodné potrubia (materiál, vek, profily menšie ako DN 100) – nutná rekonštrukcia.
- Zohľadnenie projekčne pripravených stavieb (vodovod Vrchdolinka).
- Absencia vodovodu pre III. tlakové pásmo v m. č. Vrchdolinka. Nízke výdatnosti miestnych drobných podzemných zdrojov pitnej vody nezabezpečujú komfortné zásobovanie.

Zásobovanie pitnou vodou v segmente krajiny VI. Mlynná dolina - Ďumbier (FPC č.19)

Vodárenský zdroj Mlynná sa nachádza v katastri obce Mýto pod Ďumbierom, na začiatku doliny Mlynná, v blízkosti sútoku Mlynnej s povrchovým tokom Štiavnička a v Chránenej vodárenskej oblasti Nízke Tatry – východná časť. Výstup podzemných vôd je pravdepodobne viazaný na technickú líniu západo – východného smeru, kde sa stýkajú horniny kryštalinika (granodiority) so zavrásnenými mezozoickými komplexami (Lúžnanské súvrstvie – kremence, kremenné pieskovce, arkózové pieskovce a konglomeráty).

Výstavba v ochrannom pásme vodného zdroja Mlynná z legislatívneho a technického hľadiska musí splniť nasledovné požiadavky :

- výstavba je možná len rekreačných objektov,
- výstavba môže byť odsúhlasená len za predpoklad predloženia **Hydrogeologického posudku** predmetného územia, ktorý preukáže, že výstavba nepriaznivo neovplyvní zdroje podzemnej vody a ktorý bude spracovaný odborne spôsobilou osobou, resp. organizáciou,
- výstavbu odsúhlasí príslušný **orgán štátnej vodnej správy**,
- v zmysle rozhodnutia o vyhlásení ochranných pásiem vodného zdroja PLVH/1756/88-DJ zo dňa 18.11.1988 sa **zakazuje pre zásobovanie rekreačných objektov realizovať vrty, resp. studne.**

Zásobovanie pitnou vodou V segmente krajiny III. Rohozná - Brezinky (FPC č.15)

ÚPD navrhuje 118 + 3 chát a 472 + 90 lôžok. Zásobovanie pitnou vodou navrhuje ÚPD napojením na vodovod Michalová s akumuláciou VDJ 80 m³, resp. individuálne - studne, záchyty prameňov s ich akumulácia.

Ostatné časti mesta a segmenty krajiny používajú na zásobovanie pitnou vodou studne. ÚPD navrhuje zachovanie stavu.

NÁVRH ZA CELÚ SÚSTAVU

Zabezpečiť potrebné množstvá pitnej vody dodávanej pre verejný vodovod:

- odbery zo SKV Bystrá - Brezno, napájaného z VZ, ktoré sú mimo katastrálneho územia mesta: Tále – Bystrá, VZ Trangoška,

- vodné zdroje na k.ú. mesta: Vagnár, Kameňolom, Kopčová 1-3, Vrchdolinka, Podkoreňová a Hlboká a výhľadovo Chvatimech,

Dodržiavať podmienky chránenej oblasti prirodzenej akumulácie vôd a ostatných vodných zdrojov, dodržiavať Zásady a regulatívy priestorového usporiadania a funkčného využívania územia aj pre vodohospodárske ciele:

- ochrana CHVO Nízke Tatry – východná časť ako významný zdroj prirodzenej akumulácie pitnej vody,
- skupinový vodovod Bystrá – Brezno (VZ Tále – Bystrá, Trangoška),
- vodárenské zdroje Trangoška a Mlynná s OP I. a II. stupňa, ďalej OP vodných zdrojov Vagnár, Kameňolom, Vyše chatiek a Fajto.

V OP Mlynná a Vagnár sú zakázané nasledovné činnosti (okrem iných):

- vykonávať akúkoľvek činnosť investičného a neinvestičného charakteru, pokiaľ priamo nesúvisí s vodohospodárskymi záujmami, ktorá by nepriaznivo ovplyvňovala zdroje podzemnej vody,
- ťažiť zemné hmoty a rašelinu, zriaďovať zárezy a kameňolomy, vykonávať banskú činnosť, realizovať vrty a iné zásahy, ktorými sa zmenšuje hrúbka krycích vrstiev, ďalej skladovať a viesť odpadové vody voľne alebo potrubím, ktoré nie je vodotesné.

Vypracovať hydraulický model - posúdenie existujúcej vodovodnej siete a na základe výsledkov navrhnúť rekonštrukcie vodovodu a vodárenských objektov a dobudovanie vodovodnej siete pre jednotlivé etapy rozvoja, ktoré sú špecifikované ako verejnoprospešné stavby.

Ďalej:

- V časti Brezno - Vrchdolinka vymedziť plochu a pásy pre rozvodnú vodovodnú sieť (automatické tlakové stanice ATS č. 1, 2, 3) a vodojem Brezno - VDJ12, Vrchdolinka 2.
- Rozšíriť rozvodnú vodovodnú sieť v časti zastavaného územia mesta Brezno - PFC Mazorníkovo.
- V PFC Rohozná rekonštruovať VZ - pramene č. 1, 2, 3, z dôvodu poklesu ich výdatnosti; Zároveň rozšíriť VDJ (dobudovanie novej komory k existujúcemu vodojemu 1 x 100 m³), aby bola zabezpečená akumulácia pitnej vody pre plánovanú obytnú zónu RD a priemyselného ekoparku Rohozná (PFČ 14.13).
- V časti Podkoreňová rekonštruovať VZ – 5 prameňov, vrátane prírodných potrubí z dôvodu ich dostatočnej výdatnosti pre plnenie vodojemu.
- V lokalitách, kde nie je plánované rozšírenie rozvodnej vodovodnej siete ponechať existujúci systém zásobovania – studne, záchyty prameňov.
- V ostatných odčlenených častiach mesta a na lazoch zachovať jestv. systém, t. j. zásobovanie individuálne zo studní a vlastných vodovodov. Výdatnosť overiť hydro-geologickým prieskumom.
- Trasy navrhovaných vodovodných a kanalizačných rozvodov viesť verejným priestranstvom so zachovaním ochranného pásma a umožnením trvalého prístupu k potrubiu pešo aj mechanizmami.
- Na privode vody z Vagnára výhľadovo vymedziť plochu pre vodojem s úpravňou vody (vodojem Vagnár II. stavba).
- ÚPD navrhuje povinnosť napojenia stavebníka na verejný vodovod v zastavanom území; studňa len ako doplnkový zdroj vody.
- Koridor rozvodných sietí TI (vodovod, kanalizácie, plynovod, elektr., dátové káble a verejné osvetlenie) stotožniť s novými trasami miestnych ciest (viď. VPS 1.1).

Ďalej navrhuje ÚPD zabezpečiť pásy a plochy pre:

- privod pitnej vody do m.č. Rohozná z VDJ Podkoreňová: prírodné potrubie, VDJ Paseky a
- prírodné potrubie do m.č.,
- privod pitnej vody do rekr. lokality Brezinky z VDJ Michalová: prírodné potrubie,
- nový vodojem Vrchdolinka,
- rekonštrukciu vodojemu Rohozná a Podkoreňová.

Rešpektovať obmedzenia využitia ochranného pásma verejného vodovodu a verejnej kanalizácie v extraviláne mesta v zmysle zákona č. 442/2002 Z. z.:

- vykonávať zemné práce, umiestňovať stavby, konštrukcie alebo iné podobné zariadenia alebo vykonávať

- činnosti, ktoré obmedzujú prístup k verejnému vodovodu (kanalizácii) alebo ktoré by mohli ohroziť ich
- technický stav,
- vysádzať trvalé porasty,
- umiestňovať skládky,
- vykonávať terénne úpravy.

2.12.3.1.a Podzemné vody minerálne

V katastrálnom území mesta Brezno sú evidované nasledujúce zdroje minerálnych vôd:

- Prameň Horná Kyslá (BB 57) sa nachádza neďaleko autobusovej zastávky Kyslá, vľavo pri hlavnej ceste z Mýta pod Ďumbierom na Čertovicu. Je zachytený v drevenom kadlube; Proti znečisťovaniu nie je chránený; Voda sa naberá načretím, využíva sa na pitie.
- Prameň Dolná Kyslá (BB 58) sa nachádza asi 10 m nižšie ako Horná Kyslá, vedľa hlavnej cesty Mýto pod Ďumbierom – Čertovica. Je zachytený v betónovej šachte, voda z nej vyteká dvoma rúrkami a odtéká do potoka Štiavnička. Nad prameňom je drevený prístrešok, voda sa využíva na pitie tak miestnym obyvateľstvom, ako aj mototuristami. Voda z prameňov je prírodná, slabo mineralizovaná, hydrouhličitanovo-chloridová, sodná, uhličitá so zvýšeným obsahom kyseliny boritej a lítia, hypotonická, studená. Pramene po odbornom zachytení sú vhodné na pitie s upozornením na zdravotné účinky.

NÁVRH

ÚPD navrhuje rekonštrukciu okolia prameňov – dobudovanie infraštruktúry: infotabule, prestrešenie, lavičky, koše a pod.

2.12.3.1.b Úžitková voda

Odberateľmi úžitkovej vody sú priemyselné podniky a poľnohospodárske družstvo Ďumbier Brezno.

Zdrojmi úžitkovej vody sú povrchové a podzemné vody.

Užívatelia povrchovej vody :

- ŽSR depo Brezno; Odber povrchovej vody je z Hrona na základe povolenia č.PLVH 1053/84-Žv z 9.7.1984,
- PD Ďumbier Brezno; Odber povrchovej vody na závlahy je z Rohoznej a potoka Brezenec na základe rozhodnutia č.PLVH 1398/78 DŠ z 15.9.1978,
- Harmanec Kuvert.

Užívatelia podzemnej vody :

- býv. mostáreň Brezno; Odber podzemnej vody je zo studní v areáli závodu s $Q_{\min} = 7 \text{ l. s}^{-1}$. OP nie je stanovené.

NÁVRH

ÚPD navrhuje zachovanie stavu zásobovania úžitkovou - prevádzkovou vodou. Vzhľadom na špecifiku jednotlivých prevádzok zdroje úžitkovej vody jej užívatelia budú identifikovaní mimo tejto ÚPD a to v územnom konaní stavieb.

2.12.3.2 Odvádzanie a zneškodňovanie odpadových vôd

Na území mesta sa nachádza verejná kanalizácia prevádzkovaná StVPS,a.s., Banská Bystrica a inými prevádzkovateľmi.

Odpadové vody z územia mesta sú odvádzané a zneškodňované oddelene podľa ich pôvodu.

Povrchové vody atmosférického pôvodu zo striech, dvorov, komunikácií a priľahlého terénu voľne otekajú priekopami vedľa komunikácií do potokov pretekajúcich mestom. Časť RD zachytáva dažďové vody v akumulačných nádržiach. Väčšia časť dažďových vôd z mesta odtéká jednotnou kanalizáciou s odľahčovacími komorami do rieky Hron.

V súčasnosti sú odpadové vody odvádzané verejnou jednotnou kanalizačnou sieťou mesta Brezno

ÚZEMNÝ PLÁN MESTA BREZNO

odvádzajúcou odpadové vody z domácností, občianskej vybavenosti, priemyslových a poľnohospodárskych závodov ako aj zrážkové vody zo spevnených plôch a balastné vody do M BIO ČOV Brezno povolené OÚ Brezno, úsek ŠVS do r. 2025.

V súčasnosti sú na území mesta v prevádzke 4 verejné kanalizačné komplexy s ČOV:

- jednotná verejná kanalizácia mesta Brezno s M BIO ČOV Brezno v správe StVPS, a. s. OZ 01 Banská Bystrica,
- splašková kanalizácia Podkoreňová s ČOV Podkoreňová v správe MsÚ Brezno,
- splašková kanalizácia s ČOV Pálenica v správe MsÚ Brezno,
- splašková kanalizácia s ČOV Hlavina v správe TS Brezno.

Neverejné kanalizačné komplexy s ČOV na území mesta:

- Harmanec Kuvert, samostatná kanalizácia s ČOV; č. rozhodnutia ObÚŽP ŠVS 1608/94 z 16.8.1994 a zmena zo 6.9.1994 na $Q_{priem} = 0,6 \text{ l. s}^{-1}$, 7665 m³. r-1; recipient Hron,
- SAD Brezno, ČOV, $Q_{priem} = 7176 \text{ m}^3. \text{ r}^{-1}$; recipient Hron,
- PD Ďumbier, ČOV, $Q_{priem} = 2100 \text{ m}^3. \text{ r}^{-1}$; recipient Bránica

Stručný popis kanalizačných komplexov a kanalizácii na území mesta Brezno

Verejnou jednotnou kanalizačnou sieťou mesta Brezno sú odvádzané odpadové vody z domácností, občianskej vybavenosti a čiastočne priemyslových závodov ako aj zrážkové vody zo spevnených plôch a balastné vody na M BIO ČOV Brezno. Recipientom vyčistených odpadových vôd je rieka Hron.

Na stokovej sieti je vybudovaných 7 odľahčovacích komôr a 2 čerpacie stanice (Predné Halny a Potočná). Na pravom brehu Hrona, z centrálnej časti mesta odvádzajú odpad. vody sústavy zberačov A, D, E, F.

Na ľavom brehu Hrona je odkanalizovaná:

- zberačom B časť Mazorníkova (Vrbová ulica, športový areál) a areál býv. mostárne Brezno, kanalizácia nie je v správe StVPS, a. s. OZ 01 Banská Bystrica,
- zberačom C zostávajúca časť Mazorníkova,
- zberačom H zástavba v lokalite Brezenec a Kieпка, kanalizácia na ulici Kieпка nie je v správe StVPS, a. s. OZ 01 Banská Bystrica.

Rozhodnutím Okresného úradu Brezno, odbor starostlivosti o životné prostredie, úsek štátnej vodnej správy bolo povolené osobitné užívanie vôd, t.j. :

- kontinuálne vypúšťanie komunálnych vôd z jednotnej verejnej kanalizácie mesta Brezno prečistených v ČOV pre mesto Brezno - M BIO ČOV s nitrifikáciou, denitrifikáciou, s chemickým odstraňovaním fosforu a s anaeróbnou stabilizáciou kalu jedným ľavobrežným výustným objektom (výúst č. 1) v r.km 218,380,
- detto jedným ľavobrežným výustným objektom (výúst č. 2) v r.km 218,530, povolené vypúšťanie len v čase mimoriadnej situácie,
- diskontné vypúšťanie komunálnych odpadových vôd zo 7 odľahčovacích objektov na jednotnej verejnej kanalizácii vyústenej na ČOV pre mesto Brezno,
- určuje kvantitatívne ukazovatele pre kontinuálne vypúšťanie komunálnych odpadových vôd prečistených v M BIO ČOV mesta Brezno : $Q_{hmax} = 275,0 \text{ l.s}^{-1}$, $Q_{priem} = 155,0 \text{ l.s}^{-1}$, 13 392,0 m³.deň⁻¹, 4 901 472,0 m³.rok⁻¹,
- určuje parametre odľahčovacích objektov a platnosť rozhodnutia na obdobie do 31.10.2025.

Tabuľka č.28 – Základné údaje o odvádzaní a čistení odpadových vôd z mesta Brezno

Ukazovateľ	Jednotka	Množstvo
Dĺžka kanalizačnej siete	km	52,44
Počet odľahčovacích objektov	počet	7
Počet ČOV	počet	1
Kapacita ČOV	EO	22 000 (zaťaženie v r. 2023 bolo 10 586 EO)
	m ³ .deň ⁻¹	13 219

ÚZEMNÝ PLÁN MESTA BREZNO

Voda odkanalizovaná	tis.m ³ .rok ⁻¹	71,726
z toho domácnosti	tis.m ³ .rok ⁻¹	38,487
ostatní	tis.m ³ .rok ⁻¹	33,238
Voda čistená celkom	tis.m ³ .rok ⁻¹	3 055,892
z toho splašková	tis.m ³ .rok ⁻¹	402,646
priemyselná a ostatná	tis.m ³ .rok ⁻¹	299,666
zrážkové	tis.m ³ .rok ⁻¹	234,347
cudzie, balastné	tis.m ³ .rok ⁻¹	2 119,233
Vody vypúšťané do toku cez VK a ČOV	tis.m ³ .rok ⁻¹	3 055,892
Počet obyvateľov spolu	počet	21 202
Počet obyvateľov napojených na kanalizáciu a ČOV	počet	21 078
	%	99,42

Zdroj : StVPS a.s. OZ 01 Banská Bystrica Výkaz hospodárenia rok 2016

Samostatné systémy

Podkoreňová - jestvujúca

Zo zástavby na Podkoreňovej a Tisovskej ceste sú splaškové vody odvádzané verejnou kanalizáciou s profilom DN300 na ČOV Podkoreňová pre 1 000 EO. Recipientom vyčistených splaškových vôd je potok Brezenec. Podrobnejšie údaje nezistené.

NÁVRH

ÚPD navrhuje celkový stav k r. 2035 – 700 obyv. ČOV Podkoreňová je kapacitne vybudovaná pre 1000 EO a z tohto dôvodu aj v prípade rozširovania bývania v RD nebude potrebné vykonať intenzifikáciu ČOV, resp. rozširovať jej kapacitu.

Rohozná – navrhovaná

Riešené územie, na ktorom sa uvažuje s výstavbou technickej infraštruktúry pre individuálnu bytovú výstavbu, sa nachádza v Rohoznej, m. č. mesta Brezno (PFČ 15.1, 14.12 14.14). Na vymedzenom území bola pôvodne uvažovaná výstavba 75 samostatne stojacich rodinných domov. V rámci komplexného riešenia územia bol navrhovaný aj spôsob prečistenia vyprodukovaných splaškových odpadových vôd v novej čistiarni odpadových vôd. Zvýšenie kapacity je uvažované z pôvodných 300 EO na 600 EO. Uvedený zámer si vyžiadala rozšírenie areálu ČOV, čím budú čiastočne dotknuté aj pôvodne navrhované trasy inžinierskych sietí. Splaškové odpadové vody z riešenej lokality ÚPD navrhuje privádzať stokou „S“ do malej čistiarne odpadových vôd. Po ich prečistení budú vyústené do recipientu – potok Rohozná.

Množstvo splaškových vôd (projektovaný stav r. 2018)

Množstvo splaškových vôd zodpovedá potrebe pitnej vody, potom:

priemerná denná potreba vody:

$$Q_p = 135 \times 150 \times 3,5 = 70\,875 \text{ l.deň}^{-1} = 0,82 \text{ l.s}^{-1}$$

priemerné denné množstvo splaškových vôd:

$$Q_{sd} = Q_p = 70\,875 \text{ l.deň}^{-1}$$

priem. hodinový prietok splaškov:

$$Q_{s24} = Q_{sd} / 24 = 70\,875 / 24 = 2\,953 \text{ l.h}^{-1}$$

max. hodinový prietok splaškov:

$$Q_{smax} = Q_{s24} \times k_{max} = 2\,953 \times 3,0 = 8\,859 \text{ l.h}^{-1} = 2,46 \text{ l.s}^{-1}$$

min. hodinový prietok splaškov:

$$Q_{smin} = Q_{s24} \times k_{min} = 2\,953 \times 0,6 = 1\,772 \text{ l.h}^{-1} = 0,49 \text{ l.s}^{-1}$$

Počet EO = $Q_p / 150 \text{ l/ob/deň} = 70\,875 / 150 = 472 \text{ EO}$ – vyhovuje návrhu ČOV 600 EO.

Posúdenie vplyvu vypúšťaných splaškových vôd na recipient:

Podľa údajov SHMÚ sú hydrologické údaje recipientu – potoka Rohozná v r.km 4,55 nasledovné:

355-dňový prietok	$Q_{355} = 0,161 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1} = 161 \text{ l} \cdot \text{s}^{-1}$
znečistenie vyjadrené	BSK ₅1,5 mg/l
	ChSK _{Cr}15,8 mg/l
	NL (105°C).....5 mg/l
	N-NH ₄0,1 mg/l

Po zmiešaní vôd v recipiente budú dodržané limitné hodnoty znečistenia v ukazovateli BSK₅ pre povrchové vody v zmysle NV SR č. 296/2010 Z. z., príloha 2, časť C.

NÁVRH

Spotreba vody:

- bytový fond (priemer podľa vybavenosti)	135 l. os ⁻¹ d ⁻¹
- občianska vybavenosť a technická vybavenosť	15 l. os ⁻¹ d ⁻¹
Priemerná špecifická produkcia odpadových vôd	150 l. os ⁻¹ d ⁻¹

Množstvo splaškových splaškových vôd - zodpovedá potrebe pitnej vody, potom:

priemerná denná potreba vody:

$$Q_p = 150 \times 770 = 115\,500 \text{ l} \cdot \text{deň}^{-1} = 1,33 \text{ l} \cdot \text{s}^{-1}$$

priemerné denné množstvo splaškových vôd:

$$Q_{sd} = Q_p = 115\,500 \text{ l} \cdot \text{deň}^{-1}$$

priem. hodinový prietok splaškov:

$$Q_{s24} = Q_{sd} / 24 = 115\,500 / 24 = 4\,812,5 \text{ l} \cdot \text{h}^{-1}$$

max. hodinový prietok splaškov:

$$Q_{smax} = Q_{s24} \times k_{max} = 4\,812,5 \times 3,0 = 14\,437,5 \text{ l} \cdot \text{h}^{-1} = 4,01 \text{ l} \cdot \text{s}^{-1}$$

min. hodinový prietok splaškov:

$$Q_{smin} = Q_{s24} \times k_{min} = 4\,812,5 \times 0,6 = 2\,887,5 \text{ l} \cdot \text{h}^{-1} = 0,80 \text{ l} \cdot \text{s}^{-1}$$

Počet EO = $Q_p / 150 \text{ l} \cdot \text{ob} \cdot \text{deň} = 115\,500 / 150 =$

Pre potrebných 770 EO nevyhovuje projekt ČOV (600 EO). ÚPD navrhuje zvýšenie jej výkonu na 800 EO.

Rozšírenie kanalizačnej siete – Brezno časť Bujakovo, Predné Halny, Zadné Halny

Jedná sa o doplnenie kanalizačnej siete mesta Brezno konkrétne lokalít Predné Halny, Zadné Halny, Pádličkovo, Hlavina, Záhradnícka ul., ul. Za kostolom (Cintorínska), Nábr. J. Čipku, mestskej časti Bujakovo a odkanalizované 4 rodinných domov na hranici katastra Brezno/Beňuš, ktoré sú zahrnuté k vyššie spomínanému zámeru. V súčasnej dobe nie je v daných lokalitách vybudované kompletne odkanalizovanie. Odpadové vody sú zhromažďované v žumpách a v nemalej miere aj vypúšťané priamo do miestnych potôčikov, rieky Hron bez prečistenia resp. do existujúcej dažďovej kanalizácie.

Rozsiahlosť záujmového územia si vyžiadala celý zámer rozdeliť na niekoľko stavebných objektov, ktoré umožnia zámer realizovať postupne. Časť územia nie je možné odkanalizovať gravitačne a preto v záujmovej lokalite musia byť vybudované 4 čerpacie šachty. Pri návrhu kapacity čerpacej šachty bola zohľadnená produkcia splaškových vôd príslušných producentov splaškových vôd, výtláčna výška, dĺžka a priemer výtláčného potrubia a požiadavka na nezanášaciu rýchlosť vo výtláčnom potrubí.

Odpadové vody bude odvádzať hlavný kanalizačný zberač „A“, ktorý začína v existujúcej kanalizačnej šachte v Štúrovej ulici. Na navrhovanej trase kanalizačného zberača „A“ musel byť z hľadiska zložitosti územia vykonaný inžinierskogeologický prieskum, ktorý preukázal nepriaznivé hydrogeologické pomery z hľadiska zakladania – výskyt hladiny podzemnej vody hlavne v trase, ktorá je vedená pozdĺž rieky Hron. Po vybudovaní hlavného zberača „A“ sa môžu postupne dobudovávať jednotlivé zberače v časti Bujakovo, Bujakovo-Pádličkovo, Zadné Halny, Predné Halny. Zberače B a C budú napojené priamo do už existujúcej kanalizácie v meste cez nové kanalizačné šachty.

NÁVRH V ZASTAVANOM ÚZEMÍ MESTA

- Pre ďalší rozvoj mesta využívať jest. systém odvádzania splaškových a dažďových vôd a ich čistenia.
- Rozšírenie verejnej kanalizácie uskutočňovať deleným systémom - splaškovou a dažďovou kanalizáciou, resp. prícestnými rigolmi.
- Rozšíriť jej sieť: časť Brezno (ul. Za Kostolom, Záhradná, Stromová), Bujakovo, Predné Halny, Zadné Halny, Padlíckovo, Hlavina vrátane 4 čerpacích staníc, výtlačných potrubí a kanalizačných prípojk - celková dĺžka gravitačnej kanalizácie 10825,75 m, výtlačných potrubí 656,0 m; Pri projektovom návrhu ČOV Brezno a jej intenzifikácii, je zahrnutá aj táto lokalita, čo sa týka množstva privádzaných splaškových odpadových vôd.
- Dobudovať zberač splaškovej kanalizácie v ul. Potočná pre rozširujúcu sa výstavbu RD.
- ČOV Brezno vyhovuje rozvoju mesta nakoľko jej projektovaná kapacita je 22 000 EO. Súčasný zaťaženie ČOV je 10 586 EO. V súčasnosti sú ešte do ČOV Brezno prečerpávané splaškové odpadové vody z obce Stará Valaská – do 500 EO.
- Celkovo budú na ČOV Brezno spracovávané splaškové odpadové vody od 23 502 obyvateľov.
- ÚPD odporúča pred povoľovaním nových rozvojových lokalít v k.ú. mesta Brezno, ktoré by sa napájali na existujúci kanalizačný systém spracovať hydraulický model a posúdenie existujúcej kanalizačnej siete a posúdenie kapacity existujúcej ČOV Brezno, ktorej projektovaná kapacita je 22000 EO. Ak z daného posúdenia kapacity ČOV vyjde, že pri navýšení množstva odpadových vôd v závislosti od stúpajúceho počtu producentov o.v. bude potrebná jej intenzifikácia a rozšírenie, prvotne musí byť spracovaný projekt na rozšírenie ČOV a následne musí byť aj zrealizovaný.
- Hydraulický model a posúdenie existujúcej kapacity kanalizácie a ČOV nie je predmetom ÚPD, ale už vyšších stupňov projektovej dokumentácie. Spracováva ho na žiadosť investora (mesto Brezno) v spolupráci s prevádzkovateľom kanalizácie a ČOV odborná organizácia.
- Zvýšiť kapacitu (rekonštrukcia a intenzifikácia) ČOV Rohozná z 300 EO na 770 EO.
- Zachovať neverejné kanalizácie a ČOV.
- Pre odvedenie povrchových vôd atmosférického pôvodu zo striech, dvorov, komunikácií a príslušného terénu využívať jestv. systém jednotnej kanalizácie (odľahčovacie komory, výústne objekty) a odvádzanie dažďovej vody do prícestných rigolov a tie do potokov.
- Z hľadiska technicko-prevádzkových záujmov správcu vodných tokov a protipovodňovej ochrany ÚPD navrhuje zdržať povrchový odtok dažďových vôd zo spevnených plôch - z komunikácií, spevnených plôch a striech RD, prípadne iných stavebných objektov - v úrovni minimálne 60 % z výpočtového množstva pre návrhový dážď 15 min., na pozemku stavebníka tak, aby nedochádzalo k zhoršeniu odtokových pomerov v recipiente.
- Vody z povrchového odtoku (dažďové vody) ÚPD navrhuje, aby ostali v mieste vzniku t.j. aby vsiakali voľne na terén resp., do vsakovacích drénov.
- Zabezpečiť opatrenia na čistenie vôd z povrchového odtoku v území tak, aby nebola zhoršená kvalita vody v recipientoch v súlade s ustanoveniami zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách (vodný zákon) v znení neskorších predpisov a požiadaviek, ktorými sa ustanovujú požiadavky na dosiahnutie dobrého stavu vôd.
- Preveriť kapacitu čistiarni odpadových vôd (ČOV) z pohľadu prívalových zrážok a preveriť aktuálne schopnosti ČOV čistiť natekajúce vody v dostatočnej kvalite.
- Zabezpečiť plochy pre záchytné retenčné nádrže na dažďovej kanalizácii.
- Identifikovať miesta s obmedzenou kapacitou stokovej siete samostatnou PD a na tie nadviazať a decentralizovať systém odvodňovania väčších budov, aby sa znížil objem vody vtekajúci do kanalizačnej sústavy a jej možný odtok cez kanalizačné vstupy von počas prívalových dažďov.

Ďalej navrhuje:

- splaškovú kanalizáciu a ČOV pre m.č. Rohozná, novú obytnú zónu a výrobný eko-park,
- splaškovú kanalizáciu a ČOV pre rekr. lokalitu Brezinky,
- splaškovú kanalizáciu pre rekr. lokalitu Mlynná Dolina,
- splaškovú kanalizáciu a ČOV pre lok. Hlavina,
- splaškovú kanalizáciu Bujakovo, Predné Halny, Zadné Halny,
- koridor rozvodných sietí TI (vodovod, kanalizácie, plynovod, elektr., dátové káble a verejné osvetlenie) stotožniť s novými trasami miestnych ciest (viď. VPS 1.1).

Odčlenené časti mesta

V segmente krajiny III. Rohozná –Brezinky (PFC15) v rekr. lokalite Brezinky ÚPD navrhuje 118 + 3 chát a 472 + 90 lôžok. Odvod splaškov a ich čistenie navrhuje ÚPD do vlastnej ČOV pri bezmennom potoku pre 550 EO s OP 50 m a povrchové vody prícestnými rigolmi.

Odstraňovanie splaškov **v segmente krajiny VI. Mlynná dolina – Ďumbier (PFC19)** v rekr. lokalite Mlynná dolina je individuálne, t.j. do vodotesných žump a povrchové vody prícestnými rigolmi do potoka Mlynná. **Odvádzanie a čistenie odpadových vôd v samostatnej ČOV sa zakazuje.**

Vodotesné žumpy musia splniť technické požiadavky:

- žumpa musí byť plastová, vyrobená vo výrobní a dovezená na miesto inštalácie v celku,
- neakceptujú sa žumpy ocelové, betónové a žumpy budované na mieste, resp. žumpy poskladané z betónových prefabrikátov,
- žumpa musí mať vybudovaný kontrolný systém na monitorovanie netesnosti nádrže (únik obsahu žumpy do okolia), z ktorého bude možné v prípade potreby vykonať odber vzorky vody na kontrolu testnosti nádrže žumpy,
- k žumpe musí byť v zabezpečená prístupová komunikácia, ktorá je vhodná pre celoročný prístup ťažkých vozidiel pre zabezpečenie vývotu žumpy,
- vzdialenosť žumpy od prístupovej komunikácie môže byť maximálne 25 m,

ÚPD navrhuje 51 chát a 272 lôžok a napojenie celej lokality na plánovanú splaškovú kanalizáciu s ČOV (800 EO) v k.ú. Mýto pod Ďumbierom. Rozvoj rekr. lokality Mlynná je podmienený napojením na uvedený systém splaškovej kanalizácie s ČOV.

ČOV pre obec Michalová (PFČ 15.2) s OP 50 m je umiestnená na východnom okraji k.ú. mesta. ÚPD navrhuje jej zachovanie a dimenzovanie pre potreby susednej obce.

Ostatné časti mesta a segmenty krajiny používajú na zachytávanie splaškov septiky a žumpy, niekde i suché záchody, resp. MČOV. Najväčšia koncentrácia chát je v rekr. lokalite Vagnár. ÚPD navrhuje jej stabilizáciu na 47 chát a 182 lôžok.

ÚPD navrhuje zachovanie individuálneho systému a to do vodotesných žump.

2.12.3.3 Vodné toky a odtokové pomery

A. Vodné toky

Katastrálne územie mesta hydrologicky spadá do povodia rieky Hron - č. hydrologického poradia 4-23-01 a 4-23-02. Preteká v úseku rkm 218,87 - 230,4 ; t.j. v dĺžke 11,53 km. Riečnu sieť tvoria prítoky Hrona. Vodné toky Hron, Rohozná a Štiavnička sú Vyhláškou MŽP SR č. 211/2005 Z. z. zaradené medzi vodohospodársky významné toky.

Z dôvodu ochrany intravilánu mesta a poľnohospodárskej pôdy boli na tokoch v k.ú. mesta Brezno realizované úpravy :

Hron

- po r.km 222,090, kapacita koryta $Q = 200 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$. Upravené koryto má tvar jednoduchého lichobežníka so šírkou dna 16 - 20 m, sklonom brehov 1:2 s opevnením brehov pätkou a dlažbou z lomového kameňa,
- r.km 222,090 - 223,320, kapacita koryta $Q = 200 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$, pravobrežný oporný múr výšky 2,3m v sklone 10:1. Na túto úpravu nadväzujú sporadické opevnenia brehov a úpravy pravého brehu nad Breznom v rámci výstavby cesty,
- r.km 225,200 – r.km 226,000.

Rohozná

- r.km1,570 – 2,605 , kapacita koryta $Q_{100} = 54,0 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$, 9 prahov,
- r.km 2,610 – 3,410, kapacita koryta $Q_{100} = 54,0 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$, 7 prahov a 2 prepážky.

Brezenec

- koryto potoka je upravené v dĺžke 2,3 km od ústia do Hrona. Profil upraveného koryta je jednoduchý

lichobežník. Dôvodom úpravy je ochrana intravilánu pred veľkými vodami a odvodnenie územia.

Drábsko

- (Kabátovský potok), ľavostranný prítok Hrona. Je upravený v úseku rkm 0,00 – 0,315 a v úseku 1,583 – 1,760. V r.km 1,910 je vybudovaný polder Drábsko.

Chamarová

- ľavostranný prítok Drábska. Potok je upravený od r.km 0,000 – po r.km 0,166. V r.km 1,370 je vybudovaný polder Lúčky.

Lúčky

- ľavostranný prítok Drábska je v úseku rkm 0,446 - 0,873 upravený. Panelová úprava bola realizovaná z dôvodu ochrany priľahlého osídlenia proti zatápaniu.

Pytlová

- ľavostranný prítok Hrona, úprava v úseku r.km 0,000 – r.km 0,340. Úprava je ukončená prehrádzkou.

Kuľbová a Besná

- pravostranné prítoky Hrona sú v zastavanej časti mesta regulované do krytého rúrového profilu.

Osikový potok a bezmenné prítoky Rohoznej

- úprava od železničnej trate proti toku, bližšie nešpecifikovaná.
-

NÁVRH

- Z hľadiska technicko-prevádzkových záujmov správcu vodných tokov a protipovodňovej ochrany ÚPD navrhuje zdržať povrchový odtok dažďových vôd zo spevnených plôch - z komunikácií, spevnených plôch a striech RD, prípadne iných stavebných objektov - v úrovni minimálne 60 % z výpočtového množstva pre návrhový dážď 15 min., na pozemku stavebníka tak, aby nedochádzalo k zhoršeniu odtokových pomerov v recipiente.
- Odvod povrchových vôd z verejných komunikácií a spevnených plôch riešiť podľa technických možností dažďovou kanalizáciou, resp. prístennými rigolmi – sú vymedzené na plochách verejných priestranstiev.
- Vody z povrchového odtoku (dažďové vody) ÚPD navrhuje, aby ostali v mieste vzniku t.j. aby vsiakali voľne na terén resp., do vsakovacích drénov.
- Zabezpečiť opatrenia na čistenie vôd z povrchového odtoku v území tak, aby nebola zhoršená kvalita vody v recipientoch v súlade s ustanoveniami zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách (vodný zákon) v znení neskorších predpisov a požiadaviek, ktorými sa ustanovujú požiadavky na dosiahnutie dobrého stavu vôd.

B. Vodné nádrže

V katastrálnom území mesta Brezno nie vybudovaná žiadna vodná nádrž. Z dôvodu ochrany zastavaného územia v m.č. Mazorníkovo boli vybudované 2 poldre – suché nádrže na potoku Drábsko a potoku Chamarová (viď vyššie).

Známe zámery, ktoré ÚPD premietla:

- Protipovodňové opatrenia ochrany mesta Brezno „Brezno, vodný tok Hron r.km 220,300 – r.km 227,750“ sú zahrnuté v Pláne manažmentu povodňového rizika v čiastkovom povodí Hron. Účelom je zabezpečenie ochrany intravilánu na prietok Q_{100} s bezpečnosťou 0,5 m.
- „Brezno – protipovodňové opatrenia na toku Mazorník“, úprava potoka v úseku r.km 0,145 – r.km 0,302 a vybudovanie poldra v r.km 1,351.
- „Brezno – protipovodňové opatrenia na toku Židlovo“, vybudovanie poldra v r.km 0,595.
- „Brezno – protipovodňové opatrenia v povodí potoka Drábsko (Kabátovského potoka)“, úprava toku v r.km 1,182 – r.km 1,583.
- Protipovodňové opatrenie intravilánu mesta Brezno – odvádzanie vôd z povrchového odtoku Poľná ulica (vypracovaná PD pre DSP r. 2016).
- Vodná nádrž Rohozná – výhľadovo umiestňuje VN na vodnom toku Rohozná medzi m.č. Rohozná, m.č. Podkoreňová a m.č. Bujakovo vyplýva zo základného posúdenia rentabilnosti VD Slatinka.
- Malá vodná nádrž Banisko.

Vodná nádrž Rohozná

Akumulačná nádrž je do ÚPD začlenená ako výhľadová plocha. Bude slúžiť na zaistenie sanitárneho prietoku $Q_{355} = 11,0 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$ v rieke Hron v m.č. Bujakovo. Vodná nádrž bude adekvátnou náhradou VD Slatinka a zároveň bude nadlepšovať prietoky Hrona a Čierneho Hrona. VN Rohozná je zaradená do kategórie „C“ – čo je časový predpoklad výstavby viac ako 25 rokov. Vlastná hydroelektrárň by bola 400 m od ústia Rohoznej do Hrona. Privádzač by bol tlakový v dĺžke 1200 m. Výška využiteľného energetického potenciálu – 10 m. V bloku hydroelektrárne sa ponechá rezerva pre dostavbu reverznej turbíny pre výrobu špičkovej energie cez prečerpávací stupeň Kieпка z VN 2,2 mil. m^3 objemu a 110 m výšky tlaku.

Poloha umiestnenia VN Rohozná má lepšie prírodou vysporiadané územie ako Slatinka. Má kamenný prielom hrdla v úpätí šírky 30 m s vertikálnym stúpaním do výšky 55 m. Takýto profil je ideálny pre prehradenie. Výška priehrady cca 40 m, zaručí objem do 30 mil. m^3 . Max. hladina 535,000 m n. m. Dĺžka priehradného múru v korune by bola do 150 m. Priamočiaro na prehradenie je stále rozširujúca sa plocha pre zátopové územie do dĺžky 4 - 5 km. Konštrukcia priehrady by bola železobetónová.

Akumulácia vody v objeme 26-30 mil. m^3 bude vytváraná z priemerného prítoku $Q=2,6 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$ toku Rohozná vylepšeného o energetické prepojenie Hrona cez Hradlo Bacúch (Privádzač Hron), derivačným tunelom $\varnothing 3,8 \text{ m}$, vyústením na hydroelektrárň Kozlovo-Valachovo s prepacom do akumulácie nádrže Rohozná s priemerným prítokom $Q=8,0 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$, ale plánované prietoky sú v rozmedzí $14 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$ - $33 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$.

Toto je aj možnosť energetického prepojenia Čierneho Hrona cez hradlo Fajtovo derivačným tunelom $\varnothing 3,1 \text{ m}$ (Privádzač Čierny Hron) na hydroelektrárň Košíkovo s prepacom do akumulácie nádrže Rohozná s priemerným prítokom $Q=4,0 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$, ale plánované prietoky sú v rozmedzí $11 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$ - $24 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$. Tretie prepojenie je plánované privádzačom Valaská $\varnothing 2,8 \text{ m}$, s priemerným prítokom $Q=14 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$.

VN Rohozná bude ďalej dotovaná aj vodami z malých vodných tokov, ktoré v súčasnosti priamo zaúsťujú do toku Rohozná. Vo väčšine prípadov sú to bezmenné potôčiky, ktoré majú kolísavé prietoky počas roka a v dnešnej dobe môžu spôsobovať pri prudkých lejakoch, alebo topení snehu povodňové stavy. Vybudovaním VN Rohozná by sa vylepšila protipovodňová ochrana intravilánu

Pri výstavbe VN Rohozná budú vyvolanými investíciami: prekládka železnice Brezno-Tisovec. V zaplavenom území bude nutné premiestniť štyri lazy a dve chalupy. Záber pôdy je menší ako pre VD dielo Slatinka, ale už teraz by mala byť v ÚP zakreslená pozemková rezerva.

Brezno – Banisko - Malá vodná nádrž (DRS z r. 2023)

Lokalita stavby sa nachádza v západnom okraji intravilánu mesta Brezno v časti Banisko na potoku Lužná (Lazná) v priestore v súčasnosti nevyužívaného poľnohospodárskeho areálu. Vodná stavba bude súčasťou pripravovanej oddychovej a rekreačnej zóny mesta Brezno a náučného areáli. Malá vodná nádrž bude vybudovaná v mieste bývalého náhonu už existujúceho vodného mlyna.

Malá vodná nádrž – je navrhovaná ako bočná nádrž na pravom brehu potoka Lužná. Hrádza je navrhnutá zo železobetónového múru, dĺžky 88,0 m. Najväčšia výška múru od terénu na vzdušnej strane je 4,25 m. Múr bude na vzdušnej a návodnej strane obložený kamenným obkladom hr. 20 cm. Koruna b múru bude na kóte 510 m.n.m. Maximálna hladina vody v nádrži bude na kóte 509,70 m n.m. Celková plocha nádrže bude 635 m^2 . Nad nádržou vo vzdialenosti 14 m je navrhnutý odberný objekt s betónovým prahom výšky 70 cm a kamenným sklzom dlhým 13m. Prah bude vzdúvať hladinu na kótu 510 m n.m. Nad prahom je navrhnutý nápusťný objekt nádrže. Nápusťný objekt je železobetónovej konštrukcie a je opatrený hrubými hrablicami a stavidlovým uzáverom. Z nápusťného objektu bude voda privádzaná do nádrže potrubím DN400, dl. 15 m. Objem nádrže na kóte 509,70 m n.m. bude 1180 m^3 . Nádrž bude opatrená výpusťným objektom so stavidlom DN400.

Prehrádzka č. 2 – je zo železobetónovej konštrukcie obloženej kamenným obkladom. Šírka prehrádzky v korune je 700 mm a na päte 895 mm. Dĺžka prehrádzky je 12 m a je z oboch strán zaviazaná do svahov. Prepádová hrana hrádzky je na kóte 501,80 m n.m. a je široká 4,4 m. Koruna prehrádzky je na kóte 502,10 m n.m. Prehrádzka je opatrená stavidlom DN400 pre možnosť vypustenia vody z jazera. Objem vody pri kóte hladiny 501,80 m n.m. bude 232 m^3 .

Odvodňovacia drenáž – Okolité územie musí byť odvodnené. Odvodnenie bude zabezpečené pomocou perforovaného potrubia PVC DN400. Drenážne potrubie pozostáva zo 4 vetiev. Vetva A má dĺžku 162 m,

vetva B – 186 m, vetva B1- 68 m a vetva B2 – 52 m. Vetvy A a B sú vyústené do zbernej nádrže. Zberná nádrž má dno na kóte 504,00 m n.m.. Voda z nádrže bude odvádzaná potrubím DN 400 do potoka.

C. Ochrana pred povodňami

Realizované úpravy rieky Hron v meste nezabezpečujú ochranu príľahlého územia pred zaplavovaním. V „Pláne manažmentu povodňového rizika v čiastkovom povodí Hron“ je Brezno, vodný tok Hron v úseku od r.km 220,300 po r.km 227,750 je zaradený medzi geografické oblasti hodnotenia povodňového rizika.

V grafickej časti dokumentácie je vyznačená záplavová čiara pri prietoku 100-ročnej vody ohraničuje povodňovo potenciálne ohrozené územie.

Z mapy povodňového ohrozenia a povodňového rizika je zrejmé, že pri prietoku 100-ročnej vody Hron vybrežuje na obidve strany.

Po ľavej strane vybrežuje :

- v m.č. Bujakovo zaplavuje poľnohospod. pôdu a prirodzenú hrádzu tvorí teleso železničnej trate,
- v m. č. Predné Halny zaplavuje časť územia medzi Hronom a železničnou traťou,
- v Brezne zaplavuje plochy výroby za železničnou stanicou (v smere toku Hrona) ohraničené telesom železnice a časť areálu Mostárne Brezno.

Po pravej strane vybrežuje:

- v m.č. Bujakovo zaplavuje poľnohospodársku pôdu pri železničnej zastávke, prirodzenú hrádzu tvorí teleso železničnej trate,
- medzi Bujakovom a Zadnými Halnami zaplavuje poľnohospodársku pôdu po cestu I/66,
- v m.č. Zadné Halny zaplavuje časť areálu Smrečiny,
- v m.č. Predné Halny zaplavuje časť územia výrobných prevádzok,
- v Brezne zaplavuje Nábřežie Duklianskych hrdinov, časť ulice Rázusova, Bottova, Pionierska, E. Maróthy-Šoltésovej, park, Technické služby, ulice Hronská, Jilemnického, ihriská a verejné priestranstvo v štvrti Ladislava Novomestského.

Povodňové riziko ohrozuje m. č. Mazorníkovo odtokom zrážkových vôd z povrchového odtoku. Protipovodňová ochrana formou zadržania extrémnych prietokov v poldroch bola riešená na tokoch Drábsko a Chamarová.

V záplavovom území je zakázané:

- a) zriaďovať oplozenie, živý plot alebo inú obdobnú prekážku, ktorá zhoršuje podmienky na odtok povrchových vôd,
- b) ťažiť zeminu, piesok, štrk alebo nerasty bez povolenia podľa osobitného predpisu,
- c) vykonávať terénne úpravy, ktoré môžu zhoršiť odtok povrchových vôd počas povodne,
- d) obhospodarovať lesné pozemky, poľnohospodárske pozemky alebo záhrady spôsobom, pri ktorom by mohlo dôjsť k zhoršeniu odtoku povrchových vôd počas povodne,
- e) zriaďovať tábory, kempy a iné dočasné ubytovacie zariadenia okrem krátkodobého turistického stanovania.

D. Známe zábery premietnuté do ÚPD

Integrovaná preventívna protipovodňová ochrana mesta Brezno - vzorové vodné stavby Polder (č. 43) typ R sa nachádza na pravostrannom prítoku Rohoznej s hydrologickým číslom 4-23-01-585 Prítok Hliníka s okolitými pasienkami pokrytými náletom , so strážami medzi pasienkami a výmerou 0,417848 km².

Polder typ M (č. 5) sa nachádza v hornej časti mikropovodia na DVT-4-23-01-532 na zemnom koryte tvaru rýhy a súbežným vyústením drenážnej sústavy. Tok sa vlieva ako ľavostranný prítok do potoka Drábsko a potom sa v meste Brezno vlieva do Hrona . Výmera mikropovodia je 0,334 km²

Polder typ S (č.35) na DVT 4-23-01- 581 je tok Spurný a je ľavostranný prítok Rohoznej , ktorá sa vlieva pri Halnách

v Brezne do Hrona. Mikropovodie ma výmeru 1,319467 km² a lesnatosť 30%.

Polder Rohozná sa nachádza bezmennom toku v nezastavanom území na pravostrannom prítoku Rohoznej (4-23-

01-073) s hydrologickým číslom 4-23-01-3812 s okolitými pasienkami pokrytými náletom jelše lepkavej, so stržami medzi pasienkami a výmerou 0,417848 km² v regionálnom poradí č. 12, SHMU stanovil prietokové množstvo v profile $Q_{100} = 2,5 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$.

Polder Rohozná je zachytenie a sploštenie povodňovej vlny sústredeného povrchového odtoku z bezmenného toku.

Technické parametre stavby –	Polder Rohozná - 32 ks
Retenčný objem vody:	maximálny – 2439 m ³ , prevádzkový – 2168 m ³
Plocha max. vodnej hladiny	905,50 m ²
Kóta koruny poldra	575,29 m.n.m.

Polder Mazorníkovo sa nachádza bezmennom toku v nezastavanom území miestnej časti Šiašovo na ľavostrannom prítoku toku Drábsko v r.km 0,8 (4-23-01-078) s hydrologickým číslom 4-23-01-3730 s okolitými poliami, so stržami medzi pasienkami a výmerou 0,29 km² v regionálnom poradí č.5, SHMU stanovil prietokové množstvo v profile $Q_{100} = 2,2 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$.

Účelom je zachytenie a sploštenie povodňovej vlny sústredeného povrchového odtoku z bezmenného toku.

Technické parametre stavby –	Polder Mazorníkovo - 14 ks
Retenčný objem vody:	maximálny – 7 653 m ³ ,
Plocha max. vodnej hladiny	3352 m ²
Kóta koruny hrádze poldra	546,78 m.n.m.

Polder Šimunička sa nachádza mimo bezmenného toku v nezastavanom území miestnej časti Šimunička na ľavostrannom prítoku toku Rohoznej (4-23-01-073) potok Spurný s hydrologickým číslom 4-23-01-581 s okolitými lúkami, so stržami medzi pasienkami a výmerou 1,319 km² v regionálnom poradí č. 9. Prietokové množstvo v profile $Q_{100} = 8,3 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$.

Účelom výstavby Polder Šimunička, ktorý sa nachádza mimo toku je protipovodňová ochrana fotovoltickej elektrárne v časti Šimunička a zachytenie a sploštenie povodňovej vlny sústredeného povrchového odtoku z bezmenného toku, aby sa znížila hladina toku Rohozná, ktorá sa na sútoku pravidelne vybrežuje a zaplavuje ochranné pásмо cesty v smere Brezno – Michalová a trať ŽSR.

Polder má retenčný objem 25 063 m³ a preto jeho plnenie trvá 1 hodinu, kedy redukcia prietoku na hlavnom toku je 90 %.

Technické parametre stavby –	typ S - 9 ks
Retenčný objem vody:	maximálny – 26 063 m ³ ,
Plocha max. vodnej hladiny	13 681 m ²
Kóta koruny hrádze poldra	583,35 m.n.m.

Celkovo je plánované postupne vybudovať 55 poldrov. Hydraulicky budú riešené podľa vyššie vypracovaných vzorových podkladov.

Ochrana

Odtokové pomery v území mesta Brezno sú riešené úpravou vodných tokov. Nie všetky realizované úpravy na vodných tokoch však zabezpečujú protipovodňovú bezpečnosť. ÚPD navrhuje:

- ochranu mesta Brezno pred Q_{100} – ročnou vodou, zohľadnením rezortných opatrení zameraných na protipovodňovú ochranu,
- zvýšením prirodzenej retencie zrážkových vôd v zastavanom území - vsakovaním, zachytávaním v jazierkach a v nezastavanom území - pôdoochranné opatrenia na poľnohospodárskej a lesnej pôde,
- protipovodňovú ochranu na tokoch Drábsko a Chamarová navrhuje vymedzením plôch poldrov - akumuláciou zrážkových vôd z povrchového odtoku.
- z hľadiska sa meniacich hydrologických a klimatických pomerov, ale aj z dôvodu odlesňovania územia, bude potrebné v budúcnosti dobudovávať ďalšie poldre na okolitých menších vodných tokoch.

- Protipovodňové opatrenia ochrany mesta Brezno „Brezno, vodný tok Hron r.km 220,300 – r.km 227,750“ sú zahrnuté v Pláne manažmentu povodňového rizika v čiastkovom povodí Hron. Účelom je zabezpečenie ochrany intravilánu na prietok Q_{100} s bezpečnosťou 0,5 m – múriky a hrádze:
 - pravostranný nábrežný múrik na ochranu intravilánu m. č. časti Predné Halny, Zadné Halny Bujakovo,
 - ľavostranný nábrežný múrik v m. č. Bujakovo,
 - územie nad miestnou časťou Bujakovo v lokalite Stankova Báň, priliehajú k rieke Hron vymedzuje ako retenčné pre prirodzenú transformáciu povodňovej vlny, v rámci ktorého sú obmedzené stavby a činnosti, ktoré sa v ňom nesmú vykonávať (podľa § 20 ods. 5 a 6 v zmysle zákona č. 7/2010 Z. z. O ochrane pred povodňami v znení neskorších predpisov).
- „Brezno – protipovodňové opatrenia na toku Mazorník“, úprava potoka v úseku r.km 0,145 – r.km 0,302 a vybudovanie poldra v r.km 1,351.
- „Brezno – protipovodňové opatrenia na toku Židlovo“, vybudovanie poldra v r.km 0,595.
- „Brezno – protipovodňové opatrenia v povodí potoka Drábsko (Kabátovského potoka)“, úprava toku v r.km 1,182 – r.km 1,583.
- Protipovodňové opatrenie intravilánu mesta Brezno – odvádzanie vôd z povrchového odtoku Poľná ulica (vypracovaná PD pre DSP r. 2016).
- Protipovodňová ochrana mesta a mestských častí Rohozná, Podkoreňová – vybudovanie 55 poldrov na malých vodných tokoch a odvodňovacích kanáloch (ozn. R,S,M).
- Zvýšenie prirodzenej retencie zrážkových vôd v zastavanom území (vsakovaním, zachytávaním v jazierkach a pod.).
- Plocha pre Brezno – Malá vodná nádrž Banisko (potok Lúžna, bývalý areál nevyužívaného PD) – oddychovo-relaxačná zóna a náučný chodník.
- Protipovodňová ochrana mesta Brezno – dobudovanie poldrov na prítokoch do intravilánu mesta, mestských častí (tie bez ozn. R,S,M).
- Výhľadová plocha pre VN Rohozná, vrátane vybudovania privádzačov vody – derivačný kanál Hron, Čierny Hron a Valaská, ďalej hydroelektrárň Rohozná, Košíkovo a Kozlovo, vybudovanie prečerpávacieho stupňa Kieпка – VN Kieпка a zároveň ponechanie rezervy pre umiestnenie reverznej turbíny v hydroelektrárni VN Rohozná.

Povrchové vody usmerňovať tak, aby sa zadržovali na území v ktorom spadnú:

- z hľadiska technicko-prevádzkových záujmov vodných tokov a protipovodňovej ochrany zdržať povrchový odtok dažďových vôd zo spevnených plôch - z komunikácií, spevnených plôch a striech RD, prípadne iných stavebných objektov - v úrovni minimálne 60 % z výpočtového množstva pre návrhový dážď 15 min., na pozemku stavebníka tak, aby nedochádzalo k zhoršeniu odtokových pomerov v recipiente,
- obmedziť vytváranie nepriepustných plôch s rýchlym odtokom vody – asfalt, dlažba najmä na plochách OV a priemyslu,
- realizovať opatrenia na čistenie vôd z povrchového odtoku v území tak, aby nebola zhoršená kvalita vody v recipientoch v súlade s ustanoveniami zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách (vodný zákon) v znení neskorších predpisov a požiadaviek, ktorými sa ustanovujú požiadavky na dosiahnutie dobrého stavu vôd.

Ďalej ÚPD navrhuje:

- poldre Židlovo a Mazorníkovo,
- malé vodné nádrže a vodozádržné objekty na tokoch v krajine:
- malé vodné nádrže Banisko, Šimunička III. Rohozná – Brezinky, Lazná dolina,
- malé vodné nádrže v lok. Čachovo, Gajcovo, Ždiarska a Šiašovo, v Pytlovej doline, Podkoreňová, Kozlovo, Paseky, Besná dolina, Vargnár, Gliané, Filiarová a Kečka,
- malé vodné nádrže a na potokoch Kabátovskom, Lučanskom a Mazorníkovo,
- ostatné vodozádržné objekty,
- úprava Hrona na Q_{100} a potoka Krličná a Brezenec,
- záchytné priekopy nad ohrozeným zastavaným územím - PFČ 6.3, 6.4, 6.5, 7.2, 7.3, 7.5, 7.7, 9.1, 9.2, 9.3, 9.5, 9.7, 11.1, 11.2, 11.3, a 15.1.

E. Hydromeliorácie a ochrana pred povrchovými vodami

Odvodňovacie kanály v predmetnom území evidujú Hydromeliorácie š.p.V k.ú. Brezno sa nachádzajú hydromelioračné zariadenia nasledovne:

- -odvodňovací kanál „Šiašovo“ (evid. č. 5301 184 007), ktorý bol vybudovaný v roku 1984 v celkovej dĺžke 0,200 km v rámci vodnej stavby „OP a ÚT Brezno III“ (evid. č. 5301 184),
- -odvodňovací kanál „Brest“ (evid. č. 5301 184 006), ktorý bol vybudovaný v roku 1984 v celkovej dĺžke 0,305 km v rámci vodnej stavby „OP a ÚT Brezno III“ (evid. č. 5301 184),
- -odvodňovací kanál „MK 1“ (evid. č. 5301 179 007), ktorý bol vybudovaný v roku 1981 v celkovej dĺžke 0,080 km v rámci vodnej stavby „OP Brezno – Rohozná“ (evid. č. 5301 179),
- -odvodňovací kanál „MK 2“ (evid. č. 5301 179 008) , ktorý bol vybudovaný v roku 1984 v celkovej dĺžke 0,090 km v rámci vodnej stavby „OP Brezno – Rohozná“ (evid. č. 5301 179).

Viaceré zóny detailného odvodnenia poľnohospod. pozemkov drenážnym systémom sú lokalizované južne a východne od mesta. Sú nejasnej kvality.

Zastavané územie pod svahovitým terénom nie je ochránené pred povrchovými vodami z TTP a ornej pôdy.

NÁVRH

- ÚPD navrhuje na zachovanie odvodňovacích kanálov a drenážny systém.
- ÚPD navrhuje v kritických líniách styku poľnohospodárskej krajiny a zastavaného územia odvodňovacie priekopy zaústené do príľahlých recipientov.

2.12.4 Návrh na riešenie záujmov civilnej ochrany

Mesto je zatriedená do IV. kategórie ukrytia obyvateľov v úkrytoch budovaných prevažne svojpomocne. Za týmto účelom bola prevedená analýza stavebno-technického stavu budov a identifikovanie suterénnych priestorov. Samostatná doložka CO v rozsahu ukrytia obyvateľov pred radiačným žiarením bude spracovaná mimo ÚPD po dohode s OÚ – OKR Brezno.

Zabezpečenie ochrany obyvateľstva, zamestnancov a osôb prevzatých do starostlivosti sa riadi pri investičnej výstavbe na území mesta týmito požiadavkami:

- zákonom NR SR č.42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov,
- vyhláškou MV SR č. 532/2006 Z. z. o podrobnostiach na zabezpečenie stavebnotechnických požiadaviek a technických podmienok zariadení civilnej ochrany a ďalších vyhlášok,
- zlepšením priepustnosti komunikačného systému, najmä miestnych komunikácií tak, aby bol po nich možný aj pohyb ťažkých mechanizmov v prípade mimoriadnych udalostí.

NÁVRH

- ÚPD požaduje dodržať rozsah povinnej výstavby zariadení civilnej ochrany v zmysle § 4 vyhlášky MV SR č. 532/2006 Z. z.
- V prípade ukrytia zamestnancov a osôb prevzatých do starostlivosti v objektoch bude potrebné riešiť ich zabezpečenie podľa plánu ukrytia (ako súčasť Plánu ochrany svojich zamestnancov a osôb prevzatých do starostlivosti) fyzickej osoby - podnikateľa (vlastníka) budovy, počas vyhlásenej mimoriadnej situácie alebo v čase vojny a vojnového stavu, ktorý je povinný vypracovať podľa § 116 ods. 1 písm. e) a h) zákona NR SR č. 42/1994 Z. z.
- Varovanie obyvateľstva musí byť mestským úradom zabezpečené reláciou v mestskom rozhlase, alebo iným mobilným vyzvučiacim zariadením.

2.13 KONCEPCIA STAROSTLIVOSTI O ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Životné prostredie človeka a spoločnosti v meste a jeho k.ú. možno klasifikovať ako veľmi dobré. Nachádzajú sa tu však niektoré stacionárne a mobilné zdroje znehodnocovania ovzdušia, pôdy, podzemných vôd, zasahovania nadmerným hlukom a vibráciami. Kritickým je chýbajúci obchvat cesty I/66.

2.13.1 Ochrana ovzdušia

Podľa údajov z Národného emisného informačného systému (NEIS) boli za rok 2015 v okrese Brezno namerané zo stacionárnych zdrojov znečistenia (veľké a stredné zdroje) priemerné ročné koncentrácie tuhých znečisťujúcich látok (TZL) – 35,149 t, oxidov siričitých – 26,059 t, oxidov dusičitých ako NO₂ – 187,284 t a oxidu uhoľnatého CO – 334,583 t. Dynamické - cestná a železničná doprava neboli merané.

Z hľadiska ochrany životného prostredia so zvláštnym zreteľom na čistotu ovzdušia má osobitný význam plošná plynofikácia Brezna. Komplexnou plynofikáciou všetkých tepelných potrieb sa výrazne znižuje ekologická záťaž prostredia. Ročne sa spotrebuje v rámci mesta Brezno okolo 9 mil. m³ zemného plynu. Potreba tepla v nemocnici, v niektorých výrobných prevádzkach, v školách a v administratíve sa pokrýva hlavne na báze spaľovania zemného plynu v hromadnej zástavbe (cca 6 500 bytov) je vykurovaných teplom získaným spaľovaním zemného plynu.

V niektorých miestnych urbanizovaných častiach a v m.č. spaľujú čiastočne v RD pevné palivá (biomasa, uhlie a koks), taktiež rozhodujúca časť však používa ako palivo zemný plyn.

Celkom je na území mesta 39 stredných zdrojov znečistenia ovzdušia, z ktorých 4 používajú ako palivo biomasu vo forme štiepaného dreva, drevnej štiepky a drevných paliet.

Ďalej je na území mesta celkom 43 malých zdrojov znečistenia ovzdušia všetky na báze spaľovania zemného plynu.

Mestský úrad eviduje taktiež 2 manipulačné plochy ako zdroje znečistenia ovzdušia.

Emisná situácia v meste Brezno:

Emisie / Zdroje	Tuhé látky	SO ₂	NO _x	CO	Spolu
REZZO I	323,8	98,6	44,6	10,6	477,6
REZZO II	166,6	67,8	4 077,4	516,7	5 062,9
Spolu	490,4	166,4	4 122,0	527,3	5 540,5.
Iné zdroje znečisťovania (IZZO)					

V súčasnosti sú na Slovensku rozhodujúcimi lokálnymi zdrojmi prašného znečistenia ovzdušia tieto faktory, ktoré platia aj pre mesto:

- Výfuky z automobilov (vysoký podiel dieselových motorov, nevyhovujúci technický stav vozidiel).
- Resuspenzia tuhých častíc z povrchov ciest (nedostatočné čistenie ulíc, nedostatočné čistenie vozidiel). Do tejto skupiny patrí aj zimné zaprášenie ciest.
- Suspenzia tuhých častíc z dopravy (napr. oder pneumatík a povrchov ciest, doprava a manipulácia so sypkými materiálmi).
- Minerálny prach zo stavenísk.
- Veterná erózia z neupravených obecných priestorov a skládok sypkých materiálov.
- Vzhľadom na nárast cien zemného plynu začal návrat k používaniu tuhých palív u lokálneho vykurovania. Očakáva sa, že tento zdroj bude v najbližších rokoch významne narastať.

NÁVRH

- Pre zlepšenie emisnej a imisnej situácie v meste Brezno je potrebné pokračovať v lepšom energetickom využívaní zemného plynu pri plošnej plynifikácii, či elektrifikácii všetkých typov zdrojov, realizovať elektrifikáciu trate Banská Bystrica - Brezno a výhľadovo Brezno - Margecany a dokončiť cestný obchvat mesta.
- ÚPD navrhuje aplikáciu nových zdrojov a úpravu, rekonštrukciu a zmenu vykurovacích médií za ušľachtilé palivá u existujúcich zdrojov tak, aby zodpovedali požiadavkám uvedených legislatívnych noriem sa naplnia ciele podľa medzinárodných záväzkov:
 - zníženie prekračovania kritických záťaží a depozícií síry a oxidov dusíka,
 - zníženie emisií oxidov síry, oxidov dusíka, prchavých organických látok, ťažkých kovov a perzistentných látok,
 - zníženie emisií znečisťujúcich látok z malých zdrojov a dopravy, spôsobujúcich lokálne znečistenie ovzdušia,
 - ochranu ozónovej vrstvy Zeme – príspevok Slovenskej republiky.
- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Brezno na roky 2023 - 2032, kde mesto v rámci svojich aktivít stanovilo spracovať zoznam rizikových lokalít ohrozených znečistením ovzdušia a hlukom a navrhuje opatrenia na riešenie, zabezpečenie on-line monitoringu znečistenia životného prostredia (dáta o znečistení ovzdušia a čiernych skládok dostupné na webe) a realizovanie protihlukových bariér a pásov zelene v rizikových lokalitách.

2.13.2 Ochrana pred hlukom

Hluk je jedným z najvýraznejších ukazovateľov kvality životného prostredia. Najvyššie denné prípustné ekvivalentné hladiny hluku vo vonkajších priestoroch pre hluk z dopravy resp. iných zdrojov stanovuje Vyhláška Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 549/2007 Z. z. a Vyhlášky č. 237/2009 Z.z ., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí. Podľa tejto vyhlášky je priestor pred oknami obytných miestností bytových a rodinných domov, priestor pred oknami chránených miestností školských budov, zdravotníckych zariadení a iných chránených objektov a rekreačné územie, limitovaný hlukovou hladinou 55 dB (deň a večer) a 45 dB (noc).

Najväčším zdrojom hluku na území mesta Brezno je cestná doprava. Železničná doprava s ohľadom na jej trasovanie a intenzitu sa podieľa na zlej hlukovej situácii menšou mierou. Intenzita hluku podľa výpočtov na území mesta sa pohybuje v rozmedzí od 63,0 - 71,0 dB (A). Z 10 meracích stanovíšť na deviatich boli prekročené limity hluku – 64 % obyvateľov mesta žije na území s nadmernou hladinou hluku. K nadmernej záťaži dochádza v centrálnej zóne mesta, nakoľko sa tu sústreďuje stret všetkých dôležitých cestných ťahov.

NÁVRH

- Zlepšenie situácie ÚPD predpokladá realizáciou navrhovaného cestného obchvatu I/66 a zároveň zmenou v organizácii dopravy (vylúčenie príp. obmedzenie dopravy v obytných zónach, zmeny v parkovaní, presmerovanie a pod.) a protihlukovými clonami.
- Pri využívaní územia neuvažovať s umiestnením prevádzok zvyšujúcich hladinu hluku (ani v lokalite určenej pre výrobu a skladovanie).
- ÚPD navrhuje obchvat cesty I/66 mimo zastavané územie mesta. V kritických úsekoch navrhuje protihlukové clony, líniovú a izolačnú zeleň (PFC 7.1, 9.8, 10.1, 11.1, 14.3) a ďalšie protihlukové opatrenia a pásy zelene (PFC 02).
- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Brezno na roky 2023 - 2032 v rámci svojich aktivít stanovilo spracovať zoznam rizikových lokalít ohrozených znečistením ovzdušia a hlukom a navrhuje opatrenia na riešenie, zabezpečenie on-line monitoringu znečistenia životného prostredia (dáta o znečistení ovzdušia a čiernych skládok dostupné na webe) a realizovanie protihlukových bariér a pásov zelene v rizikových lokalitách.

2.13.3 Ochrana vôd

Kvalita povrchových a podzemných vôd je ovplyvňovaná prevažne poľnohospodárskou činnosťou v HD - močovkovej jamy, pastvou oviec a hovädzieho dobytku a stavom odstraňovania a čistenia splaškov v meste – sú vybudované 4 komplexy kanalizácie s ČOV.

Podľa PaR je úroveň znečistenia podzemných vôd je prevažne nízka ($0,1 - 1,0 C_d$) - severne od mesta je súvislý pruh a južne od mesta lokálny výskyt podzemných vôd bez znečistenia. Na severnom okraji je lokálny výskyt podzemných vôd stredne znečistených, na južnom okraji s úrovňou znečistenia strednou, vysokou a veľmi vysokou. Stupeň znečistenia riečnych sedimentov je v strednej a južnej časti územia $0,0 C_d$, na JV okraji $0,0 - 0,5 C_d$ až $0,5 - 1,0 C_d$, od rieky Hron smerom na sever sa postupne zvyšuje na $0,5 - 1,0 C_d$, $1,0 - 1,5 C_d$, $1,5 - 2,0 C_d$, $2,0 - 2,5 C_d$ až po úroveň $3,0 - 3,5 C_d$.

Ochrana podzemných vôd je zabezpečená Chránenou vodohospodárskou oblasťou Nízke Tatry (východná časť) – západná časť k.ú. a zdroje pitnej vody – Trangoška, Mlynná, Kopčová, Hlboká, Vrchdolinka, Pramene č. 5 – 7, Paseky pod Zrazmi pramene č. 1 – 4, Podkoreňová sú chránené OP 2° a 3°.

Chránená vodárenská oblasť (CHVO)

Táto forma ochrany povrchových a podzemných vôd vyplýva z §31 zákona o vodách a realizuje sa zákonom č. 305/2018 Z. z. o chránených oblastiach prirodzenej akumulácie vôd a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Do severnej časti katastrálneho územia mesta Brezno zasahuje územie významnej prirodzenej akumulácie vôd v SR – Chránená vodohospodárska oblasť Nízke Tatry – východná časť, ktorá bola vyhlásená Nariadením vlády SSR č. 13/87 Zb. V tejto CHVO sa nachádzajú zdroje pitnej vody, skupinového vodovodu Bystrá - Brezno (Tále - Bystrá, Trangoška).

Ochranné pásma vodárenských zdrojov

Táto forma ochrany vyplýva z § 32 vodného zákona a realizuje sa formou stanovenia ochranného pásma vodárenských zdrojov (OP). Ochranné pásma vodárenských zdrojov podzemných a povrchových vôd určených na zásobovanie obyvateľstva pitnou vodou sa stanovujú v zmysle zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Chránená vodohospodárska oblasť

Do severnej časti katastrálneho územia mesta zasahuje územie významnej prirodzenej akumulácie vôd v SR – Chránená vodohospodárska oblasť Nízke Tatry – Východná časť, ktorá bola vyhlásená Nariadením vlády SSR č. 13/87 Zb. V tejto CHVO sa nachádzajú zdroje pitnej vody skupinového vodovodu Bystrá - Brezno (Tále - Bystrá, Trangoška).

Ochranné pásma vodárenských zdrojov

Do k.ú. mesta Brezno zasahujú pásma hygienickej ochrany I. a II. stupňa vodárenských zdrojov prevádzkovaní StVPS, a.s. BB: VZ Kameňolom, VZ Vagnár 1-13 a s časti aj ochranné pásma hygienickej ochrany I. a II. stupňa vodných zdrojov VZ Mlynná (Mýto pod Ďumbierom), VZ Trangoška (Horná Lehota), VZ Vyše chatiek (Jarabá) a VZ Fajtov (Čierny Balog).

OP konkrétnych vodných zdrojov sú vymedzené na základe Rozhodnutia orgánu štátnej vodnej správy:

- Rozhodnutie o určení ochranných pásiem vodného zdroja Vagnár 1-13, odbor PLVH pod č. 1909/88-Dj zo dňa 10.11.1988; sú zakázané nasledovné činnosti (okrem iných):
 - a) Vykonávať akúkoľvek činnosť investičného a neinvestičného charakteru, pokiaľ priamo nesúvisí s vodohospodárskymi záujmami, ktorá by nepriaznivo ovplyvňovala zdroje podzemnej vody.
 - b) Ťažiť zemné hmoty a rašelinu. Zriaďovať zárezy a kameňolomy. Vykonávať banskú činnosť, realizovať vrty a iné zásahy, ktorými sa zmenšuje hrúbka krycích vrstiev. Skladovať a viesť odpadové vody voľne

alebo potrubím, ktoré nie je vodotesné.

- Rozhodnutie o určení ochranných pásiem vodného zdroja Mlynná (Mýto p/Ďumbierom), odbor PLVK pod č. 1756/88-Dj zo dňa 18.11.1988; sú zakázané nasl. činnosti (okrem iných):
 - a) Vykonávať akúkoľvek činnosť investičného a neinvestičného charakteru, pokiaľ priamo nesúvisí s vodohospodárskymi záujmami, ktorá by nepriaznivo ovplyvňovala zdroje podzemnej vody.
 - B) Ťažiť zemné hmoty a rašelinu. Zriaďovať zárezy a kameňolomy. Vykonávať banskú činnosť, realizovať vrty a iné zásahy, ktorými sa zmenšuje hrúbka krycích vrstiev. Skladovať a viesť odpadové vody voľne alebo potrubím, ktoré nie je vodotesné.

Ochranné pásma podzemných vôd:

Do riešeného územia zasahujú OP podzemných vôd do severnej časti katastrálneho územia mesta Brezno zasahujú ochranné pásma II. stupňa vodárenských zdrojov Trangoška a Mlynná.

Ochranné pásma povrchových vôd:

Do riešeného územia zasahuje ochranné pásmo povrchových vôd, tzn. Je stanovený vodárenský tok Rohozná podľa vyhlášky MŽP SR č. 211/2005 Z. z. ktorou sa ustanovuje zoznam vodohospodár. vodných tokov a vodárenský vodných tokov:

<i>Názov toku</i>	<i>č. hydrologického poradia</i>
Rohozná	4-23-01-065
Štiavnička	4-23-02-005
Hron	4-23-01-001.

Citlivé a zraniteľné oblasti

Citlivé a zraniteľné územia podľa § 33 a 34 zákona o vodách sú stanovené nariadením vlády SR č. 174/2017 Z. z., ktorým sa ustanovujú citlivé a zraniteľné oblasti. V K.ú. Brezno nie sú stanovené zraniteľné územia. V prílohe č. 3 zákona o vodách Kritériá na identifikáciu citlivých oblastí, podľa kritérií v k.ú. Brezno nie sú takéto citlivé oblasti.

Ochrana záujmových území výhľadových vodných útvarov – vodných nádrží

Podľa Plánu manažmentu správneho územia povodia Hrona (aktualizácia rok 2015) sa v riešenom území uvažuje s lokalizáciou výhľadového vodného útvaru - vodnej nádrže Rohozná.

NÁVRH

- rešpektovať ochranné pásmo CHVO Nízke Tatry – východná časť a plniť požiadavky vyplývajúce zo zákona č. 305/2018 Z. z. o chránených oblastiach prirodzenej akumulácie vôd,
- rešpektovať ochranného pásma jestvujúcich vodných zdrojov pre zásobovanie pitnou vodou, ako aj plniť požiadavky pre hospodársku činnosť vykonávanú v tomto území podľa platných rozhodnutí pre ochranné pásma a zákona o vodách č. 364/2004 Z. z.,
- splašky z mesta zaústiť do jednotnej kanalizácie s ukončením v MB ČOV pod mestom,
- splašky z m.č. Podkoreňová zaústiť do splaškovej kanalizácie s ČOV Podkoreňová,
- splašky z m.č. Rohozná zaústiť do splaškovej kanalizácie s ukončením v ČOV Rohozná,
- splašky z rekreačnej lokality Mlynná zaústiť do navrhovanej splaškovej kanalizácie s ukončením v navrhovanej ČOV Mýto pod Ďumbierom,
- rešpektovať ochranné pásme pre pobrežné pozemky podľa § 49 zákona o vodách č. 364/2004 Z. z.,
- zlikvidovať a následne rekultivovať močovkovú jamu v PFČ 14.2 ,
- navrhuje pre obytnú zónu Rohozná splaškovú kanalizáciu a ČOV.

2.13.4 Odpadové hospodárstvo

Nad Brezencom je rozsiahly areál Regionálnej skládky tuhého komunálneho odpadu Brezno a južne areál spracovania stavebného odpadu.

Mesto vyváža komunálny odpad na regionálnu skládku TKO Ekológ. Správcom je spoločnosť SEKOLÓG s.r. o., ktorej jediným spoločníkom je združenie obcí EKOLÓG, ktorého členom je aj mesto Brezno. Združenie obcí EKOLÓG založilo za účelom prevádzkovania regionálnej skládky komunálneho odpadu a súvisiacich činností spoločnosť SEKOLÓG s. r. o. so sídlom v Brezne. Skládka je vybudovaná na ploche 4,5 ha. Komunálny odpad je likvidovaný pre obce s celkovým počtom cca 75 000 obyvateľov (25 obcí regiónu Brezno + obcí východného regiónu Brezno + 8 obcí východného regiónu Banskej Bystrice).

V súčasnosti je zavedený separovaný zber v meste Brezno, ktorý realizujú Technické služby mesta Brezno, pričom od roku 2003 triedi 100 percent obyvateľov. V roku 2007 realizovalo mesto Brezno rozšírenie separovaného zberu tuhého komunálneho odpadu, jeho dotriedňovanie a skladovanie, celkovou investíciou vo výške 4,43 mil. Sk. Mesto má zavedený separovaný zber odpadov: papier, sklo, plasty, kovy, drevo s dotriedňovaním v areáli TS, zber biologického odpadu s následným využitím na kompost. (kompostáreň).

Náklady na činnosti nakladania s komunálnymi odpadmi a drobnými stavebnými odpadmi hradí mesto z miestneho poplatku podľa osobitného predpisu, okrem výnimiek, ktoré ustanovuje zákon o odpadoch a z príjmov za zhodnotený objem komodít separácie. Výnos miestneho poplatku sa používa výlučne na úhradu nákladov spojených s nakladaním s komunálnymi odpadmi a s drobnými stavebnými odpadmi, najmä na ich zber, prepravu, zhodnocovanie a zneškodňovanie.

V meste Brezno vznikajú i nebezpečné a ostatné odpady, ktoré sú zbierané a priamo odvázané oprávnenou organizáciou. Nebezpečné odpady sú, po prevzatí oprávnenou osobou, zabezpečené proti úniku do prostredia a opatrené identifikačným listom nebezpečného odpadu. Pre účel nakladania s odpadom stanoveného zákonom sa v území mesta eviduje zoznam oprávnených osôb – prevádzkové zariadenia, s uvedením príslušného katalógového čísla odpadu.

Program odpadového hospodárstva

Podľa štatistických ukazovateľov preukazujú dominanciu zneškodňovania komunálneho odpadu skládkovaním v neprospech využívania odpadu materiálovým zhodnotením, resp. jeho iným využitím. Preto vo svojej koncepcii pripravovaných aktivít plánuje mesto Brezno zdokonalenie systému odpad. hospodárstva, t.j.:

- vybudovať zariadenie na zhodnocovanie biologicky rozložiteľných odpadov,
- výmena a obnova kontajnerov a zlepšenie úrovne stojísk na kontajnery,
- zvýšenie informovanosti občanov a spôsobe nakladania s odpadmi,
- motivácia obyvateľov a inštitúcií k separácii,
- zvýšenie množstva vyseparovaných komodít
- vybudovanie uzamykateľných stojísk kontajnerov,
- vybudovanie nového zberného dvora so separačnými linkami,
- modernizácia vozového a strojového parku.

NÁVRH

- ÚPD navrhuje rozšírenie plochy jestv. skládky TKO v PFČ 14.9,
- vylučuje sa trvale umiestňovať v riešenom území prevádzky tvoriace nebezpečný odpad,
- postupne likvidovať čierne skládky odpadu a dbať aby nevznikali nové,
- zriadiť zberný dvor a podporovať likvidáciu biologického odpadu kompostovaním,

ÚPD ďalej navrhuje:

- rozšírenie kompostárne - PFČ 10.1 (manipulačná a skladovacia plocha, prístupová cesta, vedenie IS),
- rozšírenie plochy skládky TKO Ekológ - triediaca linka (Mechanicko biologická úprava komunálneho odpadu) - PFČ 14.9,
- dobudovanie vhodných stojísk na umiestnenie zberných nádob na separáciu komunálneho odpadu, na plochách bývania v BD v zastavanom území.

2.13.5 Obytné prostredie

Pri ďalšom rozvoji sídla je potrebné rešpektovať tieto pásma hygienickej ochrany (resp. OP):

Ochranné pásmo hospodárskych dvorov poľnohospodárskej výroby:

Na základe kapacity a limitov chovu hospodárskych zvierat sa stanovujú ochranné pásma od objektov živočíšnej výroby (podľa pokynov z roku 1974 „Pokyny na posudzovanie stavieb poľnohospodárskej veľkovýroby z hľadiska starostlivosti o životné prostredie“ č. 115/1974-ITR z 18.1.1974) a podľa „Zásad chovu hospodárskych zvierat v intraviláne a extraviláne obcí Slovenskej republiky“ (Ministerstvo pôdohospodárstva SR, Bratislava, október 1992) v prepočte na „Veľké Dobytké Jednotky“ (VDJ).

Ochranné pásmo je stanovené v rozsahu 100 m od hraníc vymedzených objektov a územia pre chov hospodárskych zvierat. Ochranné pásmo je vyznačené vo výkresoch územného plánu mesta. V ochrannom pásme objektov chovu hospodárskych zvierat sa nesmú povoľovať a ani umiestňovať budovy pre bývanie, rekreáciu a základnej občianskej vybavenosti, okrem účelového pohotovostného bývania v nevyhnutnom rozsahu. Výnimku z OP tvoria existujúce budovy (stav) povolené v minulom období. V procese povoľovania obnovy a modernizácie obytných budov, rodinných domov v OP, podlieha povinnosti obce a stavebného úradu v územnom a stavebnom konaní informovať stavebníka o možných hygienických a veterinárnych rizikách vyplývajúcich z chovu hospodárskych zvierat v ochrannom pásme objektov živočíšnej výroby s oboznámením a uvedením rizík v rozhodnutí o povolení. V ochrannom pásme objektov chovu hospodárskych zvierat je neprípustná intenzifikácia územia výstavbou nových budov na bývanie - rodinných domov a samostatných bytových jednotiek v rámci stávajúceho a navrhovaného obytného územia.

Hygienické pásmo Čistiarnie odpadových vôd – § 19a Zákona č. 442/2002 Z. z. :

Najmenšie vzdialenosti hraníc areálu čistiarnie odpadových vôd od hranice obytného územia v závislosti od spôsobu čistenia odpadových vôd sú

- 25 m s komplexne uzavretou technológiou s čistením odvádzaného vzduchu,
- 50 m s uzavretou technológiou bez čistenia vzduchu,
- 25 m s mechanicko-biologickým čistením bez kalového hospodárstva s úplne zakrytými objektami alebo zakrytým kalovým hospodárstvom s čistením vzduchu,
- 100 m s mechanicko-biologickým čistením s pneumatickou aeráciou s kalovým hospodárstvom,
- 200 m s mechanicko-biologickým čistením s mechanickou povrchovou aeráciou alebo biofiltrami s kalovým hospodárstvom,
- 50 m vegetačné čistiarnie odpadových vôd uzavreté,
- 100 m vegetačné čistiarnie odpadových vôd otvorené ,
- 200 m ostatné objekty čistiarnie odpadových vôd.

Hygienické pásmo čistiarnie odpadových vôd pre malé čistiarnie odpadových vôd s kapacitou do 100 m³ za deň zodpovedá technickej norme alebo inej obdobnej technickej špecifikácii s porovnateľnými alebo prísnejšími požiadavkami.

V súlade so všeobecne záväzným nariadením mesta Brezno č. 03/2020, **ustanovilo ochranné pásmo pohrebísk v rozsahu 20 m od hranice pohrebiska** - nie je tu možné umiestňovať plochy a budovy nesúvisiace cintorínom a pietou.

V jestvujúcej zástavbe je možné realizovať novú výstavbu budov na bývanie v nadrozmerných záhradách, jedine za podmienky, že táto výstavba bude obslužená samostatnou komunikáciou vrátane inžinierskych sietí. Inak umožniť len dostavbu v prelukách.

NÁVRH

- rozšírenie nového verejného cintorína (PFČ 7.2) a rozšírenie starého verej. cintorína (PFČ 7.5),
- revitalizáciu verejného sadu Banisko (PFČ 6.5),
- významné plochy verejnej zelene (PFČ 1.10, 7.1, 7.6, 9.1, 9.3, 9.4, 9.5, 11.1, 11.2, 11.3, 14.1, 14.5, 14.11, 14.14, 15.3, 7.8, 12.1, 12.7)
- revitalizáciu parku pred nemocnicou, vrátane celého areálu (PFČ 6.2),
- revitalizáciu brehových porastov vodných tokov a dotvorenie prepojenia systému vnútromestskej a krajinnej zelene biokoridormi (PFČ 6.5, 7.1, 7.2, 7.6, 7.7, 9.1, 9.2, 9.8, 11.1, 11.2, 11.3, 11.5, 12.1, 12.5, 14.2, 14.5, 14.14, 15.1, 15.4),
- vybudovanie komunitných záhrad (PFČ 1.10, 2.3, 2.2, 2.4, 3.3, 4.2, 7.1, 9.7, 9.8, 14.9), líniovej a izolačnej zeleň (PFC 7.1, 10.1 + pamiatková zóna).

2.13.6 Ochrana pred ionizujúcim žiarením

V k.ú. nie sú zdroje ionizujúceho žiarenia. Pri využívaní územia neuvažovať so zariadením zariadení, ktoré je možné charakterizovať ako zdroj tohto žiarenia.

2.13.7 Ochrana pred radónovým rizikom

Na základe platnej vyhlášky MZ SR č. 12/2001 Z. z. o požiadavkách na zabezpečenie radiačnej ochrany je ustanovený postup stanovenia objemovej aktivity radónu v pôdnom vzduchu a priepustnosti základových pôd stavebného pozemku prílohou č.7.

Pri výstavbe nebytových budov určených na pobyt osôb dlhší ako 1000 hodín počas kalendárneho roka a pri výstavbe bytových budov je potrebné dodržať § 14 hore uvedenej vyhlášky. Podľa tejto legislatívy pri každej novej výstavbe vyššie uvedených objektov je potrebné zabezpečiť vykonanie prieskumu radónu v podlaží stavby, bez ktorého nebude možné vydať stavebné povolenie na stavbu.

Zastavané územie spadá prevažne do nízkeho až vysokého radónového rizika. Stredné a vysoké

radónové riziko môže negatívne ovplyvniť možnosti ďalšieho využitia územia.

Podľa § 20 ods. 3 zákona č. 569/2007 Z. z. o geologických prácach (geologický zákon) v znení neskorších predpisov sa vymedzuje ako riziko stavebného využitia územia stredné radónové riziko.

Stredné a vysoké radónové riziko: Vhodnosť a podmienky stavebného využitia územia s výskytom stredného radónového rizika je potrebné posúdiť podľa zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a vyhlášky MZ SR č. 528/2007 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o požiadavkách na obmedzenie ožiarovania z prírodného žiarenia. Podrobnejšie posúdenie tohoto rizika je možné len meraním na jednotlivých parcelách s predpokladom využitia na stavebné účely.

2.13.8 Svahové deformácie

Podľa ŠGÚDŠ Bratislava sú v území zaznamenané aktívne, potenciálne a stabilizované svahové deformácie (zosuvné územia), ktoré zasahujú aj do zastavaného územia mesta. **Evidované zosuvné územia sú vymedzené ako plochy vyžadujúce zvýšenú ochranu podľa § 12 ods. 4 písm. o) Vyhlášky Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 55/2001 Z. z. o územnoplánovacích podkladoch a územnoplánovacej dokumentácii.** Podľa § 20 ods. 3 zákona č. 569/2007 Z. z. o geologických prácach (geologický zákon) v znení neskorších predpisov ministerstvo vymedzuje ako riziko stavebného využitia územia výskyt aktívnych, potenciálnych a stabilizovaných svahových deformácií.

Vhodnosť a podmienky stavebného využitia územia s výskytom potenciálnych a stabilizovaných svahových deformácií je potrebné posúdiť a overiť inžinierskogeologickým prieskumom.

Podľa § 20 ods. 3 geologického zákona č. 569/2007 Z. z. o geologických prácach v znení neskorších predpisov sa vymedzujú nasledovné riziká stavebného využitia územia:

- a) výskyt aktívnych, potenciálnych a stabilizovaných svahových deformácií. Vhodnosť a podmienky stavebného využitia územia s výskytom svahových deformácií je potrebné posúdiť a overiť inžinierskogeologickým prieskumom. Územia s výskytom aktívnych svahových deformácií nie sú vhodné pre stavebné účely.
- b) prítomnosť potvrdenej environmentálnej záťaže s vysokou prioritou riešenia (hodnota $K > 65$ podľa klasifikácie environmentálnej záťaže v IS environmentálnych záťaží). Vhodnosť a podmienky stavebného využitia územia s výskytom environmentálnych záťaží s vysokou prioritou riešenia je potrebné posúdiť a overiť geologickým prieskumom životného prostredia.
- c) stredné radónové riziko. Vhodnosť a podmienky stavebného využitia územia s výskytom stredného a vysokého radónového rizika je potrebné posúdiť podľa zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a vyhlášky č. 98/2018 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o požiadavkách o obmedzovaní ožiarovania pracovníkov a obyvateľov z prírodných zdrojov ionizujúceho žiarenia.

Územia s výskytom aktívnych svahových deformácií nie sú vhodné pre stavebné účely.

NÁVRH

ÚPD navrhuje nové funkčné plochy mimo zosuvných území.

2.13.9 Environmentálne záťaže

Z Informačného systému environmentálnych záťaží MŽP SR sú evidované v k.ú. Brezno nasledovné environmentálne záťaže, ktoré sú navrhované na odstránenie:

- I.
Názov EZ: BR (1831) / Brezno – Rušňové depo, cargo a.s.
Názov lokality: Rušňové depo, Cargo a.s.
Druh činnosti: železničné depo a stanica
Stupeň priority: EZ s vysokou prioritou ($K > 65$)

Registrovaná ako: B potvrdená environmentálna záťaž

II.

Názov EZ: BR (001) Brezno – ČS PHM Slovnaft

Názov lokality: ČS PHM Slovnaft

Druh činnosti: čerpacia stanica PHM

Stupeň priority: v registri nie je uvedené

Registrovaná ako: C sanovaná / rekultivovaná lokalita

III.

Názov EZ: BR (002) Brezno – skládka TKO Mrchapotok

Názov lokality: skládka TKO Mrchapotok

Druh činnosti: skládka komunálneho odpadu

Stupeň priority: v registri nie je uvedené

Registrovaná ako: C sanovaná / rekultivovaná lokalita

IV.

Názov EZ: BR (003) Brezno – ŽSR Brezno

Názov lokality: ŽSR Brezno

Druh činnosti: skladovanie a distribúcia PHM a mazadiel

Stupeň priority: EZ s vysokou prioritou (K > 65)

Registrovaná ako: B potvrdená environmentálna záťaž.

NÁVRH

Na okraji PFČ 14.2 je rozsiahla plocha močovkovej jamy, ktorú ÚPD navrhuje na likvidáciu a následnú rekultiváciu.

2.13.10 Návrh zásad starostlivosti o ŽP

Rešpektovať nasledovné zásady starostlivosti o životné prostredie v meste:

- realizáciu navrhovaných obytných plôch podmieniť vybudovaním rozvodov verejných inžinierskych sietí (vodovod, plynovod, kanalizácia) s dostatočnou kapacitou a v potrebnom časovom predstihu, čím sa zabráni znečisťovaniu podzemných vôd, ovzdušia,
- regulovať rozvoj mesta tak, aby sa eliminovalo možné nežiadúce ovplyvňovanie chránených funkcií (bývanie, šport – rekreácia,) prevádzkami nadmerne zaťažujúcimi životné prostredie hlukom, emisiami škodlivín a pachov (poľnohospodárska výroba, autoservis, skleníkové hospodárstvo),
- urbanizáciu územia usmerňovať s ohľadom na maximálnu ochranu existujúcej zelene a podzemných vôd,
- obmedziť podiel zastavaných a spevnených plôch vhodnou reguláciou,
- usporiadanie a konfiguráciu jednotlivých objektov navrhnuť tak, aby sa vylúčilo ich vzájomné tienenie a dodržali sa vo vnútorných priestoroch určených na dlhodobý pobyt ľudí vyhovujúce svetlotechnické podmienky podľa NV SR č. 353/2006 Z. z. o požiadavkách na vnútorné prostredie budov a o minimálnych požiadavkách na byty nižšieho štandardu a na ubytovacie zariadenia,
- v riešení odpadového hospodárstva navrhovať minimalizáciu vzniku odpadov, správne zneškodňovať odpady a maximalizovať podiel recyklovateľných surovín,
- zabezpečiť zlepšenie využitia poľnohospodárskej pôdy návrhom protierózných opatrení,
- pri návrhu zástavby resp. iných aktivít v území rešpektovať všetky existujúce územia ochrany prírody,
- nové cesty podľa možnosti trasovať len mimo lesných porastov,
- vytvárať podmienky pre tvorbu vodných plôch akejkoľvek veľkosti v krajine pre účely ochrany zastavaného územia a zadržiavania vôd,
- ochrana prírody a tvorba krajiny ako rámec ŽP je podrobne popísaná v 2.11.3.,
- každá aktivita, investičný zámer a projektová dokumentácia bude posúdená ešte následne a individuálne, na základe presnejších údajov a konkrétnejšej lokalizácie len vo vegetačnom období; V prípade, že sa prítomnosť biotopu potvrdí, Správa CHKO-BR Poľana/Správa CHKO NAPANT môže na základe kvalitatívneho hodnotenia výstavbu nepovoliť, prípadne obmedziť na vymedzenú plochu (funkčné využitie/nevyužitie lokalít resp. ich častí na navrhované činnosti).

2.14 VYMEDZENIE A VYZNAČENIE PRIESKUMNÝCH ÚZEMÍ, CHRÁNENÝCH LOŽISKOVÝCH A DOBÝVACÍCH PRIESTOROV

V katastrálnom území mesta Brezno sa nachádza:

- ložisko nevyhradeného nerastu (LNN) „Brezno – Prievary – tehliarske suroviny (4121), ktoré eviduje ŠGÚDS Bratislava,
- ložisko nevyhradeného nerastu (LNN) „Brezeneč – štrkopiesky a piesky (4186); ložisko nevyhradeného nerastu je podľa § 7 banského zákona súčasťou pozemku; využíva ho Poľnohospodárske družstvo „Ďumbier“, Brezno.

V k.ú. mesta sa v súčasnosti nachádzajú bezvýznamné ložiská železnej rudy /Ďumbierske Nízke Tatry/ a hnedého uhlia. Prevádzky ťažby:

- Štrkopiesky - ložisko Brezeneč, prevádzka Pieskovňa patrí poľnohospodárskemu družstvu Ďumbier, ťažba 16 tis. m³/rok,
- Piesky - Mazorníkovo, pieskovňa, ťažba 87 tis.m³/rok, plán ťažby - do vyťaženia (1989), Tehliarska hlina - v časti Prievary je ložisko tehliarskej hlíny, s predpokladaným využitím do 10 rokov,
- Stavebný kameň - ložisko Pred Rohozná, v správe RD Brezno s ťažbou 10 tis. m³/rok, plán ťažby - do vyťaženia.

V k.ú. mesta je vymedzené Prieskumné územie (PÚ) „Michalová – nerasty, z ktorých možno priemyselne vyrábať kovy – MN rudy“ určené pre držiteľa prieskumného územia VMS Exploration, s.r.o., Bratislava s platnosťou do 05.03.2028.

NÁVRH

- Podľa schválenej ÚPN-VÚC BBK sa zakazuje v celom rozsahu k.ú. mesta nevykonávať ložiskový geologický prieskum na ropu a horľavý zemný plyn. ÚPD mesta to rešpektuje.
- V predmetnom území sú evidované staré banské diela tak, ako sú zobrazené vo v.č. 2.1 a 2.2. ÚPD ich vymedzuje ako plochy vyžadujúce zvýšenú ochranu podľa § 12 ods. 4 písm. o) vyhlášky MŽP SR č. 55/2001 Z.z.

2.15 VYMEDZENIA PLÔCH VYŽADUJÚCICH ZVÝŠENÚ OCHRANU

Obozretnosť pred akoukoľvek zástavbou si vyžadujú priestory v záplavovom území tokov a potokov v k.ú. mesta. Zvýšenú ochranu vyžaduje zastavané územie spadajúce do stredného radónového rizika, v niektorých častiach s prognózou zvýšeného radónového rizika.

Zvýšenú ochranu vyžadujú evidované zosuvné územia. Podľa § 20 ods. 3 zákona č. 569/2007 Z. z. o geologických prácach (geologický zákon) v znení neskorších predpisov ministerstvo vymedzuje ako riziko stavebného využitia územia výskyt aktívnych, potenciálnych a stabilizovaných svahových deformácií. Vhodnosť a podmienky stavebného využitia územia s výskytom potenciálnych a stabilizovaných svahových deformácií je potrebné posúdiť a overiť inžiniersko-geologickým prieskumom. Územia s výskytom aktívnych svahových deformácií nie sú vhodné pre stavebné účely.

Zvýšenú ochranu si vyžadujú všetky chránené územia prírody národného a európskeho významu, ako aj biokoridory v k.ú, Pamiatková zóna a regulatív ZO a archeologické lokality. Chránená vodohospodárska oblasť Nízke Tatry a všetky zdroje pitnej vody.

Svahové deformácie

Podľa ŠGÚDS Bratislava sú v území zaznamenané aktívne, potenciálne a stabilizované svahové deformácie (zosuvné územia), ktoré zasahujú aj do zastavaného územia mesta. Evidované zosuvné územia sú vymedzené ako plochy vyžadujúce zvýšenú ochranu podľa § 12 ods. 4 písm. o) Vyhlášky Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 55/2001 Z. z. o územnoplánovacích podkladoch a územnoplánovacej dokumentácii a je potrebné ich vyznačiť v územnoplánovacej dokumentácii. Podľa § 20 ods. 3 zákona č. 569/2007 Z. z. o geologických prácach (geologický zákon) v znení neskorších predpisov ministerstvo vymedzuje ako riziko stavebného využitia územia výskyt aktívnych, potenciálnych a stabilizovaných svahových deformácií. Vhodnosť a podmienky stavebného využitia územia s výskytom potenciálnych a stabilizovaných svahových deformácií je potrebné posúdiť a overiť inžinierskogeologickým prieskumom. Územia s výskytom

aktívnych svahových deformácií nie sú vhodné pre stavebné účely.

NÁVRH

- Uvedené plochy sú v územnom pláne navrhnuté ako plochy vyžadujúce si zvýšenú ochranu a nie je na nich navrhnuté nové funkčné využitie územia.

Protipovodňové opatrenia

Hlavným tokom v katastrálnom území je rieka Hron, ktorá ním preteká v dĺžke 11,53 km. Riečnu sieť tvoria prítoky Hrona, predovšetkým pravostranné prítoky Ježová, Vagnár, Drakšiar, Lužná a ľavostranné prítoky Rohozná, Brezenec a Drábsko. Na viacerých tokoch v katastrálnom území boli realizované protipovodňové úpravy. Niektoré toky však z hľadiska zabezpečenia ochrany územia pred povodňami nie sú vo vyhovujúcom stave. Na zabezpečenie dostatočnej prevencie voči mimoriadnym udalostiam bude samospráva realizovať protipovodňové opatrenia na vodných tokoch v jej území pri zohľadnení ochrany krajiny (regulácia vodných tokov, pravidelná údržba vodných tokov a brehových porastov) a modernizovať systém varovania obyvateľov v prípade ohrozenia mimoriadnou udalosťou.

Pre rieku Hron boli správcom vodného toku, ktorým je SVP, š.p. Banská Bystrica

NÁVRH

- ÚPD navrhuje retenciu veľkých vôd nad zastavaným územím a navrhuje zástavbu mimo záplavové územie tokov. Súčasťou je VN Rohozná.

2.16 VYHODNOTENIE PERSPEKTÍVNEHO POUŽITIA POĽNOHOSPODÁRSKEHO PÔDNEHO FONDU A LESNÉHO PÔDNEHO FONDU NA NEPOĽHOHOSPODÁRSKE ÚČELY

2.16.1 Poľnohospodárska pôda

Základné východiskové podklady:

- hranice zastavaného územia k 1. 1. 1990 (katastrálne územie Brezno – ROEP),
- druhy pozemkov a priebeh hraníc BPEJ (GKÚ, NPPC VÚPOP),
- hydromelioračné zariadenia (Hydromeliorácie, š.p. Bratislava),
- stupeň kontaminácie PP (VÚPOP, reg. pracovisko Banská Bystrica).

Podľa Štatistického úradu SR sa k 31.12.2023 v k. ú. mesta nachádzajú poľnohospodárske pôdy (PP) o rozlohe 5 603,56 ha, z toho orná pôda tvorí 968,41 ha, záhrady 102,5 ha, ovocné sady 4,19 a trvalé trávne porasty 4 528,45 ha. V k.ú mesta sa nenachádzajú žiadne vinice a chmeľnice. Podiel PP z celkovej rozlohy k.ú. mesta je 45,94 %.

Nepoľnohospodársku pôdu tvorí 6 592,06 ha, z toho lesné pozemky sú na rozlohe 5 811,11 ha (54,05 % z celkovej výmery územia), vodné plochy zaberajú 64,16 ha, zastavané plochy a nádvoria sú na výmere 462,7 ha a ostatná plocha tvorí 254,11 ha.

Ukazovatele:

- stupeň zornenia - 27,65 % (nízky, IV. stupeň v 5-stupňovej stupnici) - ukazovateľ rastlinnej výroby,
- trvalé trávne porasty - 38,01 % (veľmi vysoké, I. Stupeň) - ukazovateľ pre živočíšnu výrobu,
- poľnohospodárske využitie - 46,87 % (II. stupeň - stredné využitie),
- lesnatosť – 46,87 % (stredná, III. Stupeň zo 7-stupňovej stupnice).

Z hľadiska prírodných podmienok patrí k.ú. mesta v poľnohospodárskej prvovýrobe medzi horšie, čo má dopad na nízku konkurencieschopnosť poľnohospodárskych podnikov a samostatne hospodáriacich roľníkov. Táto oblasť má však výborné podmienky na intenzívny rozvoj živočíšnej výroby.

Veľkoplošné odvodnenia sa v k.ú. vyskytujú južne a výhodne od mesta. Sú neznámej kvality. Odvodňovacie kanály sú prevažne vybudované v súvislosti s ochranou pred veľkými vodami, ako súčasť systému poldrov a odvodnenia PP.

Podľa Nariadenia vlády SR č. 58/2013 Z. z. o odvodoch za odňatie a neoprávnený záber PP, v k.ú. mesta

sa medzi najkvalitnejšie pôdy radia tieto pôdy s kódom BPEJ /skupinou kvality:

0805041/5,080604/5,0811022/6, 0811042/6, 0811045/6, 0860212/7, 0865212/5, 0865215/5, 9011022/7, 0957202/6, 0957402/6, 0965212/6, 0965215/6, 0965235/6, 0965242/6, 0965435/7, 0989002/7, 0989202/7, 1011002/7, 1057202/6, 1060211/7, 1060211/7, 1060212/7, 1061445/7, 1065215/6, 1065245/6, 1065315/6, 1065515/7, 1068245/7, 1071212/7, 1071215/7, 1071412/7.

NÁVRH

- ÚPD rieši rozvoj mesta a celého jeho k.ú. do roku 2035 a to postupným obaľovaním zastavaného územia. V 1. etape sa budú využívať rezervy v hraniciach zastavaného územia a neskôr aj mimo neho. Zastavané územie bude teda max. využitú. Navrhujú plochy bývania, dopravy, verejnej zelene, OV, vodných nádrží, CR, chat rekreácie, športu, výroby, cintorínov, ale aj izolačnej a krajinskej zelene.
- ÚPN-M vychádza z ustanovenia § 12 zákona o Ochrane a využívaní PP č. 220/2004 Z.z. a rieši rozvoj mesta do roku 2035 prirodzeným scelfovaním zastavaného územia a jeho max. využitím, ako aj zákona o lesoch č. 326/2005 Z. z.
- Celkovo je navrhovaných na záber poľnohospodárskej pôdy 96 lokalít v rozsahu 300,8216 ha, z toho poľnohospodárskej pôdy 239,4617 ha (z toho v zastavanom území 59,1466 ha a ostatnej PP 61,3599 ha).
- Do najkvalitnejšej pôdy zasahujú lokality č. 1, 16, 18, 19, 22, 23, 26, 28 - 35, 38 - 42, 47, 53 - 60, 63 - 69, 71, 73 - 75, 83 - 87, 91, 92, 94 o výmere 125,9427 ha.

Prírodné územie s dominujúcou poľnohospodárskou výrobou :

- Slúži predovšetkým pre rastlinnú a živočíšnu poľnohospodársku výrobu. Tvoria ho lúky, pasienky a orné pôdy. Prípustné je i využitie poľnohospodárskej krajiny pre agroturistiku a rekreáciu (využitie poľných ciest pre cykloturistiku, jazdu na koňoch a pod.).V rámci toho územia sú rozptýlené poľnohospodárske výrobné areály a zariadenia pre chov dobytky.
- Výstavbu nových objektov pre poľnohospodársku výrobu je potrebné orientovať do existujúcich areálov v rámci ich intenzifikácie. V prírodnom území sú prípustné len stavby nevyhnutné pre poľnohospodárstvo, po preskúmaní možností v existujúcich areáloch. Prípustné sú tiež drobné hospodárske stavby (dočasné) nevyhnutné pre obhospodarovanie pozemkov. Ich opodstatnenosť a veľkosť bude posúdená individuálne v závislosti od veľkosti pozemku. Uvedené drobné stavby budú riešené bez nárokov na technickú infraštruktúru.
- Ku všetkým pozemkom vo voľnej krajine musí byť zaistený primeraný prístup po účelových cestách, kapacitne a usporiadaním vyhovujúcim predpokladanej prevádzke. Vhodné sú vodné plochy vodozádržného, protipovodňového, protipožiarneho a rekreačného charakteru.

2.16.2 Lesné pozemky

Lesy v k.ú. mesta spadajú do lesného celku Mestské lesy Brezno – Čertovica (KPL EF089, RZP 2019), Mestské lesy Brezno – Rohozná (KPL EF088, RZP 2019)a Beňuš (KPL NC003, RZP 2024). Spravujú ich Lesy mesta Brezna (LMB s.r.o.) a súkromní majitelia.

NÁVRH

- ÚPD navrhuje stabilizáciu ťažby a odvozu dreva a zachovanie súčasnej výmery lesných pozemkov. V riešení funkčnej štruktúry územia ÚPD navrhuje rešpektovať kategóriu lesov podľa dokumentu Program starostlivosti o les (platný od r. 2019 do r. 2028).
- ÚPN-M Brezno chráni lesné pozemky a porasty, ako to vyplýva zo zákona o lesoch a s tým súvisiace predpisy a navrhuje záber lesných pozemkov v odôvodnenom prípade - doplnenie chatových osád, športu a dopravy - lanová dráha a zjazdovka.
- Celkovo sú navrhované na záber LP - 4 lokality v rozsahu 4,7157 ha. Jedná sa o plochy mimo zastavané územie.

Dotknuté sú nasledovné lesné dielce:

- LC Mestské lesy Brezno – Čertovica:

lok. A - 802a1, 802a3, 212a1, 212a2, 212a3, 212a4, ČP12, E1, ČP14,

lok. B - 400a1, 401_1,

lok. C - ČP4, 406_0,

- LC Mestské lesy Brezno – Rohozná, lok. D - 454_0, 453_0, E5.

Prírodné územie s dominujúcou lesnou výrobou

- Slúži predovšetkým pre lesnú výrobu. Tvoria ho lesy a lúky na LP a areály lesných účelových zariadení. Prípustné je i využitie pre turistiku a rekreáciu (zber plodov, hubárčenie, poľovníctvo, využitie lesných ciest pre cykloturistiku, jazdu na koňoch, lyžiarske trate a pod.)
- Prípustné objekty: nevyhnutné pre lesnú výrobu. Vhodné sú vodné plochy vodozádržného, protipovodňového, protipožiarneho a rekreačného charakteru.

2.17 KOMPLEXNÉ HODNOTENIE NAVRHOVANÉHO RIEŠENIA, NAJMÄ Z HĽADISKA ENVIRONMENTÁLNYCH, EKONOMICKÝCH, SOCIÁLNYCH A ÚZEMNOTECHNICKÝCH DÔSLEDKOV

Navrhovaná urbanistická koncepcia celého k.ú. tvorí vyvážený celok rešpektujúci prírodu - ochranné a civilizačné hodnoty. Sú zohľadnené všetky prvky ochrany prírody, vodných zdrojov, prvky nadregionálneho a regionálneho systému ekologickej stability a významné biotopy a segmenty na miestnej úrovni.

Mesto Brezno patrí do kategórie miest strednej veľkosti, je však najväčším sídlom v priestore Horehronia s 20 061 obyvateľmi. V Brezne žije 33,75 % obyvateľov okresu s celkovým počtom 59 440 obyvateľov okresu Brezno.

Zo sledovaného vývoja počtu obyvateľov je zrejmé, že v období do roku 1991 dochádza k jeho najvýraznejšiemu rastu. Za takmer 20 rokov sa zvýšil počet obyvateľov mesta o 9 626. Tento vysoký prírastok obyvateľstva bol spôsobený enormným nárastom bytov na prelome sedemdesiatych a osemdesiatych rokov minulého storočia a s tým súvisiacou imigráciou za prácou z obcí Horehronia. Po roku 1991 dochádza k stagnácii obyvateľstva a k zmenám demografického správania.

Mesto Brezno je administratívno-správnym, spoločenským a kultúrnym centrom okresu. Zároveň plní funkciu nástupného a vybavenostného centra do Horehronského regiónu CR č. 14 (pred tým oblasť cestovného ruchu Nízokotatranská 1. kat. a Poľanská - 2. kat.). Za účelom manažovania CR je vytvorený Klaster Horehronie, združujúci aktívne obce v tejto oblasti – Brezno, Braväcovo, Bystrá, Čierny Balog, Horná Lehota a Mýto pod Ďumbierom a podnikateľské subjekty.

Potenciálom medzinárodného významu je krajinné prostredie a bohaté kultúrno-historické a duchovné bohatstvo mesta a regiónu.

Mesto je zaradené medzi centrá osídlenia regionálneho významu. Spolu s obcami Podbrezová a Valaská tvoria ťažisko osídlenia regionálneho významu. V ňom sa kumuluje sídelná a hospodárska funkcia okresu. Vzájomné väzby sú dané hospodárskymi aktivitami vo všetkých troch sídlach a ich vhodnou dochádzkovou vzdialenosťou. Z hľadiska rozvoja sídelnej štruktúry mesta južným smerom sú významné jeho väzby na obec Čierny Balog (s jeho osadami v údolí Čierneho Hrona) a juhovýchodným smerom na obce Michalová a Pohronská Polhora.

Mesto sa nachádza na pohronskej sídelnej rozvojovej osi celoštátneho významu Brezno – Banská Bystrica - Zvolen - Žiar nad Hronom - Žarnovica, ktorú tvoria sídla ležiace v nive rieky Hron. Leží na významnej križovatke dopravných trás spájajúcich Pohronie s Liptovom (cez sedlo Čertovica) a s južnými okresmi Banskobystrického kraja - cez Čierny Balog.

Dopravnou osou priestoru je cesta I/66, ktorá obsluhuje takmer celé územie okresu Brezno a spája jeho centrum s krajským mestom Banskou Bystricou. Mestom prechádza regionálna železničná trať č. 172 v smere Banská Bystrica – Brezno – Červená Skala. Cesta I/66 sa v Banskej Bystrici napája na medzinárodný cestný ťah E 77, prebiehajúci v smere Maďarsko – Šahy – Banská Bystrica – Trstená – Poľsko. Je zrealizovaná 1. etapa jej preložky mesta a ÚPD navrhuje jej úplný obchvat.

Možno teda konštatovať, že mesto a jeho k.ú. má výnimočný dopravný, hospodársky a prírodno - rekreačný potenciál. Jeho využitie bude v budúcnosti vychádzať z rozvoja udržateľných činností v krajine. Dominantou bude rozvoj bývania a turizmu a celková funkčná a priestoro-prevádzková reštrukturalizácia mesta a stabilizovanie živého laznického osídlenia. Akcent bude na zachovaní a zhodnotení Pamiatkovej zóny mesta a

krajiny.

Mesto disponuje dostatočnou technickou infraštruktúrou a rezervami na jej skapacitnenie. Uvedené podnety vytvárajú silné predpoklady aj pre rozvoj služieb, turizmu, rekreácie a športu na medzinárodnej úrovni ako aj priemyselnej výroby, skladov a výrobných služieb.

Zásady a podmienky vecnej a časovej koordinácie miestne sústredenej výstavby jedného stavebníka alebo viacerých stavebníkov podľa § 2 písm. d) stavebného zákona

- Rozvojové zámery sú viditeľné z výkresovej a textovej časti tejto ÚPD.
- Podmienkou priestorového, funkčného a prevádzkového rozvoja mesta je kontinuita obchvatu mesta ciest I/66 a I/72, rešpektovanie výhľadovej plochy pre vodnú nádrž, ako aj trasy preložky železničnej trate č. 116A.
- Ďalej je to vytvorenie podmienok pre uloženie a spracovanie komunálneho odpadu a odstránenie všetkých environmentálnych závad.
- Pre sústredenú výstavbu jednotlivých zón je navrhované spracovanie ÚPN-Z. Táto ÚPD bude konkretizovať vecnú a časovú koordináciu zásady a podmienky výstavby.
- V zásade je navrhovaný nasledovný postup spočívajúci v definovaní, projektovaní a realizácii vyvolaných a podmieňujúcich investícií pre konkrétnu stavbu, či súbor stavieb: dopravné napojenie, PAD, napojenie na siete TI, kapacita, kvalita a dostupnosť OV. Následne sa bude pripravovať predmetná zóna – projekt a realizácia.

Zoznam skratiek:

BBSK / BBK - Banskobystrický samosprávny kraj / Banskobystrický kraj
BB - Banskobystrický
BD - bytový dom
AN - archeologické nálezisko
AS - autobusová stanica
CO - civilná ochrana
CHVO - chránená vodohospodárska oblasť
ČOV - čistiareň odpadových vôd splaškových
ČSPH - čerpacia stanica pohonných hmôt
DJ - detské jasle
DOKOS - doplnkový komunikačný systém mesta
DÚ - dopravný úrad
CR - cestovný ruch
DK - domová kotolňa
DSP - dokumentácia pre stavebné povolenie
DRS - dokumentácia pre realizáciu stavby
DÚR - dokumentácia pre územné rozhodnutie
EO - ekvivalentní obyvatelia (dimenzovanie ČOV)
ES - elektrická stanica
FVE - fotovoltická elektrárňa
G, PG - garáž, parkovacia garáž
HD - hospodársky dvor
HDP - hlavný dopravný prúd
HaZZ - hasičský a záchranný zbor
ICHR - individuálna chatová a chalupnícka rekreácia
KO - komunálny odpad
k.ú. - katastrálne územie
LC - lesný celok
LP - lesný pozemok
m.č. - miestna časť
MsÚ - mestský úrad
MŠ - materská škola
MPO, MPR - mapy povodňového ohrozenia a mapy povodňového rizika
MO SR - ministerstvo obrany SR
NaPaNT - Národný park Nízke Tatry
NKP - národná kultúrna pamiatka
NPR - národná prírodná rezervácia
OA - osobné autá
ObK - objektová kotolňa
OP - ochranné pásmo
P - parkovisko
P&R - zaparkuj a odvez sa
PD - poľnohospodárske družstvo
PFC - priestorovo-funkčný celok (urbanistický okrsok, segment krajiny)
PČ - priestorovo-funkčná časť celku (urbanistická skupina)
PAD - pravidelná autobusová doprava

PaR - prieskumy a rozbery pre ÚPN-M Brezno
PHSR - program hospodárskeho a sociálneho rozvoja
PO - pamiatkový objekt
POH - plán odpadového hospodárstva
PP - poľnohospodárska pôda
PR - prírodná rezervácia
PZ - pamiatková zóna Brezno
RD - rodinný dom
SCZT - systém centralizovaného zásobovania teplom - okrsková kotolňa
SK - segment krajiny
SKV - skupinový vodovod
SKUEV - územie európskeho významu na Slovensku – Natura 2000
StVPS - Stredoslovenská vodárenská prevádzková spoločnosť, a.s., BB
ŠÚ SR - Štatistický úrad SR
TI - technická infraštruktúra
TS - trafostanica
UO - urbanistický okrsok
US - urbanistická skupina
ÚPD - územnoplánovacia dokumentácia
ÚPN-M - územný plán mesta
UŠ - urbanistická štúdia
ÚZPF SR - ústredný zoznam pamiatkového fondu Slov. republiky
VÚC - veľký územný celok
VN - vysoké napätie elektrické
VPS - verejnoprospešné stavby
VVN - veľmi vysoké napätie elektrické
VZ - vodný zdroj
VZN - všeobecne záväzné nariadenie
ZaD - zmeny a doplnky
ZAKOS - základný komunikačný systém mesta
ZO – Zásady ochrany PZ Brezno
ŽS - železničná stanica
ZŠ - základná škola
ZSJ - základná sčítacia jednotka ŠÚ SR
ZUŠ - základná umelecká škola

Zoznam niektorých pojmov:

biota - súbor všetkých živých organizmov v určitom priestore
skvér - rozšírený štvorhranný areál, uličné priestranstvo najmä s malým parkom
svejl - priekopa zadržávajúca a postupne zasakujúca vodu – je vedená po vrstevnici